

KISKUNHALAS VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

Projekt azonosító: DAOP-6.2.1/13/K-2014-0002

KISKUNHALAS VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

Helyzetfeltáró, Helyzetelemző, Helyzetértékelő munkarészek

2015. augusztus

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: DAOP - 6.2.1/13/K-2014-0002

Készítette: ITS DA Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt.
(konzorcium társ)

 TRENECON COWI

 mapi

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Régiós koordinátor	Tendli Krisztina, Csupor Viktória
Megyei koordinátor	Fürstand Attila, Tendli Krisztina
Felelős tervező	Essősy Ádám
Felelős tervező helyettes	Bunyevácz Katalin
Településtervező	Máyer Andrea (TT/1, É 01-1521)
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Rácz Mária (TK, SZT 06-0102)
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Vajda Balázs (Tkö 01-11911) Perjés Tamás (Tkö 13-3215, 13-64972), Ajtay Szilárd
Településtervezési víziközmű szakági terező	Erdész Béla (TV 04-0023, 04-0070) Nagy Andrea Tárnok Barbara
Településtervezési energiaközmű szakági tervező	Horváth Lajos (TE 16-0176)
Környezetvédelmi szakértő	Nagy Andrea
Társadalompolitikai szakértő	Bunyevácz Katalin, Kocsis Tamás
Gazdaságfejlesztési szakértő	Bunyevácz Katalin, Jáki Mónika
Antiszegregációs szakértő	Bernáth Péter
Műemlékvédelmi szakértő	Zelenákné Keresztes Brigitta (É/1 01-2406)

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Kiskunhalas Város Önkormányzata – városi koordinátor: Baics Tamás

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	9
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ.....	11
1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉS TÉRSÉGI KAPCSOLATOK, A VÁROS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN	11
1.1.1 A település térségi szerepe	11
1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcionak bemutatása, elemzése	13
1.2 TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	14
1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz (OFTK)	14
1.2.2 Kapcsolódás a Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához ..	15
1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás	16
1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	17
1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)	17
1.3.2 Bács-Kiskun megye Területrendezési Terve	18
1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK KISKUNHALAS TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ, VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI	21
1.5 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK	22
1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai	22
1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	29
1.6 TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEK	29
1.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök	29
1.6.1.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök	29
1.6.1.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	29
1.7 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA	32
1.7.1 A népesség főbb jellemzői	32
1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	40
1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők	41
1.8 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA	44
1.8.1 Humán közszolgáltatások	44
1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása	50
1.9 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA	51
1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre	51
1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	53
1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések	57
1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	58
1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	59
1.10 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE ..	61
1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	61
1.10.2 Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	64
1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység	65
1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai	65
1.10.5 Lakás és helyiséggazdálkodás	65
1.10.6 Intézményfenntartás	66
1.10.7 Energiagazdálkodás	67
1.11 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK	68
1.12 TÁJ ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA	69
1.12.1 Természeti adottságok	69
1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet	71
1.12.3 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek	72
1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése	74
1.13 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA	75

1.13.1	<i>A települési zöldfelületi rendszer elemei</i>	75
1.13.2	<i>A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái</i>	77
1.14	AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA	78
1.14.1	<i>A területfelhasználás vizsgálata</i>	78
1.14.2	<i>A telekstruktúra vizsgálata</i>	82
1.14.3	<i>Önkormányzati tulajdonkataszter</i>	83
1.14.4	<i>Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése</i>	83
1.14.5	<i>Az építmények vizsgálata</i>	84
1.14.6	<i>Az épített környezet értékei</i>	85
1.14.7	<i>Az épített környezet konfliktusai, problémái</i>	90
1.15	KÖZLEKEDÉS	91
1.15.1	<i>Hálózatok és hálózati kapcsolatok</i>	91
1.15.2	<i>Közúti közlekedés</i>	93
1.15.3	<i>Parkolás</i>	96
1.15.4	<i>Áruszállítás</i>	96
1.15.5	<i>Közösségi közlekedés</i>	96
1.15.6	<i>Kerékpáros közlekedés</i>	99
1.15.7	<i>Gyalogos közlekedés</i>	99
1.15.8	<i>Egyéb, közlekedéssel kapcsolatos megállapítások</i>	99
1.16	KÖZMŰVEK ÁLLAPOTA ÉS ENERGIAHATÉKONYSÁG	101
1.16.1	<i>Víziközművek</i>	101
1.16.2	<i>Energia</i>	104
1.16.3	<i>Elektronikus hírközlés</i>	106
1.17	TÉRSÉGI ÉS TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETVÉDELME	107
1.17.1	<i>Talaj</i>	107
1.17.2	<i>Felszíni és felszín alatti vizek</i>	109
1.17.3	<i>Levegőtisztaság és védelme</i>	110
1.17.4	<i>Zaj- és rezgésterhelés</i>	111
1.17.5	<i>Sugárzás védelem</i>	111
1.17.6	<i>Hulladékkezelés</i>	111
1.17.7	<i>Vizuális környezetterhelés</i>	114
1.17.8	<i>Árvízvédelem</i>	114
1.17.9	<i>Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák</i>	114
1.18	KATASZTRÓFAVÉDELME	116
1.18.1	<i>Építésföldtani korlátok</i>	116
1.18.2	<i>Vízrajzi veszélyeztetettség</i>	116
1.18.3	<i>Egyéb katasztrófavédelmi tényezők</i>	117
1.19	ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	118
1.20	VÁROSI KLÍMA	118
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	120
2.1	<i>A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE</i>	120
3	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	127
3.1	HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE	127
3.1.1	<i>A folyamatok értékelése</i>	127
3.1.2	<i>A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése - SWOT elemzés</i>	128
3.1.3	<i>A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei</i>	133
3.2	PROBLÉMATERKÉP / ÉRTÉKTÉRKÉP	134
3.3	ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ VÁROSRÉSZEK	139
3.3.1	<i>A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása</i>	139
3.3.2	<i>Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése</i>	162
3.3.3	<i>Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek</i>	166

4 MELLÉKLETEK 167

Ábrajegyzék

1. ábra - Bács-Kiskun megye Operatív Programjának és Koncepciójának célrendszere (2014-20)	15
2. ábra - Természetes fogyás Kiskunhalason (fő/1000 lakos).....	33
3. ábra - Vándorlási egyenleg Kiskunhalason 2000-2013. évek között (fő/1000 lakos)	33
4. ábra - Kiskunhalas népességének korösszetétele 2001, 2011	34
5. ábra - Öregedési index Kiskunhalason	34
6. ábra - Nemzetiségek aránya a lakónépességben belül Kiskunhalason	35
7. ábra - Kiskunhalas lakosságának iskolai végzettség szerint aránya, megyei és országos összehasonlításban (2001, 2011)	36
8. ábra - Munkanélküliség havonkénti alakulása 2014-ben Kiskunhalason	38
9. ábra - Jövedelmi viszonyok (SZJA alap, Ft) évenkénti változása Kiskunhalason 2001-2012. között.....	38
10. ábra - Működő vállalkozások számának változása Kiskunhalason	51
11. ábra - Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték változása.....	53
12. ábra - Az ipari tevékenység ágazati megoszlása Kiskunhalason (2012)	54
13. ábra - Szolgáltatás alágazatokban működő vállalkozások száma	55
14. ábra - Vendégforgalom alakulása Kiskunhalason (2001 – 2013).....	57
15. ábra - Lakásállomány kor szerinti megoszlása.....	59
16. ábra - Ingázási adatok Kiskunhalason, 2011	92
17. ábra - A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások (zöld) számának (db) változása Kiskunhalason a teljes lakásállományhoz (szürke) viszonyítva, 2001-2013.	102
18. ábra - A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások számának (zöld) változása Kiskunhalason a teljes lakásállományhoz (szürke) viszonyítva, 2001-2013.	103
19. ábra - A lakosság távhőellátásra felhasznált hőmennyiségének (Gigajoule) változása Kiskunhalason, 2009-2013.....	105
20. ábra - Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások (zöld) számának változása Kiskunhalason a teljes lakásállományhoz (szürke) viszonyítva, 2001-2013.....	107
21. ábra - Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya Kiskunhalason, 2006-2012..	112
22. ábra - A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya, 2006-2013.	113
23. ábra - A lakónépesség számának megoszlása (%) Kiskunhalas városrészeiben, 2011	140
24. ábra - A lakások számának megoszlása Kiskunhalas városrészeiben, 2011	141
25. ábra - A lakónépesség korcsoportos összetétele Kiskunhalas városrészeiben, 2011	142

Táblázatjegyzék

1. táblázat - A kiskunhalasi járás települései, 2013.....	12
2. táblázat - Kiskunhalas területi mérlege a rendelet 1/1. sz. melléklete szerint:	19
3. táblázat - Kiskunhalas területének érintettsége:.....	20
4. táblázat - Tematikus célok és programok.....	23
5. táblázat - Kiskunhalas népességszám változása 2001-2013. évek között.....	32
6. táblázat - Segélyben részesülők száma és aránya Kiskunhalason.....	38
7. táblázat - Alkalmazott segélyek Kiskunhalason	39
8. táblázat - Óvodai intézmények	44
9. táblázat - Középfokú oktatási intézmények	46
10. táblázat - Helyi Esélyegyenlőségi program (HEP) célrendszere	50
11. táblázat - Működő vállalkozások száma (db) alkalmazotti létszám alapján.....	52
12. táblázat – Bevételek teljesülése Kiskunhalas Önkormányzatának 2013. évi költségvetésében	61
13. táblázat - Kiadások teljesülése Kiskunhalas Önkormányzatának 2013. évi költségvetésében	61
14. táblázat - Az Önkormányzat által fenntartott intézmények	66
15. táblázat - Funkcionális adattábla a Kiskunhalasra vonatkozó alapadatokról, 2011.....	81
16. táblázat – Telekméreték Kiskunhalason.....	83
17. táblázat - Napi rendszerességgel közlekedők és mód szerinti megoszlásuk (fő/nap).....	92
18. táblázat - Talajterhelési díjak alakulása Kiskunhalason, 2011-2013.	108
19. táblázat - Légszennyezőanyag-kibocsátás (1997-2001).....	110
20. táblázat - Légszennyezőanyag-kibocsátás (2002)	110
21. táblázat – SWOT elemzés.....	128
22. táblázat - Területrendezési terv módosításai	133
23. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	145
24. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	147
25. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	149
26. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	151
27. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	152
28. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	154
29. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	156
30. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	158
31. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	160
32. táblázat - Városrészi SWOT elemzés	162

Térképjegyzék

1. térkép - A kiskunhalasi járás települései	11
2. térkép - Kiskunhalas közlekedés földrajzi helyzete	12
3. térkép - Országos városhálózati rendszer	14
4. térkép - Országos Területrendezési Terv részlete – Kiskunhalas és környezete (OTRT) 2014/18	
5. térkép - Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve 2011., Szerkezeti terv, részlet – Kiskunhalas és környéke	19
6. térkép - Kiskunhalas akcióterületei (felületszínezéssel jelölve a városrészeken belül) és a város tervezett projektjeinek helyszínei - forrás: IVS 2008	26
7. térkép - Szegregátumok lehatárolása 2001-es KSH adatok alapján – Forrás: IVS 2008	28
8. térkép - Rendezési terv, Kiskunhalas külterülete - 2010	30
9. térkép - Településszerkezeti terv, Kiskunhalas belterülete - 2010	30
10. térkép – A Kiskunhalasi Ipari Park területe	55
11. térkép - Kiskunhalas közlekedés földrajzi elhelyezkedése a stratégiai hálózatok és csomópontok feltüntetésével	58
12. térkép - Kiskunhalas környezetének országos jelentőségű főútjai	93
13. térkép - Kiskunhalas városi közúthálózata	94
14. térkép - Kiskunhalas főbb útjainak forgalmi terhelése	95
15. térkép - Kiskunhalas területén lévő helyközi autóbussz megállóhelyek	97
16. térkép - Település és környékének talajainak genetikai típusa	108
17. térkép - Városrészek ábrázolása Kiskunhalas belterületi (kivételek Öregszőlők) térképén	139
18. térkép - A Belváros városrész lehatárolása (1)	144
19. térkép - A Felsőváros városrész lehatárolása (2)	146
20. térkép - A Sóstói lakótelep lehatárolása (3)	148
21. térkép - A Kertváros lehatárolása (4)	150
22. térkép - A Tabán lehatárolása (5)	151
23. térkép - Az Alsóváros lehatárolása (6)	153
24. térkép - Az Oncsa lakótelep és Ipartelep lehatárolása (7)	155
25. térkép - A Dél-nyugati városrész lehatárolása (8)	157
26. térkép - A Felső- és Alsóöreg-szőlők (külterület) városrész lehatárolása (9)	159
27. térkép - A Déli telep városrész lehatárolása (10)	161
28. térkép - Kiskunhalas szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (KSH Népszámlálás 2001) – forrás: IVS 2008	163
29. térkép - Kiskunhalas szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (szegregációs mutató 30% felett)	164
30. térkép - Kiskunhalas szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (szegregációs mutató 35% felett)	165

Bevezetés

Kiskunhalas Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS) a korábban elkészült és a város Képviselő testülete által elfogadott városfejlesztési és városrendezési koncepciók és tervek eredményeinek összedolgozásával készült 2008-ban. Az IVS a célok és a területi alapú megközelítésű munkarészek kidolgozásával, a városrészek részletes elemzésével, illetve anti-szegregációs tervvel egészült ki. Az IVS-t a Város Képviselő testülete 139/2008. Kth. sz. határozata alapján hagyta jóvá.

A Kormány 2012-ben rendeletet alkotott a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről (314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet). A rendelet szerint az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi követelményrendszere megváltozott, így szükségessé vált a 2008-ban elkészített IVS felülvizsgálata és aktualizálása.

A felülvizsgálatot és aktualizálást természetesen nem csak a vonatkozó rendelet megjelenése tette szükségessé, hanem az időközben megváltozott külső és belső tényezők is:

1. A megváltozott külső tényezők:
 - megváltoztak a piaci, gazdasági körülmények, befektetési tendenciák (gazdasági világválság hatásai),
 - előtérbe kerültek korábban kisebb jelentőséggel kezelt szempontok, mint pl. az energiahatékonyság, a fenntarthatóság, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás kérdése,
 - megújult az EU kohéziós politikája („Európa 2020”, amely az Európai Unió 2010-ben útnak indított növekedési és foglalkoztatási stratégiája), ezzel (részben) összefüggésben megújult a nemzeti szintű területfejlesztési koncepció (Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, amelyet az Országgyűlés az 1/2014 (I.3.) OGY határozatával elfogadott), új területi (megyei) és ágazati tervezési dokumentumok készültek el.
2. A megváltozott belső tényezők:
 - a válság és a kormányzati politika hatására megváltoztak a társadalmi (demográfiai), gazdasági folyamatok,
 - jelentősen változott az önkormányzatok feladatköre (intézményfenntartás, közművelődés stb.),
 - szükségessé vált az elmúlt években megvalósult fejlesztések eredményeinek, az elmúlt időszak tapasztalatainak kiértékelése.

Időközben megjelentek a Központi Statisztikai Hivatal feldolgozott és hivatalos adatai a 2011-es népszámlálás településenkénti eredményeiről. Ez azt jelenti, hogy most jóval frissebb adatok alapján lehet tervezni, mint ahogyan az 2008-ban lehetséges volt (akkor a 2001. évi népszámlálási adatok álltak rendelkezésre). A települési statisztikai adatokon túlmenően jelen felülvizsgálat keretében elsősorban Kiskunhalas Város Önkormányzata által szolgáltatott adatokra és a TEIR ITS modulban elérhető adatokra támaszkodtunk, így elsősorban:

- TEIR adatok,
- önkormányzati vagyongatásster és vagyongazdálkodási adatok,
- szociális és oktatási adatok,
- közlekedési adatok,

- infrastrukturális adatok.

A jelen munka keretében készülő ITS (Integrált Településfejlesztési Stratégia) a 2008-ban készült IVS felülvizsgálata és aktualizálása. Ez azt jelenti, hogy az ITS:

- változtatás nélkül, vagy kis változtatással átemelte a 2008-as IVS mindazon részeit, melyek továbbra is érvényesnek tekinthetők,
- aktuális adatokkal felfrissítette a 2008-as IVS mindazon részeit, melyek elavult, régi adatokon alapultak, vagy nem kerültek kifejtésre megfelelő részletettséggel,
- kiegészült mindazon új fejezetekkel, amelyeket a 314/2012. (XI. 8.) számú Kormányrendelet írt elő tartalmi követelményként.

A jelen megalapozó vizsgálat az ITS mellett a Településfejlesztési Koncepciónak is megalapozó dokumentuma. Kiskunhalas Településfejlesztési Koncepciója az ITS felülvizsgálattal párhuzamosan, azzal összhangban készül.

1 Helyzetfeltáró munkarész

1.1 Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, a város helye a településhálózatban

1.1.1 A település térségi szerepe

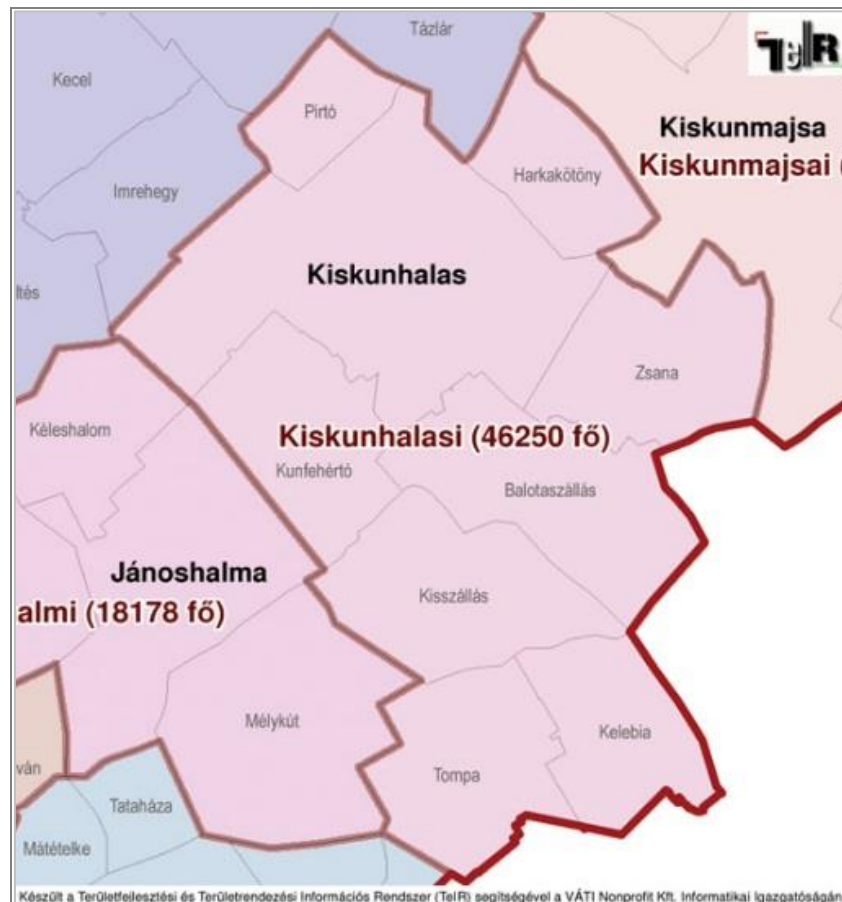
Térségi szerep

A város megyei jelentőségét mutatja, hogy Bács-Kiskun megye területfejlesztési programja a települést a településhierarchia második szintjére helyezi, a megyében található három középváros közül Kiskunhalas az egyik.

A település Baja, Kecskemét és Kiskunfélegyháza után Bács-Kiskun megye negyedik legnépesebb települése. A város népsűrűsége 126,82 fő/km². A város 2013-tól a Kiskunhalasi járást alkotó kilenc település – közöttük 2 város: Kiskunhalas és Tompa, valamint 7 község Balotaszállás, Harkakötöny, Kelebia, Kiszállás, Kunfehértó, Pirtó és Zsana – központja.

A kiskunhalasi járásba tartozó települések megegyeznek a kiskunhalasi kistérségbe tartozó településekkel. A járás lakosságának 65 %-át Kiskunhalas népessége adja, a járás urbanizációs indexe, vagyis a városi lakosság aránya 74 %.

1. térkép - A kiskunhalasi járás települései

Forrás: jarasinfo.hu

1. táblázat - A kiskunhalasi járás települései, 2013

Település	jogállás	közigazgatási terület (km ²)	népesség (fő)
Kiskunhalas	város	227,58	27 938
Tompa	város	81,57	4 368
Balotaszállás	község	104,94	1495
Harkakötöny	község	52,70	842
Kelebia	község	66,70	2 515
Kisszállás	község	92,05	2 409
Kunfehértó	község	78,37	2 082
Pirtó	község	34,50	927
Zsana	község	87,94	750

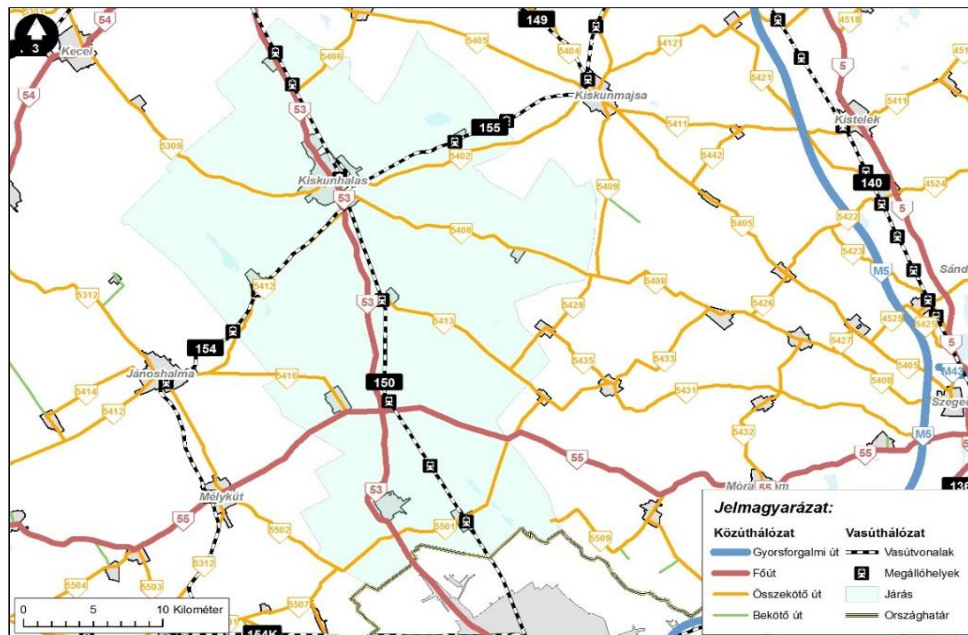
Forrás: KSH T-Star 2013

A település közigazgatási, oktatási, egészségügyi, szociális és kulturális szerepe kiemelkedő a térségben, intézményeinek vonzáskörzete átnyúlik a járás határain. A település a térség piaci központja, amely szerepkört évszázadok óta betölti az országhatár közelségének és a városon áthaladó nemzetközi közlekedési forgalomnak köszönhetően.

A település az észak-déli irányú, 53. számú, Budapest-Kelebia közötti, nemzetközi közúti forgalmat is bonyolító főúton fekszik. Kiskunhalas és térsége közúton Kecskeméttől az 54-es úton, illetve Soltvadkerttől az 53-as úton, Szeged és Baja felől az 55-ös főúton, míg Kiskunmajsa felől az M5 autópálya közelíthető meg.

A város fontos vasúti csomópont, áthalad rajta a Budapest-Szabadka-Belgrád vasútvonal. A településről nagyvárosokba is indul, illetve érkezik vonat, például Kiskunfélegyháza, és Baja is közvetlen vasúti összeköttetésben áll a településsel.

2. térkép - Kiskunhalas közlekedés földrajzi helyzete

Forrás: Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ adatai alapján saját szerkesztés

A város dinamikai típusát tekintve stagnáló dinamikájú városnak tekinthető, funkcionálisan agrár- illetve átalakuló agrárváros.

1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkciónak bemutatása, elemzése

Funkcionális vonzáskörzet lehatárolása

Kiskunhalas vonzáskörzetének meghatározásában segít a településre ingázók és a településről munkavállalás vagy tanulási célból elvándorlók száma. 2073 ember napi szinten munkába jár Kiskunhalasra. A legtöbb munkavállaló Kisszállásról, Balotaszállásról, Jánoshalmáról, Kelebiából, Kiskunmajsáról és Tompáról, tehát főként a járás településeiről érkezik, de a megye több településéről is érkeznek ide munkavállalók.

Kiskunhalasra 2244 fiatal érkezik iskolába, óvodába és bölcsődébe, tehát a bejárók többsége a város oktatási szolgáltatásait veszi igénybe. Soltvadkertről és Jánoshalmáról több mint 200-an érkeznek, de 100 fölötti bejáró ingázik oktatási célból Balotaszállásról, Kecelről, Kelebiáról, Kiskunmajsáról, Kisszállásról, Kunfehértóról, Mélykútról, és Pirtóról.

1330 kiskunhalasi lakos jár napi szinten más településre munkavállalás céljából, ami a lakosság 5 %-át jelenti. A legtöbben Kecskeméten és Szegeden dolgoznak, de sokan Kelebiában, Kiskőrösön, Soltvadkerten és Pirtón kaptak munkát.

675 fiatal napi szinten iskolába, óvodába más településre jár. Az eljárók többsége, közel 300 fő Szegedre jár tanulni, szintén magas a száma a Budapestre és Kecskemétre ingázóknak, illetve számottevő a környező városokban (Kiskunmajsa, Kiskőrös, Kiskunfélegyháza) oktatást igénybevevők létszáma is.

Kiskunhalas a környező településekkel közös fejlesztéseket hajtott végre és tervez a jövőben. Jó példa az együttműködésre az ivóvíz minőségjavító együttműködés vagy a kistérségi társulás keretében közösen ellátott szociális közszolgáltatási feladatok. Egy már megvalósult közös projekt a Kiskunhalas-Soltvadkert (Pirtó) kerékpárút építés, míg a Tompa felé vezető kerékpárútról előzetes terv készült. A vasúthálózat fejlesztése is egy közös projekt, hiszen minden környező települést érint valamilyen szinten, noha a megvalósítás nem önkormányzati hatáskörbe tartozó feladat. Térségi együttműködésre épülhetne egy közös, közvilágítás racionalizálási projekt, mivel a járásban jelenleg nincs ilyen jellegű kezdeményezés.

Települési funkciók bemutatása:

A város az előzőeken túl kiemelkedő térségi központi jelentőséggel rendelkezik az egészségügy területén. A településen található kórház 160 ezer fő ellátását biztosítja. A megyében mindössze Kecskeméten, Kiskunhalason, és Baján működik kórház. Kiskunhalason járásbírószék, járási hivatal és munkaügyi hivatal is található. A kormányablak megléte tovább erősíti a város közigazgatási funkcióját, hiszen legközelebb csak Baján, és Kecskeméten érhető el kormányablak. A háziorvosi orvosi ügyelet, gyermek és felnőtt ügyelet biztosításában is fontos szerepe van a városnak, amit hét település összefogásával lát el.

A város komoly kulturális szerepet tölt be a térségben. A városi színház saját helyi társulattal működik, továbbá vendéglőadások is érkeznek ide. A városban található moziba 2014-ben 50 ezer látogató érkezett a városból és más településekről is.

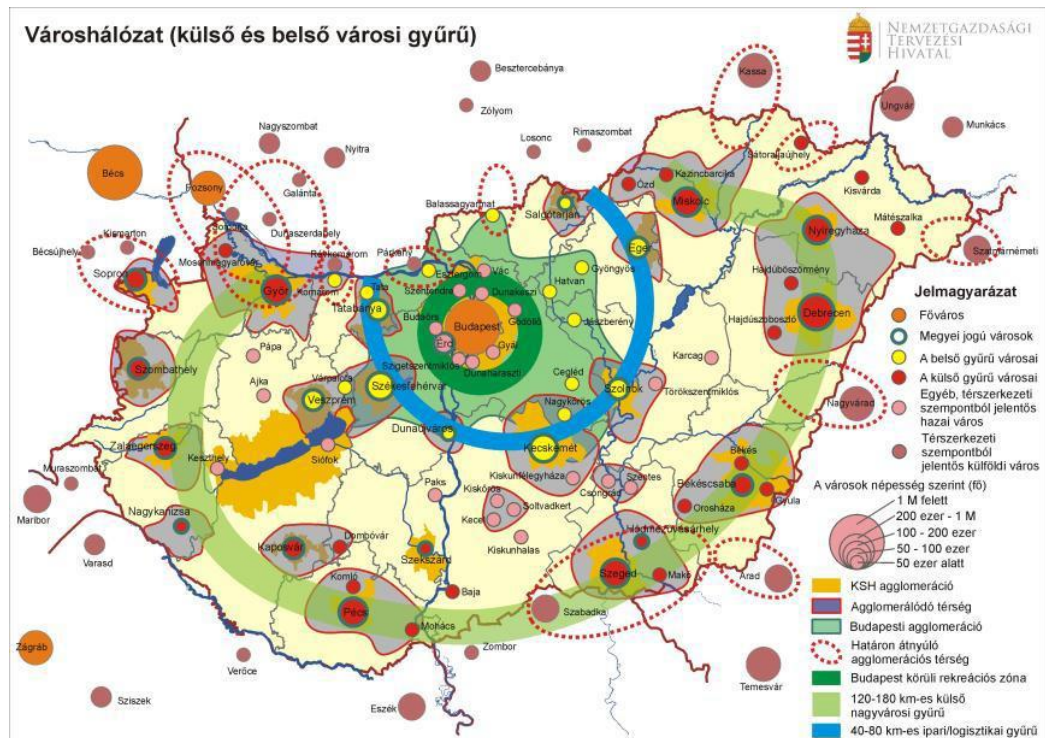

1.2 Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK)

Az OFTK szerint az országos térszerkezeti átalakulások nyertesei a nagyobb városok. A vidéki nagyvárosok szerepe főként az Alföldön jelentős. Kiskunhalas nem került nevesítésre az OFTK-ban. A városhálózati térképen ugyanakkor „egyéb térszerkezeti szempontból jelentős hazai város”-ként nevesítésre került. Azon kevés jelentős városok közé tartozik, mely nagyváros agglomerációjába vagy agglomerálódó térségbe nem tartozik.

3. térkép - Országos városhálózati rendszer

Forrás: OFTK

Speciális vidékfejlesztési feladatot jelentő térségek, így Kiskunhalas külterületére is jellemző tanyás térségek fejlesztése érdekében a következő feladatokat fogalmazza meg az OFTK:

- Tanyafejlesztési Program kiterjesztése.
- A tanyás térségek átfogó fejlesztési programjának és cselekvési tervének megvalósítása.
- A tanyás térségek, tanyás külterülettel rendelkező önkormányzatok, illetve a tanyai gazdálkodók, lakosok számára érdemi és közvetlen fejlesztési forrás biztosítása, a meglévő tanyák megőrzése, a gazdasági termelésbe való visszaintegrálása.
- Hosszú távú tanyaprogram keretében a tanyákra vonatkozó jogi szabályozás szükséges alakítása, melynek szempontjai: a tanyai lakosság önkormányzati képviselője, a tanyás külterületre vonatkozó településfejlesztési és -rendezési tervezés, szabályozás megújítása, a közbiztonság javítása, a szolgáltatások elérhetőségének javítása (pl. tanyabusz szolgáltatás),

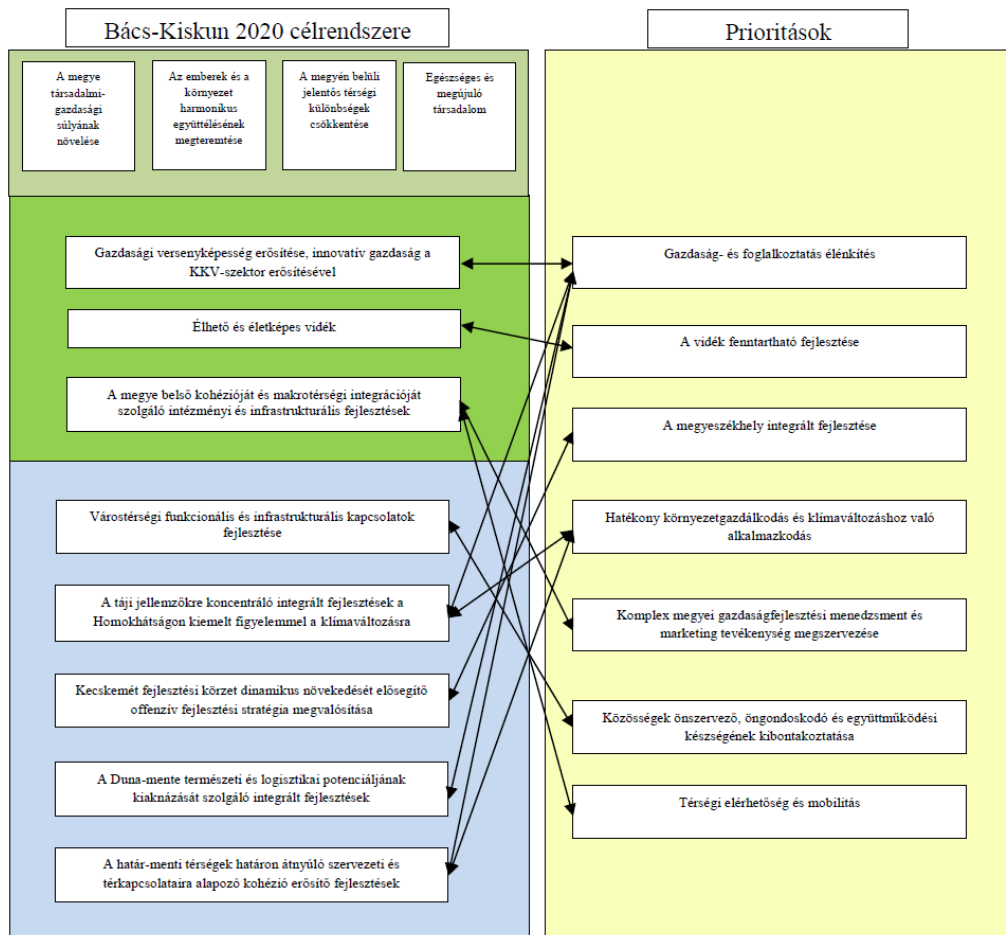
az infrastrukturális fejlesztés (a környezeti szempontok figyelembevételével), a tanyai birtokrendezés.

- A tanyák tevékenység diverzifikációjának segítése: az önellátást szolgáló termelés mellett a termékek és szolgáltatások piacán való megjelenésének támogatása, a „több lábón állás” ösztönzése.

1.2.2 Kapcsolódás a Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához

A megye fejlesztési irányai a Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja 2014-20 elnevezésű dokumentumban kerültek kijelölésre, alábbiak szerint.

1. ábra - Bács-Kiskun megye Operatív Programjának és Konceptiójának célrendszere (2014-20)

Forrás: Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programja 2014-20

A megyei koncepció „A megye belső kohézióját és makrotérségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések” koncepcionális cél alatt említi Kiskunhalast a Budapest-Kiskunhalas-Kelebia vasútvonal fejlesztése projekt kapcsán.

A „Várostérségi funkcionális és infrastrukturális kapcsolatok fejlesztése a népességmegtartó-képesség javítása érdekében” célkitűzés alatt a turizmus, mint kitorési pont is említésre kerül a koncepcióban. A turisztika kapcsán Kiskunhalas a halasi csipke miatt kerül nevesítésre.

Hosszútávon „A határ-menti térségek határon átnyúló szervezeti és térkapcsolataira alapozó kohézió erősítő fejlesztések” közé tartozik a Kiskunhalas-Szabadka gazdasági tengely fejlesztésének megalapozása is.

Kiskunhalas a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) által támogatható „Bács-Kiskun kulturális és természeti örökségének turisztikai hasznosítása” projektsomagban került nevesítésre az operatív programban. A gyógydesztinációk és gyógyhelyek kialakítása a következő programozási időszakban a megye egyik fontos célkitűzése, ennek keretében kiemelt projektnek javasolja a program a „Gyógydesztinációk kialakítása Kiskunhalason” projektet. A projektet indokolja, hogy a megyén belül a kecskeméti mellett a kiskunhalasi, kiskőrösi, bajai és kiskunmajsai kistérségekben épült ki jelentősebb kereskedelmi szálláshelykapacitás, de magas vendégszám csak Kecskemét és Kiskunmajsa (gyógyfürdő) térségében jelentkezik (137 ezer, valamint 71 ezer vendég).

Az operatív program szerint Kiskunhalas hozzájárul a Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés prioritás céljaihoz a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását támogató szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztésével, továbbá a város elősegíti a „Közösségek önszerveződő, öngondoskodó és együttműködési készségének kibontakoztatása” prioritás megvalósulását a helyi identitás növelése, illetve attrakciók és rendezvények szervezése által.

1.2.3. Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás

2005-ben készült Kiskunhalas kistérség komplex területfejlesztési koncepciója és programja, amely alábbi célokat határozza meg:

- I. Program: Versenyképesebb gazdaságszerkezet kialakítása
- II. Program: Mezőgazdaság fejlesztése
- III. Program: Idegenforgalom fejlesztése
- IV. Program: Műszaki infrastruktúra fejlesztése
- V. Program: Egészségügy fejlesztése
- VI. Program: Oktatás fejlesztése
- VII. Program: Térségszervezés erősítése
- VIII. Program: Informatikai fejlesztések

A kistérségi stratégia olyan többségben általános célkitűzéseket fogalmaz meg, melyek jelenleg is érvényesek lehetnek. A kistérség és a járás területileg lefedi egymást, tehát a program területi hatálya nem változott. Ugyanakkor a 2005-ben megfogalmazott célok elérésének eredményességének áttekintése, a tanulságok leszűrése hasznos lehet a dokumentum felülvizsgálatának keretében.

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.3.1. Országos Területrendezési Terv (OTrT)

A tervhierarchia legmagasabb szintjén az Országos Területrendezési Terv (a továbbiakban: OTrT) áll, amelyet az Országgyűlés a 2003. évi XXXVI. törvénnyel hagyott jóvá és 2008-ban, majd 2013-ban decemberében módosított. Az OTrT határozza meg az ország egyes térségeinek térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, ill. erőforrások védelmére. Az OTrT az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

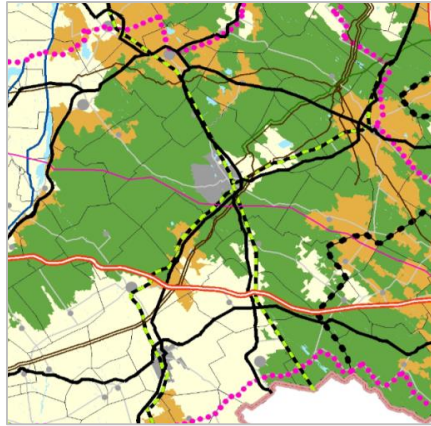
Az OTrT területfelhasználási rendszere az alábbi fő térségeket határozza meg az ország területére: erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, vegyes területfelhasználású, települési térség, vízgazdálkodási térség, valamint építmények által igénybevett térség.

Kiskunhalas közigazgatási területén négy térségi kategória található meg. A város települési térségét északi, nyugati és déli irányban erdőgazdasági térség övezi, a keleti részén mezőgazdasági terület csatlakozik. Vízgazdálkodási térségként a Sóstó és kisebb tavak, vízfolyások jelennek meg a terven.

- *Települési térség* kategóriába a települési területek közül a település belterülete, valamint az ahhoz csatlakozó beépítésre szánt területek tartoznak. A települési térségek méret alapján besorolásra kerülnek négy kategóriába, melyek közül Kiskunhalas a legmagasabb – 1000 ha feletti – kategóriába tartozik.
- *Erdőgazdálkodási térség* az országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben olyan meglévő erdőterületek, valamint erdőtelepítésre alkalmas területek találhatóak, amelyek erdőgazdálkodásra való alkalmassága termőhelyi viszonyaik alapján kedvező és az erdőtelepítés környezetvédelmi szempontból is szükséges vagy indokolt.
- *Mezőgazdasági térség* az országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben elsősorban mezőgazdasági művelés alatt álló területek találhatóak.
- *Vízgazdálkodási térség* az országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben egyes folyóvizek, egyes állóvizek, egyes vízfolyások és egyes csatornák medre és parti sávja tartozik.

4. térkép - Országos Területrendezési Terv részlete – Kiskunhalas és környezete (OTRT) 2014

Forrás njt.hu

Az OTrT 1/1. melléklete tartalmazza az országos közúthálózat gyorsforgalmi és főúti elemeit, 2. pontja a főúthálózat elemeit, illetve tervezett elemeit. Kiskunhalas területét az országos főutak közül az 53.sz.főút Solt (52. sz. főút) - Kiskunhalas - Tompa - (Szerbia) érinti, valamint a főutak tervezett településselkerülő szakaszai közül szintén az 53. sz. főút által érintett. Az OTrT 1/4. melléklete tartalmazza az Országos törzshálózati vasúti pályákat. Kiskunhalason halad keresztül az „Egyéb országos törzshálózati vasúti pályák” közül a 2.63. Budapest [IX. kerület, Ferencváros] - Kelebia - (Szerbia) vonal.

Az OTrT 3. melléklete szerinti Kiskunhalas térségét a következő övezetek érintik:

- Ökológiai hálózat övezete
- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
- Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (2015. január 1-től hatályos új övezet.)
- Országos vízminőség-védelmi terület övezete

Kiskunhalas területét nem érintik a következő övezetek:

- A világörökségi és világörökségi várományos terület övezete
- A nagyvízi meder és a VTT szükségtározók területének övezete
- A kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete

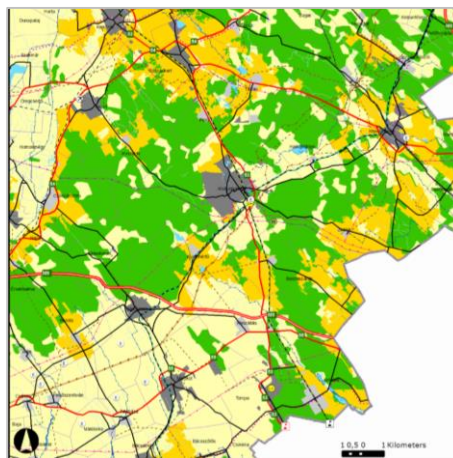
1.3.2. Bács-Kiskun megye Területrendezési Terve

Kiskunhalas város Bács-Kiskun megyében helyezkedik el. Bács-Kiskun Megye Önkormányzatának Közgyűlése - az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény megyei területrendezési tervekhez kapcsolódó előírásainak megfelelően – elkészítette Bács-Kiskun megye területrendezési tervét a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft.-vel. A megye területrendezési tervét Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlése 19/2011. (XI. 29.) önkormányzati rendelettel, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés 190/2011. (XI. 25.) Kgy. határozatával fogadta el. Határozattal elfogadásra került egy további megyei övezet a „Szélerőmű elhelyezéséhez további vizsgálatra ajánlott terület” övezete. A rendelet 2. sz. melléklete jelöli ki a megye térségi szerkezeti, 3. sz. melléklete a megyei övezetek határait.

A megyei tervben rögzített övezetek közül az OTrT törölte az „Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezetét”, a „Történeti települési terület övezetét”, a „Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetét”, a „Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezetét”, a „Vízeroszióknak kitett terület övezetét”, a „Szélerózióknak kitett terület övezetét”, valamint törölte az „Együtt tervezhető térségek” elnevezést. Az OTrT törölte továbbá a „Nagyvízi meder övezetét”, helyette új övezetet hozott létre „Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségstározók területe” néven. Módosította „A kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezetét”-nek elnevezését „Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetét”-re.

5. térkép - Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve 2011., Szerkezeti terv, részlet – Kiskunhalas és környéke

Forrás: Kiskunhalas Város Önkormányzata

Kiskunhalas területén a megyei területrendezési terv az országos területrendezési tervben jelölt települési térséget városias települési térség kategóriába sorolja. Az erdőgazdálkodási, mezőgazdasági térséget a megyei terv pontosítja, valamint kijelöl vegyes területfelhasználási térségeket is.

2. táblázat - Kiskunhalas területi mérlege a rendelet 1/1. sz. melléklete szerint:

Térségi területfelhasználási kategóriák	Terület	Település közigazgatási területéhez viszonyított arány
	ha	(%)
erdőgazdálkodási térség	12 413	54,5
mezőgazdasági térség	6 084	26,7
városias települési térség	3 107	13,6
hagyományosan vidéki települési térség	0	0,0
vegyes területfelhasználási térség	1 118	4,9
vízgazdálkodási térség	41	0,2
építmények által igénybe vett térség	0	0,0
Összesen	22 763	

Bács-Kiskun megye településeinek térségi övezetekkel való érintettségét a rendelet 1/19. sz. melléklete tartalmazza.

3. táblázat - Kiskunhalas területének érintettsége:

Térségi övezet	Terület (ha)
kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	-
kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete	1482
országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	-
térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	6989
kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete	-
felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete	-
ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete	*
együtt tervezhető térségek övezete	-
kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezete	-
magterület övezet	2 381
ökológiai folyosó övezete	1 904
pufferterület övezete	554
erdőtelepítésre alkalmas terület övezete;	2 406
térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete	35
világörökség és világörökség-várományos terület övezete	-
történelmi települési terület övezete	*
rendszeresen belvízjárta terület övezete	1 276
nagyvízi meder övezete	-
földtani veszélyforrás területének övezete	-
vízérózióknak kitett terület övezete	-
szélerózióknak kitett terület övezete	*

* településhatáros érintettség

„Szélerőmű elhelyezéséhez további vizsgálatra ajánlott terület övezete” Kiskunhalas területét külterületén érinti.

A rendelet mellékletei tartalmazzák az országos és térségi jelentőségű infrastrukturális elemeket, amelyek közül a Kiskunhalast nevesítő elemek az alábbiak (továbbá érintik a város területét villamos energia ill. szénhidrogén szállító vezetékek, lásd közműves munkarész):

- Főutak
 - A főúthálózat elemei
 - 53. sz. főút: Solt (52. sz. főút) – Kiskunhalas – Tompa – (Szerbia)
 - Főutak tervezett településselkerülő szakaszai
 - 53. sz. főút: Akasztó, Kiskőrös, Soltvadkert, Kiskunhalas, Tompa
 - Új mellékúti kapcsolatok
 - Kiskunhalas tehermentesítő
- A vasúthálózat Bács-Kiskun megyét érintő elemei
 - Egyéb országos törzshálózati vasútvonalak
 - (Bátaszék) – Baja – Kiskunhalas

- Kiskunhalas – Kiskunfélegyháza
- Térségi kerékpárút-hálózat
 - Baja – Csávoly – Jánoshalma – Kunfehértó – Kiskunhalas – Kiskunmajsa – Kömpöc – (Kistelek – Ópusztaszer)
 - Soltvadkert – Pirtó – Kiskunhalas – Balotaszállás – Kisszállás – Tompa
 - Kiskunhalas – Zsana – (Üllés)
- Térségi jelentőségű logisztikai központok Bács-Kiskun megyében
 - Kiskunhalas
- Kiserőművek Bács-Kiskun megyében
 - Kiskunhalas
- Térségi hulladéklerakó helyek Bács-Kiskun megyében
 - Kiskunhalas

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek Kiskunhalas település fejlesztését befolyásoló, vonatkozó megállapításai

Kiskunhalas közigazgatás területét hét település határolja alábbiak szerint:

- Északi szomszéd Pirtó, Tázlár
- Észak-keleti szomszéd Harkakötöny
- Dél-keleti szomszéd Zsana
- Déli szomszéd Balotaszállás
- Dél-nyugati szomszéd Kunfehértó
- Nyugati szomszéd Kéleshalom, Császártöltés
- Észak-nyugati szomszéd Imrehegy

A szomszédos települések rendezési terveinek adatait a TeIR országos rendezési tervkataszter adatainak felhasználásával, illetve az egyes települések Önkormányzatainak honlapjain megtalálható adatokkal kiegészítve rendszereztük.

Pirtó Településszerkezeti tervének módosítását 4/2010. kt. határozattal fogadta el a település. A terveket a BÁCS-TÉR Építésziroda Bt., Borbély Lajos készítette, a korábbi tervet (2004) az Építésműhely Kft. készítette. A szerkezeti terv a település Kiskunhalassal határos területeit beépítésre nem szánt, mezőgazdasági szántó terület övezetébe sorolta, valamint a Kelebia-vasútvonal mellett egy kisebb területet erdőterület övezetébe. Pirtó településközponti területei az 53-as főút és a Budapest-Kelebia vasútvonal közötti területen helyezkednek el, lakóterületei a főúttól nyugatra, a település területének központi részén. Az iparterületei az 53-as főúttól nyugatra találhatók, a településhatárig elnyúlva. Az 53-as főút mentén kerékpáros kapcsolat tervezett.

Tázlár község a 152/1999. (IX.22.) sz. határozattal jóváhagyott településrendezési tervét 65/2008. (II.26.) határozatával módosította. A településrendezési eszközeiről nincs adatszolgáltatás, illetve nyilvános elérhetőség, a településnek nincs honlapja.

Harkakötöny Településszerkezeti tervét az Építészműhely Kft., Szilberhorn Erzsébet készítette 2005-ben. A tervet adatszolgáltatás, ill. nyilvános elérhetőségének hiánya miatt nem tárgyaljuk.

Zsana Településszerkezeti tervének módosítását az Építészműhely Kft., Szilberhorn Erzsébet készítette 2009-ben. A tervet adatszolgáltatás, ill. nyilvános elérhetőségének hiánya miatt nem tárgyaljuk.

Balotaszállás Településszerkezeti tervét 2004-ben Sári és fia Építésziroda Bt. készítette, a településrendezési eszközeit 2009-ben a Váti Városépítési Kft. A tervet adatszolgáltatás, ill. nyilvános elérhetőségének hiánya miatt nem tárgyaljuk. Balotaszállás Község kül- és belterületének szabályozási tervét és helyi építési szabályzatát a 13/2007.(IX.28.) rendelettel fogadták el.

Kunfehértó község helyi építési szabályzata (HÉSZ) és szabályozási terve a 11/1998.(X.20.) Kt. sz. rendelettel került elfogadásra. A Község önkormányzata új Településfejlesztési koncepció és a Településrendezési eszközök készítését határozta el 2014. májusában, amelynek elkészítésével az Új-Lépték Tervező Irodát bízta meg. A tervek készítése folyamatban van. A település Kiskunhalashoz külterületeivel csatlakozik, melyek szántó illetve erdőterületek.

Kéleshalom településrendezési eszközeiről nincs adatszolgáltatás, illetve nyilvános elérhetőség.

Császártöltés településrendezési tervének és helyi építési szabályzatának módosítását 2012-ben készítette az Építészműhely Kft., Szilberhorn Erzsébet. A 3/2012. (II.23.) kt határozattal a tervet jóváhagyták. A település Kiskunhalashoz külterületével, erdőterülettel csatlakozik, fejlesztési elképzelései nem érintik.

Imrehegy településszerkezeti-, szabályozási terv és HÉSZ módosítását 2012-ben készítette az Építészműhely Kft., Szilberhorn Erzsébet. A tervet adatszolgáltatás, ill. nyilvános elérhetőségének hiánya miatt nem tárgyaljuk.

1.5 Hatályos településfejlesztési döntések

1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai

A város 2000-ben készült Településfejlesztési Koncepciója már nem hatályos, új Koncepció jelen projekt keretében készül.

A 2008-ban készült, Kiskunhalas Városi Önkormányzat Képviselő Testületének 139/2008. Kth. sz. határozata alapján jóváhagyott Integrált Városfejlesztési Stratégia a következő célokat fogalmazta meg.

Hosszú távú (átfogó) célok:

1. A város hosszú távú versenyképességének javítása
2. A kohézió erősítése, partnerségek fejlesztése
3. A város fenntartható fejlődési pályára állítása
4. A városi lakosság életfeltételeinek javítása

4. táblázat - Tematikus célok és programok

Tematikus célok	Programok
1. A gazdasági környezet fejlesztése, hosszú távú gazdasági fejlődési pálya kialakítása	1.1. Helyi vállalkozások támogatása kedvezményekkel, illetve az iparterületek infrastrukturális fejlesztésén és az ipari park bővítésén keresztül
	1.2. Vállalkozói információs szolgálat kialakítása
	1.3. Ökocentrikus mezőgazdaság támogatása
	1.4. Mezőgazdasági feldolgozóipar támogatása
Tematikus célok	Programok
2. Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	2.1. Meglévő és új idegenforgalmi célpontok fejlesztése a kistérségben
	2.2. Termál Fürdő- és Rehabilitációs Központ fejlesztése, Gerontológiai Központ kialakítása
	2.3. Helyi művészetekre és gasztronómiára épülő kiemelt fejlesztések
	2.4. Testvérvárosi kapcsolatok fejlesztése
	2.5. A Lovasbázis és a lovas turizmus kiemelt fejlesztése
	2.6. Kerékpáros turizmus fejlesztése
	2.7. Ökoturizmus fejlesztése
	2.8. Idegenforgalmi koordináció fejlesztése
	2.9. Idegenforgalmi oktatás és képzés fejlesztése
3. Az egészségügy fejlesztése, az általános egészségi állapot és életkilátások javítása	3.1. Háziorvosi hálózat fejlesztése
	3.2. Kórház integrált fejlesztése
	3.3. Szociális-egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
4. Környezetvédelmi és alapinfrastruktúra fejlesztések	4.1. Vasúti közlekedés fejlesztése
	4.2. Városi közúti közlekedés fejlesztése
	4.3. Külterületi közúti közlekedés fejlesztése
	4.4. Kerékpárút-hálózat fejlesztése
	4.5. Közösségi közlekedés fejlesztése
	4.6. Légi közlekedés alapjainak megteremtése
	4.7. Közvilágítás fejlesztése
	4.8. Ivóvíz-szolgáltatás fejlesztése
	4.9. Felszíni vízelvezető-hálózat és szennyvízkezelés fejlesztése
	4.10. Alternatív, megújuló energiák felhasználása
	4.11. Hulladékgyűjtés fejlesztése
	4.12. Talajvédelem
5. Komplex terület rehabilitációs programok	5.1. Közterületek, közösségi terek és zöldterületek fejlesztése
	5.2. Ingatlanállomány korszerűsítése
	5.3. A városközpont fejlesztése
	5.4. Szociális helyzetfelmérés és az integrált környezetbe illeszkedés elősegítése
	5.5. A Tabán városrész, valamint a városi peremkerületek rehabilitációja, fejlesztése
	5.6. „CS”-lakásokból álló szegregátumok felszámolása

	5.7. Tanyavilág fejlesztése
6. Oktatás és kultúra fejlesztése	6.1. Szakképzési központ kialakítása
	6.2. Oktatási intézmények fejlesztése
	6.3. Pedagógiai módszertani fejlesztések
	6.4. Környezettudatos attitűd kialakítása
	6.5. Kulturális létesítmények fejlesztése
	6.6. Konferenciaközpont létrehozása
	6.7. Versenysport és szabadidősport szinterek fejlesztése
	6.8. A helyi és nemzeti identitás megerősítése, a kulturális értékmegőrzés és értékteremtés ösztönzése
Tematikus célok	Programok
7. Társadalmi és térségi kohézió erősítése	7.1. Esélyegyenlőségi program kialakítása, megvalósítása
	7.2. Szociális célú létesítmények fejlesztése
	7.3. Iskolabusz járatok fejlesztése
	7.4. Akadálymentesítés
	7.5. Közszolgáltatások bővítése és korszerűsítése
	7.6. Térségi együttműködés erősítése
	7.7. A halasi média fejlesztése
	7.8. Közbiztonság feltételeinek javítása

Forrás: IVS 2008

Belváros

A Belvárosi fejlesztések kifejezetten a kistérség központi funkciójának erősítését szolgálják, ami egyúttal szimbolikus jelentőséggel is bír. A fejlesztések célja az alapvetően a már meglévő funkciók erősítése, az egyes helyszíneken a közösségerősítő, pihenő és kulturális, valamint oktatási funkciók bővítése. Ennek érdekében célszerűen kell kialakítani a Belváros közlekedési struktúráját, Belvárosba kell koncentrálni a legtöbb közigazgatási és gazdasági-adminisztratív funkciót. Fontos rekreációs és idegenforgalmi akció is helyet kapott a Belváros területén. Előzőekkel egyidejűleg szükséges kiszorítani az ipari tevékenységeket a városrészből – azokat inkább a külvárosok iparterületeire kell koncentrálni –, és helyben a gazdasági funkciók közül a kiskereskedelemre, a hagyományos és elektronikus szolgáltatásokra, továbbá az idegenforgalmi tevékenységekre kell összpontosítani.

Alsóváros

A városrész fejlesztési programjai és akciói elsősorban a terület gazdasági funkcióit kívánják támogatni, ugyanakkor azokban hangsúlyosan megjelenik egyes szociális funkciók erősítésének igénye is.

Felsőváros

Egyrészt szükséges a környezetileg károsodott, elhanyagolt területek rendezése, rekultivációja valamint a területek hasznosítása. Emellett a Felsőváros kiváló adottságokkal rendelkezik kulturális, sport és idegenforgalmi szempontból egyaránt, hiszen itt található a városi sportpálya és létesítményei, a Lovasbázis és a Csetényi-emplépark.

Tabán

A szociális problémák enyhítésével összhangban kitörési lehetőséget is szükséges biztosítani a városrész lakossága számára, melyhez éppen az egyedi építészeti történeti adottságok teremtenek alapot.

Sóstói lakótelep

A Sóstói lakótelep alapvetően lakóövezet, ahol az életminőség és a lakhatási körülmények javítását célzó akciók végrehajtása szükséges, nem kizárólag alap infrastrukturális, energiahatékonyságot javító fejlesztések keretében, hanem a pihenő, rekreációs övezetek megfelelő kialakításával.

Délnyugati városrész

A városrész számára alapvetően a meglévő funkciók erősítése és néhány, a város életében meghatározó közlekedési fejlesztés fogalmazható meg kiemelt célként.

Felső- és Alsóöregszőlők városrész

A nagy kiterjedésű külterületi városrész az utóbbi évtizedben egyre sűrűbben lakott tanyás terület. Hosszú távon sem cél a városrész belterületbe történő bevonása, ugyanakkor azonban a szegényebb, szociálisan nehéz helyzetben lévő lakosság helyzetének javítása fontos.

Kertváros

A Kertváros összekötő kapocs a város belső területei és a sűrűn lakott, szociálisan hátrányos helyzetű lakosság benépesítése, külterületi Felső- és Alsóöregszőlők között, ezért fontos, hogy kis kiterjedése ellenére városrész-központi funkciók kerüljenek itt kialakításra.

Oncsa lakótelep és ipartelep fejlesztése

A város keleti városrésze alapvetően ipari funkciókat tölt be. Cél, hogy ez a terület ebben a funkciójában megerősítésre és továbbfejlesztésre kerüljön.

Az IVS által meghatározott hét középtávú városi cél közül leginkább az oktatás és kultúra fejlesztése és az egészségügy fejlesztése célokat érte el Kiskunhalas, mivel számos oktatási intézményben valósultak meg épületenergetikai beruházások. A Semmelweis Kórház is több fejlesztést valósított meg. A komplex terület rehabilitációs programok cél elérése érdekében a Csipke-városközpont megújítása projekt megvalósítása jelenleg folyamatban van. A Környezetvédelem és az alapinfrastruktúra fejlesztése célt is sikerült elérni, hiszen megvalósult a Jókai utcai hulladéklerakó rekultivációja és több szennyvíz elvezetési projekt is volt. A Társadalmi és térségi kohézió cél a térségi közlekedésfejlesztési projektekkel érte el a város.

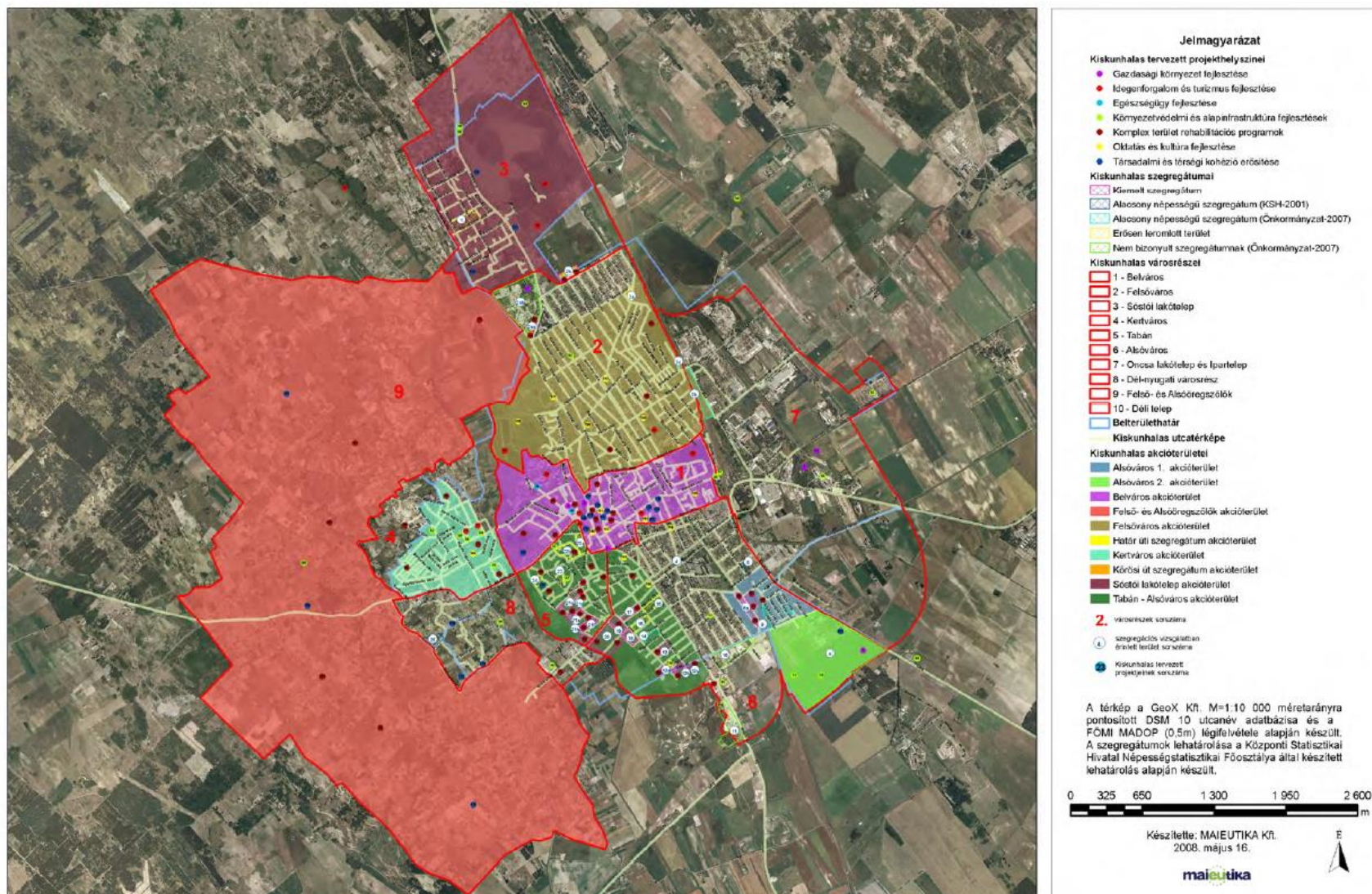
A gazdasági környezet fejlesztése, hosszú távú gazdasági fejlődési pálya kialakítása cél valósult meg legkevésbé, melynek főként külső okai vannak. Elsősorban a gazdasági válság vetette vissza a vállalkozás fejlődését. A Levis gyár bezárt és a baromfifeldolgozó foglalkoztatása is visszaesett.

Továbbá a társadalmi kohézió erősítése az a cél, aminek elérése növekvő kihívást jelent a város számára. Az IVS Antiszegregációs tervében leírtakkal nem tudott azonosulni a városvezetés, sőt a Cigány Kisebbségi Önkormányzat sem. Így a leírt intézkedések csak kis mértékben valósultak meg. A most készülő ITS Antiszegregációs tervébe habár kevesebb számú intézkedés tervezett, de a városvezetés azokat igyekszik meg is valósítani.

A célok többsége tehát valamilyen formában megvalósult, de az új ITS készítésekor ismét fontos célkitűzések lehetnek, hiszen számos újabb fejlesztésre van szükség ezeken a tématerületeken.

6. térkép - Kiskunhalas akcióterületei (felületszínezéssel jelölve a városrészeken belül) és a város tervezett projektjeinek helyszínei - forrás: IVS 2008

Mivel nem járt következménnyel az IVS-ben rögzített célok meghiúsulása, ténylegesen azok közül csak néhány fejlesztési elképzelés került megvalósításra. A Városközpont rekonstrukció és a közvilágítás fejlesztése megvalósultak. A Dongérvölgyi elkerülő út I. és II. szakasza megépült, III.-IV. szakaszának építése még várat magára. Az utcák aszfaltozását elvégezték. (Átlós, Tó utca).

Antiszegregációs terv

Az Antiszegregációs terv célkitűzéseivel nehezen tudott azonosulni a város, sőt a Cigány Kisebbségi önkormányzat sem értett egyet minden abban foglalt elvvel.

A kisebb szegregátumok városi önkormányzati tulajdonban levő ingatlanokon helyezkednek el. A Cigány Nemzetiségi Önkormányzat elképzelése szerint, amennyiben ezeket a lakásokat, házakat értékesítené az Önkormányzat, és az ebből befolyó pénzt lakhatásra fordítaná, az ott lakók a kialakult cigány lakta részre költöznének szívesen. Ez a fajta összeköltözés a szegregációs folyamatokat erősítené a városban.

Az Antiszegregációs-terv a következő szegregátumokat határozta le a városban:

1. sz. szegregátum: A városszerkezeti jellemzők alapján egyértelműen egy B típusú szegregátumról van szó, melynek mindkét része (szubszegregátuma) esetében az átfogó cél a „CS”- lakásokból álló telep megszüntetése, az ott élők integrálása a városszövet szegregációval nem veszélyeztetett területeibe, valamint a szegregáció további humán tényezőinek kiküszöbölése intézményesített és programszerű beavatkozásokon keresztül.

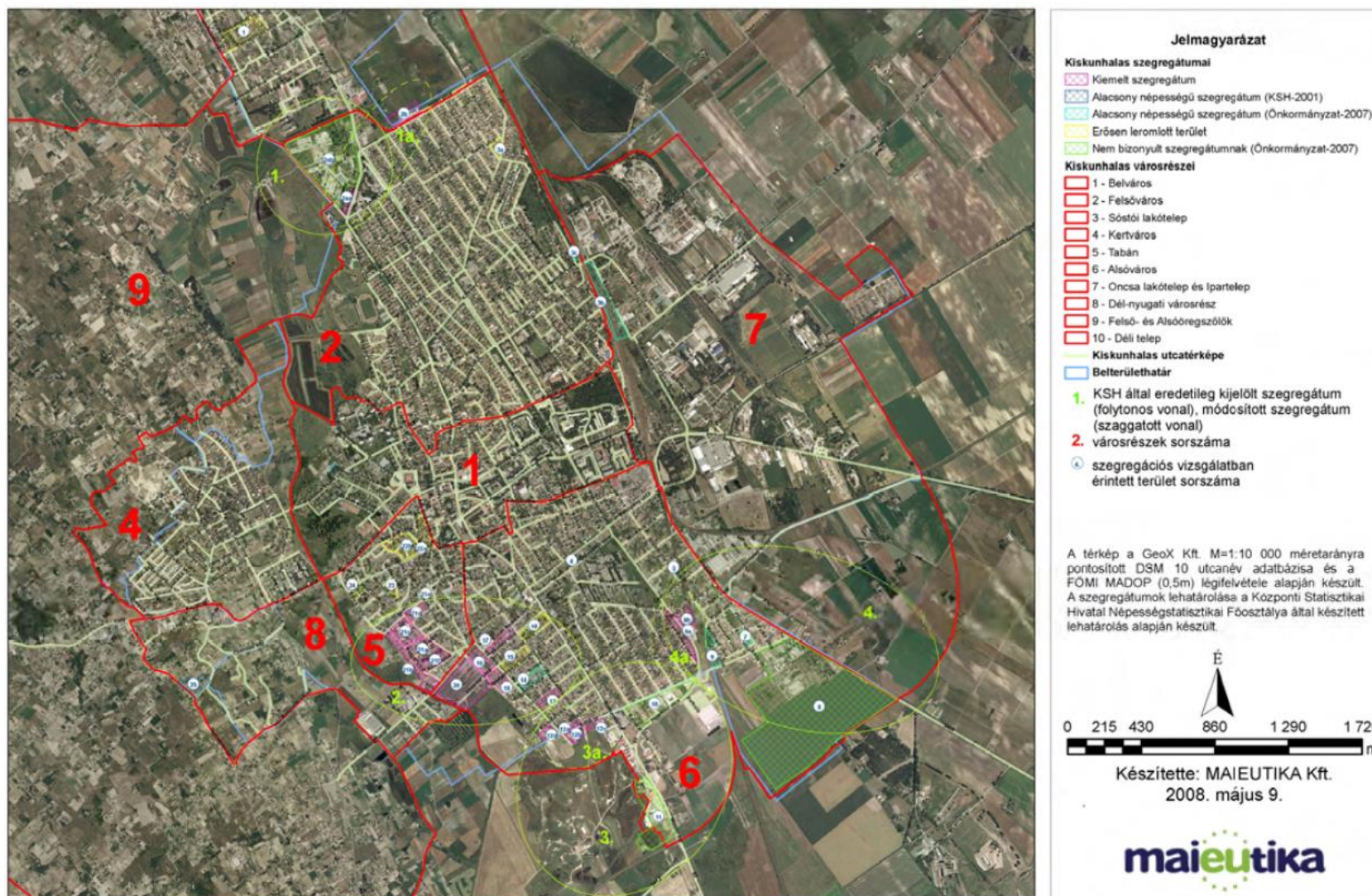
2. sz. szegregátum: A városszerkezeti adottságok alapján egyértelműen egy A típusú szegregátumról van szó, mely esetében az átfogó cél a szegregátumon belül élők életkilátásainak javítása – a szegregátum méretéhez igazodó komplex területrehabilitáció keretében – a lakókörnyezet minőségének fejlesztésével, valamint a szegregáció további humán tényezőinek kiküszöbölése intézményesített és programszerű beavatkozásokon keresztül.

3. sz. szegregátum: A városszerkezeti jellemzők alapján az A és a B típusú szegregáció elemeit egyaránt magában hordozó terület, ahol az átfogó cél a B típusú szegregációval sújtott telep felszámolása – amely értelemszerűen magában foglalja az ott élők integrálását a városszövet szegregációval nem veszélyeztetett területeibe – és a felszámolt telep funkcióváltása, valamint az A típusú szegregációval sújtott területen élők életkilátásainak javítása a lakókörnyezet minőségének fejlesztésével. Mindemellett kiemelten fontos kiküszöbölése intézményesített és programszerű beavatkozásokon keresztül.

4. sz. szegregátum: A városszerkezeti adottságok alapján egyértelműen egy A típusú szegregátumról van szó, mely esetében az átfogó cél a szegregátumon belül élők életkilátásainak javítása a lakókörnyezet minőségének fejlesztésével, valamint a szegregáció további humán tényezőinek kiküszöbölése intézményesített és programszerű beavatkozásokon keresztül.

7. térkép - Szegregátumok lehatárolása 2001-es KSH adatok alapján – Forrás: IVS 2008

1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Kiskunhalason nem kötöttek településfejlesztési és településrendezési szerződéseket.

1.6 Településrendezési tervi előzmények

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

1.6.1.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Kiskunhalas Város Településszerkezeti Tervét Kiskunhalas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 29/2001/Kth határozattal hagyta jóvá, módosította a 241/2002/Kth., 172/2003/Kth., 200/2004/Kth., 76/2006/Kth., 59/2009. Kth., 178/2010. Kth., 241/2011. Kth. és 283/2012. Kth. határozatokkal.

Kiskunhalas városfejlesztési koncepciója és rendezési terve a Képviselő-testület 8/2001 (III.01.) rendeletével került jóváhagyásra, módosították a 25/2002. (XI.28.), 17/2003. (VII.31.), 27/2005. (VI.29.), 13/2006. (III.29.), 12/2009. (IV.01.), 13/2011. (IX.29.) és a 32/2011. (XI.30.) rendeletek.

A helyi építési szabályzat (HÉSZ) megtalálható a város honlapján, az önkormányzati rendeleteknél (<http://onkormanyzat.kiskunhalas.hu/rendeletek-onkormanyzat-kiskunhalas>).

Kiskunhalas Önkormányzata 2014-ben módosítási eljárást indított a Keleti Iparterületre vonatkozóan. A módosítás felelős tervezője Balogh Tünde (Új-Lépték Tervező Iroda, Szeged), aki a jelenleg hatályos terveket is készítette. A vizsgálatok lefolytatása után a város úgy döntött, hogy az iparterületek és a kereskedelmi szolgáltató területek egységes szabályozása érdekében a tervezést kiterjeszti minden gazdasági területére, valamint a terv keretében kijelöli majd a városi fürdő tervezett gyógyhelyének határvonalát is. A módosítás az OTÉK 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési tartalmi követelményeinek és jelmagyarázatának alkalmazásával készül. A később induló eljárások esetében a korábbi követelményrendszert már nem lehet alkalmazni, valamint az OTTrT hatályos rendelkezéseinek is meg kell majd felelni. Az eljárás várhatóan 2015. december 31-ig lezárul.

1.6.1.2. Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

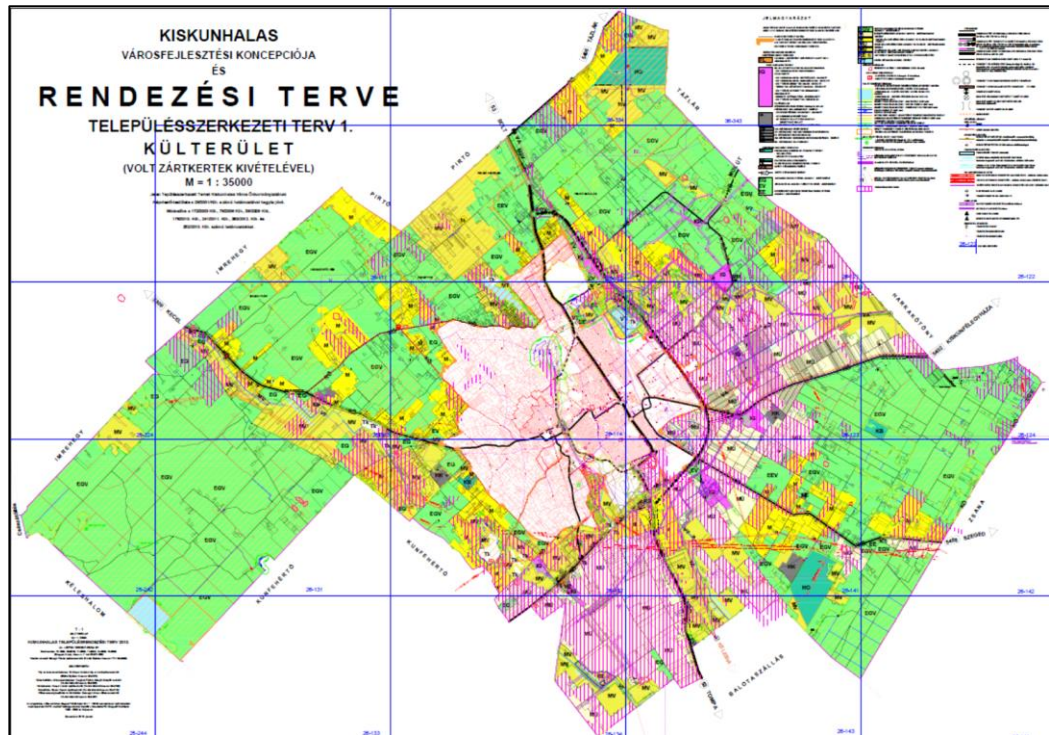
Mivel Kiskunhalas településrendezési eszközei a városfejlesztési koncepciójával együtt készültek, ezért megfelelő alapot biztosítottak a városfejlesztési akciók megvalósításához. A szerkezeti terv nagy gondot fektetett a város egyedi adottságainak, értékeinek (mind a táji, mind az épített környezeti értékek) kezelésére, megóvására az egyedi területfelhasználási kategóriák és előírások alkalmazásával.

Kiskunhalas településszerkezeti tervének főbb céljait:

- A szerkezeti terv a városfejlesztési koncepcióban meghatározott fejlesztési és védelmi céloknak megfelelő térszerkezeti keretet nyújtson.
- A települési fejlesztési szándékok egymással, valamint a természeti és az épített táj védelmének szakmai elveivel és követelményeivel összhangban legyenek megvalósíthatók.
- Kiskunhalas olyan szerkezeti tervvel rendelkezzen, amely a rugalmasan követheti mind a település funkcionális gazdagítását, mind az állami és magán fejlesztési szándékokat.
- Differenciált szabályozással a mezőgazdaság fejlesztési lehetőségeit biztosítsa, a történelmi tájkarakter, tájhasználat megőrzése mellett.

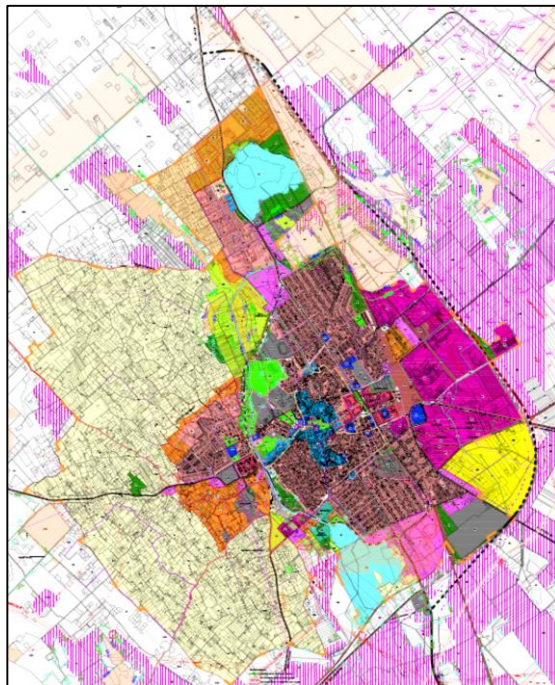

8. térkép - Rendezési terv, Kiskunhalas külterülete - 2010

Forrás: ÚJ-LÉPTÉK Tervező Iroda Bt.

9. térkép - Településszerkezeti terv, Kiskunhalas belterülete - 2010

Forrás: ÚJ-LÉPTÉK Tervező Iroda Bt.

A szerkezeti terv tartalmazta az országos és térségi jelentőségű közlekedési és közműhálózati elemek területbiztosítását. Pontosította az Országos Ökológiai Hálózat Kiskunhalas területét érintő elemeit (természetvédelmi területek, NATURA 2000 élőhely-védelmi illetve ex lege védett területek, helyi védettségek). Javaslatot tett új települési főutak kialakítására (Dong-ér-völgyi út,

Április 4. út), valamint kerékpáros kapcsolatokra a környező településekkel. Kijelölte a gyepes repülőtér helyét. Területeket jelölt ki a távlati lakóterületi hasznosításra a Kertváros északi részén, és a Déli városrészben, valamint távlati üdülőterület céljára a Sóstó területétől északra.

Kiskunhalas városszerkezetének legnagyobb hiányosságai közé tartozik a belső sugaras közúthálózat, és emellett a gyűrűs elemek hiánya, és a külső tehermentesítő közúthálózat kapcsolatrendszerének gyengesége, hiányzó elemeinek sokasága.

A szerkezeti terv távlati lakó és üdülőterületeket jelölt ki, nem növelte a beépítésre gazdasági területek területét.

■ Lakóterületek alakításának elvei:

- Kisvárosias és falusias lakóterületi felhasználást javasolt a tartalékterületeken,
- A lakosság megfelelő alapellátásának biztosítása a főutaktól, csomópontoktól távolabbi kertvárosias lakóterületeken.

■ Intézményellátás alakításának alapelvei:

- Az intézmények szükséges mértékű bővítése, valamint az alközpontok felértékelődésének elősegítése,
- A településszerkezeti szempontok indokolt területeken vegyes területek kialakítása.

■ Gazdasági területek alakításának alapelvei:

- Ipari park kialakítása,
- Keleti városrész ipari területének hátrányainak kiküszöbölése, előnyei megtartása mellett.

■ Különleges területek - Turizmus, Sport, rekreációs területek alakításának alapelvei:

- Fürdő területe,
- A városi és térségi jelentőségű Városi Sportpálya és termálfürdő, valamint azokhoz kapcsolódó fejlesztési szándékok megvalósíthatóságának elősegítése.

■ Tartalékterületek:

- A városszéli távlatban beépítésre szánt területek továbbra is megtartása.

■ Zöldfelületi rendszer, tájrendezés:

- Sóstó hosszú távú rendezése,
- Kanizsa tér térrendezése,
- Zöldfolyosó kiépítése a Csetényi emlékparktól a Dong-ér menti területen,
- Vásártér és Harangos tó rendezése.

■ Helyi értékvédelem:

- Az épített környezet megóvandó örökség. A sikeresnek bizonyult építészeti és városszerkezeti megoldások megőrzése. Ezért a kivételesen értékes épületeket lebontani nem szabad.

Megvalósult elemek:

2005-2006-ban megépült a Dong-ér-völgyi út I. szakasza, majd 2008-2009. évek között sor került a II. (Mártírok útja-Tinódi út közötti) szakaszának megépítésére, ezáltal közvetlen összeköttetés alakult ki a Kertváros és Alsóváros között, elérve az 53. sz. főutat.

2000-től kezdődően megelőző város-rehabilitációs tevékenységek keretében útfelújításokra és térfelújításokra került sor a városban, valamint épület felújítások történtek.

A település keleti iparzónájában az 53-as főút mellett mintegy 42 hektárnyi területen 1999 óta működik a Halasi Ipari Park. 2002-ben készült el az Ipari Park infrastruktúra-fejlesztésének I., 2004-ben pedig II. üteme. A Képviselő-testület 2004-ben fogadta el a Kiskunhalasi Ipari Park hasznosításának új, marketingalapú koncepcióját. A Településrendezési Tervben elfogadott cél az Ipari Park további 20 hektárral való kibővítése.

1.7 A település társadalma

1.7.1 A népesség főbb jellemzői

1.7.1.1 Demográfia

Népességszám
alakulása

A lakó és az állandó népesség száma folyamatosan csökkent 2001 és 2011 között. A 2011-es népességszám 94,4 %-a 2001-es értéknek, mely az országos és megyei átlag alatt van. A népességfogyás a jóval nagyobb népességű Kiskunhalason hasonló mértékben csökkent.

5. táblázat - Kiskunhalas népességszám változása 2001-2013. évek között

Adattípus	2001	2011	2013	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Lakónépesség 2013/2011 (%)
Állandó népesség (város)	30 541	29 444	29 242		
Lakónépesség (város)	29 954	28 285	27 938	94,4	98,8
Lakónépesség (megye)	546 517	520 331	516 892	95,2	99,3
Lakónépesség (ország)	10 174 853	9 931 925	9 877 365	97,6	99,4

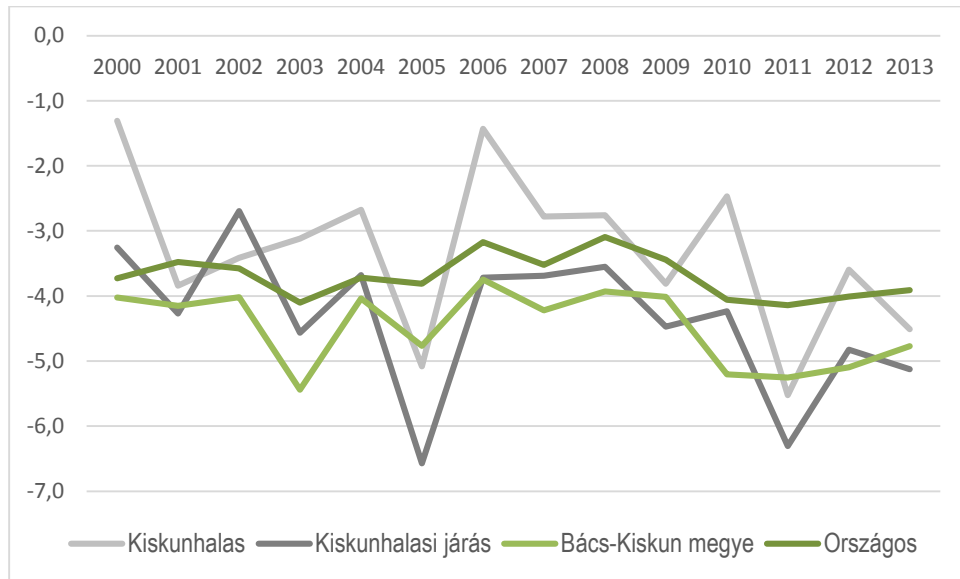
Forrás: KSH T-Star 2013

Népmozgalom

A város népmozgalmi adatai alapján megállapítható, hogy a várost a megyei átlagnál alacsonyabb mértékű természetes fogyás jellemzi. A járási értékek rosszabbak a városinál, de követik a kiskunhalasi tendenciákat. 2011-ben a fogyás mértéke elérte a -5 fő/ezer lakost.

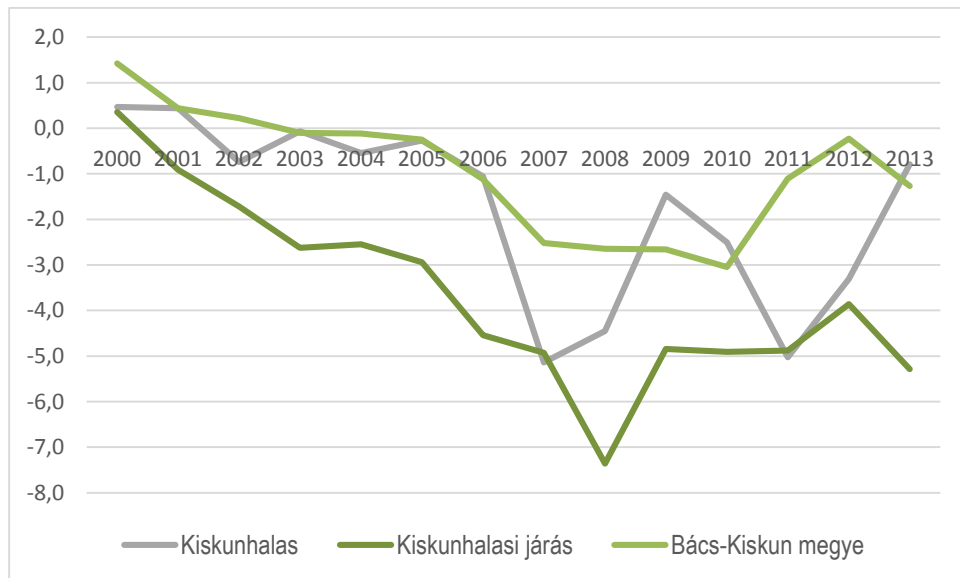
2. ábra - Természetes fogyás Kiskunhalason (fő/1000 lakos)

Forrás: ITS TEIR modul

Kiskunhalason a vándorlási egyenleg 2006-tól kezdődően a megyei tendenciával összhangban negatív volt. 2009-ben ugyan a 0-hoz közelített az értéke, de 2010-ben ismét az elvándorlás volt meghatározóbb a településen, és csak 2013-ban lett ismét pozitív a vándorlási egyenleg a településen. A Kiskunhalasi járást a növekvő mértékű elvándorlás jellemezte, ez a folyamat 2008-ban fordult vissza. Az elvándorlás a más nagyobb városokban felsőfokú végzettséget szerző fiatalokra jellemző, akik tanulmányaik befejeztével nem költöznek vissza Kiskunhalasra.

3. ábra - Vándorlási egyenleg Kiskunhalason 2000-2013. évek között (fő/1000 lakos)

Forrás: ITS TEIR modul

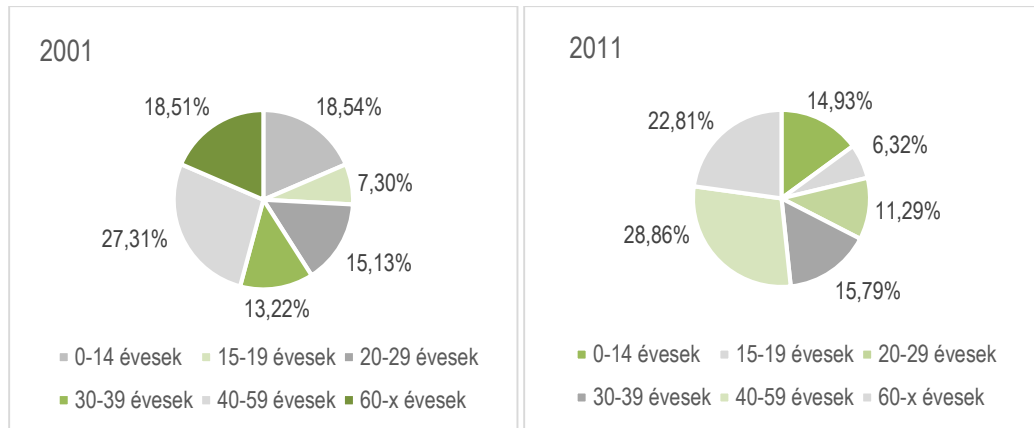
Korösszetétel

A népesség korösszetételében jelentős változások figyelhetők meg 2001 és 2011 között. A 0-14 éves korosztály részesedése 3% ponttal csökkent, a 15-19 évesek aránya enyhén, de csökkent, a 20-29 évesek aránya 4% ponttal csökkent. A 30-39 évesek és 40-59 évesek aránya nőtt. 4% pontos növekedés jellemző a 60 év feletti népesség részesedésére. A 40 évnél idősebb népesség

teszi ki a lakosság 50 %-át 2011-ben. A közeli Kiskunmajsával összehasonlítva Kiskunhalas lakosságának korösszetételében az idősebb korosztálynak kisebb az aránya. Ugyanakkor Kiskunmajsa korszerkezetében már 2001-ben magasabb volt a 40-59 és 60 év felettek aránya, mint Kiskunhalason.

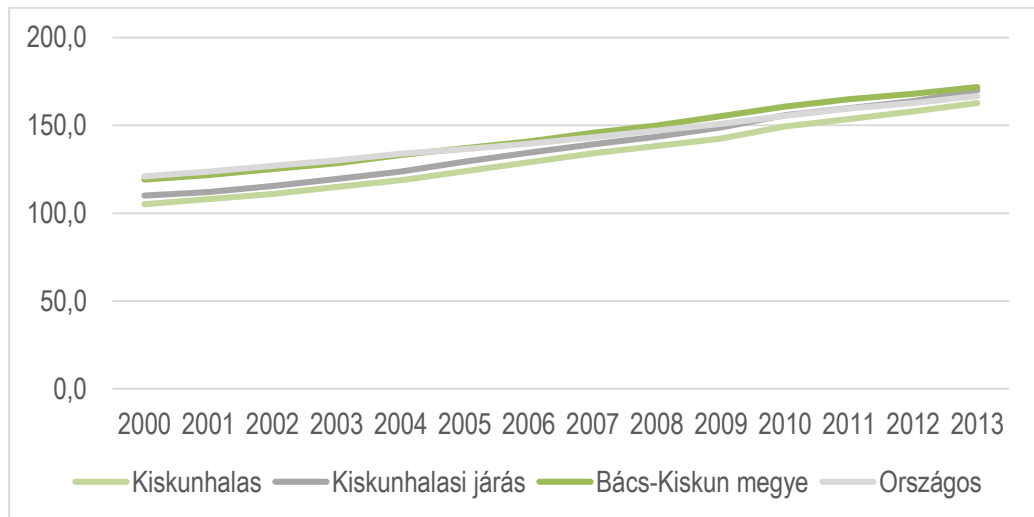
4. ábra - Kiskunhalas népességének korösszetétele 2001, 2011

Forrás: TEIR adatbázis

A város öregedési indexe 2001-ben 108 % volt, míg 2011-ben ugyanez a mutató 153,6 %-ra emelkedett. Az öregedési index 2000 óta folyamatosan növekedett országos, megyei, járási és városi szinten is, a kiskunhalasi érték ugyanakkor kedvezőbb, az országos, megyei, járási átlagoknál kisebb.

5. ábra - Öregedési index Kiskunhalason

Forrás: TEIR adatbázis

Összességében elmondható, hogy a népesség öregedő tendenciát mutat a városban, ezzel párhuzamosan az eltartott népesség aránya csökkent 2001 és 2011 között. Ez egyezik a megyei és országos tendenciákkal.

A népesség nemek szerinti megoszlását vizsgálva 2011-ben a város népességének 53 %-a nő, 47 %-a férfi. A nemek közötti arány 2001-hez képest nem számottevően, de a nők javára változott.

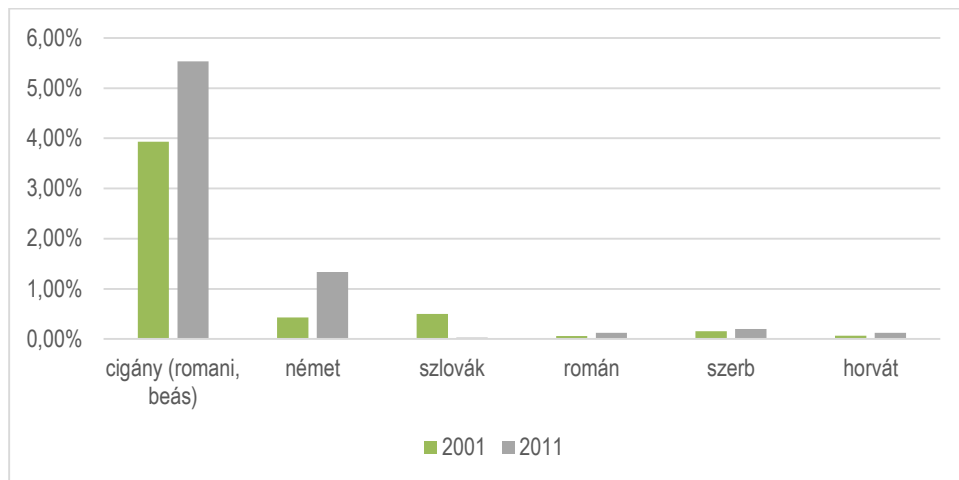
1.7.1.2 Nemzetiségi összetétel

Hazai nemzetiségek

A városban a 2011. évi népszámlálás alapján jelen lévő nemzetiségek: cigány, német, szlovák, román, szerb, horvát.

2001. év óta a cigány és a német nemzetiség létszámában állt be jelentősebb változás, ami növekedést jelent. A Cigány Nemzetiségi Önkormányzat vezetőjének becslése szerint a cigányság aránya jelenleg valószínűleg nagyobb 5,5 %-nál, elérheti a 10-13 %-ot. A Bács-Kiskun megyei járásközpontok közül Kiskunmajsára is hasonló nemzetiségi adatok jellemzőek, a cigány nemzetiség aránya ugyanakkor Kiskunmajsán valamivel magasabb. A nagyobb lakosságszámú Kiskunhalas nemzetiségi összetétele változatosabb mint Kiskunmajsáé.

6. ábra - Nemzetiségek aránya a lakónépességben belül Kiskunhalason

Forrás: TEIR adatbázis

A cigány lakosok száma az önkormányzati források szerint valószínűleg eléri a 3000 főt, tehát a népszámlálás adataihoz képest a lakosság nagyobb aránya tartozik ehhez a nemzetiséghez, mint ahányan 2011. évben annak vallották magukat. A Cigány Kisebbségi Önkormányzat 1995-ben jött létre a településen. A városban élő német kisebbség érdekeinek hatékonyabb védelmére Német Kisebbségi Önkormányzat is működött, azonban a 2014. évi választások után nem állt fel új nemzetiségi önkormányzat a városban. Az utolsó önkormányzati választás alkalmával a Német Kisebbségi Önkormányzat megválasztásra került ugyan, megtörtént az alakuló ülés is, de nem gyakorolják a jogait. A német nemzetiségi oktatás óvodai és általános iskolai szinten biztosított. Élénke a német-magyar testvérvárosi kapcsolatok. A gyógyfürdő miatt sok német ajkú vendég érkezik a városba, akik közül néhányan nyugdíjas éveikre letelepednek Kiskunhalason.

Nem hazai nemzetiségek

A nem hazai nemzetiségek jelenléte állandó jelleggel nem jellemző a városban; most átmenetileg sok Koszovóból érkezett albán található, akik menekülteként szeretnének Nyugat-Európába utazni.

1.7.1.3 Képzettség

A lakosság iskolai végzettségére jellemző 2001-ben és 2011-ben is, hogy az országos átlagnál magasabb, a megyei és járási átlagnál pedig alacsonyabb a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya (2001-ben 27,5 %, 2011-ben 25,15 %).

Az érettségivel rendelkezők aránya elmarad az országos átlagtól, de magasabb a megyei és a járási átlagnál is.

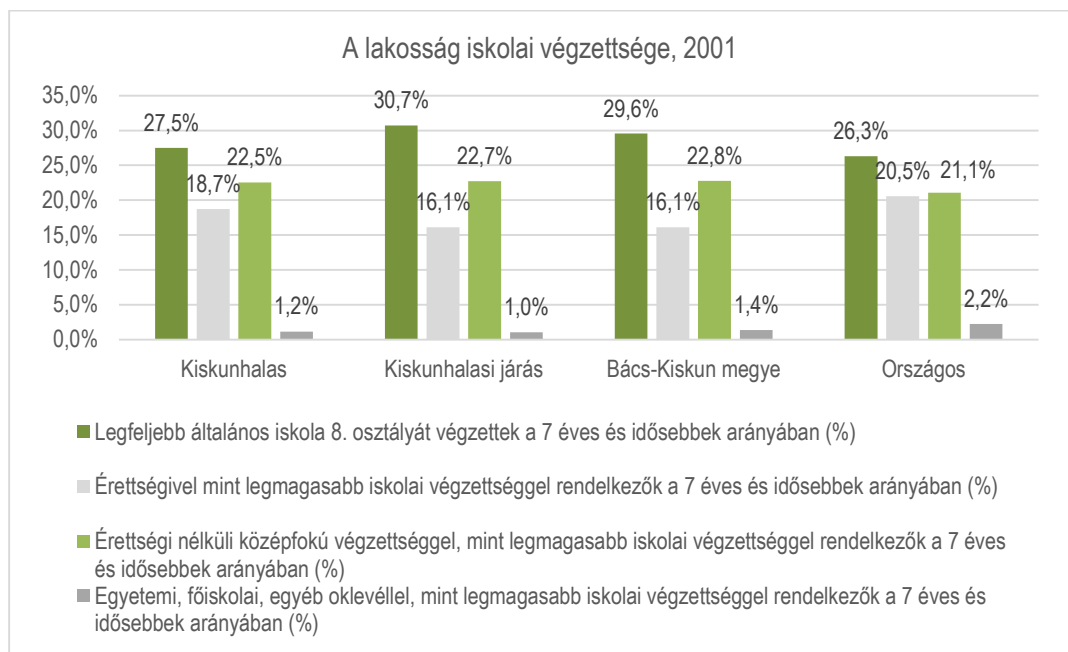
Az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők aránya csak kis mértékben haladja meg az országos értéket, a megyei és járási átlaghoz hasonló.

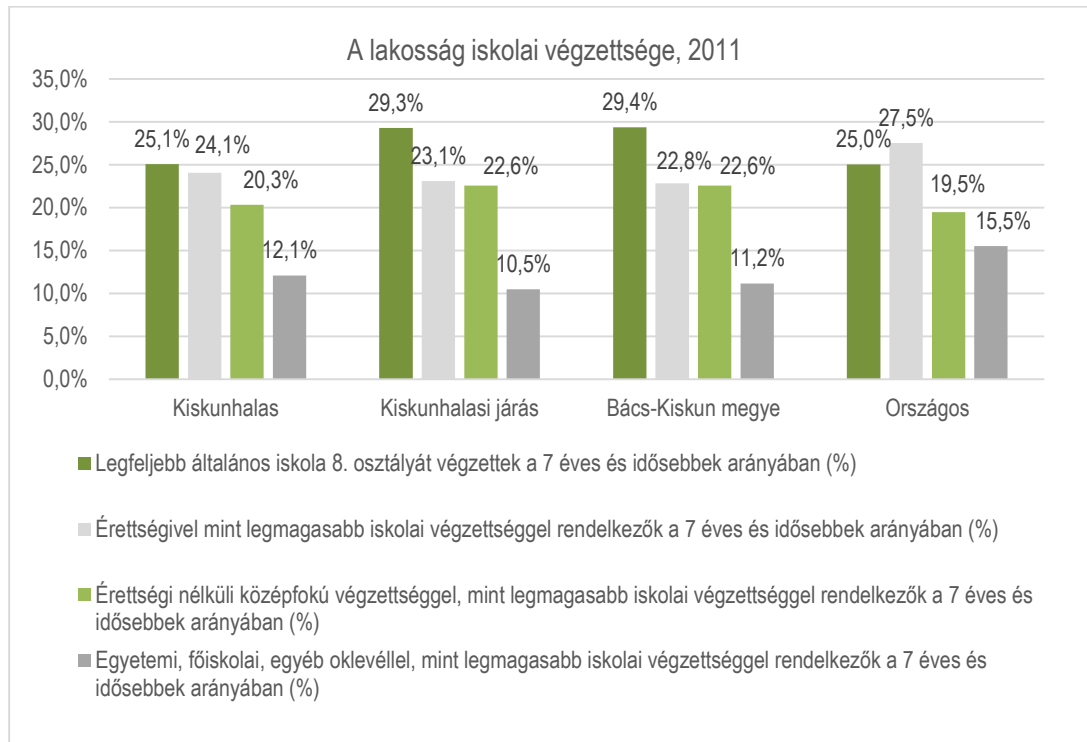

Az egyetemi és főiskolai végzettségűek aránya elmarad az országos és a megyei átlagtól, de némileg meghaladja a járási átlagot. Kiskunhalas lakosságának iskolai végzettségében ugyanakkor pozitív irányú változások figyelhetők meg a két népszámlálás közötti időszakban. A legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya csökkent, az érettségivel rendelkezők aránya nőtt, érettségi nélküli középfokú érettségivel rendelkezők aránya csökkent, az egyetemi, főiskolai végzettségűek aránya jelentősen (1,2 %-ról 12 %-ra) nőtt. Fontos megjegyezni, hogy ezek a változások országos szinten is megfigyelhető tendenciák.

A város lakosságának iskolai végeztsége más Bács-Kiskun megyei járásközpontok adataival összehasonlítva kedvező. A kiskunhalasi lakosság iskolai végzettsége magasabb 2011-ben is, mint Kalocsa vagy Kiskunmajsa járásszékhelyek lakosságának iskolai végzettsége.

7. ábra - Kiskunhalas lakosságának iskolai végzettség szerint aránya, megyei és országos összehasonlításban (2001, 2011)

Forrás: TEIR adatbázis

1.7.1.4 Foglalkoztatottság

Kiskunhalason 2011-ben a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 54,29 % volt. Ez az arány, a 2001-es adatokhoz képest kedvezőbb értéket mutat (foglalkoztatottak száma 2001-ben a munkaképes korúak 53,08 %-a volt). A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya közel 40%-ról (2001) 15 % alá csökkent 2011-re. A nyilvántartott állás keresők aránya a munkaképes korú népesség százalékában 7,99 %, ami az országos, megyei és járási átlagnál is nagyobb. 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) is nagyobb az országos, megyei és járási átlagnál. Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) közel kétszerese a megyei és országos átlagnak, tehát a munkanélküliség szoros összefüggésben van a munkakeresők alacsony iskolai végzettségével. A 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya (20 %) és a 45 felettiek aránya (29 %) között kevés a különbség, míg országos és megyei szinten inkább a 45 év felettiek foglalkoztatása jelent nagyobb problémát.

Kiskunhalas foglalkoztatási adatait más Bács-Kiskun megyei járásszékhely településeivel (pl: Kiskunmajsa, Kalocsa) összehasonlítva Kiskunhalas értékei kedvezőnek tekinthetők.

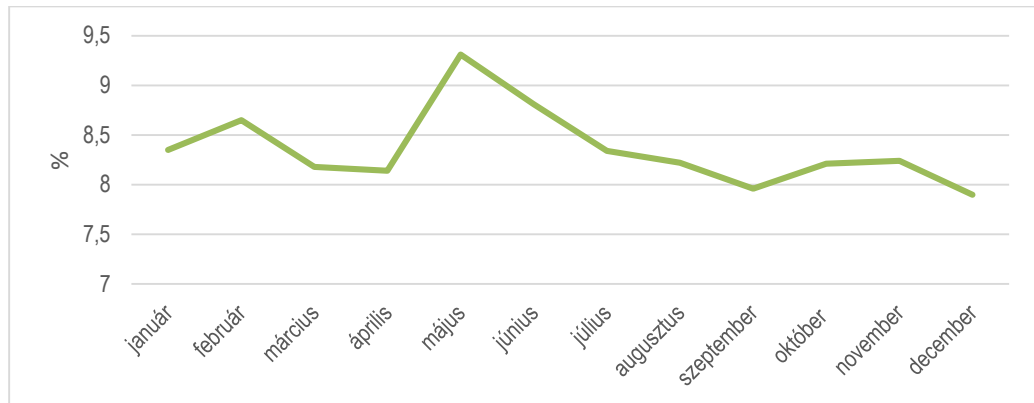
2011-ben a naponta ingázó foglalkoztatottak aránya 14,59 % volt. Az ingázók aránya alacsonyabb 2011-ben, mint 2001-ben (20,22 %). Ennek oka, hogy a Levi's üzeme bezárt, amivel több száz munkahely szűnt meg. A gyár a halasiaknak és a környező települések lakóinak is munkát adott.

2014 júliusában és decemberében a munkavégző korú népesség száma 20 488 volt, a munkanélküliként nyilvántartott 1 708 fő és 1 619 fő volt, a munkanélküliség relatív mutatója pedig 8,3 és 7,9 %. A munkanélküliség relatív mutató értéke meghaladja a megyei (6,44 és 6,34 %) és országos (5,96 és 5,63 %) átlagos értékeket is Kiskunhalason.

A munkanélküliség ciklikussága figyelhető meg a városban május, júniusi csúcserővel, melynek oka, hogy mezőgazdasági idénymunka sok közmunkásnak ad ideiglenes munkát, és ezekben a hónapokban vendégmunkások is dolgoznak idénymunkában.

8. ábra - Munkanélküliség havonkénti alakulása 2014-ben Kiskunhalason

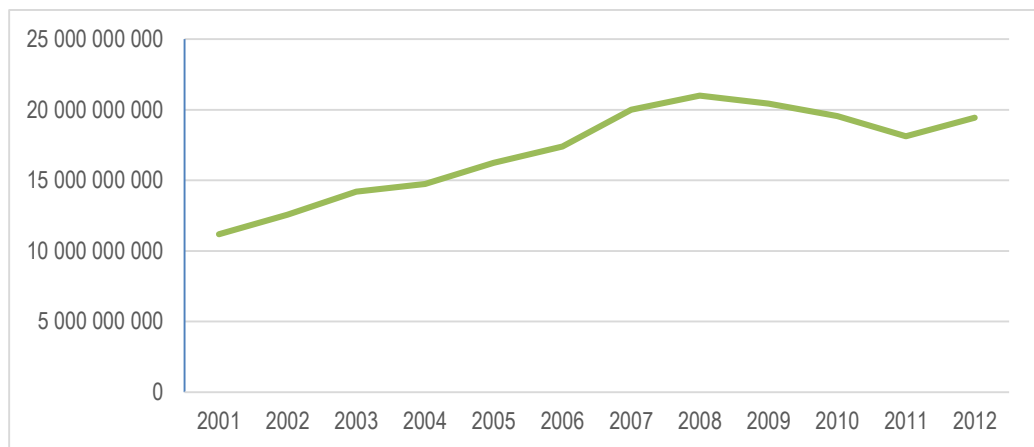
Forrás: nfsz.munka.hu

1.7.1.5 Jövedelmi viszonyok

Jövedelem

A száz lakosra jutó adófizetők száma (42 fő) az országos és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok átlaga alatti értéket mutat. A SZJA alapot képező jövedelem Kiskunhalason 2001-től 2008-ig folyamatosan növekedett. A gazdasági válság hatására 2008-tól 2011-ig csökkenés figyelhető meg, majd 2011-től ismét növekedtek a személyi jövedelmek. Ez a változási irány az országos és megyei tendenciával összhangot mutat.

9. ábra - Jövedelmi viszonyok (SZJA alap, Ft) évenkénti változása Kiskunhalason 2001-2012. között

Forrás: TEIR adatbázis

Az egy lakosra jutó belföldi jövedelem is 2008-ban érte el a csúcspontját, 2009-es visszaesés óta 2012-ben haladta meg először a 2008-as értéket.

Segélyezés

6. táblázat - Segélyben részesülők száma és aránya Kiskunhalason

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)	
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában
2008	54	6,66	811	52,12
2009	107	9,5	1 130	65,32
2010	162	11,5	1 403	56,05
2011	201	17,4	1 158	48,03
2012	111	8,7	1 279	61,25

Forrás: HEP 2013

Amint az a Helyi Esélyegyenlőségi Programból is jól látható, a foglalkoztatást helyettesítő támogatást igénybe vevők száma 2012-re másfélszeresére nőtt a 2008-as adatokhoz képest, de ez a szám csupán a 61,5 %-a azoknak, akik valamilyen ellátásban részesülnek.

7. táblázat - Alkalmazott segélyek Kiskunhalason

Kiskunhalason 2013-ban alkalmazott segélyek listája
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás
Lakásfenntartási támogatás
Átmeneti segélyezés
Lakáscélú helyi támogatás
Időskorúak járadéka
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
Közgyógyellátási igazolvány
Ápolási díj
Rendszeres szociális segély
Óvodáztatási támogatási

Forrás: KSH T-Star 2013

Az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (Szt.) módosítása értelmében a kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1. napjától a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Hatáskörváltás az aktív korúak ellátásában van, ennek keretében kétféle ellátástípust állapíthat majd meg a járási hivatal: a foglalkoztatást helyettesítő támogatást és új ellátásként az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást.

A rendszeres szociális segély elnevezésű támogatás megszűnik.

A módosítás érinti továbbá az alábbi ellátási formákat, mivel ezek 2015. március 1. napjától kikerülnek az Szt.-ből:

- lakásfenntartási támogatás,
- adósságkezelési szolgáltatás,
- méltányossági ápolási díj,
- méltányossági közgyógyellátás

2015. március 1. napjától a helyi önkormányzatok felelőssége nő a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában, mivel egyéb támogatásról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás.

Az önkormányzatoknak a települési támogatásról rendeletet kell alkotniuk. Az önkormányzat maga dönti el, hogy a támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén, milyen összegű támogatást nyújt.

Az Szt. által meghatározott egyetlen kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. (A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond, illetve a nyújtható támogatás összegének meghatározására az önkormányzat jogosult.)

A szociális intézményrendszerben és ellátásokban bevezetett módosítások hatása csak később, a jelen megalapozó vizsgálatok lezárása után lesz nyomon követhető és elemezhető.

1.7.1.6 Életminőség

Az emberek életminőségét komolyan meghatározza, milyen komfortfokozatú és ellátottságú lakásban élnek. A 12 261 db lakásból álló kiskunhalasi lakásállomány 10 %-a alacsony komfortfokozatú volt 2011-ben, ami megyei viszonylatban kedvező érték. Sőt, ez jóval kisebb érték, mint ami 2001-ben volt jellemző. A közüzemi ivóvízhálózatba a lakások 88 %-át kötötték be (országos átlag 95 % 2011-ben). A közüzemi szennyvízhálózatba bekötött lakások 62 %-os aránya megyei (54 %) és járási (39 %) viszonylatban magas, ám ez az érték az országos átlagtól (77 %) jelentősen elmaradt 2011-ben. Ugyanakkor a jelenleg futó csatornahálózat fejlesztésének és szennyvíztisztító telep korszerűsítésének befejezését követően a szennyvíz-hálózatra kötött belterületi ingatlanok száma 95%-körültre becsülhető.

Az életminőséget meghatározza továbbá a lakosság egészségi állapota. Az iskolákban folyamatosan tartanak prevenció programokat, amelyeket az intézmények maguk indítottak el. A kórház városnapokon szűréseket tart a városban. A Szilády Áron Gimnáziumban droprevenció program működik évek óta. A dohányzás mértéke visszaesett a dohány kiskereskedelemre vonatkozó intézményi változások és a dohányzásra vonatkozó jogszabályi korlátozások miatt.

A városban működő Magyar Vöröskereszt Kiskunhalasi Szervezete a munkáját civil szervezetként, önkéntes segítők együttműködésével végzi. Egészséges életmódra neveléssel, szociális gondoskodással járul hozzá a lakosság életminőségének javításához: véradókat mozgósít, elsősegélynyújtó tanfolyamokat tart. Szükség esetén részt vesz természeti és humán katasztrófák enyhítésében, valamint táborokat és programokat is szervez a sérült gyermekek számára, sőt a keresőszolgálat révén szétszakadt családok összehozásában is segítséget nyújt. A szervezet a rászorulókat ruhaneművel, illetve élelmiszer-adománnyal segíti.

A Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskolájában a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók életminőségének javításával is foglalkoznak. A tanárok tudatosan készítik fel az egészséges életre a gyerekeket, ennek érdekében beneveztek a DADA (drog, alkohol, dohányzás, AIDS) programba.

A tanyán élők életminőségének javítása komoly feladat Kiskunhalason. Mind az előregedés miatt magukra maradók, többszörösen hátrányos élethelyzetben lévők, mind az „ún. szociális menekülők” (akik eladósodás miatt költöztek tanyára, gyerekekkel, nagy családlétszámmal) aránya folyamatosan növekszik.

1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A város szegregátumaiban élő lakosság elkülönül a lakosság többi részétől társadalmilag és térben is. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma kimagasló értéket mutat a Tabánban, a Dél-nyugati városrészben (Harangos telep) és a külterületen is, amely adatok arra engednek következtetni, hogy ezeken a területeken koncentráltan van jelen a szegénység. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében feltételezhető, hogy családi körülményeik tekintetében aktív korú, kis jövedelemmel bíró vagy munkanélküli szülők gyermekeiről van szó.

A város külterületein rossz körülmények között élők alkotnak még leszakadó társadalmi csoportot. A csoport tagjai nemcsak romák, hanem olyanok, akik elszegényedtek, ezért ki kellett költözniük.

A zárkertes rész nagy területen helyezkedik el a városban. A Sóstó mögötti, Téglagyári úttól kifelé található, csekély infrastruktúrával (villany van) ellátott területről van szó. Nagy lakosságszám jellemzi ezt a területet. Kiskunhalas esetében a zártkert egy több km-es területsávot jelent. Az utak kialakítása, így a megközelíthetőség is problémás. A város belterületén belül nincsenek jelentős térbeli társadalmi különbségek.

Konfliktusok az egyes városrészek lakói között nem jellemzőek. A városban nincsenek egymástól élesen elkülönülő társadalmi rétegek, akik életszínvonalában olyan különbségek lennének, mely feszültséget eredményezne az egyes csoportok között.

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők

1.7.3.1 Történeti és kulturális adottságok

Településtörténet

„Halas hatalmas”, szól a közkeletű mondás. S valóban, az egykor nagy kiterjedésű pusztaváros múltja és kultúrája igen változatos képet mutat.

Mint azt a város neve is mutatja, halastó mellé települt, és kezdetben mocsaras vidék volt. Újkőkori nyomokat is feltártak a régészek, a halászat, a vadászat és a földművelés megélhetést biztosított az ittenieknek. Az ókortól hadi- és kereskedelmi utak épültek ki a környéken. Szarmaták, avarok és kelták nyomainak is megtalálhatóak.

Honfoglaló magyarok temetőjét fedezték fel a Sóstó mellett. Számos középkori település nyoma fellelhető ma is. A tatárjárás pusztításai után a lakosságában megfogyatkozott vidékre kunok települtek, akik új lendületet adtak a vidéknek. A nomád pásztorkodást folytató kunok 1290-ben kiváltságokat kaptak, és a megalakuló hét kun szék egyik törvényalkotó helyévé vált. Halas nevét 1366-ban említi először oklevél. 1390-ben vásár- és búcsújáró hely lett. 1439-ben említették először városként a települést. A monda szerint itt verte szét Kinizsi Pál az ekkor már szétzüllött Fekete sereget.

A török időkben a krími tatárok többször is elpusztították. Először a törökök telepítették újra 1569-ben, mert szükségük volt az adófizetőkre. A város lakossága időközben reformátussá vált. 1664-ben a Debreceni Református Kollégium alá tartozó református iskola létesült itt. A törökök kiűzése után berendezkedő Habsburg hatalom nemcsak a tisztán református lakosságú város egyházi ügyeit korlátozta, hanem az általa igazgatott Jászkun kerületet is. A Habsburgok a többi jászkun településsel együtt eladták a Német Lovagrendnek. 1703 októberében a Rákóczi szabadságharc egyik legvéresebb csatája zajlott le itt, amelynek emlékéül 200 év múlva az ország első köztéri kuruc szobrát állították fel a városban.

Az elzálogosított régió 1731-től a Pesti Invalidusház birtoka lett. A jobbágysorba került jászkunok 1745-ben megszerezték a megváltás jogát, ezután tekintélyes összeg megfizetése ellenében visszanyerték kiváltságaikat és szabadságaikat. A település 1753-ig itt volt a Kiskun kerület székhelye, ekkor Félégyháza mezővárosi rangot kapott, és a központ átköltözött.

Mária Terézia idejében 60 római katolikus pásztor- és parasztcsaládot telepítettek a városba, akiknek hamarosan plébániát is emelt a királynő, ezzel a város felekezeti egysége megszűnt. A 18. századtól egyre szaporodó betelepítések és betelepülések nyomán megjelentek a városban a római katolikusok, az evangélikusok, az izraeliták, az ortodoxok, a délszlávok, a görögök, a cigányok stb., amelynek következtében a református település etnikai és vallási képe jelentősen megváltozott.

1848-ban Halas egy emberként állt ki a forradalom mellett.

1872-től közel negyedévszázadig Vári Szabó István lett Kiskunhalas első polgármestere. (1876-tól Kiskunhalast Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyéhez csatolták.) Számítalan fejlesztés és egy modernizált mezőváros köszönhető a település első emberének és tevékenységének. 112 ezer kataszteri hold területével az ország egyik legnagyobb határú városa volt.

Gazdasága folyamatosan fejlődött, a kapitalista gazdálkodás vált jellemzővé, bankok, nagyvállalkozások kezdték meg működésüket, valamint a kulturális és egyesületi élet is fellendült. A 20. századra a római katolikusok váltak a legnépesebb felekezetté.

Az első világháborúban nagy vérvesztéssel szenvedett el a város lakossága, több mint ezer férfi veszett oda. A két világháború között erős visszaesés, majd lassú növekedés jellemezte a várost, mely 1929-ben megyei város lett a közigazgatás országos átszervezésével összefüggésben.

A második világháború sem kímélte Kiskunhalast. 1944-ben gettósították és deportálták a helyi zsidókat. A szovjet katonai megszállást követően „zabráások”, „malenkij robot”, sváb- és kuláküldözés sanyargatta a polgári lakosságot.

A második világháborút követően több község önállósult (1947-ben Pirtó, 1952-ben pedig Balotaszállás, Imrehegy – ez részben Kecel határából is –, Kunfehértó és Zsana), ezzel területe mintegy felére csökkent.

1950-től a tanácsi rendszerben Kiskunhalas Bács-Kiskun megye része, és kiskunhalasi járás székhelye lett. 1956 októberében a forradalmi események a települést is elérték.

1972-ben korábbi pusztáinak egy részét (Bodoglárt, és Tajót) Kiskunmajsához csatolták, ennek eredményeképp a város területe ismét negyedével csökkent.

A szocialista korszakban a városra az iparosítás volt jellemző, a kisüzemek és kézművesség visszaszorult. TSZ-ek és állami gazdaság lépett a paraszti földművelés helyébe. Külterületének döntő hányadát elveszítette, de járási központként továbbra is vezető szerepet töltött be a térségben. Iparosítása az 1970-es évektől vált nagyobb arányúvá; a feldolgozóipar lett a helyi gazdaság legjelentősebb ágazata. A feltárt kőolaj- és földgázlelőhelyek szintén hozzájárultak a város fejlődéséhez. A 2000-es évek második felében a gazdasági válság következtében több nagyüzem is bezárta kapuit. Ebből a sokból napjainkban kezd felocsúdni a város.

Kulturális értékek

A város kulturális életét évszázadokon keresztül befolyásolta, hogy a Szilády Áron Gimnázium elődje a debreceni Református Kollégiumhoz tartozott. Hatvan éven keresztül a településen tevékenykedő Szilády Áron (1837-1922) református lelkész, képviselő, történész, műfordító, akadémikus erős egyénisége rányomta bélyegét a település arculatára.

Működése révén főgimnázium szerveződött, létrejött a múzeum, megépült a gimnázium új épülete. Protestáns szellemiség jellemezte a közéletet, ami hatott az itt tanító tanárookra is. Szilády Áron és Thury József tudományos munkásságát a jelenkor is nagyra értékeli. Műveik az orientalisztika, a magyar őstörténet és történelem mai kutatói számára alapvető forrásmunkák. Gyárfás István történész, a város egykori jegyzője, a jászok és a kunok történetéről szóló munkájával írta be nevét a magyar történettudományba.

Sajátos színteljai voltak a város szellemi életének az ún. parasztköltők (pl.: Gózon István, Bacsó László, Vas Imre), akik kézzel írott verseskönyveikben - saját műveik mellett - a korabeli népszerű verseket, énekeket is megörökítették.

Kiskunhalas szülötte a híres századfordulós festőművész, Thorma János. Az ő nevét viseli a múzeum, ahol a Thorma Galériában a festő több alkotását csodálhatják meg a látogatók. Együtt látható itt Thorma két legnagyobb történelmi festménye a "Talpra magyar" és az "Aradi vértanúk". A múzeum állandó kiállítása "Halas, a kiskun mezőváros" történetét mutatja be.

Halas nevét világszerte ismertté tette a csipkevarrás, amelynek megteremtői Dékány Árpád és Markovits Mária voltak.

A város műemlékei az „1.14.3.3 Műemlék, műemlékegyüttes” című fejezetben kerülnek bemutatásra.

1.7.3.2 Civil szerveződések

A 188 db helyi civil szervezet közül 30-40 db aktív. A legjelentősebbek:

- Pásztortűz Kulturális és Hagyományápoló Egyesület;
- Városért Közalapítvány;
- Kántor András Veterán Autósok és Motorosok Egyesülete;
- Civilek a Jövőért Egyesület;
- Zöld Közösségért Természetbarát Egyesület;
- Csipke Közalapítvány.

A helyi lakosok részben mozgósíthatók, de csak bizonyos (módosabb) rétege a társadalomnak. A város Civil koncepcióval nem rendelkezik. A pályázatokba besegítenek, illetve közreműködnek a városi rendezvények megvalósításakor. Az Önkormányzat városi pályázati rendszer útján és együttműködéssel támogatja a civil szervezeteket.

A Csipke Közalapítvány tartja fenn a Csipke házat (közalapítvány, de civil szervezet is), valamint üzemelteti a Csipke varrodát.

Kiskunhalason működik a Boróka Civilház a következő tevékenységi körrel:

- kapcsolatot tart a helyi és kistérségi civil szervezetekkel,
- igény szerint helyszínt biztosít a város civil szervezeteinek programjaihoz,
- folyamatosan széleskörű információgyűjtést végez, ezeket közreadja,
- gyűjti a különböző pályázati lehetőségeket,
- civil képzéseket, fórumokat szervez,
- ingyenes számítógép-használatot biztosít mindenki számára,
- Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát működtet.

Kiskunhalas Város Képviselő-testületének 202/2008 és 203/2008 számú határozatai alapján a BORÓKA Civil és Ifjúsági Ház kikerült a CIVIL ALAP Közalapítvány működtetéséből. 2008. július 1-jétől az új működtető a KISKUNHALASI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT Kulturális és Közművelődési Non-profit Kft. lett.

Kiskunhalas Város Képviselő-testületének 19/2013. (IX.27.) önkormányzati rendelete a közművelődésről a következőket tartalmazza a civil szervezetekkel kapcsolatban:

„A városban működő civil szervezetek, egyesületek, alkotó közösségek, művészeti csoportok tevékenységének segítése, támogatása az önkormányzat közművelődési feladatai között szerepel.

Ennek keretében feladata a civil szervezetek számára információs kiadványok szerkesztése és kiadása, a sajtó- és hírszolgálati tevékenység ellátása, együttműködés egyesületekkel, alapítványokkal és egyéb közösségekkel, közösségi, információs, szabadidős szolgáltatások és tanácsadások kialakítása és segítése vonatkozásában. A Végh-kúria üzemeltetése civil szervezetek, egyesületek és alapítványok számára, valamint programjaik, tevékenységük egész éves működésének biztosítása.

A Képviselő-testület a város kulturális életében jelentős szerepet betöltő civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, művészeti csoportok egyedi rendezvényeinek támogatására pályázati alapot különíthet el, melynek mértékét a költségvetési rendeletben határozza meg.”

1.8 A település humán infrastruktúrája

1.8.1 Humán közszolgáltatások

1.8.1.1 Oktatás

Az Önkormányzat kötelező feladata az óvodai ellátás, a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozók számára nyújtott óvodai szolgáltatások, továbbá a sajátos nevelési igényű gyermekekről, tanulókról való gondoskodás. Utóbbi gyermekek a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján a többi gyermekkel, tanulóval együtt foglalkozathatóak az óvodákban és iskolákban.

Bölcsődék

Kiskunhalason a működő bölcsődei férőhelyek száma némi ingadozással folyamatosan növekedett az elmúlt 10 évben. Ezzel párhuzamosan a bölcsődei ellátás kihasználtsága is enyhén növekedett. 2013-ban az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 1,42 fő volt, amely az országos és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok átlagos értékét meghaladja.

Óvodák

Kiskunhalason az önkormányzati óvodai feladatellátás 3 intézményben, 8 feladat ellátási helyen történik. Az ellátási helyek területileg egyenletesen helyezkednek el a városban, a Ny-i városrészben kicsivel több óvoda van. Fenntartó az Önkormányzat, kivéve a két egyházi (egy katolikus és egy református) óvoda esetében. A Lomb utcai óvodát 2012-ben adták át a katolikus egyháznak. Felzárkóztató óvoda nincs.

TÁMOP-os pályázatot nyertek a városi óvodák 80 M Ft értékben szakmai továbbképzésekre, eszközbeszerzésre és udvarfejlesztésre, valamint rendezvények, családi napok szervezésére a „Játszunk együtt” projekt keretében. Szükséges további eszközbeszerzés és az épület felújítása.

A városban az összes óvodai férőhelyek száma 1106 db 2013-ban, a városi szintű kihasználtság 91%-os, mely a Bács-Kiskun megyei járásszékhely települések értékeihez hasonló, az országos és a Kiskunhalasi járás átlagát meghaladja. Az óvodák kihasználtsága a 2000-es évek elejétől ingadozásokkal, de folyamatosan csökkent, a férőhelyek száma 2006-tól 2012-ig növekedett. 2013-ra közel 70 férőhellyel csökkent, mivel kisebb csoportokkal működnek már az óvodák.

Kiskunhalas Város Önkormányzata a kötelező óvodai szolgáltatást az alábbi három óvodaigazgatóság vezetésével működő nyolc óvodai intézményegység fenntartásával biztosítja, melyet 2 egyházi óvoda egészít ki.

8. táblázat - Óvodai intézmények

Intézmény neve és fenntartója	Feladatellátó hely
Kiskunhalasi Napsugár Óvodák	Ady Endre utcai tagóvoda (központi óvoda)
	Átlós Úti Tagóvoda
	Magyar Utcai Tagóvoda
	Szilády Áron Utcai Tagóvoda
Szászsorszép Óvodák	Vasút Utcai Tagóvoda (Cspikeházi Tagóvoda)
	Felsővárosi Tagóvoda
Kiskunhalasi Bóbita Óvoda	Kuruc Vitézek Téri Tagóvoda
	Bajza Utcai Tagóvoda
Egyházi fenntartású óvodák	Szent József Katolikus Általános Iskola és Óvoda
	Lomb utcai Tagóvoda
	Kiskunhalasi Református Kollégium Gólyafészek Óvodája

Forrás: www.kiskunhalas.hu

Mindegyik kiskunhalasi óvodába járnak cigány nemzetiségű gyermekek. A Bóbita Óvoda és Bölcsődében, valamint a Napsugár Óvodák és Bölcsődéhez tartozó Átlós úti tagóvodában cigány kisebbségi program alapján folyik a gyermekek integrált nevelése, oktatása.

Mindhárom óvodaigazgatóság rendelkezik fejlesztőpedagógus státusszal, valamint az önkormányzati, illetve kistérségi feladatellátás keretében óvodaigazgatóságokénti logopédiai ellátás lehetősége is adott. Az óvodák szakos ellátottsága megfelelő.

Alapfokú oktatás

Általános iskolai nappali oktatásban résztvevő tanulók száma 2013-ban 2201 fő volt, számuk a 2001 óta folyamatosan csökkent. Az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma ugyanakkor jóval meghaladja az országos, a járási és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok értékeit, amellet hogy az elmúlt 5 évben csökkenő tendenciát mutat.

A város iskoláiba más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya 7,5 %, a 2013/2014-es tanévben, arányuk 2009 és 2012 között folyamatosan növekedett. A környező településeken megszűntek intézmények, vagy intézmények felső tagozatai, ezért sokan járnak be a településre iskolába. Az általános iskolai intézmények száma 5, a feladatellátási helyek száma 6.

KLIK által fenntartott általános iskolai intézmények:

Fazekas Mihály Általános Iskola, Felsővárosi Általános Iskola, Kertvárosi Általános Iskola; Kiskunhalasi Általános Iskola és Előkészítő Szakiskola. Ezen belül a KLIK a fenntartó három iskolában. Az általános iskolákban egyenletes a kihasználtság, kapacitáshiány nem jellemző. A Felsővárosi Általános Iskolában német nemzetiségi oktatási folyik, egy német osztály van 1-4. évfolyamon.

A településen az önkormányzati fenntartású intézményeken túl két egyházi fenntartású általános iskola is működik, a Szent József Katolikus Általános Iskola. Annak működtetésére az Önkormányzat közoktatási megállapodást kötött a Kalocsa-Kecskemét Érseki Hatósággal. Ezen kívül a Refomátus Egyház is működtet iskolát, a hajdani Szűcs József Általános Iskolát vette át az egyház.

Az általános iskolai oktatásra a tartalmi sokszínűség és a szolgáltatások széles köre jellemző. Valamennyi iskola kialakította a rá jellemző profilt, amely területen emelt, tagozatos szinten végzi a gyermekek oktatását. Az általános iskolákban működik nyelvi, matematikai, ének-zenei, testnevelés és informatikai tagozat is. Mindez hozzájárul az egy-egy iskolához kötődő több generációs identitástudat kialakulásához.

Az állam minden iskola számára biztosítja a törvényben meghatározott kötelezően biztosítandó óraszám feletti, osztályonként heti két órai tehetséggondozást és felzárkóztatást. Az általános iskolák valamennyi évfolyamán képesség-kibontakoztató és integrált felkészítés folyik, melyhez a törvény által kötelezően előírt fejlesztőpedagógusi státuszt biztosított.

Napközis szolgáltatást a valós igényeknek megfelelően vehetnek igénybe a gyermekek. A 2007/2008-as tanévtől minden általános iskola ellátja a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható, sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatokat. Minden általános iskola ellátja a cigány nemzeti kisebbséghez tartozó tanulók nevelés és oktatását. A Pirtó Község Önkormányzatával kötött közoktatási társulási megállapodás értelmében 2005. július 1-jétől a Felsővárosi Általános Iskola a pirtói tagintézmény működtetésével ellátja az 5-8. évfolyamos tanulók nevelését-oktatását.

Középfokú oktatás

A nappali tagozatos középiskolai tanulók száma 2013-ban 2211 fő volt. A tanulók száma 2001-től 2007-ig növekedett, azóta folyamatosan csökken. A más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban a 2011-es visszaesés (79,3%) után 94,4 %-ra növekedett 2013-ra. Ugyanakkor az önkormányzati adatszolgáltatás szerint ez valójában csak 60-70 % lehet. A város oktatási funkciója ez esetben is jelentősnek mondható. A 94 %-os értékkel viszont jelentősen meghaladja az országos (81,1 %) és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok (73 %) értékét is.

Középfokú oktatási intézmények vonzáskörzete megyei szintűnek mondható. Az intézmények kapcsolata megfelelő a gazdasági szereplőkkel.

Állami fenntartásban jelenleg két középiskola működik a városban, a Bibó István Gimnázium és a Vári Szabó István Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium. A Bibó István Gimnázium 6 és 4 évfolyamos, nappali rendszerű gimnáziumi nevelés-oktatást folytat humán és reálcsoporthú osztályokat indítva, továbbá gimnáziumi felnőttoktatás folyik évfolyamonként.

A II. Rákóczi Ferenc Katolikus Mezőgazdasági, Közgazdasági, Informatikai Szakközépiskola és Gimnázium intézményében három szakmacsoportban folyik az oktatás: mezőgazdasági, közgazdasági és informatikai. Középfokú oktatást biztosít a Szilády Áron Református Gimnázium is.

9. táblázat - Középfokú oktatási intézmények

Középfokú oktatási intézmény neve	fenntartója / működtetője
Bibó István Gimnázium	KLIK
Vári Szabó István Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium	KLIK
II. Rákóczi Ferenc Katolikus Szakközépiskola és Gimnázium	Katolikus Egyház
Kiskunhalasi Református Kollégium Szilády Áron Gimnáziuma	Református Egyház

Forrás: Kiskunhalas Város Önkormányzata

Kollégiumi ellátás

A kollégiumi kihasználtság az utóbbi években 60% körül ingadozik a városban. Fejlesztési igény jelentkezik a komfortosság növelésére. A városban egy kollégium működik, a Szilády Á. Gimnázium kollégiuma.

Felsőoktatás

A településen nincsen felsőoktatási intézmény, így a fiatalok többségben Szegedre, Budapestre és Gödöllőre járnak egyetemre, főiskolára.

1.8.1.2 Egészségügy

Alapellátás

Kiskunhalas város rendelkezik az összes olyan szolgáltatással, mely a vonatkozó jogszabályok rendelkezése szerint kötelező ellátás a település vonatkozásában az egészségügyi ellátások terén.

Az egészségügyi alapellátás területén a Bács Kiskun megye ellátottsága országos viszonylatban közepesnek mondható. Kiskunhalas egy háziorvosra, illetve házi gyermekorvosra jutó lakosság száma (1 862 fő 2013-ben) az elmúlt 10 évben - az országos trendnek megfelelően emelkedett. A háziorvosi és gyermek háziorvosi ellátás lefedett, üres praxis nincs, és a városban működő kórház a speciális egészségügyi szolgáltatások iránti igényeket kielégíti.

Jelenleg nincs háziorvosi társulás, míg korábban létezett. 7 település részvételével biztosított az orvosi ügyeleti ellátás, ami települések összefogásával valósul meg nem társulási formában. Az alapellátást az Önkormányzat látja el önállóan.

Az elmúlt évek fejlesztései révén önkormányzati közreműködéssel modern rendelőkbe költözhetek a háziorvosok. A rendelők bérleti díjához hozzájárulnak az önkormányzatok.

Az egy védőnőre jutó gyermekek száma (477 fő 2012-ben) folyamatosan csökkent az utóbbi években. A védőnői szolgálat lefedi a város szükségleteit, színvonala pedig kiválónak mondható. Kiskunhalas gyógyszerügyi ellátása országos viszonylatban kedvező, a városban 10 gyógyszerár található.

Szakellátás

Bács-Kiskun megye kórházi ellátottsága az országos színvonalától jóval elmarad. 2012-es adatok alapján a megyében a tízezer lakosra jutó kórházi ágyak száma csupán 52 volt, míg a régióban ugyanez a szám 63, országosan pedig 66. A 2000-es adatokhoz képest ráadásul jelentős a

csökkenés, amely elsősorban a 2007-es egészségügyi reformlépéseknek köszönhető. Az ágykihasználás azonban még így is a megyék közül az egyik legalacsonyabb (70 %-os). A megyében 2 kiemelt un. súlyponti kórház működik Kecskeméten és Kiskunhalason, az első 2012-ig folyamatosan a megyei önkormányzat kezelésében, a második 2004-től a HospInvest magánszolgáltató, jelenleg megyei kezelésben van.

A Kiskunhalasi Semmelweis Kórház a város szakellátást biztosító intézménye, állami tulajdonban van. Lényegében minden osztály és diagnosztikus egység a kórházhoz csatlakozó rendelőintézzettel rendelkezésre áll.

Jelentős fejlesztésekre került sor a kórházban: új műszerek és épületek felújítása, 2,9 milliárd Ft beruházási összegben valósult meg a következő projektek keretében:

- Napelemes rendszer kiépítése a Kiskunhalasi Semmelweis Kórház épületein,
- Többletjeljesítmény támogatása a Kiskunhalasi Semmelweis Kórházban,
- Képzési és ösztöndíj programok megvalósítása a Kiskunhalasi Semmelweis Kórházban,
- A kiskunhalasi kistérség egészségtudatos fejlesztése egészségre nevelő és szemléletformáló programok révén.

1.8.1.3 Szociális közszolgáltatások

Intézmények,
szolgáltatások

Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ útján látja el az Önkormányzat a kötelező szociális feladatait, többségben önállóan. Társulásban látja el pl. a családsegítő szolgáltatást.

Kiskunhalas Város Önkormányzata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szociális törvény) alapján biztosítja a különböző szociális ellátásokat, valamint a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyermekvédelmi törvény) alapján szervezi az egyes gyermekjóléti ellátásokat.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szociális törvény) 86.§ (1) bekezdése előírja, hogy minden települési önkormányzat köteles biztosítani az alábbi szociális alapszolgáltatásokat:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- családsegítés

A fentiekén túl a lakosság számától függően a települési önkormányzatok kötelesek biztosítani az alábbi szociális szolgáltatásokat:

- idősek nappali ellátása
- fogyatékosok nappali ellátása
- hajléktalan személyek nappali ellátása
- 30 ezer főnél nagyobb lakosságú településeken az átmeneti elhelyezési formák biztosítása.

A Gyermekvédelmi törvény szerint a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátórendszerének kiépítése és működtetése, valamint a településen élő gyermekek ellátásának megszervezése. A gyermekek védelmét tehát nemcsak pénzügyi, természetbeni ellátások és a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják, hanem személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások is.

Az 1997. évi XXXI. törvény 94.§ (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat az e törvényben foglaltak szerint biztosítja a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, a – település lakosságszáma alapján - személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében pedig a következő ellátási formákat:

Gyermekek napközbeni ellátása keretében:

- Bölcsődét

Gyermekek átmeneti gondozása keretében:

- Családok átmeneti otthonát
- Gyermekjóléti szolgáltatást

A városban jelenleg nem működik a Gyermekek átmeneti otthona. A megnövekedett feladatokhoz viszonyítva kicsi az intézményi felület - fogadótér kliensek, problémakezelés, prevenció szempontjából – a gyermekjóléti és a családsegítő szolgálatnál.

Kiskunhalas Város Képviselő-testülete a 298/2007. (X.29.) Kth. számú határozatával döntött a korábban önkormányzati fenntartásban működtetett szociális és gyermekvédelmi intézményrendszer 2007. december 31. napjával, jogutódlással történő megszüntetéséről és az ellátások túlnyomó többségének a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásába történő átszervezéséről. A Képviselő-testület a 287/2007. (X.29.) Kt. számú határozatában hozzájárult ahhoz, hogy a megszüntetett intézmények jogutódjaként a társulásban résztvevő települések egyes szociális és gyermekvédelmi feladatainak további ellátása érdekében a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában, Szociális Szolgáltató Központ néven intézményt alakítson Kiskunhalas, Nyúl u. 5-7. szám alatti székhellyel. Az így létrehozott integrált intézmény, azaz a Szociális Szolgáltató Központ önálló költségvetési szerv, alapítója és felügyeleti szerve a Halasi Többcélú Kistérségi Társulás. A Halasi Többcélú Kistérségi Társulás keretében az újonnan alapított integrált intézmény, a Szociális Szolgáltató Központ a társulás területén az alábbi szociális feladatokat látja el:

- Családsegítő szolgálat
- Házi segítségnyújtás
- Támogató szolgálat
- Idősek nappali ellátása
- Idősek átmeneti otthona
- Fogyatékosok otthona
- Hajléktalanok átmeneti szállása
- Étkeztetés és gyermekvédelmi ellátásokat: Gyermekjóléti szolgálat és a Családok Átmeneti Otthona biztosítja.

Kistérségi Társulás által önként vállalt szakosított ellátási formák:

- Szakosított szociális ellátások közül: Idősek otthona és Fogyatékosok otthona
- Szociális alapszolgáltatások közül: Támogató szolgálat

A fogyatékosok otthona, idősek bentlakásos otthona korszerűsítése, felújítása megtörtént. Minden kötelezettséget teljesít az Önkormányzat.

Az Önkormányzat által nyújtott segélyek az 1.7.1. Jövedelem alfejezetében kerültek bemutatásra.

Pénzbeni és
természetbeni
ellátások

1.8.1.4 Közösségi művelődés, kultúra

Intézmények

Kiskunhalas kulturális élete jelentős változáson ment át 2013-ban, akkor alakult meg a Halasi Média és Kultúra Szolgáltató Nonprofit Kft. A Kft. feladata a városi közművelődési programjainak eseményeinek rendezése, szervezése, koordinálása, valamint a művelődési ház ad otthont számos civil szervezet és intézmény rendezvényének is.

A Thorma János Múzeumban a kiskunhalasi születésű festő több alkotását csodálhatják meg a látogatók. A múzeum állandó kiállítása "Halas, a kiskun mezőváros" történetét mutatja be.

Százezer kötetes a Martonosi Pál Városi Könyvtár, amely a könyvek, folyóiratok mellett jelentős hang és videó anyaggal is rendelkezik. Itt működik a városi Európai Információs Pont, közösségi Internet elérési lehetőséggel. A könyvtár szervezője és színhelye irodalmi és szakmai előadásoknak is.

A település nevét világszerte ismertté tette a csipkevarrás. A Csipkemúzeumban megtekinthető a csipkevarrás folyamata, valamint az üvegtárolókban kiállított szebbnél-szebb halasi csipke.

A városi színház vendégelőadásokat fogad. A mozit másfél éve vállalkozó üzemelteti. Működésének első évében 50 ezer látogató érkezett a felújított moziba.

2007- 2013 között komolyabb fejlesztések nem történtek a közművelődési intézmények területén. A Boróka Civilházból Berki Galériát hozták létre (10 M Ft), a Civil ház a kúria épületébe áthelyezésre került. A múzeum önkormányzati fenntartásba került 2013-ban jogszabály módosítás miatt, valamint az utóbbi években felújították.

Szükség lenne kapacitás növelésre, mivel számos rendezvénynek, előadásnak azért nem adhat otthont a filmszínház vagy a művelődési ház, mert maga a színpad is túl kicsi hozzá. További problémát jelent, hogy a tömegközlekedési hiányosságok nehezítik a programhelyszínekhez való eljutást.

Rendezvények

Több énekkar, zenekar működik a településen, akik a városi rendezvények rendszeres fellépői. Országos szintű eredményekkel és számos külföldi fellépéssel büszkélkedhet a hagyományos és modern társastáncokkal foglalkozó Stúdió 2000, és a magyar néptáncokat bemutató Halas valamint Kiskun Táncegyüttes.

Halas tradicionális rendezvénye a Város Napja, mely helytörténeti kulcsfontosságú eseményéhez, a redemptio (önmegváltás), elfogadása napjához kötődik. Minden évben április végén ad otthont a Csipkeház a Nemzetközi Csipkefesztiválnak. Május első napjaiban rendezik a Hősök ligetében a Borudvart. Augusztus utolsó hétvégéjén a Csipkeház és a Zsinagóga udvara biztosít helyszínt a hagyományos Zsidófesztiválnak. A Halasi Szüreti Napok keretén belül szeptember második hétvégéjén három napig a szőlő és a boré a főszerep. A város kulturális és szórakozási lehetőségeit kívánja élnékíteni a Sóstó Csárda, ezért hagyományteremtő szándékkal először 2011. áprilisában rendezte meg az I. Sóstó Gulyásfesztivált, ahol csaknem 40 főzőcsapat mérte össze tudását. Az esemény azóta is nagy népszerűségnek örvend.

Civil, kulturális programként a Pásztortűz Egyesület 2008 óta szervezi meg a Zenélő szélmalom elnevezésű rendezvényt szeptember elején a Sáfrik szélmalomnál, illetve a Pásztortűz Estéket a Végh-kúriánál minden nyári hónapban.

Sport

A halasi sportélet élénk, a versenysport mellett, a diák- és szabadidősport is komoly hagyományokkal rendelkezik. A kiskunhalasi klubok különböző osztályú bajnokságokban versenyeznek.

A Kiskunhalasi Football Club a megyei első osztályban rúgja a bőrt, a Kiskunhalasi Spartacus a megyei III. osztály tagja. Jelentős utánpótlásbázissal bír a Szilády RFC.

A halasi diáksportolók meghatározó szereplői a magyar diáksportéletnek, ezt számtalan bajnoki cím, diákolimpiai elsőség, minisztériumi elismerés fémjelzi.

Sport és rekreáció infrastruktúrafejlesztések folyamatosan zajlanak a településen. 20 milliós beruházás valósult meg MLSZ pályázatból. A sportpályák felújításának 2. üteme jelenleg folyamatban van, az idei tervekben műfüves pálya létesítése szerepel. Továbbá folyamatban van egy crossfit edzőterem építése, amely magánberuházás keretében valósulhat meg.

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

A város óvodai intézményeiben 56 HH (hátrányos helyzetű) és 117 HHH (halmozottan hátrányos helyzetű) gyereket gondoznak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programot a191/2013. (VI. 27.) KTH. sz. határozattal fogadták el.

Esélyegyenlőségi
Program

10. táblázat - Helyi Esélyegyenlőségi program (HEP) célrendszere

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> lakásviszonyok rosszak alacsony jövedelem magas munkanélküliség szegregátumok nemzedékeken átívelő szegénység alacsony iskolai végzettség 	<ul style="list-style-type: none"> közösségi szociális munka közösségi helyszínek kialakítása felnőttképzés, iskola elhagyók képzése kompetenciamérő és fejlesztő programok bölcsődei ellátás oktatási intézmények felruházása a felzárkóztatáshoz szükséges javakkal lakhatás színvonalán javító programok
gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> gyermekszegénység az új típusú szegénység egyik tünete, a munkanélkülivé vált szülők alacsony jövedelmének a következménye a gyermekszegénység nagyobb részt nem a roma lakosságot érinti, viszont a mélyszegénységben élők között a romák felülreprezentáltak 	<ul style="list-style-type: none"> közösségi szociális munka közösségi helyszínek kialakítása felnőttképzés, iskola elhagyók képzése kompetenciamérő és fejlesztő programok bölcsődei ellátás oktatási intézmények felruházása a felzárkóztatáshoz szükséges javakkal
nők	<ul style="list-style-type: none"> magasabb a munkanélküliség aránya, mint a férfiak vonatkozásában munkavállalási esélyeik alacsonyabbak kevesebb bért kapnak ugyanazért a munkáért, mint férfi társaik korlátozott karrier lehetőség családon belüli erőszak áldozatai 	<ul style="list-style-type: none"> a nők esélyegyenlőségi problémái meghaladják a helyi stratégiák kereteit, kormányzati beavatkozások szükségesek a helyzet optimalálásához; városi szinten a munkáltatók Esélyegyenlőségi terveiben megfogalmazott kritériumoknak a köztudatba ültetése lehetséges, ellenben a város hatósági, vagy bárminemű hatalmi pozícióval nem rendelkezik ahhoz, hogy e területen a szándékait érvényesíteni tudja
idősek	<ul style="list-style-type: none"> szükségleteik figyelése részleges jelzőrendszer kapacitása szűkös társadalmi hasznosságuk kiaknázatlan megváltozott szükségleteik új követelményeket támasztanak az intézmény rendszer felé 	<ul style="list-style-type: none"> infrastruktúra javítása jelzőrendszer kapacitásának bővítése idősek önszerveződésének segítése, programjaik támogatása, önkéntes munkába való bekapcsolásuk intézmények felkészülése, szolgáltatásaik igény szerinti módosítása
fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> korlátozott lehetőségek a társadalmi kapcsolatok kiszélesítésében 	<ul style="list-style-type: none"> társadalmi kommunikáció kiterjesztése, internetes szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
	<ul style="list-style-type: none"> ■ akadálymentes környezet nem mindenütt biztosított ■ a lakosság mentális érintettsége nő ■ az egészségügyi szűrővizsgálatokat prevenciós lehetőségeket nem veszik igénybe 	<ul style="list-style-type: none"> ■ akadálymentes környezet biztosítása ■ lakosság mentális állapotának feltérképezése, civil szervezetek lehetőségeinek kiszélesítése a szolgáltatások szervezésében ■ egészségügyi ellátáshoz és a prevenciós programokon való részvételhez hozzásegíteni a fogyatékos személyeket

Forrás: HEP 2013

1.9 A település gazdasága

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Megyei program szerinti gazdasági súly

Kiskunhalas gazdasági súlyát és szerepkörét tekintve a megyei területfejlesztési program a gyógyturizmus egyik frekvenciált településeként említi a várost. A program gazdaságfejlesztési célkitűzései között szerepel a gyógyturisztikai fejlesztések is, így Kecskemét, Kiskunmajsa, Tiszakécske és Kiskőrös mellett Kiskunhalas gyógyturisztikai fejlesztéseivel is számol a program a gyógyfürdő és a kórház okán.

A városban a regisztrált vállalkozások száma 4743 db, a működő vállalkozások száma 1923 db 2012-ben. A működő vállalkozások száma folyamatosan csökkent 2003 óta.

10. ábra - Működő vállalkozások számának változása Kiskunhalason

Forrás: TEIR adatbázis (2007-es adat hiányzik)

Vállalkozások száma szerinti súly

A regisztrált vállalkozások 1000 lakosra vetített száma a megye esetében 61 db, a város értéke 73 db. A város e tekintetben kedvezőbb helyzetben van a megye egészéhez képest.

Működő vállalkozások jellemzői szerinti súly

A vállalkozások abszolút és lakosságarányos száma nem mutatja kielégítően a város relatív gazdasági erejét, ezért fontos megvizsgálni és összehasonlítani a működő vállalkozások szerkezetét az alkalmazottak létszáma és az árbevétel szerint.

11. táblázat - Működő vállalkozások száma (db) alkalmazotti létszám alapján

Területi egység	működő vállalkozások száma – alkalmazotti létszám alapján			
	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	249- X fő
	mikro	kis	közép	nagy
Kiskunhalas	1 816	89	18	0
Bács-Kiskun megye	28 535	1 416	238	31
Kiskunhalas részesedése a megyei összesen adatból (%)	6,36	6,28	7,56	0

Forrás: KSH T-Star 2013

Habár a településen nem üzemel 250 főnél több embert foglalkoztató nagyvállalat, a megyében működő vállalkozások számottevő része Kiskunhalason található. Az egyetlen 250 fő feletti nagyvállalat a Levi's 2011-ben megszűnt. A megyei 1-9 és 10-49 főt foglalkoztató vállalkozások több mint 6-6 %-ban Kiskunhalason működnek. Az 50-249 főt foglalkoztató, már nagyvállalatnak minősülő cégekből 238 db található a városban, amely a megyei 50-249 főt foglalkoztató vállalatok közel 8 %-át jelenti.

Ágazati szerkezet szerinti súly

A város relatív helyzetét tükrözi a működő vállalkozások ágazatok szerinti megoszlása, mellyel lehetővé teszi a domináns ágazatok beazonosítását és összehasonlítását a megyei jellemzőkkel.

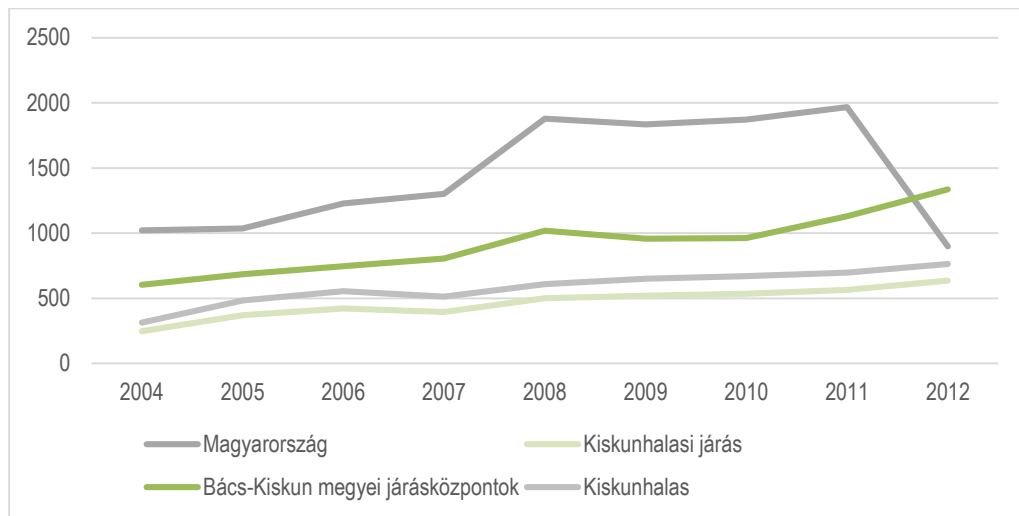
A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások számának aránya 3,4 % a városban, az ipar, építőipar nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások aránya 18,6 %, a szolgáltatási szektorban működő vállalkozások aránya pedig 78 %. Megyei szinten a mezőgazdaságnak nagyobb (6,6 %), a szolgáltatási szektornak pedig kisebb (74 %) a részaránya, mint a városban.

A város gazdasága sokszínű, változatos, megtalálhatók benne a hagyományos ágazatok (az élelmiszeripartól, gépgyártásig). A település és térsége hagyományosan agrártermelő, a város korábbi életében a szőlő-gyümölcs kultúra, állattartás volt a meghatározó. A mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan jelentős feldolgozóipar alakult ki a térségben az utóbbi évtizedekben, valamint több fa-, műanyag- és épület-asztalosipari cég is megjelent. A város kedvező közlekedés-földrajzi helyzete, a fő útvonalakhoz és az országhatárhoz való közelsége, a különböző kereskedelmi és szolgáltató létesítmények, a szórakozási és kulturálódási lehetőségek vonzó tényezőt jelentenek mind a befektetők, mind a turisták számára.

Az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték tekintetében Kiskunhalas értéke (763 ezer Ft/fő) jóval a Bács-Kiskun megyei járásközpontok, valamint az országos átlag alatt volt az elmúlt 10 évben. A kiskunhalasi vállalkozások értéktermelő képessége tehát alacsony.

11. ábra - Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték változása

Forrás: TEIR - ITS modul

A település turisztikai adottságai sokszínűek (pl. Sóstó, halastavak, vadászati lehetőség, lovassport, üdülőtérület, történelmi, építészeti, régészeti látnivalók és kulturális hagyományok).

Problémát jelent az innovatív jellegű munkahelyek hiánya és a megfelelő felsőfokú szakemberek hiánya.

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

1.9.2.1 Mezőgazdaság

A település és térsége hagyományosan agrártermelő és azt feldolgozó iparú. A város korábbi életében a szőlő-gyümölcs kultúra, állattartás volt a meghatározó. Történelmileg kialakult gazdasági ágankénti szerkezetét, mezővárosi arculatát a 20. század közepének iparosítási törekvései sem tudták megváltoztatni gyökeresen.

Máig fontos a baromfi-, sertésenyésztés, szarvasmarhatartás, szőlészet, borfeldolgozás. A szántóföldi növénytermesztés az állattenyésztés kiszolgálására szakosodott. Jelentős a zöldség-, gyümölcs- és gabonatermesztés.

Korábban két termelőszövetkezet működött, amelyek mára tönkrementek. Jelenleg családi vállalkozások működnek a mezőgazdaságban.

A mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódóan jelentős feldolgozóipar alakult ki a térségben. Hagyományosnak számít a borászat mellett a baromfifeldolgozás (Kiskunhalasi Baromfifeldolgozó Rt. Halasi Csirke Kft), a malomipar (HALMA Malomipari Rt.). A KISKUN Gt. nemzetközileg ismert növénynemesítő, kutató és termelő központ.

A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások számának aránya (az összes regisztrált vállalkozás százalékában) 2008-tól növekvő tendenciával 2013-ban már 29,5 % volt. Ezzel párhuzamosan növekedett a regisztrált vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (1412 db 2013-ban).

A gyenge termőhelyi adottságok következtében a város erdőterületei az ötvenes évek óta folyamatosan növekednek. A futóhomok megkötésére és a kis termőértékű földterületek hasznosítására kezdeményezett, a központi erdészeti politika által támogatott telepítések eredményeként ma már a külterület 42,6 %-át – döntő részben magántulajdonban álló – fenyő-, nyár- és akácerdők borítják.

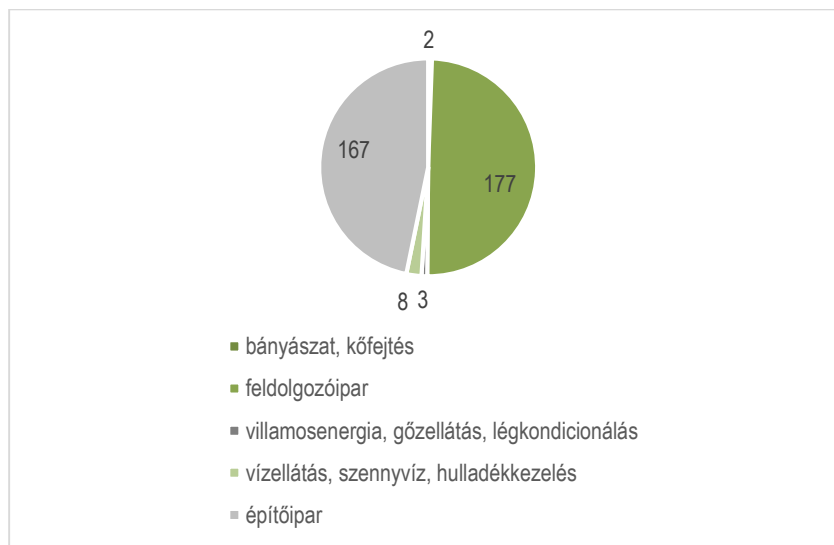
A rendszerváltást követően a termelőszövetkezetek nem működtek tovább, azonban a tervek között szerepel az újraszervezésük valamilyen formában.

A mezőgazdasági ágazatban kiemelkedő fejlesztés, beruházás nem történt az utóbbi években.

1.9.2.2 Ipar

Az iparon belül a feldolgozóiparban tevékenykedő vállalkozások száma a legnagyobb, ezt szorosan követi az építő ipari vállalkozások száma, és a vízellátás, szennyvíz- és hulladékkezelés alágazatban is működik több vállalkozás.

12. ábra - Az ipari tevékenység ágazati megoszlása Kiskunhalason (2012)

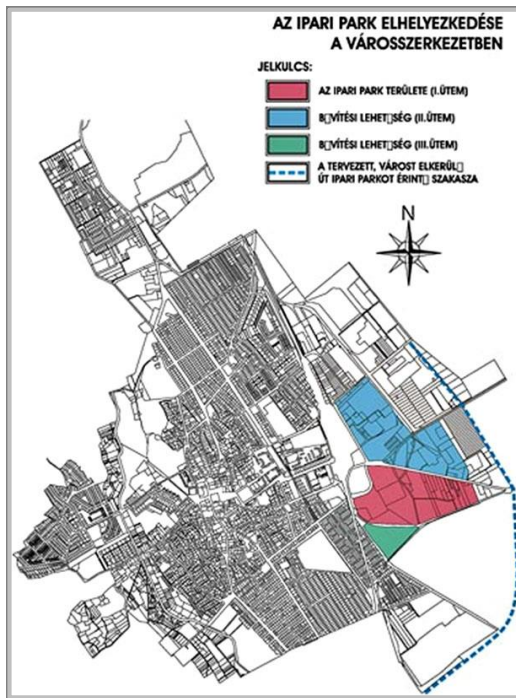
Forrás: TEIR adatbázis

Gazdasági
infrastruktúra

A város délkeleti városrészében található a Kiskunhalasi Ipari Park, esetleges felmerülő igények esetén az Ipari Park bővítése északi és déli irányba is lehetséges. A városi elkerülő út egyik lehetséges útvonala az Ipari Parkot is érintené, megfelelő közúti közlekedési elérhetőséget biztosítva az Ipari Park vállalkozásainak.

10. térkép – A Kiskunhalasi Ipari Park területe

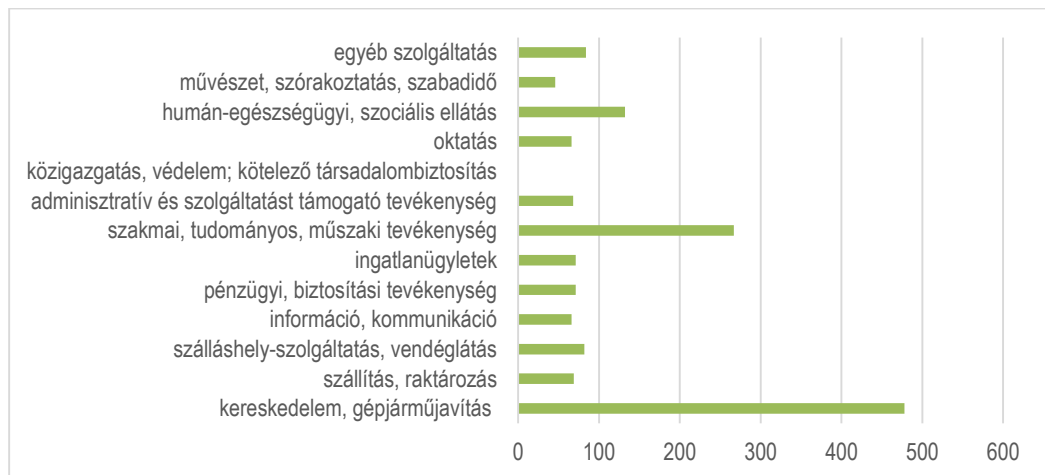
Forrás: <http://gazdasag.kiskunhalas.hu/ipari-park-kiskunhalas>

1.9.2.3 Szolgáltatások

A szolgáltatásokban regisztrált vállalkozások számának aránya (az összes működő vállalkozás százalékában) és száma csökkent a 2010-től 2013-ig (59,5%). Kiskunhalas gazdasági ágankénti szerkezetében a szolgáltatási ágazatnak az országos és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok átlagához képest kisebb a jelentősége.

A szolgáltató ágazatban működő vállalkozások alszektorok közötti megoszlásából látható, hogy a legtöbb vállalkozás a kereskedelem, járműjavítás alágazatban működik, amely összhangban van az országos tendenciákkal. Kiskunhalason jelentős számú vállalkozás működik a szakmai, tudományos és műszaki alágazatban, és a humán-egészségügyi, szociális ellátást biztosító vállalkozások száma is viszonylag magas.

13. ábra - Szolgáltatás alágazatokban működő vállalkozások száma

Forrás: TEIR adatbázis

A városnak – a jelentős tranzit forgalmából, országhatárhoz közeli helyzetéből is adódóan – fejlett a kereskedelmi és szolgáltató hálózata. Rendszeresen rendeznek országos személygépkocsi-, állat-, és kirakodóvásárt a vásártéren. Vásárra minden hónap első vasárnapján a vásártéren (Tinódi utca) kerül sor. A buszpályaudvar melletti piaccsarnokban minden héten keddő, szerdán kisebb, szombatonként nagyobb piacot tartanak. A Vásártér működtetője a Halasi Városgazda Zrt. hatékonyan szervezi, bonyolítja a piac működését.

A településen jelen van számos pénzügyi és biztosító, valamint egyéb pénzügyi és befektetési szolgáltatás is megtalálható. Számos informatikai, vagyonvédelmi, raktározó és szállító szolgáltatás telephelye a város. Több autósalon, szerviz műhely és üzemanyagtöltő állomás szolgálja ki az autósokat. A vállalkozások és a lakosság szolgálatában ügyvédi-, közjegyzői, fordító és hitelesítő irodák működnek, valamint megtalálhatóak az országos kamarák és vállalkozásfejlesztési ügynökség helyi irodái is.

Kiskunhalason a kiskereskedelmi hálózati egységek számában enyhe növekedés figyelhető meg a 2009-es jelentős visszaesés után. A kiskunhalasi kiskereskedelmi egységek száma jóval meghaladja az országos és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok átlagos értékét. Az élelmiszer jellegű üzletek és áruházak száma a felére csökkent az elmúlt tíz évben (2013-ban 79 db) a nagy kereskedelmi üzletláncok keresletelszívó hatása miatt. A ruházati szaküzletek száma alig változott az elmúlt tíz évben.

Az agrárgazdálkodás vidéki turizmussal (pl. tanyasi vendégfogadás) és a környezetvédelemmel (pl. biogazdálkodás) történő összehangolása kitörési pontot jelentő, fontos lehetőség. A terület természeti adottságai és kulturális öröksége kitűnő alapot jelentenek, az öko- illetve gyógyturizmus mellett komoly lehetőség a kerékpáros-, a tanyasi-, a vadász- és horgászturizmus fejlesztése. A régió és a kistérség idegenforgalmi célkitűzései között szerepel a termál- és gyógyvízkincs kiaknázása. A 100 %-ban önkormányzati tulajdonban lévő Halasthermál Kft. által működtetett kiskunhalasi strand- és gyógyfürdő magas jódtartalmú, gyógyhatású, 48 Celsius fokos hévízének gyógy-idegenforgalmi, rehabilitációs célú hasznosításában meghatározó jelentőségű tényező a kórház közelsége. A fürdő fejlesztésével újonnan létrehozandó Termálfürdő- és Gerontológiai Központra megvalósíthatósági tanulmánnyal rendelkezik az Önkormányzat. A rehabilitációs, gyógyászati cél mellett szabadidős és oktatási tevékenységeket is tartalmaz a projekt. A fejlesztés előkészítés alatt van, hátráltató tényezők a forráshiány és a rendezetlen tulajdoni viszonyok.

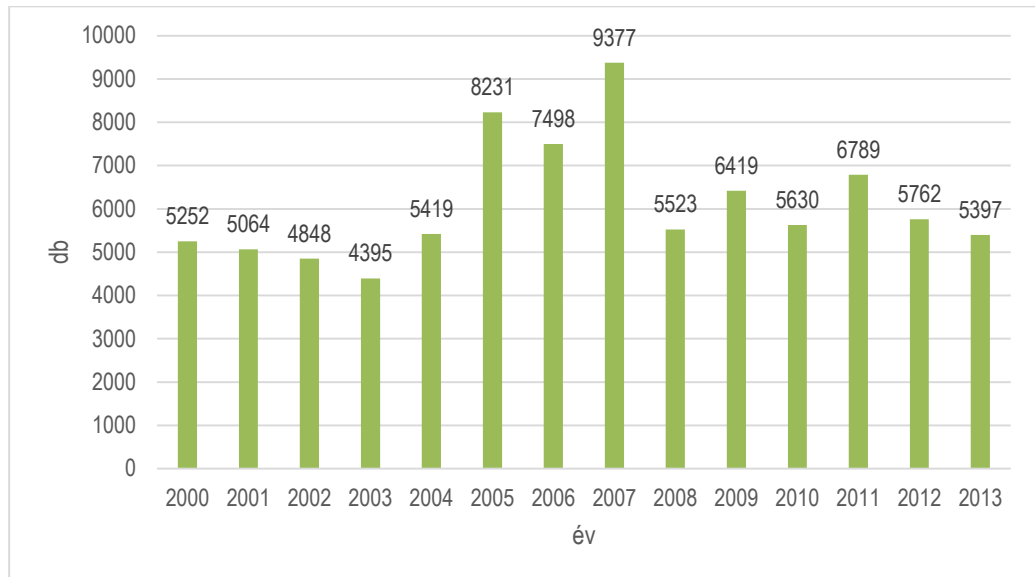
A vendéglátóhelyek száma a 2010-ben volt csúcsponton, azóta folyamatosan csökken, 2013-ban 173 vendéglátóhely működött a városban. A szállásférőhelyek száma alig változott az elmúlt években, viszont a szállodai férőhelyek aránya jelentősen csökkent 2007-ben, azóta 18 %-on stagnál. Ezzel az értékkel jelentősen elmarad a Bács-Kiskun megyei más járásközpontoktól. A jelentős férőhelycsökkenés oka, hogy bezárt a Halas Hotel (lebontották), ami 400 férőhelyes volt. Emellett csak egy szálló maradt a Csipke Hotel, illetve kisebb motelek, két kemping és az egyéb nem kereskedelmi szálláshelyek.

A szállodai férőhelyek arányának jelentős csökkenésével magyarázható a 2008-ban vendégforgalomban és az eltöltött vendégéjszakák számában való jelentős visszaesés. Az országos és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok átlagához viszonyítva jelentős a külföldi vendégéjszakák aránya (54,1 % 2013-ban, mely az elmúlt 10 év értékeinek maximuma) a városban. Ennek oka, hogy a Csipke gyógyvíz és a strand melletti kempingbe sok német nyugdíjas érkezik hónapokra. A többi attrakció (csipke, Torma múzeum stb.) csak egynapos programot nyújtanak, a fürdővel lehet hosszabb időre itt tartani a vendégeket.

A belföldi szállóvendégek száma növekedést mutat, köszönhetően a Szép kártyának.

14. ábra - Vendégforgalom alakulása Kiskunhalason (2001 – 2013)

Forrás: TEIR - ITS modul

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

Nagyobb vállalkozások Kiskunhalas tágabb vonzáskörzetébe települnek szívesen, ami az iparüzési adó kikerülésének módszere. Kiskunhalason 2 %-os az iparüzési adó. A városban fővárosi ipari anyavállalatoknak működtek vidéki telephelyei, amelyek a rendszerváltás után kezdtek megszűnni, így a korábban a városban működő kötött áru gyár is megszűnt, később a Levi's is bezárta üzemét.

Az önkormányzati megfigyelés alapján a város gazdasági szervezetei minden páros évben jobban teljesítenek az iparüzési adóbefizetések tekintetében. 2012-ben 777 millió Ft, 101 %-os teljesülés volt jellemző, 2014-ben szintén meghaladta a tervezett értéket a 843 millió bevétel. A többi adónemre is elmondható, hogy stabilan 90-95 %-ban teljesülnek. A 10 nagy adózó (lásd az alábbi táblázatban) fizeti az iparüzési adó közel 20 %-át.

1300 db kisvállalkozás mentesül az iparüzési adófizetési kötelezettség alól. A kisvállalkozások javarészt kereskedelmi és szolgáltató vállalkozások.

Jelenleg az építőipar és egészségügy foglalkoztatja a legtöbb embert a városban. A kórház 3-400 embert foglalkoztat. A legnagyobb foglalkoztató szervezetek (megközelítőleg):

- Kiskunhalasi Semmelweis Kórház
- MOL Zrt
- Habi Kft
- Baromfifeldolgozó Zrt
- Halaspack Dobozygyártó Kft
- Halaspack Csomagoló Bt
- Merkbau Kft.
- Modinvest Kft
- Halasi Borászati Kft
- KaminTherm Kft
- Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft.
- Magyar Posta Garázs Műszaki Bázisa

Kiskun GT Kutatóközpont Kft. Jelentősebb munkahelyteremtő beruházások az Ipari Parkban valósultak meg.

A multinacionális vállalatok főként kereskedelmi vállalatok, foglalkoztatási szerepük nem jelentős a város gazdasági életében. A befektetők saját fejlesztéseket valósítanak meg, amelyek között csak néhány jelentős fejlesztésre került sor. A magasabb hozzáadott értéket termelő vállalkozások nem jellemzőek a városban.

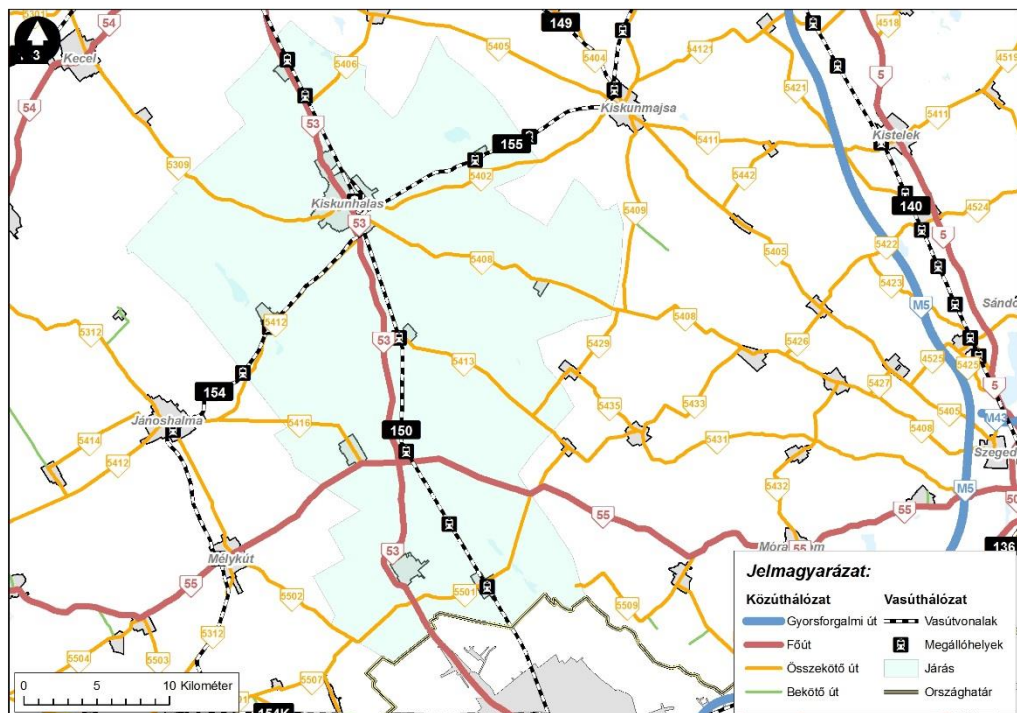
Beszállítói hálózatok és klaszterek kialakulása nem jellemző. A Kiskunhalasi Vállalkozók Klubja viszont egy jól működő érdekszövetség. Turisztikai desztináció menedzsment szervezet (TDM) nem jött még létre, de tervezik a létrehozását.

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Elérhetőség

Kiskunhalast az európai fő tranzitfolyosók (M5, tervezett M8, M9) elkerülik, azonban a város térségi szinten fontos csomópontszereppel rendelkezik. A térség fő közlekedési tengelye az észak-déli irányú, 53. sz. nemzetközi közúti forgalmat is bonyolító főút, vasúton pedig a Budapest-Kelebia nemzetközi fővonal. A város autóbusz- és vasúti közlekedés szempontjából is regionális alközpont. A várost érintő helyközi autóbuszos személyszállítási szolgáltatás hálózati lefedettsége néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető. A városnak nincs elkerülő útja, a városközpontot az 53. sz. főút átkelési szakasza egy tehermentesítő szakasszal elkerüli keletről, a várost egy viszonylag konfliktusmentes sávban metszve.

11. térkép - Kiskunhalas közlekedés földrajzi elhelyezkedése a stratégiai hálózatok és csomópontok feltüntetésével

Forrás: Közlekedési Koordinációs Központ adatai alapján saját szerkesztés

Munkaerő
képzettsége

Kiskunhalas lakosságának iskolai végzettségében pozitív irányú változások figyelhetők meg a két népszámlálás közti időszakban (2001-2011). A legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya csökkent, az érettségivel rendelkezők aránya nőtt, érettségi nélküli középfokú érettségivel rendelkezők aránya csökkent, az egyetemi, főiskolai végzettségűek aránya jelentősen (1,2 %-ról

12 %-ra) nőtt. Problémát jelent az innovatív jellegű munkahelyek hiánya, és a megfelelő felsőfokú képzésű szakemberek hiánya. További probléma, hogy a nők nehezen kapnak munkát a Levi's bezárása óta (800 elbocsátott dolgozó, többségében nő). Jelenleg az építőiparban van kereslet munkavállalókra. Jellemző, hogy a helyben végzett szakképző iskolai tanulók végzettsége nem helyben hasznosul, sokan külföldre vagy más városba mennek dolgozni a jobb munkalehetőségek miatt.

K+F és innovációs
láncok

Innovációs pályázatokon három kiskunhalasi vállalkozás indult, a 2007-2013-as támogatási időszakban GOP-ból támogatást nyertek innovatív eszközök megvalósítására, innovatív megoldások alkalmazására. Az innováció legjelentősebb képviselője ugyanakkor a KISKUN Gt. nemzetközi hírű növénynemesítő központ, mely vállalat malomipari, növényolajipari, állattenyésztési stb. tevékenységet folytat. A Radix Kft. is foglalkozik innovatív fejlesztésekkel.

Gazdasági
infrastruktúra

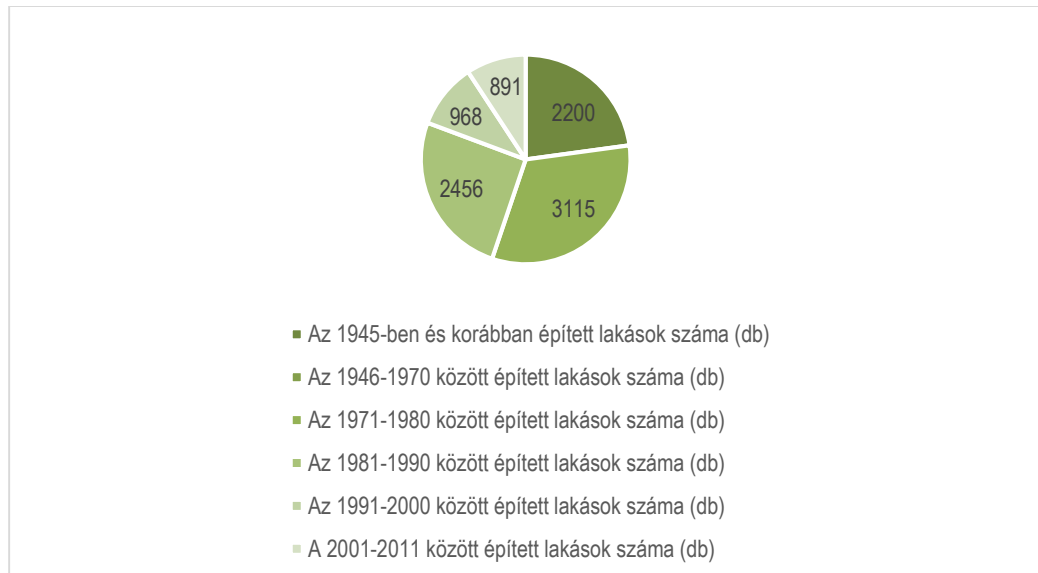
A Kiskunhalasi Ipari Park a keleti iparterületen fekszik, melyet északról a Majsai út, nyugatról a Szegedi út, délről a kiskunfélegyházi vasútvonal határol. A terület nagysága 42 hektár, melyből önkormányzati tulajdon 20,3 hektár. A területén jelenleg hét vállalkozás működik, amelyek tevékenységi körébe egyebek mellett a nyomdaipar, csomagoló- és irodaszergyártás, építőipar, szállítás, műanyag-feldolgozás, faipari termékgyártás, kommunális szolgáltatás tartozik. 2007-ben az Ipari Parkban foglalkoztatottak száma 402 fő volt. A területen ipari vasúti vágány és rakodó található. Az infrastruktúrával ellátott szabad terület: 22 600 m², egyéb szabad terület: 54 912 m² közlekedési területek: 4410 m².

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Lakásállomány

A város teljes lakásállománya 12 600 db 2011-ben. A lakásállomány 2001-hez (11 782 db) képes 818 db-al növekedett, amely 7%-os bővülést jelent.

15. ábra - Lakásállomány kor szerinti megoszlása

Forrás: KSH 2011 évi népszámlálás

Az önkormányzati bérlakás állomány jellemzőit az 1.10.5. fejezetben tárgyaljuk.

A városban az előregedő népesség vagy az elvándorlás miatt megközelítőleg 300 db eladatlan, üresen álló ház található, ezek elsősorban szétszórta helyezkednek el a városban.

Lakás piac

2008 októberétől kezdve a kiskunhalasi ingatlanok iránti kereslet csökkenni kezdett, mely folyamat 2009 év elején is érzékelhető volt. A svájci frank (CHF) árfolyamának emelkedésével a lakáscélú

hitel felvételek száma is visszaesett, a forint alapú hitelek magas kamata miatt pedig egyre kevesebben vásároltak ingatlant a településen.

Az ingatlanok értéke 2008-2009 években nem növekedett, az eladók pedig nem kívánták „ár alatt” értékesíteni lakásukat, házukat, így hasonlóan a többi közepes városhoz, Kiskunhalason is túlkínálat volt tapasztalható a lakáscélú ingatlanok piacán. Néhány kézpénzes adásvétel kötődött, de a nagyszámú ingatlan kínálatra alapvetően nem érkezett vételi szándék.

Ezen időszakban a lakások értéke:

Egyedi fűtéses használt: 54 m² emeletől függően 6,0 – 7,2 millió 130 000,- - 110 000,- Ft/m²

Távfűtéses használt: 62 m² emeletől függően 6,5 – 7,5 millió 105 000,- - 120 000,- Ft/m²

Új építésű lakásokat kis számban kínáltak, négyzetméterenként 210 000,- - 220 000,- Ft/m²

A családi házak értéke:

Sátortető 40-45 éve épült, átlagos jó állapotú 90 – 100 m² alapterületű + melléképületből álló, központi vagy gáz konvektoros fűtésű családi ház városon belüli elhelyezkedésre tekintettel 11 000 000,- Ft – 13 500 000,- Ft között kerültek értékesítésre.

Az újabb, 20-25 éve épült jó állapotú 90 – 100 m² tetőtér beépítéses központi vagy gáz konvektoros fűtésű családi házak városon belüli elhelyezkedésre tekintettel 15 000 000,- Ft – 18 500 000,- Ft között kerültek értékesítésre.

2010 évtől kezdve érzékelhetővé vált, amely már 2009 év vége felé is tapasztalható volt, hogy a túlkínálat miatt a meghirdetett ingatlan árak csökkenni kezdtek, az árcsökkenés 2010-ben az 10 %-os volt. A következő három évben tovább csökkentek az árak, és az árcsökkenés 2014-ben mérséklődni kezdett.

A válság hatására összességében 25-30 %-os árcsökkenés mérhető a kiskunhalasi ingatlanok esetében, ez az érték minden típusú lakóingatlanra jellemző. Természetesen vannak kiugróan magas, illetve alacsony áron is értékesített ingatlanok.

2014 évben a lakások értéke:

Egyedi fűtéses használt: 54 m² emeletől függően 4,8 – 5,8 millió 107 000,- - 89 000,- Ft/m²

Távfűtéses használt: 62 m² emeletől függően 4,8 – 6,0 millió 77 000,- - 96 000,- Ft/m²

Új építésű lakásokat kis számban kínáltak, négyzetméterenként 160 000,- - 200 000,- Ft/m²

A családi házak értéke:

Sátortető 40-45 éve épült, átlagos jó állapotú 90 – 100 m² alapterületű + melléképületből álló, központi vagy gáz konvektoros fűtésű családi ház városon belüli elhelyezkedésre tekintettel 9 000 000,- Ft – 11 500 000,- Ft között kerültek értékesítésre.

Az újabb, 20-25 éve épült jó állapotú 90 – 100 m² tetőtér beépítéses központi vagy gáz konvektoros fűtésű családi házak városon belüli elhelyezkedésre tekintettel 11 000 000,- Ft – 16 000 000,- Ft között kerültek értékesítésre.

Kereskedelmi ingatlanoknál szintén tapasztalható árcsökkenés, bár ezen ingatlanok jó része bérbeadással hasznosítható és jövedelmet termel. A kereskedelmi ingatlanok adás-vételét elősegítette a jegybanki alapkamat és betétkamatok csökkenése.

Zöldmezős fejlesztések nem ismertek. A város ipari parkjába néhány vállalkozás betelepült, így új ipari épületek leginkább ott épültek az elmúlt években.

1.10 Az Önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere

1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés
(összevont
adatokkal)

A zárszámadási rendelettervezet alapján elmondható, hogy Kiskunhalas Város Önkormányzata 2013-ban a pénzügyi egyensúlyra törekvő, visszafogott gazdálkodást folytatott.

Az önkormányzati költségvetés módosítása során a hitelfelvétel előirányzata nullára volt csökkenthető, illetve a felhalmozási célú saját bevételek módosított előirányzata is a teljesítéssel alátámasztott értékre csökkent.

Előző évi pénzmaradvány – intézmények pénzmaradványa - mindössze 60,6 millió forint volt, melynek felhasználása 96,1 %-ban megtörtént 2013-ban.

A bevételek összességében 98,6 %-os teljesítést mutatnak a költségvetés módosított előirányzatához viszonyítva, mely összességében 113,1 millió forint bevételi elmaradást jelent.

12. táblázat – Bevételek teljesülése Kiskunhalas Önkormányzatának 2013. évi költségvetésében

Megnevezés	Összeg (ezer Ft)	Megosztás
Helyi adók és pótlékai, bírságok	1 023 944	12,6 %
Egyéb saját bevétel	1 185 818	14,6 %
Költségvetési támogatás	2 002 402	24,7 %
Átengedett központi adók	87 892	1,1 %
Támogatásértékű bevételek	3 820 001	47,0 %
Összesen:	8 120 057	100,0 %

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A bevételek vonatkozásában az intézményi működési bevételeknél figyelhető meg a módosított előirányzatot is meghaladó teljesítés, amely 726,7 millió forint a 649,5 millió forint módosított előirányzattal szemben. (Tervezett eredeti előirányzat 562,1 millió forint volt.)

Bevételi elmaradás alapvetően a felhalmozási célú támogatásértékű bevételek esetében látható, mely bevételek a támogatott projektekkal kapcsolatosak.

A kiadások teljesülése összességben 97,3 %-os, amely 219 millió forint elmaradás a kiadások módosított előirányzatához viszonyítva.

Ellentétesen alakult azonban a működési kiadások és a felhalmozási kiadások módosított előirányzathoz viszonyított teljesülése.

A működési kiadások vonatkozásában kiadási megtakarítás – elsősorban a dologi kiadások, de a személyi juttatások és járulékaik, valamint a támogatásértékű kiadások és pénzeszközátadások - látható, míg a felhalmozási kiadásoknál - beruházások - előirányzat-túllépés történt.

13. táblázat - Kiadások teljesülése Kiskunhalas Önkormányzatának 2013. évi költségvetésében

Megnevezés	Összeg (ezer Ft)	Megosztás
Személyi juttatások és járulékaik	1 145 652	14,3 %
Társadalompolitikai ellátások	441 579	5,5 %
Működési célú egyéb kiadások	1 851 027	23,1 %
Felhalmozási célú kiadások	3 717 508	46,4 %
Hiteltörlesztés	858 364	10,7 %
Összesen:	8.014.130	100,0 %

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az Önkormányzat adósságszolgálattal kapcsolatos kötelezettségének határidőben eleget tett, a finanszírozási célú kiadások eredeti előirányzatának módosítását az adósságkonszolidáció 2013-ban megvalósult üteme indokolta, a teljesítés a módosított előirányzattal egyező.

Kiskunhalas Város Önkormányzatának irányítása alá tartozó költségvetési szervek alulfinanszírozása összességében 73,6 millió forint volt, amely a rendelkezésükre álló előirányzat 94,8 %-os teljesülését jelentette és lényegében megfelelt az eredetileg tervezett előirányzatnak, amelynél 5,2 millió forinttal volt több a ténylegesen rendelkezésükre bocsátott fenntartói támogatás.

A tárgyév terhelő szállítói tartozás mindössze 17,9 millió forint volt 2013. december 31-én.

Az adósságkonszolidációval is összefüggésben az Önkormányzat összesített 2013. december 31-ei záró pénzkészlete 389,9 millió forint volt, melyből 1,2 millió forint idegen – letéti - pénzeszköz, amely nem képezi részét az Önkormányzat pénzmaradványának.

Az Önkormányzat összevont „tárgyévi helyesbített pénzmaradványa” 415,5 millió forint, melyet 13,8 millió forint elszámolási különbözet terhel a központi költségvetés terhére igénybe vett támogatások elszámolása alapján.

Az Önkormányzat 730 811 447 Ft forint alapú hitelt (kölcsönök likvid hitellel) vett föl. Az adósságkonszolidáció után 2013 II. negyedév végén az adósság összege 234 452 481 Ft-ra csökkent. A IV. negyedév végén fennálló tőketartozás 94 412 403 Ft volt.

Az Önkormányzat teljes adósságállománya 1 409 263 061 Ft volt, ebből deviza 1 314 850 659 Ft.

A város az állami adósságkonszolidációban felszabadult összegeket nem tudja egyedi célra felhasználni, mivel több forráselvonás is történt.

A városnak komoly problémát jelent, hogy nincs meg az önerő forrása a tervezett fejlesztések finanszírozásához.

A város 39 millió Ft hitelt tervez felvenni 2015-ben, amelyeket 2016-tól kell majd törleszteni.

Vagyongazdálkodás Az Önkormányzat törvény alapján forgalomképtelen törzsvagyonának becsült értéke 1 641 614 745 Ft, helyi döntés alapján forgalomképtelen törzsvagyon becsült értéke (26 db) 4 540 000 Ft.

A törvény alapján korlátozottan forgalomképes törzsvagyon (59 db) értéke 9 953 678 000 Ft, ide tartozik többek között a Polgármesteri Hivatal, Egészség ház, Bernáth Lajos Kollégium, Fazekas Mihály Általános Iskola, II. Rákóczi Ferenc Katolikus Szakközépiskola és Gimnázium, Bibó István Gimnázium, Thorma János Múzeum.

18 db helyi döntés alapján korlátozottan forgalomképes törzsvagyonnal rendelkezik az Önkormányzat 732 837 220 Ft értékben, például a Bakó-Kúria, a Szélmalom, az Autóbuszpályaudvar, Piaccsarnok, Táncház, Csipkeház és múzeum.

13/2012 (III. 28.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat tulajdonában álló vagyonnal való rendelkezés szabályait tartalmazza.

Gazdasági Program A Gazdasági Program meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok figyelembe vételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását célozzák.

- I. Helyi gazdaságfejlesztés - munkahelyteremtés, vállalkozásokat támogató várospolitikai, adópolitikai, hivatali, önkormányzatisági
 - Vállalkozások támogatása

- Munkahelyek megtartása, létrehozása
 - Adópolitika
 - Kiskunhalasi Közös Önkormányzati Hivatal környezete: munka körülmények minőségének javítása a Hivatalban, hivatali ügyintézés idejének csökkentése
- II. Infrastruktúra és közlekedésfejlesztés - utak, vasút, közművek, városüzemeltetés, lakókörnyezet, városkép, városrészek rehabilitációja
- Kiskunhalas közlekedési, közúthálózatának áttekintése, fejlesztése
 - Csapadék-víz tározók, csapadékvíz elvezető rendszer:
 - Vasútfelújítás, fejlesztés (központi kormányzati program szerint)
 - Buszközlekedés újraszervezése
 - Parkolási díj a belvárosban
 - Dong-ér völgyi út folytatása
 - Járdaeépítési program folytatása
 - Kerékpáros közlekedés
 - Külterületi útépítési, útjavítási program folytatása
 - Korszerű, a megújuló energiát hatékonyan felhasználó energetikai rendszer kialakítása Kiskunhalason:
 - Távhőrendszer működőképességének biztosítása, a távhőszolgáltató vállalat gazdaságos működésének biztosítása.
 - Geotermiális energia hasznosítása
 - Naperőmű építése
 - Közvilágítási rendszer
 - Városgazda szerepe és feladatai
 - Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft
 - Sóstó és vízmegtartás
 - Hatékony hulladékszállítás működtetése Kiskunhalason
 - Szennyvízszállítás biztosítása Kiskunhalason
 - Köztemető üzemeltetés
 - Padok, játszóterek frissítése, megújítása, karbantartása
 - Állami ingatlanok önkormányzati tulajdonba kérése
- III. Biztonság - közbiztonság, szociális biztonság, cigányság problémái, otthonteremtés, környezetszennyezés elleni fellépés, panelprogram
- Közbiztonság fejlesztése térfigyelő kamerák kihelyezésével
 - Katasztrófavédelemmel a kapcsolat javítása
 - A városban élő kisebbségi lakosság szociális helyzetének javítása
 - Kistérségi társulás megújítása, együttműködés a Kiskunhalas vonzáskörzetében lévő településekkel
 - A fák, a zöld területek védelme kiemelt
 - Feltöltés lehetőségének biztosítása kártyás közműhasználóknak
 - A Sáros utca - Polgár utca térségében felhalmozott hulladék eltávolítása
 - A Nagy Szeder utcában a felnőttképzési központ építése
 - Szúnyoggyérítés, fák permetezése, megújítása, bokrok telepítése takaró felületként.
 - Jókai utcai rekultiváció lezárása
 - Otthonteremtés támogatása, szociális bérlakás program elindítása
 - A külterület GPS térkép elérhetővé tétele

- Szociális feladatok
- IV. Oktatás, ifjúság, sport és civil ügyek
 - Intézmény felújítások
 - Táborok
 - Civil élet
 - Megelőzés (drogfogyasztás, fiatal bűnözés)
 - Vonzóbb, fiatalosabb várossá tesszük Kiskunhalast
 - Közép-hosszútávú sportkonceptió megalkotása
 - A Lovas iskola hasznosítása Dél-magyarországi Lovascentrumként, kiemelt verseny helyszíneként, a város lakossága részére szabadidő központként:
- V. Egészség, szabadidő - gyógyfürdőfejlesztés, egészségügyi ellátás javítása, turizmus, rekreáció
 - Lovas komplexum - őrzött szállás kérdéskör rendezése
 - A Kórházfelújítás folytatása
 - Gyógyfürdőfejlesztés, gyógy-turizmus
 - Városházi torony, mint látványosság, működő kilátó a városra és környékére
- VI. Kultúra - Halasi csipke, múzeumi ügyek, egyházak, hagyományok, kapcsolatok
 - Sáfrik szélmalom rekonstrukciója, helyreállítása
 - Csillagvizsgáló működésének segítése
 - Régi reformátustemető és sírkert méltó állapotban tartása
 - Thorma János Múzeum fejlesztése, kulturális központi szerepének erősítése:
 - Martonosi Pál Városi Könyvtár fejlesztése
 - Városmarketing erősítése
 - A város díszkilágítása az év végi ünnepek alkalmával
 - Halasi Csipke Alapítvány működtetése és a csipke hírnevének öregbítése
 - Az egyházakkal való kapcsolat javítása
 - Külkapcsolatok fejlesztése, nemzetközi pályázati együttműködések elindítása
 - Városnapi rendezvények megújítása

1.10.2 Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A városfejlesztéssel kapcsolatos előterjesztések ügyében Kiskunhalas Város Önkormányzatának Képviselőtestülete dönt. A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a Polgármesteri Hivatal Stratégiai és Fejlesztési Osztálya és a 100 %-os önkormányzati tulajdonú városfejlesztő társaságnak, a Halasi Városgazda Beruházó, Szolgáltató és Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaságnak a feladata.

Településfejlesztési feladatokkal az Önkormányzati Hivatal Városfejlesztési és Üzemeltetési Osztálya foglalkozik az alábbiak szerint:

- Önkormányzati beruházások, pályázatok komplett előkészítése, lebonyolítása,
- Víz-, villany-, gáz-, közműfejlesztések műszaki ellenőrzése, bonyolítása,
- Önkormányzati és lakossági út-, műszaki ellenőrzése, elszámolása,
- Önkormányzati kerékpárút fejlesztések bonyolítása, műszaki ellenőrzése, elszámolása,
- Halasi Városgazda Zrt. városi út-, és járdahálózatok karbantartásával kapcsolatos szakmai ellenőrzése, munkájuk koordinálása az önkormányzati intézmények felújítási munkáinak előkészítése, lebonyolítása,
- Önálló fejlesztési projektek és pályázatok előkészítése, szervezése,

- Közbeszerzési pályázatok előkészítése, ügyintézése,
- Marketingtevékenység (kiadványok, médiakapcsolatok, rendezvények),
- Sajtó, intézményi és lakossági kapcsolatok,
- Az ügyintézések során felmerülő testületi, bizottsági előterjesztés készítése.

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Mindössze néhány gazdaságfejlesztési célú fejlesztés valósult meg az elmúlt pár évben (pl. helyi közút fejlesztése).

A Halasi Városgazda Zrt. végzi a befektetők vonzását, bár kapacitáshiánnyal küszködik.

A gazdaságfejlesztés közvetlen eszközei közül Kiskunhalason az Ipari park szerepe és bővítésének szándéka emelhető ki.

1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai

Fiataloknak korábban meghirdetett Bursa Hungarica ösztöndíjprogram jelenleg nem működik, de szeretné a település újra indítani azt. Az idei költségvetésbe betervezésre került az ahhoz szükséges forrás keret, így 2015 őszen újra indulhat az ösztöndíjprogram. Az ösztöndíj összegének egyik felét az Önkormányzat, másik a felét az állam vállalja.

A foglalkoztatás politika nagy kihívása, hogy stagnál a gazdasági szervezetek összeteljesítménye Kiskunhalason, több nagyobb cég bezárt – Levi's bezárt 2009-ben, 800 fő munkahely megszűnt.

A városban a közmunkaprogram 2005-ben indult. 2014-ben kb. 1000 főt foglalkoztatott az önkormányzat. A közfoglalkoztatottak létszáma kezdetektől nőtt, jelenleg kb. 180-200 családot érint a program. Szervezésben a Járási Munkanélküli Hivatal és a Halasi Városgazda Zrt. vesz részt. A közfoglalkoztatottak a következő tevékenységeket végzik: adminisztrátor, parkgondozó, közterületi takarító, karbantartó munkakörök, ill. képzések. A legsikeresebb az adminisztrátor, karbantartó, ill. a képzések. A közfoglalkoztatottak valós munkát végeznek, sikeres a képzés, az alacsony munkabér viszont nem motiválja őket. Kevésbé sikeres a parkgondozó, közterületi takarító munka. A munka eredményes, azonban rossz munkamorállal párosul.

1.10.5 Lakás és helyiséggazdálkodás

Bérlakás állomány

368 db önkormányzati bérlakás található Kiskunhalason, ezek a városközpontban és környékén helyezkednek el. Többségük lelakott és felújításra szorul, kihasználtságuk 90 %-os. A város tervezett fejlesztései között további új szociális bérlakások kialakítása is szerepel.

A bérlakás igénylés Kiskunhalas Város Önkormányzat Képviselő-testületének 35/2011. (XII.21.) önkormányzati rendelete alapján a díjszabás szociális bérlakások a Kiskunhalas Város Önkormányzat Képviselő-testületének 35/2011. (XII.21.) önkormányzati rendelet 3. számú melléklete szerint, költségalapú bérlakások pályáztatás alapján a nevezett rendelet VI. fejezete alapján történik.

A bérlakások komfortfokozatára jellemző, hogy

- összkomfortos: 23 %
- komfortos: 66 %
- félkomfortos: 1 %
- komfort nélküli: 10 % lakások.

Új telekkialakításokra nem került sor a településen, a lakásépítések száma csökkent az elmúlt években. Ennek egyik oka az építésügyi szabályozás módosulása, mely szerint csak a lakás

elkészültét kell bejelenteni. Az elmúlt 10-15 évben jelentősebb volt a lakóházak bővítése, újak építése alig történt. Lakóparkok nem jellemzőek a településen.

Egyéb bérlemények Az önkormányzati bérlemények száma:45 db garázs (köztük néhány ikergarázs), illetve 62 db üzlet. Ezek elszórtnan helyezkednek el főként a városközpont térségében.

1.10.6 Intézményfenntartás

Önkormányzati
fenntartás

Az intézményfenntartás közül legköltségesebbek az iskolák, különösen a Felsővárosi Általános Iskola és a Bibó István Gimnázium fenntartása. A Bibó István Gimnáziumban energetikai korszerűsítés zajlott (fűtéskorszerűsítés és nyílászáró-csere), ami csökkentette az energetikai kiadásokat.

Másik költséges intézmény a Vári Szabó Szakközépiskola Kollégiuma. Itt is az energetikai költségek a legnagyobbak.

További problémás intézmény a speciális iskola. Az intézmény kb. 30 éve került áthelyezésre a jelenlegi épületébe (Köztársaság utca), ami viszont alkalmatlan oktatásra, főleg speciális nevelési igényű diákok számára. A tantermek kicsik, vizesblokk rossz állapotban van, illetve megfelelő tornateremmel nem rendelkezik.

A jelentős költség-igényű, önkormányzati fenntartásban lévő oktatási intézmények fenntartási költségeit csökkenteni lehetne a nyílászárók cseréjével, illetve fűtéskorszerűsítéssel.

A bölcsődét 2011-ben teljesen felújították, 3 óvodából egy óvoda felújításra került 2010-ben pályázat útján elnyert támogatásból. A bölcsőde esetében az intézmény fizette az önerőt, az óvoda esetében az Önkormányzat. Az egyik óvoda nem nyert tavaly támogatást. Az intézmény felújítására évek óta nincs lehetőség. 6 önkormányzati intézmény épületére került napkollektor felszerelésre az elmúlt években.

Kisebbségi felújítások megvalósultak két általános iskolában, a kollégiumban teljes nyílászáró csere és vizesblokkcsere történt.

Költségcsökkentő felújításokra került sor a következő intézményekben:

- Bibó István Gimnázium – fűtéskorszerűsítés, nyílászárócsere, napelemek;
- Bernáth Lajos Kollégium – nyílászárócsere, napelemek, vizesblokk felújítás;
- Fazekas Mihály Általános Iskola – nyílászárócsere, napelemek, tornacsarnok felújítása;
- Felsővárosi Általános Iskola – napelemek;
- Kertvárosi Általános Iskola – napelemek, tornacsarnok tetőcseréje, illetve parketta felújítása.

Az Önkormányzat saját költségvetéséből (kb. 70 %) és saját bevételekből - bérleti díjak, stb. - (kb. 30 %) tartja fenn intézményeit.

Az önkormányzati intézmények energetikai fejlesztését tűzte ki célul a város az intézmények hőenergia-költségeinek csökkentése érdekében napkollektorok telepítésével.

14. táblázat - Az Önkormányzat által fenntartott intézmények

Önkormányzati működtetésű intézmény	Tagintézmény
Kiskunhalas Város Önkormányzatának Bölcsődéje	
Kiskunhalasi Napsugár Óvodák	Ady Endre utcai tagóvoda (központi óvoda)
	Átlós Úti Tagóvoda
	Magyar Utcai Tagóvoda
	Szilády Áron Utcai Tagóvoda

Önkormányzati működtetésű intézmény	Tagintézmény
Százsorszép Óvodák	Vasút Utcai Tagóvoda (Csipkeházi Tagóvoda)
	Felsővárosi Tagóvoda
Kiskunhalasi Bóbita Óvoda	Kuruc Vitézek Téri Tagóvoda
	Bajza Utcai Tagóvoda
Kiskunhalasi Fazekas Mihály Általános Iskola	
Kiskunhalasi Felsővárosi Általános Iskola	
Kiskunhalasi Kertvárosi Általános Iskola	
Kiskunhalasi Általános Iskola és Előkészítő Szakiskola	
Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskolája	
Kiskunhalasi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény	
Kiskunhalasi Bibó István Gimnázium	
Kiskunhalasi Vári Szabó István Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium	
Bernáth Lajos Kollégium	
Költségvetési Intézmények Gazdasági Szervezete	
Martonosi Pál Városi Könyvtár	
Halasi Média és Kultúra Nonprofit Kft.	
Thorma János Múzeum	
Cigány Közösségi Ház	

Forrás: www.kiskunhalas.hu

Önkormányzat –
KLIK – egyházak
viszonya az
intézményfenntartás
ban

Egyházi fenntartású intézmények:

- Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskolája
- Szent József Katolikus Általános Iskola és Óvoda
- Kiskunhalasi Református Kollégium Szilády Áron Gimnáziuma II. Rákóczi Ferenc Katolikus Szakközépiskola és Gimnázium
- Kiskunhalasi Református Kollégium Gyárfás István Kollégiuma

Az Önkormányzat és a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) között jó az együttműködés.

1.10.7 Energiagazdálkodás

Kiskunhalason a villamos energiát az EDF DÉMÁSZ biztosítja, a GDF SUEZ a földgáz szolgáltató.

A Halas-T Kft. állítja elő a távhőt (melegvizet), de a Halasi Városgazda Zrt. szolgáltatja azt a lakosoknak. A két cég egymástól függetlenül, de szoros együttműködésben dolgozik.

Energiagazdálkodás területén biomassza tüzelés szélesebb körben való használatát, kazáncsere(földgáz), szabályozás fejlesztését, mérések fejlesztését tervezi a város.

Megújuló
energiaforrások
hasznosítása

Megújuló energiát jelenleg csak önkormányzati intézmények közvetlen energiaellátására használ a város, és egy kiserőmű kiépítésre került a Sportpályánál.

A következő önkormányzati intézményeknél megújuló energiahordozót is hasznosítanak: napenergiát hasznosítanak a Bibó István Gimnázium, a Kertvárosi Általános Iskola, a Felsővárosi Általános Iskola és a Fazekas Mihály Általános Iskola és a Bernáth Lajos Kollégium energiaellátásban.

ITS DA Konzorcium

TRENECON COWI

mapi

1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint definiálja: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása. Tágabb értelemben a településüzemeltetési feladatok körébe sorolhatjuk a településen élő lakosság, vállalkozások, intézmények közszolgáltatásokhoz, komfortérzethez kapcsolódó igényeinek kielégítéséhez, illetve az élhető, fenntartható települési környezet megteremtéséhez és fenntartásához szükséges, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat is (a törvényben definiáltak mellett például: hó- és síkosságmentesítési feladatok, szúnyoggyérítés, köztisztaság, hulladékszállítás biztosítása, kutak üzemeltetése, csapadékvíz-csatornák karbantartása, utcanev-táblák kihelyezése, külterületi ingatlanok gyommentesítése stb.).

Az Önkormányzat ezen feladatokat, összetettségük miatt több, az Önkormányzat többségi tulajdonában álló/ közszolgáltatóként megbízott cégen keresztül látja el:

Önkormányzati többségi tulajdonú településüzemeltetésben résztvevő cégek:

- Halasi Városgazda Beruházó, Szolgáltató és Vagyonkezelő Zrt: vagyonkezelés
- Halas-T Kft.: gőzellátás, légkondicionálás
- Halasi Média és Kultúra Nonprofit Kft.: televízió műsor összeállítása, szolgáltatása

Egyéb, településüzemeltetési feladatot ellátó cégek:

- Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft.
Főtevékenységi köre: Víztermelés, kezelés, elosztás
Önkormányzat részesedésének mértéke: 98,9 %
- Vakáció Nonprofit Kft.
Főtevékenységi köre: Ifjúsági turisztaszállás szolgáltatás
Önkormányzat részesedésének mértéke: 36 %
- Halas-Dent Kft.
Főtevékenységi köre: Fogorvosi járóbeteg ellátás
Önkormányzat részesedésének mértéke: 9.67 %
- Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Zrt.
Főtevékenységi köre: vagyonkezelés
Önkormányzat részesedésének mértéke: 16.4 %
- Bács-Szakma Nonprofit Zrt.
Főtevékenységi köre: szakmai középfokú oktatás
Önkormányzat részesedésének mértéke: 4.8 %
- Termálenergia-Halás Kft.
Fő tevékenységi köre: gőzellátás, légkondicionálás
Önkormányzat részesedésének mértéke: 15 %
- Kunság-Halás Hulladékgazdálkodási Kft.
Fő tevékenysége: hulladékgazdálkodás
Önkormányzati részesedés mértéke: 30%

1.12 Táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1 Természeti adottságok

Kiskunhalas az Alföld nagytáj, Duna-Tisza-közi síkvidék (középtáj) részét képező két kistáj, a Dorozsma-Majsai-homokhát és a Bugaci homokhát kistájak déli részén található, amelyek homokkal áthalmazott hordalékkúp-síkságok.

A Duna-Tisza közti hátság hazánk legnagyobb kiterjedésű homokvidéke, mely a Duna és Tisza széles völgyét választja el. A Duna-Tisza vidék szabályozását megelőzően a táj rendkívül gazdag volt időszakos és állandó vízfolyásokban, melyeket a Duna, ill. Tisza vízrendszeréhez tartozó kisebb-nagyobb erek, folyócskák kiöntései tápláltak. Az egykori folyóágak futását (és a tájra jellemző szélirányt is) jelzik az északnyugat-délkelet irányú homokvonulatok (dűnék, buckasorok). A homokbuckák közötti lefolyástalan területeket szikes tavak foglalták el. A partosabb helyeken, szárazulatokon, szigeteken jöttek létre az egykori települések.

A legjelentősebb állandó víz a Halas-tó volt, melyet a Dong-ér táplált, és összeköttetése volt a Tiszával. A vízrajzi környezet megélhetést biztosított a város számos lakójának (halászat), és az élővilágot is meghatározta. A vízállásos területek lecsapolásával eltűnt a vizes élőhelyek, tavak mocsarak nagy része. A hajdani mocsárvilág maradványát a Fejetéki mocsár őrzi, melyen védett növények sokasága található, valamint a várostól északra levő, jó horgászvíznek számító Sóstó jelenti.

Domborzat és talajviszonyok

A Dorozsma-Majsai-homokhát tszf-i magassága 80-140 mBf közötti, felszínének háromnegyedén enyhén hullámos síkság, közel negyedén ÉNy-DK-i csapású, hosszanti elgátolt medencék találhatóak. A terület szélhordta homokkal fedett egykori hordalékkúp-síkságon található, melynek vertikális felszabdaltsága, az É-ÉNy-i részen, kicsi. A laza kőzetanyagot a szél éghajlati (szárazság) és emberi (erdőirtás) hatásra többször áthalmazta.

Kiskunhalas város a Duna-Tisza-közi hátság D-i részén található, területe a Duna és Tisza felé is lejt. A belterület 125-132 m Balti szint feletti magasságú. A K-i határrész a legmélyebb fekvésű: 124 m tszf, az Alsó-öregszőlők egyes pontjai pedig 137 m magasak.

Éghajlat

A település és környékének éghajlatára az Alföldre jellemző sajátosságok nyilvánulnak meg. A város területe a meleg és mérsékelt meleg övezetet érinti.

A Város alapvető éghajlati karaktere meleg és száraz, melyet részben a kontinentális éghajlat, részben a sajátos helyi földrajzi, mikro-klimatikus viszonyok alakítanak. A kistérség déli része az ország egyik legnapfényesebb területe.

Éves napfénytartam

A napfénytartam évi összegének sokéves átlaga: 2 100 óra. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,3 °C, a tenyészidőszaké 17,2-17,3 °C. A településen és környezetében a legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékleteinek átlaga 34,2-34,5 °C, míg a leghidegebb téli minimumok átlaga -16,5 és -16,7 °C.

Jellemzők a szélsőséges éghajlati események: a 35 °C-ot meghaladó nyári melegek és -25 °C-ot meghaladó téli fagyok.

Csapadék

A csapadék évi összege átlagosan 540-560 mm közötti, melyből a vegetációs időszakban 310-320 mm eső valószínű. A településen és környezetében a hótakarós napok száma 30 nap körüli és az átlagos maximális hó vastagsága 30 cm alatti.

Szél

Az uralkodó szélirány az É-i és ÉNy-i.

Vízrajz

Kiskunhalas a Homokhátság déli, vízhiányosnak mondható részén helyezkedik el. Természetes vízfolyása nincs, mesterségesek közül több kisebb mellett legjelentősebb a térségben a Dong- éri Főcsatorna és a Kőrös-éri Főcsatorna melyeket a '50-es évek körül ástak a belvizek levezetése céljából. Kiskunhalast a korábbi időkben körülvezték a tavak (Nagy-tó, Halas-tó, Harangos-tó) és a mocsarak, településünk neve is innen ered. Jelenleg már csak a Sóstó az, ami megközelítőleg természetes állapotában van, bár jelenleg horgászati célra használják, közvetlen környezetét pedig erdővel telepítették be. A Fejetéki-Mocsár Természetvédelmi Terület az alföldi tőzeges mocsarak utolsó hírmondója. A mocsárnál nemrégiben fejeződött be egy vízvisszatartási projekt, mely várhatóan meg fogja akadályozni a mocsár további zsugorodását, kiszáradását.

Évszázadokkal ezelőtt még puhafás ligeterdő borította a Homokhátság nagy részét, ahogyan Kiskunhalas térségét is, amely a török hódoltság idején tűnt el. Ezután a területen főként rideg állattartás volt a jellemző, aminek a fejlődése következtében a legelőket túlterhelték, ami nagy területű kopár részek megjelenéséhez vezetett. Az így kopaszon maradt területekről a szél miatt mozgásnak indultak a homokbuckák, melyek az 1800-as években már a környező városokat veszélyeztették. Ennek megakadályozása érdekében a városok erdőt (fekete fenyő, akác, fehér nyár), gyümölcsöst, vagy szőlőt telepítettek, így megkötve a homokot.

Növényzet

A 18. századi források alapján a homokhátság területét többnyire fátlan élőhelyek borították. Természetes élőhelyeket tekintve szikesek, löszterületeken a sztyeppek, homokon a homoki erdők erdős sztyeppek, homokpuszták az uralkodók.

A térségben több védett növényfaj is található. Ilyen az agárkosbor (*Orchis morio*), a mocsári kosbor (*Orchis laxiflora subsp. palustris*), a buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), a vidrafű (*Menyanthes trifoliata*), a kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), a szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), a réti margitvirág (*Chrysanthemum leucanthemum*), a sziki cickafark (*Achillea asplenifolia*), vagy a koloncos legyezőfű (*Filipendula vulgaris*), stb.

Jelenleg Kiskunhalas térségében a természetes és művelt területek mellett egyre növekvő számban felhagyott kertek, hasznosítatlan legelők, szántók, jellemzőek, váltakozva az eltérő korú telepített erdőkkel (fehér nyár, fekete fenyő, akác, elegyerdők, stb.).

Kiskunhalas közigazgatási területén 8986,56 ha erdő található, ebből védelmi rendeltetésű erdő 1906,16 ha, gazdasági rendeltetésű erdő 7049,41 ha, közjóléti rendeltetésű erdő 30,99 ha.

Állatvilág

A településre homokhátsági fekvéséből adódóan tipikus homoki élőhelyek, illetve néhány helyen fennmaradt vizes élőhelyek jellemzőek azok állatvilágával. A természetes élőhelyek aránya kedvezőnek mondható, emellett egyre jellemzőbb a felhagyott művelt területek növekedése is. Elmondható, hogy a térségben igen gazdag a kis- és a nagyvad állomány is, melyre vadászat is épül. Korábbi évtizedekben jellemző volt a szarvasmarhatartás is, melynek jelentősége mára visszaesett. Térségünkben mind a homoki élőhelyeken, mind a még meglévő vizes élőhelyeken számos védett faj is jelen van, melyek közül sok fokozottan védett. Ilyen többek között a keleti sünn (*Erinaceus concolor*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a zöld gyík (*Lacerta viridis*), a fűrgő gyík (*Lacerta agilis*) és számos békafaj. Jellemző madarak a szajkó (*Garrulus glandarius*), az erdei fülesbagoly (*Asio otus*), a szürke légykapó (*Muscicapa striata*), a piroslábú cankó (*Tringa totanus*), a szürke gém (*Ardea cinerea*), a nagy kócsag (*Egretta alba*), a kis kócsag (*Egretta garzetta*), a barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), a vörös vércse (*Falco tinnunculus*), az örvös galamb (*Columba palumbus*), a feketeterítő (*Turdus merula*), a vörösbegy (*Erithacus rubecula*), a kék cinege (*Parus caeruleus*), a szarka (*Pica pica*), a sárga billegető (*Motacilla flava*), a nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), stb. A térség rovarvilága gazdag, pl. a laposhasú acsa (*Libellula depressa*), az imádkozó sáska (*Mantis religiosa*), a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), a sávós szitakötő (*Agrion splendens*), a kisasszony szitakötő (*Calopteryx virgo*), a darázspók (*Agriope bruennichi*), stb.

1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

Kiskunhalas természetföldrajzi helyzete, a város és környezetének domborzata, az éghajlat, a környező talajok termőképessége, a felszíni vizek bősége meghatározták a táj szerkezetét, a tájhasználat alakulását. A település jellemzően síkvidéken található.

Tájtörténet

Kiskunhalas igazgatási területe: 22 761 ha. A település gyakorlatilag az igazgatási terület közepén helyezkedik el, történetileg alakult ki a vizekkel, lápokkal körülvett, természetes borított területek között, a délvidékre haladó út mentén. A középkorban erdő borította területek, buckás tájrészletek, mocsaras, lápos völgyek tagolták a tájat. A 18. század végén a homokbuckák kopárak voltak, az erdők eltűntek. A Ny-i részen már nagy kiterjedésű szőlő csatlakozott a belterülethez. Az 1860-1870-es években megindult a homokbuckák beerdősítése, s a korábbi gyepek egy részén már szántóföldi termesztés folyik. Ezzel egy időben megjelennek nagy számban a tanyák.

A 19. század végére a táj egyre szabdaltabb, fogynak a megműveletlen buckaterületek. Felszámolódnak a nagy erdők, nő a szántóterület és ezzel párhuzamosan a tanyák száma. A belterület növekedésével a szőlők is terjeszkednek, a külterületen pedig jelentős gyepfelület művelnek, ami jelentős állattartást feltételez. Az 1900-as évek közepére nő a szántó és erdőterület, a belterület melletti szőlő, szűkül a buckafelület és szaporodnak a tanyák. Az 1950-es években már a külterület minden része művelés alá kerül. A táj tanyás mezőgazdasági képet mutat, ahol az egykori homokbuckákon gyepgazdálkodás, a laposabb területeken szántóföldi termelés folyik. Nagyüzemi gazdálkodást néhány nagyobb szőlő-gyümölcsös táblában folytatnak. Erdőterület alig található.

Az 1970-es években, a nehezen művelhető egykori buckaterületeken homoki erdőtelepítések jöttek létre. Csökkent a gyepfelület, a nagyüzemileg művelt gyümölcsös, ugyanakkor nőtt a nagyüzemi rendszerű, szántóföldi gazdálkodás. Csökkent a tanyák száma, a belterület melletti egykori szőlős területen zártkerti kisgazdaságok, pihenőkertek jöttek létre. Ebben a nagyon tagolt tulajdoni rendszerű tájhasználatban, egyre inkább eltűnik a táj eredeti karaktere.

Tájhasználat,
tájszerkezet

A külterület Ny-i része a Reketye-Bogárzó csatornától a kéleshalmi határig gazdag domborzatú buckavidék. Ez az erdővel csaknem teljesen lefedett terület telepített lombhullató és tűlevelű gazdasági erdőrészekből áll, helyenként homokpusztai gyepekkel tarkítva.

A fenti csatorna két oldalán összefüggő gyepfelületek, a település ÉK-i részén a gazdasági és véderdő telepítések között gyepes térség található.

A külterület D-i része mély fekvésű. A Göböljárás csatorna mellett gyepes területek vannak, a magasabb részekben szántóföldi növénytermesztés a jellemző.

Az ÉK-i külterületi rész, a Dong-ér főcsatornáig változatos domborzatú homokvidék, gazdasági erdőterületekkel, tanyákkal és gyepfelületekkel. A csatorna természeti gyepein kívüli területek mezőgazdasági művelés alatt állnak. E térségben van az olajmező.

A K-i rész nagyobb részét erdő borítja, kisebb részen szántóföldi művelés folyik, de szőlő- és gyümölcsültetvények is találhatóak.

A térségi terület felhasználási kategóriák szerinti megoszlásban a külterületen 12 413 ha erdő, 6 084 ha mezőgazdasági művelésű terület, és ezzel közel azonos nagyságrendű gyep hasznosítású, a fennmaradó területen kert, gyümölcsös, és szőlő található.

A település DK-i negyedében gyepes, nádas, részben ex-lege, részben természeti területek helyezkednek el, melyeket gazdasági erdők szegélyeznek.

1.12.3 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek

1.12.3.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Helyi jelentőségű védett természeti területek, természeti emlékek:

Kiskunhalas város, helyi jelentőségű védett természeti területeinek nyilvánításáról a Kiskunhalas Város Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2005. (VI.01.) sz. rendelete, az egyes helyi jelentőségű természeti emlékek listáját a 31/2007. (XII.05.) sz. rendelete tartalmazza, az alábbiak alapján:

Sóstói Parkerdő

Terület: 19,6254 ha

Művelési ág: erdő

Védetté nyilvánítás oka: az itt élő növény-és állatfajok védelme, környezeti nevelés a természet közeli erdőben.

Nádas-sziget

Hrsz.: 6391 „f” alrészlet

Terület: 8,7620 ha

Művelési ág: nádas

Védetté nyilvánítás oka: A szigeten fészkelő madarak és egyéb állatok védelme, a biodiverzitás fenntartása.

Csetényi Park

Hrsz.: 2358/4, 2358/5

Terület: 18,0883 ha

Művelési ág: park/pihenőpark

Védetté nyilvánítás oka: A terület a várost egykor körülölelő mocsárvilág maradványának tekinthető, mely mai mesterséges állapota ellenére is fontos vizes élőhely. Számos védett madárfaj fészkelő helye, kételtűek ivóhelye.

Tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*) termőhely

Hrsz.: 01004/1

Terület: 2,2458 ha

Művelési ág: gyeperdő (legelő)

Védetté nyilvánítás oka: A területen nagy egyedszámban (több tízezer tő) fordul elő a védett tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*), melynek állománya érdemi természetvédelmi értéket képvisel.

Kiskunhalasi mocsárciprusok

Kiskunhalastól délre, az Alsóöregszőlők elnevezésű külterületen található a 15 db fa.

Kiskunhalas Város Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2005. (VI.01.) sz. rendelete 1. melléklet 5. pontjában szereplő területet: Kiskunhalas, 0725/26

1.12.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Természetvédelmi területek:

Kiskunhalas közigazgatási területe a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területéhez tartozik. A város közigazgatási területén az alábbi természetvédelmi területek találhatóak:

Országos jelentőségű védett területek:

■ Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár Természetvédelmi Terület

A Duna-Tisza közére hajdan jellemző kiterjedt tőzeges mocsarak és nedves rétek egyik utolsó maradványa a Fejetéki mocsár. A mocsár 26 ha területű, 1992 óta védett. A zsombékok közti semlyékek rejtik a Duna-Tisza köze egyik legkritkább védett növényét a vidrafüvet. A magasabban fekvő részeken kiszáradó láprétek alakultak ki, ahol sok védett növényfaj él. Ilyenek például a szúnyoglábú bibircsvirág, a mocsári kosbor, a hússzínű ujjas kosbor és a vitézkosbor. Ez a kis kiterjedésű láp nem csak ritka növényeknek, de néhány kétéltűnek és hüllőnek, és számos nádhoz kötött madárfajnak is otthont ad. Megfigyelhető itt a zöld levelibéka, a mocsári béka és a kecskébéka, de fürge gyíkot és vízisiklót is láthatunk. A nádasokban gyakori költőmadarak a cserregő nádi poszáták és a nádi tücsökmadarak.

■ Kéleshalmi-homokbuckák Természetvédelmi Terület

■ Pirtói-homokbuckák Természetvédelmi Terület

A település közigazgatási területét érintő Natura 2000 területek: HUKN20018, HUKN20020, HUKN20023, HUKN20036.

1.12.3.3 Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat funkcionális elemei az alábbiak, melyek megtalálhatók a település területén.

Magterületek

A magterületek a térségi övezetek kimutatása szerint Kiskunhalas igazgatási területén 2381 ha.

Magterületnek nevezük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

Ökológiai folyosók

Az ökológiai folyosók a város igazgatási területen 1904 ha területet foglalnak el.

A magterületek közötti kapcsolatot a sávos, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhely komplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a genáramlást az egymástól elszigetelt populációk között.

Pufferterületek

Kiskunhalas 554 ha puffer területtel rendelkezik.

A magterületek és a folyosók körül védőzónát (pufferzóna) kell kijelölni, ahol még a természet közeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól.

1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése

Kiskunhalas közigazgatási területét szinte kettészeli az 53-as közút és a Budapest-Kelebia vasútvonal. A 22 761 hektár 6 %-a belterület.

A település egyik jellemzője a belterületet övező, változatos használati módú kertek nagy száma (hétféle pihenés, üdülés, kertgazdálkodás, szociális kint lakás). A lakóterületi igényeknek megfelelően folyamatosan nő a belterületbe vonás. Az új beépítések kijelölésénél figyelembe kell venni a tervezett úthálózat területhasználat módosító hatását, a természeti területek helyzetét, biztosítani kell az ökológiai hálózat folytonosságát. Össze kell hangolni a tájkarakterek megtartását a területhasználattal.

Kiskunhalas városrészei:

1. *Belváros*: több közpark, sportpálya, iskola, és a termálfürdő mellett a teniszpályákkal rendelkező Erzsébet királyné tér rendelkezik zöldfelülettel a belvárosban. Utcafasorok rekonstrukciója, zöldfelület fejlesztés szükséges.
2. *Felsőváros*: Csetényi-park, Radnóti utcai kiserdő, záportározó, a városi sportlétesítmény, lovas-és teniszpálya mellett iskola, óvoda található a városrészben. Megtörtént a Jókai utcai települési hulladéklerakó első fordulójának lezárása. Megoldandó a rekreációs zöldfelület növelése (záportározó, kiserdő), új pihenőövezet kialakítása, Csetényi-park és lovas bázis turisztikai célú fejlesztése.
3. *Sóstói lakótelep*: Sóstói horgászhely és parkerdő, ahol a Sóstói pihenőpark további fejlesztése a feladat.
4. *Kertváros*: a Dong-ér völgyi, elkerülő út melletti zöldterület, valamint a városrész zöldfelületi fejlesztése
5. *Tabán városrész*: közterületi rehabilitáció szükséges
6. *Alsóváros*: zöldterületi fejlesztés szükséges
7. *Oncsa lakótelep és ipartelep*: közösségi terek kialakítása szükséges
8. *Dél-nyugati városrész*: átmenet a sűrűbben lakott belterület és tanyavilág között. A Dong-ér –völgy választja el a Tabántól. A terület lehetőséget ad a rekreációs és turisztikai vonzerő növelésére, ugyanakkor a hagyományos tájhasználat eltűnése veszélyforrásként jelenik meg.
9. *Felső- és Alsó-öregszőlők*: külterület, de sokan lakják, ezért került a városrész kategóriába. A terület szőlő-és gyümölcstermesztési hagyományokkal bír. Hagyományos, tájképi jelentőségű beépítettséggel bíró terület, mely rendelkezik az öko-gazdálkodás lehetőségével.
10. *Déli telep*

A városrészek zöldfelületi fejlesztése mellett fontos:

- a külterület védelme – az alföldi táj arculatának védelme, rekonstrukciója,
- a tanyasi-és ökoturizmus összehangolása, fejlesztése,
- a természeti és kulturális értékekhez kötődő idegenforgalom fejlesztése – ennek példája a helyi védelem alatt álló Sóstó, ami bizonyítja, hogy a tömegturizmus és természetvédelmi tevékenység összeegyeztethető,
- a táji és természeti értékek védelme mellett, az agrártermelés és az idegenforgalom tájkímélő módszereinek alkalmazása, támogatása.

1.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

Parkok, utakat kísérő zöldsávok, fasorok, intézmények és lakóterületek parkosított kertjei, mezőgazdasági területek és erdők alkotják a település és környéke zöldfelületi hálózatát.

1.13.1.1 Szerkezeti, kondicionáló szempontból lényeges, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Közparkok:

Hősök ligete: 1,55 ha – A Belváros városrész közparkja. Idős növényanyaggal rendelkezik. 2004-ben átadásra került a ligeti játszótér, amely két lakótelep (Kossuth lakótelep, Kuruc vitézek lakótelep) gyermekeit szolgálja. Idős növényállomány, részben felújításra, cserére szorul. 2009-es állapotfelmérés szerint 5-10 év alatt az ostorfák lecserélendők

Hősök tere – Bethlen tér: 1,1 ha – A Belváros városrész gondozott, felszerelt városi közparkja. 2004-2005-ben sor került a Bethlen tér járdafelületeinek egységessé tételére.

Kanizsa tér: A Kertváros városrész 2006-ban megújult, térkő burkolatot kapott tere. Parkoló épült, kerített sportudvar, valamint mintegy 2 500 négyzetméteren a környezetrendezés is megtörtént.

Semmelweis tér: – a legnagyobb területű közpark, szintén a Belváros városrészben. 2005-ben befejeződött a felújítása. Új burkolat, játszótér, több ezer növény került a megújult parkba. Felújításra került a rendezvénytér, látványos szökőkúttal is gyarapodott a park, s felszerelési tárgyak kihelyezésére is sor került. Védett fája egy Taxodium distichum – Mocsári ciprus.

Csetényi park: 18,0883 ha – a legváltozatosabb növénytakaróval rendelkező terület, az időszakos vízállásnak köszönhetően. A terület a várost egykor körülvevő mocsárvilág maradványának tekinthető, mely mai állapotban is fontos vizes élőhely. A záportározót körülölelő pihenőpark kiváló kirándulóhely, mely állapotát fejleszteni kell. A Felsőváros városrész parkja, helyi jelentőségű természetvédelmi terület.

Lakóterületi közparkok, közkertek:

A városrészek ellátottsága rendkívül különböző, a zöldfelület nagy része is a belső városrészekre koncentrálódik. Általános normatívát nem lehet meghatározni, miután más igényekkel kell számolni egy kertes, és egy sűrű beépítéssel bíró városrészben.

A közterületi rehabilitációnak, fejlesztéseknek együtt kell járnia a mennyiségi és minőségi zöldfelületi változásokkal. Pihenőhelyek és EU szabványos játszótérek kialakítása mellett többszintes növénytelepítés szükséges a helyi klimatikus viszonyoknak megfelelő, fajtákkal.

Mezőgazdasági terület:

Eltérő kezelésű, szántó és gyepterület, a belterületen elszórtan található.

Utakat kísérő zöldsávok:

Az utak melletti zöldsávok jelentős zöldfelületet jelentenek a város életében. Több helyen fásítottak, elsősorban a várost átszelő utak mellett – itt már jellemzően koros fák találhatók-, máshol teljesen hiányzik a fasor.

Fasorok:

A település kép kialakításában, kondicionálásban és az egyéb elemek összekötésében szerepük nélkülözhetetlen. Az egyes városrészek fasorai a helyi klimatikus viszonyoknak többnyire megfelelnek, ugyanakkor eltérnek korban és egészségi állapotban.

Sok a gyümölcsfa, s a közműveket figyelmen kívül hagyott telepítés (szűk utcában széles lombkorona, vagy légvezeték alatt nagy fa). Ütemezett, folyamatos, terv szerinti fasor rekonstrukcióra van szükség.

Ugyanakkor a település több védett fával, facsoporttal és fasorral is rendelkezik. A védett fasorok növényei: *Corylus colurna*, *Platanus x hybrida*, *Aesculus hippocastanum*. A facsoportokat 9 nemzetség, a védett fákat 7 nemzetség növényei alkotják.

Temetők:

- a) katolikus temető: Védett fája egy *Fraxinus excelsior* (magas kőris). Tereprendezést és fásítást igényel a terület; megoldatlan a kb. 200 idős vadgesztenyefa permetezése
- b) régi református temető és sírkövek: egyes részeit a Nemzeti Pantheon részévé nyilvánították. Értékes növényállománnyal rendelkeznek, de gondozása nem megfelelő
- c) új református temető: úthálózata és növényállománya sem megfelelő
- d) izraelita kegyeleti park: növényzete főleg gyümölcsfa
- e) baptista kegyeleti park: Alsó-öregszőlőben, külterületen található.

Sóstó és Parkerdő:

A város északi határában fekvő, 28 ha területű Sóstó, és az azt körülölelő parkerdő a város legfontosabb rekreációs centruma.

A tóban 2003-ban szökőkút épült és elkészült a parkerdei – a térség természetes élőhelyeit, növény- és állatvilágát bemutató – tanösvény is. 2004-ben a tóparton pihenőhelyeket alakítottak ki, megújult a csónakkikötő is, 2006-ban pedig a sportpályák felújítására került sor. A parkerdő (19,6254 ha) és a tó közepén Nádas-sziget (8,7620 ha) 2005-től helyi védelem alatt áll. A cél növény-és állatfajok védelme mellett a biodiverzitás fenntartása, rekreáció, környezeti nevelés.

Sportterület:

Felsővárosban található a városi intézmény, szintén ebben a városrészben található a lovas pálya és több teniszpálya is. Sportpályák vannak még a belvárosi (itt teniszpálya is) és alsóvárosi területen.

Városi strand:

A Sóstó partján található a város természetes strandja. Területének környezeti állapota és megfelelő hasznosítása egyaránt fejlesztést igényel.

Termál strand és gyógyfürdő:

Megfelelően karbantartott terület. Fásított kemping és burkolattal ellátott pálya várja a kikapcsolódni vágyókat. Területén helyi védett facsoportok: *Taxodium distichum* (mocsárciprus) és *Quercus robur* (kocsányos tölgy) található.

Sóstói csárda melletti kemping és motel

A csárda előtt található a város egyik védett fája: *Platanus x hybrida*. A kemping és motel jelentős növényállománya folyamatos karbantartást igényel. Teniszpálya biztosítja a sportolási lehetőséget.

Kórház:

Telepített növényállománnyal rendelkeznek. Gondozott állapotban van.

Nevelési- Oktatási intézmények:

Óvodák, általános és középiskolák működnek a településen. Az óvodák udvara legtöbb esetben kellően fásított, ellentétben az iskolákkal. Szükség lenne a három szintes növénytelepítés megvalósítására.

Csipkeház:

A város jelképévé vált csipkeház és csipkemúzeum parkja változatos fajta összetételű, gondozott, koros növényállománnyal rendelkezik, mely a város nevezetességét hirdető múzeumnak méltó környezetet biztosít.

Erdők:

Belterületi erdő a Sóstó melletti parkerdő és a felsőváros városrészben, a Radnóti utcai kiserdő.

Helyi jelentőségű védett természeti területek:

A Sóstói parkerdő, a Nádas-sziget és a Csetényi park mellett az alábbi területek szerepelnek a város rendelettel védett területei között:

- tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*) termőhelye, 2,2458 ha gyeperőművelési ágú területen, hrsz.: 01004/1,
- Alsóöregszőlőkben lévő 15 db mocsári ciprus.

1.13.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

A település zöldfelületi ellátottsága átlagosnak mondható, a különböző városrészekben eltérő a zöldterületek mennyisége, növényesítése, gondozása, felszerelési tárgyakkal való ellátottsága. Növelni szükséges a zöldfelület arányát, a közterületi rehabilitációknak együtt kell járnia a zöldterületek létesítésével, megújításával.

Kiskunhalas belterületén található összesen 62,9 hektáros zöldfelület 83%-án a Belváros és a Felsőváros közel fele-fele arányban osztozik, ugyanakkor a Déli telepen, a Délnyugati városrészben, illetve a Felső és Alsóöregszőlőkben egyáltalán nincs épített park.

Problémát okoz az elöregedő fák viszonylag nagy aránya (20 %), az utcai gyümölcsfák nagy (bár folyamatosan csökkenő) aránya, valamint az elmúlt évtizedekben vezeték alá ültetett, gyors növekedési ütemű fák nagy aránya. Mindez tervszerű és folyamatos fasorváltásokat tesz szükségessé a következő évtizedekben.

A vonatkozó jogszabályi feltételek szigorodása nyomán, Kiskunhalason 2003-ban megtörtént a meglévő játszótérek állapotának felmérése, az előírásoknak nem megfelelő játszótéri elemek 2008-ban elbontásra kerülnek.

2003-ban a Levi's üzem támogatásával elkészült a Város elsőszabványos fa játszótére.

1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

- a közparkok aránytalan eloszlása a városrészekben,
- egyes városrészekben a közösségi terek hiánya,
- a közlekedési területek mellett a zöldsávok csökkenése a parkolók javára,
- utcafásorok hiánya,
- parkok és fasorok növényanyagának öregekedése,
- nem megfelelő fafajták jelenléte.

1.14 Az épített környezet vizsgálata

1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1 Településszerkezet, helyi sajátosságok vizsgálata

Kiskunhalas a Duna-Tisza közén, Budapesttől délre 130 km-re, a Homokhátság legmagasabb részén fekszik. A város közigazgatási területe 228 km². Közlekedési csomópont. Vonzáskörzetébe a tőle 20-30 km-re lévő települések tartoznak. Halas területe az évszázadok során magában foglalta a később kivált tanya-falvak igazgatási területét is. A várost valamikor tavak, mocsarak, övezték, a "Halas" név is ebből ered, mára csak a Sóstó maradt meg. Hazai viszonylatban jelentős a kőolaj és földgáz vagyona. A város gyógy- termásvíz kincse is további hasznosításra vár.

Az igazgatási terület sugaras út- és vasúthálózata a város térségi kapcsolatrendszerének lenyomata. Az országos hálózati elemek ezen belül jellemzően É-D-i irányúak, míg a megyei és kistérségi viszonylatokban a Ny-K-iek az erőteljesebbek. Gyűrűs szerkezeti elemek hiányában valamennyi mozgásirány érinti a centrális elhelyezkedésű belterületet.

A belterület szerkezetét az egyes történeti korszakok réteges egymásra épülése miatt a szűk keresztmetszetek jellemzik, ezért különösen nehéz a forgalmat átvezetni rajta. Ez egyaránt igaz a településrészek egymás közti kiegyensúlyozott kapcsolatára, a városba érkező célforgalomra és az átmenő forgalomra. Megoldást az elkerülő utak biztosítanak városnak. Az 53. számú főút tervezett elkerülő szakasza elsősorban a jelenlegi átkelőszakasz tehermentesítését szolgálná. Az ún. Dong-ér-völgyi út részben kiépült, ez a város életében jelentős haszonnal járt.

Sajátos településszerkezeti, területhasználati és gazdasági adottság a halasi zártkertek - Felső- és Alsóöregszőlők, valamint a Parti szőlők és a Sóstói szőlők - nagy kiterjedése, amelyek észak és nyugat felől körbeölelik a belterületet.

A külterületeken jellemzőek a majorok – mezőgazdálkodáshoz szorosan hozzátartozó üzemek hagyományosan folytatott állattartó- és terményfeldolgozó tevékenységgel – és a tanyagazdaságok. Területszerkezeti és területhasználati tényező a szénhidrogén-ipar, melynek kútjai és vezetékai behálózák a várost, üzeimei a kül- és belterületen is megtalálhatók.

Kiskunhalas területén 10 városrész került lehatárolásra:

- 1. Belváros
- 2. Felsőváros
- 3. Sóstói lakótelep
- 4. Kertváros
- 5. Tabán
- 6. Alsóváros
- 7. Oncsa lakótelep és Ipartelep
- 8. Délnyugati városrész
- 9. Alsó- és Felsőöregszőlők
- 10. Déli telep

A **Belvárosban** találhatóak a helyi lakosok és a településre látogató turisták számára legfontosabb közintézmények, a város legjellegzetesebb városképi elemei, védett épületei. A Városháza keleti oldalán elterülő Bethlen Gábor tér a város központja. A Belvárosban is keresztülhalad a tompai határátkelőhelyhez vezető 53. sz. főútvonal, valamint a Budapest-Kelebia(-Belgrád) nemzetközi vasúti fővonal helyi vasútállomása is ebben a városrészben fekszik. A Termálfürdő strand és a

Kiskunhalasi Semmelweis Kórház is ebben a városrészben található. A központon belüli parkolási kérdések különösen a szűk, védett, nagyforgalmú utcákban jelentenek nehézséget.

Felsőváros központhoz közeli részei nőtt telekszerkezetűek, a történeti településmag része. Keleti részei XX. századi, szabályos utcahálózatú, falusias jellegű lakóterületek, illetve modern, többnyire sorházas lakótelepek. Számos városi jelentőségű intézmény található itt, és az alapellátás is területen belül biztosított. A városrészben jelentős zöldfelületek vannak: például a Csetényi park, a Radnóti utcai kiserdő és a záportároló környéke, valamint jelentős sportolási lehetőséget nyújtanak a területen található sportpályák.

Sóstói lakótelep a legkevésbé kihasznált belterületrész. Területe két részre osztható: nyugati harmada lakott, míg keleti részét az 53. sz. főút jobb oldalán elterülő Sóstó és környezete alkotja. A lakott területen található az Esze Tamás lakótelep, amelyet 1998-ban kezdtek el kialakítani a volt szovjet tiszt lakásokból. A jelentős infrastruktúrafejlesztések, a környező barnamezős területre betelepült vállalkozások, valamint a lakosság körében is egyre felértékelődő zöldövezeti jelleg a városrész vonzerejének jelentős növekedéséhez vezetett.

A **Kertváros** fejlődése az 1970-es évek végén kezdődött eleinte családi házak, majd később lakótelepek építésével. A városrész a 90-es évek elejétől saját általános iskolával rendelkezik. Az iskolához három sportpálya és egy kisebb sportcsarnok is tartozik, mely az iskolai sportoláson túl a városrész sporteseményeinek helyszíneiként is szolgálnak. A Kertváros központja az iskolával szembeni Kanizsa téren alakult ki.

Tabán a város legidősebb része. A sűrű beépítésű történeti városrészben számos védett épület áll, különleges hangulatot biztosító szűk, kanyargós az utcaszerkezete. Ebben a városrészben található a klasszicista romantikus stílusban épült Zsinagóga, illetve több műemlék jellegű, idegenforgalmi szempontból jelentős épület is. A városrészben megmaradt polgárházak helyi védelem alatt állnak.

Alsóváros északi területei a városközpont közvetlen szomszédságában helyezkednek el. Déli részei viszonylag távol fekszenek a belvárostól, de történetileg kialakult észak-déli útjai megfelelő kapcsolatot biztosítanak a központ felé. Alsóváros saját ellátó intézményekkel rendelkezik, és városi szintű intézményeknek is helyet ad.

Oncsa lakótelep és Ipartelep

Az 1940-es évek elején Országos Nép- és Családvédelmi Alap, röviden ONCSA-program keretében sok szegény, nagycsaládos kapott házat, földet vagy részesült más szociális juttatásokban. A program részeként épített házak mindig a városok peremterületein kaptak helyet. Ebben a régióban a program keretében a háziipar felfuttatására és a mezőgazdaság részbeni gépesítésére üzemeket is létrehozta a nagycsaládosok foglalkoztatására. A városrészhez tartozik az Ipari Park területe is.

Délnyugati városrész átmenetet képez a sűrűbben lakott belterület és a tanyavilág között. Ez az alapvetően zártkerti jellegű terület egyre inkább lakóterületté válik. A városrészt a Dong-ér-völgy választja el a Tabántól.

Alsó- és Felsőöregszőlők városrésze a várost nyugatról teljes hosszában szegélyezi, jellemzője a homokbuckás, tanyákkal tarkított táj jellemzi. A terület egyértelműen a város külterületének részét képezi, önálló városrészként történő kezelését indokolja az itt élő jelentős népesség. A városnak ebben a hagyományosan zártkerti övezetében élők jellemzően mezőgazdasági tevékenységet is folytatnak a lakóházak közvetlen környezetében, melyek közül különösen nagy hagyományokkal bír a szőlő- és gyümölcsstermesztés.

Déli telep város egységes szövetétől több kilométer távolságra lévő, belterületi státuszú kis kiterjedésű terület (más néven Babó tanya), amely az egykori termelőszövetkezet központja volt. A tsz-ben dolgozó emberek egy részének adtak otthont a Róna utcában épített lakások.

Lakófunkciója a tsz megszűnését követően is megmaradt. Az egykori tsz központban ma a Hibrid Kiskun Kutatóközpont található.

1.14.1.2 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Beépített illetve beépítésre szánt területek:

- lakóterületek
 - nagyvárosias lakó- (NL),
 - kisvárosias lakó- (KL),
 - falusias lakó- (FL),
- vegyes területek
 - központi vegyes- (KV),
 - településközpont vegyes- (TV),
- gazdasági területek
 - kereskedelmi, szolgáltató- (KG),
 - ipari- (IG),
- üdülőterületek
 - üdülőházas (ÜÜ),
 - hétvégi házas (HÜ),
- különleges területek,
 - fürdő és strand- (FÜ),
 - gyógyászati (GY),
 - határőrségi (HŐ),
 - honvédségi (HT),
 - hulladékkezelő (HK),
 - homokbányászati (KB),
 - kereskedelmi és szabadidőpark (KS),
 - sport- (SP),
 - szociális (SZ),
 - temető (TE),
 - vízmű (VM),
 - vásártér (VR),

Beépítésre nem szánt területek:

- közlekedési és közműelhelyezési, hírközlési területek
 - közúti közlekedési és közműelhelyezési, hírközlési (KÖ),
 - vasúti közlekedési és közműelhelyezési, hírközlési (VA),
- zöldterületek (KP),
- erdőterületek,

- védelmi erdő (EV),
- gazdasági erdő (EG),
- egészségügyi-szociális, turisztikai erdő (EE),
- mezőgazdasági területek
 - külterjes művelésű mezőgazdasági (MV)
 - üzemi művelésű mezőgazdasági (MÜ)
 - általános mezőgazdasági
 - tanyagazdasági (MT)
 - kertgazdálkodási (MZ)
 - homokbánya-művelésre alkalmas övezet (MB)
- egyéb területek (vízgazdálkodási) (VT)

Bővítési területek:

- Lakóterületek részére bővítési lehetőséget jelölt a terv a települési térség területén Kertváros északi részén (KL), és a Déli városrészben (FL).
- Üdülőterület céljára a Sóstó területétől északra jelölt ki a TSZT területet.
- Tartalék lakóterületet jelölt ki a zártkerti területen a belterülethez kapcsolódóan Kertvárostól északra, és az 5407.sz. úttól nyugatra.

1.14.1.3 Funkció vizsgálata

A város funkcionális, intézményi ellátottságának vizsgálata során a megyei adattábla (2011) adatait vettük figyelembe

15. táblázat - Funkcionális adattábla a Kiskunhalasra vonatkozó alapadatokról, 2011.

Funkció	Alfunkció, intézmény, adattípus	Darabszám
Gazdasági infrastruktúra	Regisztrált vállalkozások száma	4 738
	Működő vállalkozások száma	2 072
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászati szervezetek száma	61
	Ipar és építőipari vállalkozások száma	186
	Szolgáltató vállalkozások száma	1 825
Lakókörnyezet	Épített lakások száma 2006-2011	332
Kereskedelem, szolgáltatás	Bankfiók száma	1
	Posta száma	1
	Kereskedelem, üzletek száma	651
	- ebből élelmiszerüzletek száma	89
	Vendéglátó helyek száma	192
	Kereskedelmi szálláshelyek száma	6
	Szállásférőhelyek száma	284
Humán Infrastruktúra, egészségügy	Kórház száma	1
	Házi orvosok száma	10
	Gyermekorvosok száma	6
	Gyógyszertárak száma	10
Oktatás	Bölcsődék száma	3
	Óvodák	11
	Általános iskolák száma	6
	Középiskolák száma	4

Funkció	Alfunkció, intézmény, adattípus	Darabszám
Kulturális intézmények	Könyvtár száma	1
	Múzeum, galériák száma	3
	Közművelődési intézmények száma	11
Közlekedési infrastruktúra	Vasútállomás száma	1
	Autóbusz pályaudvar száma	1
	Üzemanyag-töltő állomások száma	7

Forrás: TEIR adatbázis

Kiskunhalason, mint járási központban az alábbi intézmények szolgálják leosztott állami feladatként a város központi szerepeit:

- Gyámhivatal
- Járási Hivatal
- Katasztrófavédelmi kirendeltség
- Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal
- Kistérségi ÁNTSZ
- Körzeti Földhivatal
- Munkaügyi Központ kirendeltsége
- Polgármesteri Hivatal
- Rendőrkapitányság
- Kiskunhalasi Járási Bíróság

1.14.1.4 Alulhasznosított barnamezős területek

A jelenleg kihasználatlanul álló Szegedi úti laktanya - 2001-es bezárásáig a MH 36. Gábor Áron Páncéltörő Tüzérezed laktanyája volt - területét és ingatlanjait tekintve sok lehetőséget rejt magában hasznosítás szempontjából. Nagy területe (több mint 36 ha) és az ott lévő épületek (több mint 60 db) több funkció egymás melletti működését is lehetővé teszik. A város az ingatlanok ötféle hasznosítását tervezi egy átfogó és összetett felújítást és alap infrastrukturális fejlesztést követően: (1) megújuló energia központ létesítése; (2) Halasi Városgazda Zrt. új telephelyének kialakítása; (3) a város jelenlegi szociális lakásai helyett, több ütemben új lakások kialakítása; (4) logisztikai központ kialakítása; (5) idegenrendészeti fogda a jelenleg a városközpontban lévő ingatlanok helyett. A terület nem védett.

1.14.1.5 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) területek

A konfliktusokkal terhelt területek a 3. fejezetben a szegregátumok és a városrészek elemzésénél kerülnek bemutatásra.

1.14.2 A telekstruktúra vizsgálata

A város nőtt telekszerkezetű részein, a történeti településmagban a lakóterületek telkeiről általánosságban elmondható, hogy kisméretűek, 200-400 m² közötti területűek. A XX. században kialakított, szabályos utcahálózatú, falusias jellegű lakóterületeken és az 1970-es évek végén beépülni kezdett kertvárosra sem jellemzőek a nagyméretű telkek, itt az átlagos telekméretek 500 m² körüliek. Az újabb parcellázású lakóterületeken - mint a Sóstói lakóterület - sem jellemző az 1000 m² feletti telekterület. A szabályozási terven kijelölt új falusias lakóterületek esetében a legnagyobb telekméretetek 720 m²-esek. A város központi területein helyezkednek el a kialakult

nagyvárosias lakótelepek, úszótelkek és tömbjeik. A városközponti vegyes területeken a meglévő telkek mérete 600-700 m² körüli, az új kialakítású telkek esetében ez 1200 m²-re nőtt.

A Délnyugati városrész átmenetet képez a sűrűbben lakott belterület és a tanyavilág között. Ez az alapvetően zártkerti jellegű terület egyre inkább lakóterületté válik, telekmorfológiáját tekintve is átmenetet képez a területek között. A városnak hagyományosan zártkerti területeit – Felső- és Alsóregszőlők, valamint a Parti szőlők és a Sóstói szőlők – változatos telekméretek jellemzik.

Az Ipari parkban és a gazdasági területeken 900-2000 m² közötti telkek kerültek kialakításra, bár a területeken kialakult állapotban ennél kisebb telekméretek is megengedettek.

A külterületeken jellemzőek a majorok – mezőgazdálkodáshoz szorosan hozzátartozó üzemek hagyományosan folytatott állattartó- és terményfeldolgozó tevékenységgel – és a tanyagazdaságok, amelyek változatos méreteket mutatnak. A birtokszerkezetet a föld magántulajdonba vétele után kevés nagygazdaság (5-6 db 30-300 hektáros és egy db 300 hektárnál nagyobb birtok), és számos elaprózott kisgazdaság jellemzi.

A Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) előírása a telekméretek vonatkozásában 10 kategóriába sorolja a beépítésre szánt területeket. Az előírások a kialakítandó telekméreteket és a kialakult telekméreteket a beépítés feltételrendszere szerint rögzítik:

16. táblázat – Telekméretek Kiskunhalason

Kódszám	Telekterület minimális értéke	
	új telekalakítás	meglévő, kialakult telek beépítésekor vagy telekhatár rendezéskor
1	350	200
2	450	250
3	550	300
4	620	400
5	720	500
6	900	600
7	1 200	750
8	2 000	1 200
9	3 000	1 500
0	5 000	2 500

Forrás: HÉSZ, Kiskunhalas

1.14.3 Önkormányzati tulajdonkataszter

Kiskunhalas Város Önkormányzata rendelkezik vagyonszabályzattal, amelyről éves jelentési kötelezettsége van a Központi Statisztikai Hivatal felé. Az önkormányzati adatszolgáltatás a katasztert nem tartalmazta.

A tulajdonkataszterben az Önkormányzat tulajdonában lévő földrészletek, valamint az egyéb önálló ingatlanok is nyilván vannak tartva, forgalomképes, korlátozottan forgalomképes és forgalomképtelen kategóriákba soroltan

1.14.4 Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A város épületállományát és a környezetet tartalmazó részletes térkép az ITS készítését megalapozó vizsgálati munkarészben nem kerül kidolgozásra. Annak elkészítése településrendezési eszközök megalapozása során történik.

1.14.5 Az építmények vizsgálata

Belváros

A Belvárosban található a legjellegzetesebb városképi elemek, védett épületek. A történeti városmag beépítése zártos, magastetős. Az épületek magassága utcánként változó – a központtól kifelé jellegzetesen csökken - F, F+1, F+2 emelet magasak, az újabb építések tetőtérbeépítéssel készültek.

A Kossuth Lajos utca mentén a központtól távolodva paneles lakótelep található. Szabadonálló F+4 szintes szürke épületei éles ellentétet alkotnak a központ történeti magjával. A keleti végén, szemben a lakóteleppel zártos beépítésű, F+3-4 szintes társasházak találhatók.

A Belváros területéhez tartozik a Fürdő és a Semmelweis Kórház környezete is. A kórház szabadonálló épülete közül kimagaslik a F+9 emelet magas főépület.

Felsőváros

A központhoz közeli része nőtt telekszerkezetű, a történeti településmag része. A beépítést az utcavonalon álló földszintes épületek jellemzik, amelyek a Belvárost határoló utak mentén zártosává sűrűsödik.

A városrész északi részén kertvárosias lakóterület található. A beépítésre jellemző az utcai telekhatáron elhelyezett épület, amely legtöbbször földszintes, magastetős kialakítású. A Pozsony utca mentén kislakótelep található, amely a keleti oldalon F+1 magas sorházas beépítésű, míg a nyugati oldalon szabadonálló szintén F+1 magas paneles technológiájú épületek találhatók.

Sóstói lakóterület

Területe két részre osztható: nyugati harmada lakott, míg keleti részét az 53. sz. főút jobb oldalán elterülő Sós-tó és környezete alkotja. A lakott területen található az Esze Tamás lakótelep, amelyet a volt szovjet tiszti lakásokból alakítottak ki. A telep lakóépületei F+2+T magastetős, illetve F+4 lapostetős kialakításúak. A földszintes épületekben kereskedelem, sportcentrum került elhelyezésre.

A környező lakóterületek szabadonálló építési móddal, F, F+T épületekkel beépített. Az épületek magastetősek.

Az üdülőterületekre szintén a szabadonálló, magastetős, földszintes beépítés a jellemző.

Kertváros

Az 1970-es évek végén kezdődött a kiépülése, eleinte földszintes családi házakkal, amelyek a kialakult történeti beépítéshez igazodva utcavonalon állóan kerültek kialakításra. A délkeleti sarkán paneles lakótelep található, szabadonálló, lapostetős, földszint+3 emeletes kialakítású épületekkel. A városrész dél-nyugati részén, a Gyárfás utca környékén sorházas beépítésű kis telep van, F+T illetve F+1 magas épületekkel.

A 90-es években épült fel az általános iskola F+1 magas épülete, szabadonálló beépítéssel a Kanizsai téren. Az iskolához három sportpálya és egy kisebb sportcsarnok is tartozik.

Tabán

Sűrű beépítésű történeti városrész, ahol a beépítést az utcavonalon álló földszintes épületek jellemzik. A szűk, kanyargós utcaszerkezetét kisebb nagyobb teresedések kísérik. Néhány új építésű épület található a területen, amelyek illeszkednek a kialakult utcaképekhez.

Alsóváros

A területre jellemző az utcai telekhatáron elhelyezett beépítés, oldalhatáron álló, földszintes épületekkel, amelyek kis részénél tetőtérbeépítés készült. A Belvároshoz közelebb eső északi területein a beépítettség sűrűbb, hézagosan zártosrúvá válik.

Déli részén bevásárlóközpont került kialakításra, a jellemző szabadonálló, lapostetős, nagyalapterületű földszintes épületekkel beépítve, jelentős parkolóterületekkel.

Oncsa lakótelep és Ipartelep

Kiskunhalason az ONCSA-program keretében a város akkori peremterületén épült egy kisebb lakóterület, földszintes, oldalhatáron álló beépítéssel. A területen a háziipar felfuttatására és a mezőgazdaság részbeni gépesítésére üzemeket is létrehozta. Mára a területet körbefogja az iparterület. A beépítés általában szabadonálló, és a telephelyek méretétől, funkciójától függ beépítettsége, a beépítés karaktere. Általában elmondható, hogy a nagyobb telephelyek esetében az irodaépületek F+2 magasságúak, míg a csarnokok F, F+1 magasak. A városrészhez tartozik az Ipari Park területe is, amely szabadonállóan beépült, földszintes és 1-2 emeletes épületekkel,

Délnyugati városrész

Beépítésében átmenetet képez a sűrűbb belterület és a szomszédos tanyavilág között. Eredetileg zártkerti jellegű terület egyre inkább lakóterületté válik. A területre a földszintes, oldalhatáronálló beépítés jellemző. A területen található a Baki-kastély földszintes, szabadonálló épülete.

Alsó- és Felsőöregszőlők

A városnak ez a terület a hagyományos zártkerti övezete. A régi szőlőhegyi utak mentén beépített és mezőgazdasági hasznosítású – gyümölcsös és szőlőterületek – egyaránt megtalálhatóak. A beépített területeken földszintes épületek találhatók, szabadon vagy oldalhatáron álló kialakítással. A beépítettség megengedett mértéke a helyi építési szabályzatban az OTÉK-tól minisztériumi eltérési engedéllyel szabályozott, telekmérettől függően 3-6% közötti.

Déli telep

A területbelterületi státuszú kis kiterjedésű terület (más néven Babó tanya), amely a Termelőszövetkezet központja volt. A Róna utcában falusias lakóterület van, jellemzően földszintes sátozott beépítéssel.

Ez egykori tsz központ a Kiskun Kutatóközpontnak ad helyet. A szabadonálló beépítésű területen a központi épület F+2 magas, tetőtérbeépítéses épület, míg a többi épület között földszintes épületek, F+1 szintes régi magtár és a vető, magüzem F+4 szintes épülete is megtalálható.

1.14.6 Az épített környezet értékei

1.14.6.1 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Kiskunhalas Város Építési Szabályzata (továbbiakban: HÉSZ) IV. Fejezete az Egyéb rendelkezésekről, 42. §-a tartalmazza a Régészeti lelőhelyek listáját, amelyekről településrendezési eszközök módosítása során a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ szolgáltat pontos adatot. A jelen dokumentum céljára bekért adatszolgáltatás szerint, jelenleg a városban és annak vonzáskörzetében 96 db nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Már az őskorban éltek itt emberek. Több település nyomát is megtalálták itt a kutatók. A halászat, a vadászat és a földművelés is megélhetést biztosított az ittenieknek. Az ókortól hadi- és kereskedelmi utak épültek ki a környéken. Szarmatak, avarok és kelták nyomait is megtalálni.

A térség földrajzi és éghajlati tényezői kedvezőtlen feltételeket biztosítottak a megtelepedésnek a IX. század körül, a Homokhátság sokkal inkább elválasztó szerepet töltött be, ezt valószínűsítik a szórványosan előkerült leletek. Mindezidáig kevés a jól megfigyelt és dokumentált leletanyag a 10. századból is, de valószínű, hogy már számolni lehet átmeneti vagy ideiglenes megtelepedéssel a fontosabb útvonalak mentén (Szeged – Kiskunhalas – Kalocsa). A XI. század közepétől kezdett növekedni, és az Árpád-korban a XII-XIII. századra kiteljesedhetett a népesség beáramlása és betelepülése, amit a tatárjárás derékba tört. Kiskunhalas-Zöldhalmon feltárt temetőrészlet sírjaiból XI-XII. századra keltezhető ékszerek és pénzek kerültek elő. Az Árpád-kori leletanyag egyik legkiemelkedőbb eleme a balotaszállási „úrnő” hagyatéka, aranyveretekkel díszített ruhában, gazdag lószerszámmal eltemetett magányos női temetkezés, mely még hiányosan is a legjelentősebb honfoglalás kori lelet együtteseink közé tartozik. Kiskunhalas bel- és külterületéről temetőredékekből Árpád-kori pénzméretet is azonosítottak.

A HÉSZ készítésekor a jogszabályok még nem írták elő - alátámasztó dokumentumként - az átfogó régészeti örökségvédelmi dokumentum elkészítésének szükségességét. Azóta a városi fejlesztések során, újabb régészeti kutatások kapcsán készültek örökségvédelmi munkarészek, az új lelőhelyek és leletanyagok bejelentésre kerültek, melyek új helyzetet teremtettek. A további fejlesztésekhez, a régészeti kutatások összegzéséhez elengedhetetlen az átfogó és szakszerű régészeti örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése Kiskunhalas és környékére vonatkozóan.

1.14.6.2 Védett épített környezet, a helyi egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A *helyi városképvédelmi terület* a Kiskunhalas Város Településszerkezeti Tervén (továbbiakban: TT) és a szabályozási terlvapon is jelölt terület: Lapályi utca – Szilády Áron utca – Fácán utca – Szilády Á. utca és Kertész utca tömbjének közepe – Szabadság tér – Fácán utca – Pacsirta utca – hrsz 377és 391 – Vörösmarty utca – Bajza utca – Kisfaludy utca – Kárpát utca – Bundzsák utca – Sárkány utca – Gimnázium utca – Kossuth utca – Paprika utca – hrsz 4801-4800 – Katona József utca – Kossuth utca – Széchenyi utca – Fejérföld utca – Batthány utca – Szántó-Kovács j. utca – Haragos tér – Tinódi utca – Polgár utca – erdőterület – Sáros utca – Szász utca – Szász utca északi oldalán levő teleksor – Május 1. tér – Magyar utca – Bessenyei tér – Rét utca – közpark által határolt terület. A HÉSZ 44. §. tartalmazza a területre vonatkozó előírásokat.

Kiskunhalas Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (továbbiakban: IVS-2008) a történelmi várost és az ahhoz lazábban kapcsolódó területeket karakterjegyeik alapján 10 városrészre osztotta. A fent említett városképileg védett területhez tartozik teljes egészében a Belváros és a Tabán városrész, de a többi területen is található értékvédelem szempontjából fontos emléket vagy területeket.

Belváros	Itt találhatóak a város legfontosabb közintézményei. A város legjellegzetesebb városképi eleme a Városháza és keleti oldalán a Bethlen Gábor tér és parkja a város központja.
Felsőváros	A Belvároshoz szervesen kapcsolódó városrész, központhoz közeli részei nőtt telekszerkezetűek, a történelmi településrészét képezik. Itt található a XIX. század második felében épült fontos ipartörténelmi emlék, a Sárkány-szélmalom.
Sóstói lakóterület	Területe két részre osztható: az egyik része lakott, míg a másikat az 53-as sz. főút jobb oldalán elterülő Sóstó alkotja. Az egyre felértékelődő zöldövezeti jelleg a városrész vonzereje. A parkerdő bejáratánál található a turulsólymos oszlop, egy Árpád-kori temető emlékjele. A tóval szemben pedig klasszicista stílusú műemléket, a Sóstói Csárdát láthatjuk.
Kertváros	Fejlődése az 1970-es évek végén kezdődött eleinte családi házak, majd később lakótelepek és sportlétesítmények épültek.

Tabán	Legöregebb városrész, mezővárosi utcaképekkel, megmaradt értékes polgárházai (Darányi-ház, Babó-ház, Brinkus-ház) és néprajzi szempontból érdekes parasztházai helyi védelem alatt állnak. Említésre méltó a klasszicista romantikus stílusú Zsinagóga.
Alsóváros	E városrészt a hangulatos kisvárosi utcák jellemzik, földszintes nagyrészt utcavonallal párhuzamos tetőgerincű lakóépületek helyenként zárt sorban, néhol kertekkel, falazott vagy pilléres kerítésekkel, kapukkal megszakítva. Vakolatarchitektúrájukra a pilaszterekkel tagolt homlokzat jellemző, díszített timpanonos karakteres ablakszemöldökökkel. A macskaköves Árpád utca polgárházai, a Szentháromság tér barokk stílusban emelt Szent Péter-Pál temploma, a Kálvária és a Szentháromság-szobor kiemelkedő értéket képviselnek. Ezen a városrészen található a minden hónap első vasárnapján megtartandó Vásárnak helyet adó Haragos tér.
Oncsa lakótelep és lpartelep	1940-ben kibontakozó mozgalom, az ONCSA-program keretében az 1940-es évek elején beépült városrész.
Dél-nyugati városrész	A Délnyugati városrész átmenetet képez a sűrűbben lakott belterület és a tanyavilág között. Ez az alapvetően zártkerti jellegű terület tanyákkal, hétvégi hobbitelkekkel. Itt található a Baki Kastély.
Felső-és Alsóöregszőlők	A tanyákkal tarkított vidék természeti különlegessége a homokbuckás táj. Az Öregszőlők elnevezés a legrégebb szőlőterületek helyét jelöli, melyek a város nyugati oldalán fekvő egykori tó mellett feküdtek. A tavon keresztül csupán két híd vezetett az Öregszőlők területére, a „felsőhíd” és az „alsóhíd”, valószínű ennek is köszönhető a terület mai felosztása Alsó-, illetve Felső-Öregszőlőkre. Fontos momentum a város értékvédelmének szempontjából, hogy a HÉSZ és a TT megalkotása kapcsán a védendő értékek számbavétele, regisztrálása megtörtént. A módosítások során egyes területekhez ugyan készültek lokális örökségvédelmi hatásvizsgálatok, átfogó, egész városra kiterjedő tanulmány azonban nem készült. További településfejlesztési beavatkozások tervezési feladatainak felelősségteljes elvégzéséhez azonban elengedhetetlen az Örökségvédelmi Hatástanulmány gondos és szakszerű elkészítése.

1.14.6.3 Világörökség és világörökség várományos terület

Kiskunhalason világörökségi védelem alatt álló-, ill. várományos terület nem található.

1.14.6.4 Műemlék, műemléki együttes

A közhiteles műemléki- és régészeti nyilvántartás kezelője a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ. Az alábbi lista forrása adatszolgáltatás hiányában Magyarország műemlékjegyzéke: Bács-Kiskun megye, 2006.

Közintézmények

Megnevezése: Városháza

Címe: Hősök tere 1.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 1

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Klasszicista 1834. Szecessziós 1906.

Az épület jellemzése: Négy utca által határolt telken, keretes beépítésű, egyemeletes szárnyakból álló épület, sarkán tűztoronnyal. Az épületegyüttes magja, a téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregvetős klasszicizáló épület, homlokzatán ión pilaszterekkel tagolt, attikás középrizalittal, az 1758-ban emelt földszintes épület felhasználásával épült 1833–1834-ben (építész: Fischer Ágoston kecskeméti mester). Az épület klasszicista szárnyához több, különböző funkciójú, eltérő tömegű, magasságú, nyereg-, és manzárdtetős épületrész kapcsolódik, kapcsolódási pontokon rizalitokkal. Véghomlokzatokon hullámvonalas oromzat, a falfelületek hóbörcsös vakolatában sima felülettel, eltérő színnel megjelenő növényi és figurális díszítés. A D-i, színházi szárny előtt csúcsíves záródású árkádokkal megnyitott előcsarnok. Épült 1905–1906-ban (építészek: Hikisch Rezső és Kotál Henrik).

Megnevezése: Kisvárosháza (Kvartély ház)

Címe: Köztársaság u. 1.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 3662

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Klasszicista 1850.

Az épület jellemzése: Utcavonalon, szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes saroképület, kontyolt nyeregtetővel, földszintes nyeregtetős épületszárnyal L alaprajzúvá bővítve. A főépület finomplasztikájú homlokzatán kis kiüléssű középrizalit. Földszinti ablakai fölött félköríves szemöldökpárkányok. Kétraktusos elrendezésű. A földszintes szárny pilaszteres tagolású, egytraktusos, oldalfolyosós. 1796-ban görög kereskedők üzletei voltak itt, majd kiskun kapitányi ház, melyet 1850-ben építettek át mai formájára. Városi hivatalként is működött díszteremmel és a fogdával, valamint kvartélyház is volt. A 19. század végén a kaszinó.

Megnevezése: Szűts József Általános Iskola

Címe: Köztársaság u. 9.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 3668

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Szecessziós, 1913.

Az épület jellemzése: Utcavonalon, szabadon álló, L alaprajzú, egyemeletes saroképület, változatos tetőformákkal, tetőablakokkal. Két, gúlisakos tornyokkal kiemelt bejárati építmény, kőkeretezésű csúcsíves kapuzattal. Az épület vakolt falfelületein teljes magasságú, téglaburkolatos, lépcsőzött lizénák, népies, historizáló és szecessziós ízü stíuselemekkel. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű. Díszterme a bejárati építmény emeletén. Kerítése falazott lábazatos-pilléres, vaspálcasorral. Épült 1912–1913-ban, az állami iskolaépítési program keretében. (építész: Györgyi Dénes)

Megnevezése: Sóstó-csárda

Címe: Halászcsernye u. 1.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 6343/2

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Késő klasszicista, 19. század eleje

Az épület jellemzése: Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes épület manzárdtetővel. Főhomlokzatán dór oszlopos tornác. Kollmann István vendéglős és neje, Rozália, 1862-ben dongaboltozatos nagyteremmel és egy nyári étkező-tánchelyiséggel bővítette

Egyházi emlékek

Megnevezése: Római kat. templom

Címe: Szentháromság tér

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 4580

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Barokk 1770.

Az épület jellemzése: Szabadon álló, kereszthajós, íves szentélyzáródású, homlokzati tornyos, a szentély és keresztzárnyak fölött kontyolt nyeregtetős, a négyzet fölött kúptetős templom. Homlokzata pilaszterekkel tagolt, félköríves szoborfülkék, Szent Péter és Szent Pál szobraival. Csehsüveg boltozatos hosszhajó, dongaboltozatos kereszthajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Berendezés: jellemzően 19. századi. 1766-ban Mária Terézia parancsára a város által a katolikus egyháznak adományozott telken épült 1769–1770 között (építész: Gföller Jakab). 1937–1940 között bővítették (építész: Fábrián Gáspár). A templom előtt: Mária a gyermek Jézussal szobor; feszület, a kereszt tövében Máriával, hiányos; Szentháromság-szobor, 1910; Kálvária-szoborcsoport, 19. század elejéről.

Megnevezése: Ref. parókia, kerítéskapu

Címe: Hősök tere 2.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 2245

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Barokk 1777.

Az épület jellemzése: A ref. templom szomszédságában, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. Kerítése falazott lábazatos, pilléres, kovácsoltvas ráccsal, aediculás kapuval. Falazott oszlopos, mellvédés tornác, újabban beüvegezett nyílásokkal.

Tornácos, É-i része 1777-ben épült, a D-i valószínűleg 1850 körül készült, amikor kerítés és kapu is.

Megnevezése: Ref. templom

Címe: Hősök tere 2/a

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 2244

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Klasszicista 1823.

Az épület jellemzése: Szabadon álló, egyhajós, egyenes záródású, K-i homlokzati tornyos templom, a záródás fölött kontyolt nyeregzetűvel. Főhomlokzatot pilaszterek tagolják, a főpárkány fölötti középső szakaszban timpanon. Oldalhomlokzatain, falpillérek között mélyített, félköríves záródású falfülkék. Csehsüveg boltozatos belső tér, három oldalon falazott karzat. Berendezés: jellemzően 19. század első fele. Szószék:1821. Az 1667-ben épült első református templomot átépítették majd bővítették (építész: Schwörtz János).

Megnevezése: Régi ref. temető

9210

Címe: Kárpát u. – Rakodó u.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 4735/2

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Temető és kegyeleti park. Síremlékek jellemzően a 19. századból. A főbejárat közelében a Baky család1890-ben épült, kétszintes, historizáló sírkápolnája.

Megnevezése: Zsinagóga (Jesiva, Rabbi lakás)

Címe: Petőfi u. 1. – Révész György u. 6.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 3924, 3926

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Historizáló 1861. és 20. század eleje

Az épület jellemzése: Zsinagóga és hitközségi épületek együttese. A zsinagóga hátsó homlokzatával az utcavonalra épült, szabadon álló, téglalap alaprajzú épület, mindkét végén kontyolt nyeregzetűvel. Bejárati homlokzata előtt pilaszteres, középtengelye fölött timpanonos, nyitott előcsarnok. Falfelületeit pilaszterek tagolják, közöttük csúcsíves ablakok három oldalon karzat. A belső tér középpontjában mellvédrel körülvett bima. Klasszicista tórafülke építmény, körülötte a frigsátort jelképező festett drapéria. Épült 1858-ban. 1939-ben alakították át udvari homlokzatát (építész: Grósz Ferenc). A rabbi lakás 19. század eleji épület felhasználásával épült 1896–1910 között. A jesiva (iskola) és tanácsterem/ téli imaterem (ma zeneiskola) a zsinagógaéval, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregzetűs épület. A jesiva telkével szomszédos telken áll az egykori kóser mészárszék.

Ipartörténeti emlék

Megnevezése: Sáfrik-féle szélmalom

Címe: Kölcsey u. 22.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 1051

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Népi és ipartörténeti emlék 19. század második feléből

Az épület jellemzése: Dombon, szabadon álló, csonka kúp alakú, kúptetős, zsindegyel fedett szélmalom. Fala kétrétegű: kívül vakolatlan téglalap, belül vályog. Felülhajtós szerkezetű. Építtette Hunyadi Antal az 1860-as években. 2005-ben erősen megrongálódott.

Lakóépületek

Megnevezése: Babó-Fridrich kúria

Címe: Gimnázium u. 4.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 174

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Klasszicista, 1820 körül

Az épület jellemzése: Telek mélyén, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregzetűs épület. Ny-i homlokzatán ión féloszloppárokkal tagolt, timpanonos középrizalit, haránt irányú nyeregzetűvel, a féloszlopok közötti tengelyekben félköríves szemöldökpárkányokkal. Tornác, négy toszkán oszloppal, beépített, beüvegezett oszlopközökkel. Kétraktusos elrendezésű, erősen átalakítva. Az É-i telekhatáron téglalap alakú, földszintes, nyeregzetűs, deszkaoromzatos melléképület, egykor istálló, ma lakóház.

Megnevezése: Végh-kúria

Címe: Bajcsy-Zsilinszky u. 5.

Földhivatali azonosító: Hrsz.: 319

Az épület építési, felújítási éve és stílusa: Klasszicista, 1840 körül

Az épület jellemzése: Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, felső csonkakontyolt nyeregtetős épület. DK-i, udvari homlokzatán az utca felé is nyitott, falazott pilléres, mellvédes tornác, félköríves záródású nyílásokkal, DNy-i, utcai homlokzata D-i sarkához falazott kerítés csatlakozik, pilléres kapuval. Egytraktusos elrendezésű. Végh István nemesember háza volt.

Kultúrtörténeti emlék

A *"Halasi Csipke"*, Kiskunhalas kultúrtörténeti öröksége, 2010 szeptemberében felkerült a Magyar Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére, így a magyar kultúra védett szellemi örökségének hivatalosan is része. A világhírű halasi csipke mintakincsének, terveinek és hagyományainak őrzésére létesült a város talán leglátogatottabb helye a Csipkeház. 1935-ben emelték a hagyományos, tornácos parasztházak mintájára, kifejezetten a csipkevarrók munkahelyeként.

1.14.6.5 Nemzeti emlékhely

Nemzeti Örökség Intézete nyilvántartása szerint a kiskunhalasi Régi református temető egész parcellája nemzeti sírkert. Az Új Református temetőben a Bibó család, Gaál Lajos 1848-as honvéd főhadnagy, nyelvész, gimnáziumi tanár és Zseny József jogász sírhelye a nemzeti sírkert része, valamint a Kossuth és Bercsényi utca sarkán álló emlékmű a halasi csata 234 hősi halottjának sírboltja és emlékműve.

1.14.6.6 Helyi védelem

A helyi művi értékvédelemmel védett épületek és épített elemek jegyzékét a 18/2003. (VII.31.) kt. rendelet tartalmazza. A védett épületekkel kapcsolatos építésügyi szabályokat a Halasi Építési Szabályzat „Építészeti értékek védelmé”-ről szóló 43.§.-a tartalmazza.

A helyi védettségekről szóló önkormányzati rendelet a helyi védettségű épületeket három kategóriába sorolta:

- /1/ jelű, eredetiben megtartandó épületek; 20 db
- /2/ jelű jellegükben megtartandó épületek; 161 db
- /3/ jelű megtartandó épített elemek, szobrok, emlékművek: 18 épület és 137 műalkotás

1.14.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái

- Megoldandó feladatok: közösségi funkciók ellátottsága a Belváros és a Felsőváros kivételével alacsony.
- A humán szolgáltatások körébe tartozó intézmények nagy többsége is a város központi területein összpontosul, a peremterületek erősen funkcióhiányosak, különös tekintettel az óvodai és egészségügyi ellátásra.
- A jelentős átmenő forgalom az épített környezetre is kedvezőtlen hatású, erre az iparterületi elkerülő út fejlesztése adhat megoldást.
- A városközponti foghíjtelteken jelenleg parkolás történik. Beépülésük esetén a parkolás további problémát fog jelenteni.
- Tabánban a közterületek és ingatlanok állapota leromlott, városképi-városszerkezeti értékéhez méltatlan.
- A zártkerti területeken a hagyományos tájhasználat megváltozása, lakófunkciók erősödése jellemző.

- A tanyás beépítettség eltűnése, átalakulása, amelynek hagyományos tájképi jelentősége vitathatatlan.

Megoldandó feladatok:

- a középületek, közterületek rehabilitációja, fejlesztése a hagyományos városkép erősítésére,
- városképi jellegű és kulturális értékek megőrzése, a helyi értékvédelem erősítése,
- fürdő rehabilitációs és turisztikai fejlesztése,
- zöldterületek turisztikai fejlesztése,
- Sóstó komplex rekreációs fejlesztése,
- tanyavilág fejlesztése, megőrzése.

1.15 Közlekedés

1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Település
közlekedési szerepe

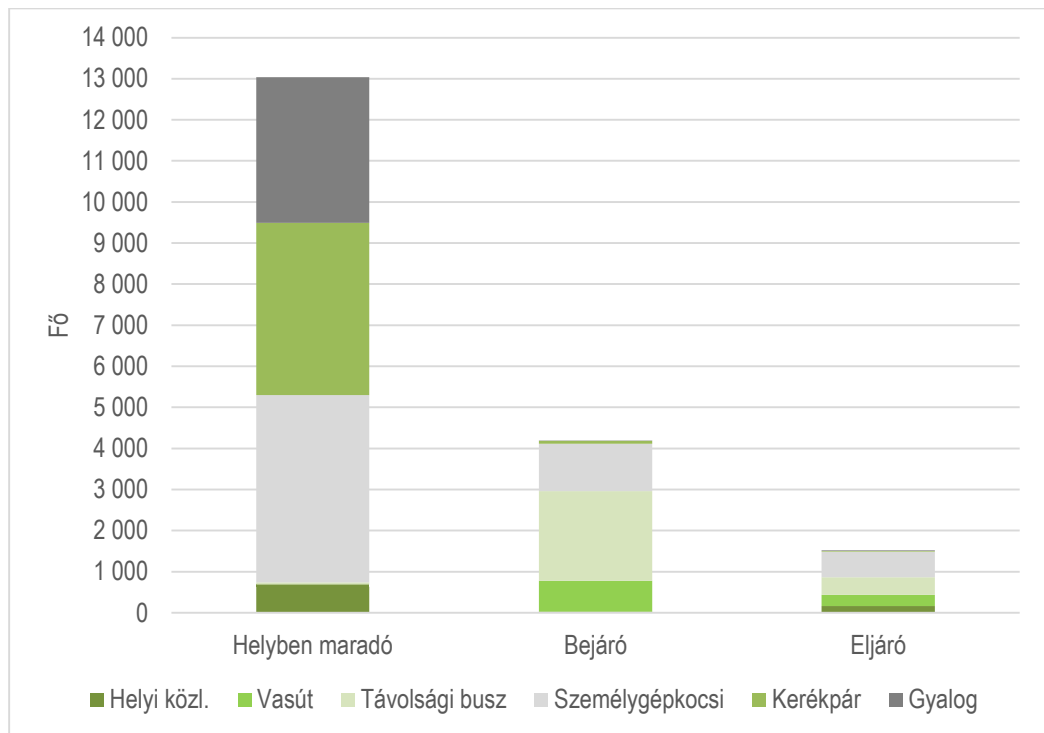
Kiskunhalas városa a – Bács-Kiskun megyén belül közepes területű és népességű – Kiskunhalasi járás központja. Fekvése a megyében délkeleti, a megyeszékhelytől, Kecskeméttől mintegy 65 km-re délnyugatra található.

A várost az európai fő tranzitirányok (M5, tervezett M8, M9 gyorsforgalmi utak folyosói) elkerülik, azonban térségi szinten fontos csomópontszereppel rendelkezik, helyzetének köszönhetően Kiskunhalas fekvése közlekedési szempontból összességében kedvező. A térség sugaras út- és vasúthálózata a város sokirányú térségi kapcsolatrendszerének leképeződése. Az országos hálózati elemek jellemzően észak-déli irányúak, míg a megyei és kistérségi viszonylatokban a nyugat-keleti irány az erőteljesebb. A térség fő közlekedési tengelye az észak-déli irányú, 53. sz. nemzetközi közúti forgalmat is bonyolító főút, vasúton a Budapest-Kelebia nemzetközi fővonal.

Kiskunhalas a szomszédos járási központokhoz képest nagy település, a járás területén kicsit túlmutató szereppel bíró térségi központ, ami abban is megmutatkozik, hogy minden ötödik munkahelyén a városkörnyékről bejáró emberek dolgoznak. A város napi közlekedési kapcsolataiban meghatározó, hogy járási szerepköréből fakadóan ellátja a körzetközponti feladatokat (szakorvosi rendelő, rendőrkapitányság, bíróság, ügyészség, ÁNTSZ, munkaügyi központ, földhivatali kirendeltség). A környező településekről ingázók az oktatási lehetőségeket is igénybe veszik, emellett a szolgáltatás, kereskedelem és munkahelyek biztosításának területén a város szintén térségi szerepkört tölt be.

16. ábra - Ingázási adatok Kiskunhalason, 2011

Forrás: Népszámlálás 2011, KSH. * 2001-ben csak foglalkoztatott.

17. táblázat - Napi rendszerességgel közlekedők és mód szerinti megoszlásuk (fő/nap)

Megnevezés	Összesen	Összesen	Személy- gépkocsival	Tömeg- közlekedéssel	Kerékpárral (gyalog)
	2001*	2011			
Helyi közlekedő	9 942	13 012	4 561	718	4 191 (3 542)
Bejáró	2 200	4 317	1 150	3 083	73
Jánoshalma	..	420	93	318	9
Kunféhértó	..	341	116	221	4
Kisszállás	..	338	115	223	0
Tompa	..	302	83	213	6
Kiskunmajsa	..	278	70	197	11
Eljáró	939	1 593	620	942	19
Szeged	..	365	43	300	10
Kecskemét	..	143	57	86	0
Kunféhértó	..	82	68	14	0
Kiskőrös	..	63	37	21	5
Kiskunmajsa	..	62	36	26	0

Forrás: Népszámlálás 2001, 2011, KSH. * 2001-ben csak foglalkoztatott.

Külső kapcsolatok,
országos hálózat

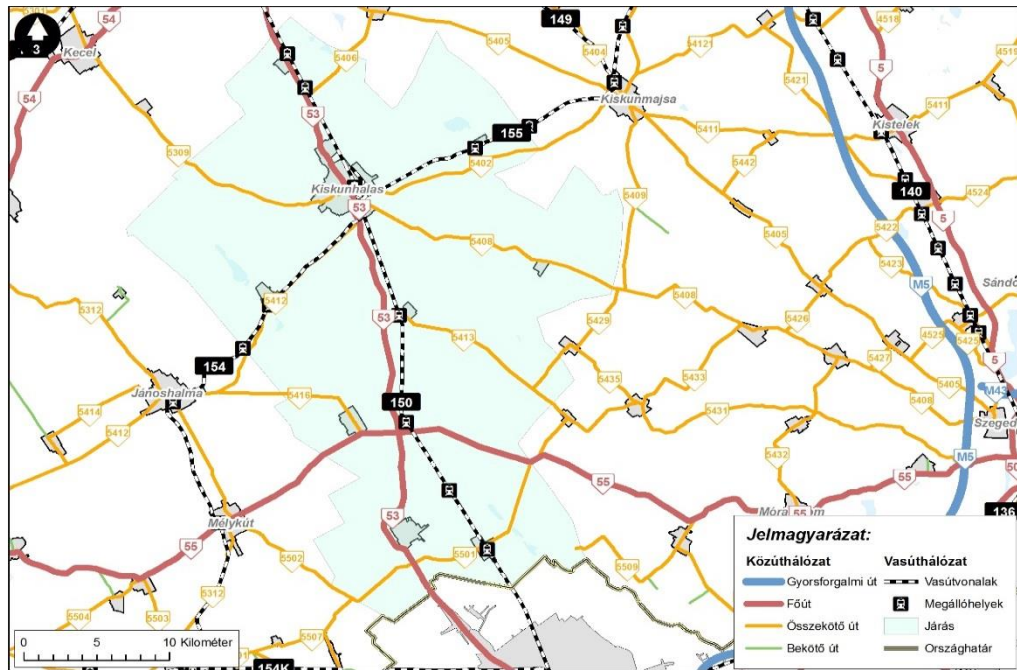
A városon halad át a megye egyik fontos főútja, a – Soltot Tompával – összekötő 53. sz. másodrendű főút. Ezen egyenlő távolságra, mintegy 20 km-re elérhető a megye másik két fontos főútja, észak felé a – Kecskemétet Bajával – összekötő 54. sz., dél felé pedig a – Szegedet Bátaszékkel – összekötő 55. sz. másodrendű főutak. A nagytávú elképzelések szerint – az

Országos Területrendezési Tervben – Kiskunmajsa (- Kiskunfélegyháza/Kistelek) és Jánoshalma irányában is főúttá lesznek fejlesztve a jelenlegi, városból kiinduló mellékúti kapcsolatok.

A városnak közvetlen gyorsforgalmi úthálózati kapcsolata nincsen.

12. térkép - Kiskunhalas környezetének országos jelentőségű főútjai

Forrás: Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ adatai alapján saját szerkesztés

Közúti kapcsolatok tekintetében keleti irányban Kiskunmajsán keresztül az M5 autópálya a kisteleki csomópontnál 40 km, a kiskunfélegyházi csomópontnál 45 km távolságban érhető el, míg Kecskemét illetve Szeged irányában 55 km is szükséges ehhez. Nyugati irányban az M6 autópálya – illetve a rá vezető gyorsforgalmi úti Duna-hidak mintegy 65-70 km távolságban vannak. A főváros közúton – útvonalválasztástól függően – 145-160 km autózással érhető el. Az 53. sz. főúton a Szerbiába vezető nemzetközi közúti határátkelő 33 km távolságban található.

Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség – néhány összekötő út kivételével – lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető, így a város e szempontból is regionális alközpontnak tekinthető. Az innen induló utasok Kecskemét és Szeged irányába rendelkeznek közvetlen járatokkal. A város közigazgatási területén belül 34 helyközi megálló található.

Kiskunhalas a 150-es számú, Budapest (Ferencváros) – Kiskunhalas – Kelebia országhatár vasútvonal elágazó állomása. Az I. kategóriás egyvágányú, villamosított vasútvonal a nemzetközi törzshálózat, az EU TEN-T személyforgalmi átfogó hálózat és az áruszállítási törzshálózat része.

Repülőtéri kapcsolat szempontjából a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér 140 km távolságban érhető el.

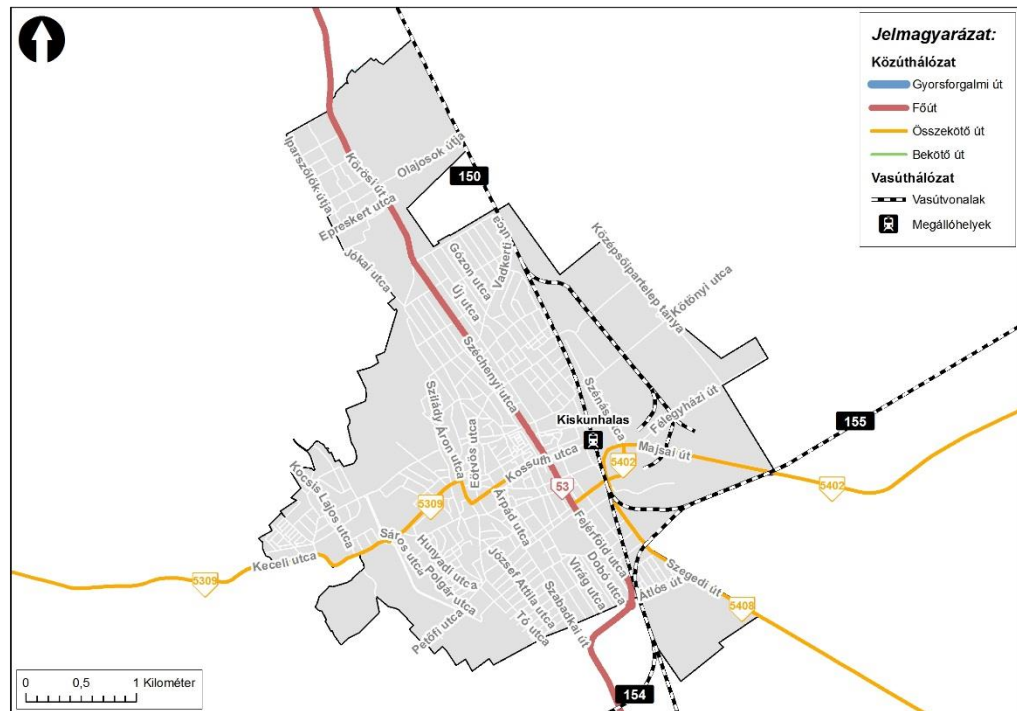
1.15.2 Közúti közlekedés

Városkörnyéki
közúthálózat

A már ismertetett 53. sz. főúton kívül a közúthálózati szempontból alközponti szerepű város a környező településekkel északnyugati irányban az 5309. j. (Keceli utca), keleti irányban az 5402. j. (Majsai út), délkeleti irányban pedig az 5408. j. (Szegedi út) összekötő utakon áll még kapcsolatban.

13. térkép - Kiskunhalas városi közúthálózata

Forrás: Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ adatai alapján saját szerkesztés

Városi közúthálózat

A városi hálózat fő elemei az országos közúthálózat települési átkelési szakaszaival esnek egybe, ezek struktúrája miatt a hálózat részben derékszögű hálós szerkezeti jelleget ölt, amibe azonban keleti, délkeleti irányban sugaras és – a lakóutcák tekintetében – egyedileg kialakult hálózati megoldások is belevegültek. A városközpontot sem jelenleg, sem a jövőben nem tehermentesíti klasszikus városi belső gyűrű, a város ilyen megoldást nem is tervez, hanem csak a település határában az 53. sz. főút elkerülő szakaszát, aminek első üteme már megépült. Konfliktus, hogy a város az elkerülőt nyugaton, az OTrT pedig – természetvédelmi és hálózati okokból – keleten tervezi. A megyei területrendezési terv a nyugati vonalat mellékúti tehermentesítő útként, a keletit főútként szerepelteti.

A város ipari üzemei viszonylag koncentráltan, a vasúti pályaudvar térségében, keleten helyezkednek el. Viszonylag rossz a vasút által lehatárolt keleti városrész kapcsolódása a város belső, nyugati felével, ami kedvezőtlen, azonban a kapcsolatot biztosító három közúti-vasúti keresztezés közül az egyik különbszintű. A lakóterületek megoszlása a várostest különböző részeiben viszonylag egyenletes. A lakóutak a gyűjtő- és főutak mentén részben – északi és déli lakóutcáknál – szabályosan, párhuzamos és merőleges elrendezéssel vannak kialakítva, azonban a városmagot körülvevő (Alkotmány u. és Kmeth S. u. környéki) településrészekre a szabálytalan, egyedi vonalvezetésű lakóutak hálózata jellemző. Az egyes lakóutcák keresztmetszeti kialakítása változatos képet mutat, a szűk beépítés ugyanúgy előfordul (pl. Nyárfa u.), mint az igen széles utcaalakítás.

Kiskunhalason a belterületi önkormányzati utak közül 94,9 km kiépített és 37,8 km kiépítetlen. A településen 12,1 km kerékpárút, valamint 143,7 km kiépített és 70,0 km kiépítetlen járdá, illetve gyalogút van. A város 2013-ban az út-, kerékpárhálózat és a járdák fejlesztésére 2,1 MFT-ot, fenntartására 13,7 MFT-ot, üzemeltetésére 16,4 MFT-ot fordított. Összességében elmondható, hogy a városi utak állapota általában közepes. A kisebb utcák többnyire valamivel rosszabb állapotúak, mivel korábbi időszak (leginkább központi) felújítási beavatkozásai a város főutcait alkotó országos úthálózatra összpontosítottak.

városközpont északi oldalán a Kárpát utca - Kmeth Sándor utca - Posta utca vonala alkalmatlan a városközpont északi területsávjának közúti feltárására.

A helyszíni felmérés, valamint a 2011-2013. évi baleseti statisztikai adatok alapján a Köztársaság utca Hősök tere - Kossuth L. u. közötti szakasza, valamint az 53. sz. főúton a Kárpát u. és a Kuruc Vitézek tere térségében nem felel meg a biztonsági követelményeknek, továbbá ismert baleseti helyszín a Szabadkai út. - Átlós út csomópontja (elsőbbférgemegadás elmulasztása).

1.15.3 Parkolás

A városközpontra jellemző, hogy a szükséges mennyiséghez képest kevés a parkolóhely, ez főleg rendezvények idején okoz problémát. A Bethlen Gábor tér és a Hősök tere mentén található parkolóhelyek nagyon nagy kihasználtságúak. Az új építésű szolgáltató létesítmények környezetében megépültek a parkolók. Korábban ezek használatáért fizetni kellett, nemrég hozott intézkedés szerint két órás időkorlát bevezetésével váltották ki a fizetési kötelezettséget. A központtól távolabb lévő parkolók kihasználtsága, pl. a piac és a SPAR áruház parkolója pedig (a piaci napoktól eltekintve) igen kicsi.

1.15.4 Áruszállítás

A város és térsége teherszállítási jellemzőiről kevés adat áll rendelkezésre. A Budapest - Kelebia vasúti fővonalon Kiskunhalas állomáson keresztül naponta mintegy 40 tehervonat halad át, illetve áll meg, azonban ez az áruszállítási tevékenység döntő részben a város gazdasági életétől független. A vasúti iparvágány kihasználatlan. A helyi termelő, feldolgozó üzemek és kereskedelmi egységek túlnyomórészt közúti teherszállítással oldják meg beszerzési és árutovábbítási feladataikat, azonban ebből fakadóan nem mutatkozik kiugróan nagy, koncentrált teherfoglalom a város érintett területein. Összességében az áthaladó közúti teherforgalom életminőséget rontó hatása emelendő ki.

1.15.5 Közösségi közlekedés

1.15.5.1 Autóbuszos közösségi közlekedés

Autóbuszos
infrastruktúra
Helyközi és távolsági
autóbusz közlekedés

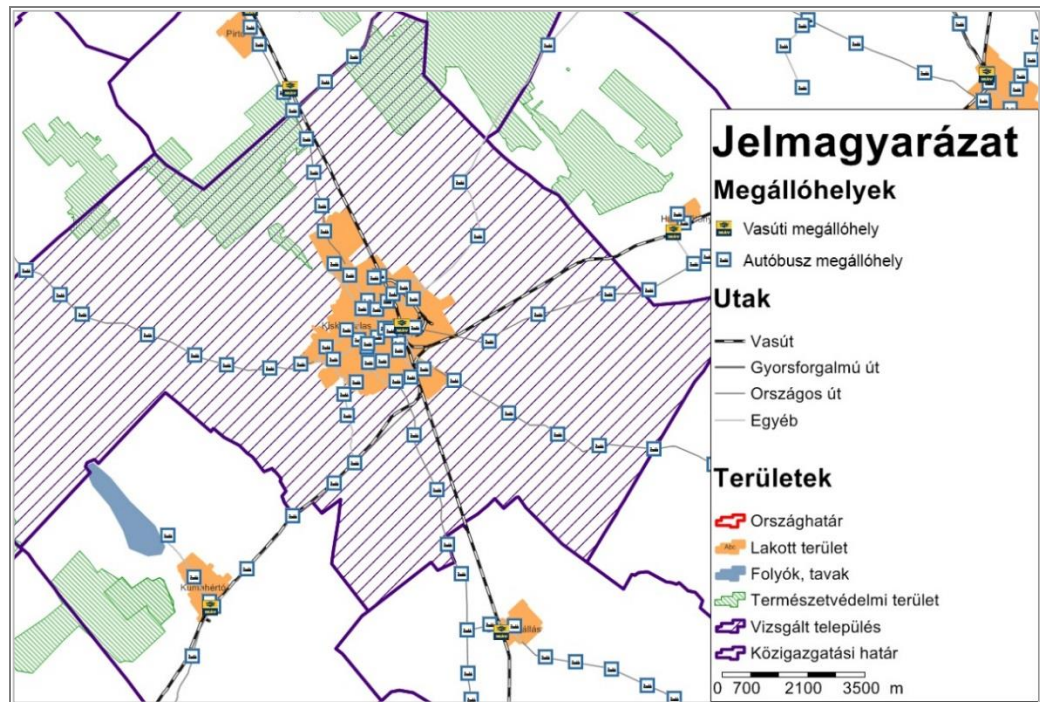
A várost érintő helyközi autóbusz szolgáltatást túlnyomó többségben a Kunság Volán Zrt. látja el, a közszolgáltatói szerződésben foglalt feltételekkel. A Kunság Volán Zrt. az Dél-alföldi Közlekedési Központ Zártkörűen működő Részvénytársaság (DAKK Zrt.) egyik alapítója.

A város rendelkezik közvetlen járatokkal mind a megyeszékhely Kecskemét (napi 7 induló járat, menetidő 01:15 – 01:56 között), mind a regionális központ, Szeged (napi 21 induló járat, menetidő 01:05 – 01:40 között) felé. Budapestre nem közlekednek közvetlen járatok.

Kiskunhalas és környéke Volán hálózatát elemezve látható, hogy a hálózati lefedettség néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető. A kisebb településeken jellemzően 1-2, a nagyobbakon ennél több megállóhely található. Kiskunhalason a helyközi megállóhelyek döntő többsége az 53. sz. főúton, az 5309. j és az 5408. j. összekötő út belterületi szakaszain, valamint a város főútjain helyezkedik el, lefedve ezzel a települést. Kiskunhalas közigazgatási területén 34 helyközi megálló található. A városközpont, az oktatási és közintézmények, a vasútállomás, a gyógyfürdő és a kórház is közvetlenül elérhető a környező településekről, bár utóbbit csak nagyon kevés járat érinti.

15. térkép - Kiskunhalas területén lévő helyközi autóbusz megállóhelyek

Forrás: NKS országos modell 2011/2012. évi menetrendek

A város helyközi megállóiban jellemzően legalább óránként áthalad helyközi busz, a legforgalmasabb helyeken (pl. Vasútállomás, Petőfi u. 40, Kossuth u., Gimnázium) kb. 70-80 járat áll meg egy munkanapon, de vannak olyan kisebb, de szintén nagy forgalmú megállóhelyek (pl. Felsővárosi iskola, Sóstói fürdő, Vári szakiskola), ahol ez a szám 50 körüli és a kisebb megállókban is 20-40 közötti. Napi 10-nél kevesebb járat a kis forgalmú megállóhelyeken sem jellemző. Az autóbusz-állomáson egy átlagos munkanapon kb. 153 járat indul vagy halad át.

Helyi autóbusz közlekedés

A helyi közösségi közlekedési szolgáltatást a Halas Busz Kft. látja el, hálózata érinti az összes városrészt, de az egyes területek kiszolgálási szintje különbségeket mutat. A menetrendben összesen hét helyi viszonylat szerepel, a járatok nagy része kizárólag munkanapokon, csúcsidőben közlekedik, viszonylatonként napi két-három alkalommal. Hétfvégén mindössze két viszonylaton van közlekedés; az ezeken indított járatok száma naponta 18.

A viszonylatok mindegyike érinti az autóbusz állomást, illetve egy részük a vasútállomást is. Biztosítják a kapcsolatot a városközpont és külső városrészek között, érintik a fontosabb közintézményeket, iskolákat, és a fürdőt.

A Május 1. téren elhelyezkedő buszpályaudvar környéke gyakran zsúfolt, különösen piacnapokon, illetve a diákok iskolába érkezése/hazautazása idején. Az autóbusz, a személy és a teherforgalom egyaránt jelentős, ennek következtében a teret a kiterjedt útburkolat uralja és a rendezetlenség jellemzi. Korábbi elképzelés szerint szükséges lenne – az autóbusz-közlekedés és megállóhely megtartásával – a pályaudvar kihelyezése és az autóbusz-parkolás megszüntetése, a jelenleg várakozó buszok által elfoglalt terület felszabadítása.

1.15.5.2 Vasúti közlekedés

A települést érintő vasútvonalak, hálózati kapcsolatok

Kiskunhalas város kötőpályás kapcsolatát az azonos nevű vasútállomás biztosítja. A szolgálati hely a Magyar Államvasutak Zrt. által üzemeltetett 150-es számú, Budapest (Ferencváros) – Kiskunhalas – Kelebia országhatár vasútvonal elágazó állomása, innen ágazik ki a 155-ös számú, Kiskunhalas – Kiskunfélegyháza vonal.

A Budapestről induló 150-es számú vonalon kétvágányú 160 km/óra sebességű szolgáltatás kialakítása van napirenden. A hozzávetőleg 159 km hosszú, a Duna-Tisza közén, Budapesttől dél felé haladva a magyar-szerb országhatárra vezető vonal a transz-európai áruszállítási hálózat, egyben az Európai Unió TEN-T személyforgalmi átfogó és az áruszállítási törzshálózat része. Szerepe Magyarország (közvetve Nyugat-Európa) és a Balkán közötti vasúti áru- és személyszállítások lebonyolítása, a Bécs – Budapest – Belgrád közötti kapcsolat biztosítása. Másodlagos szerepe a vasútvonal által érintett térség regionális személy- és áruszállításának lebonyolítása. A vonal Ferencváros – Kunszentmiklós-Tass állomás között továbbá a budapesti elővárosi vasúthálózat része is. A vasútvonal szerepéhez méltatlan műszaki infrastrukturális állapottal rendelkezik. Mindössze 1,8 km hosszú szakasza, Ferencváros és Soroksári út állomások között. A fennmaradó mintegy 157 km hosszú pálya egyvágányú, teljesen villamosított, 80 km/h sebességre és 210 kN tengelyterhelésre engedélyezett, önműködő térközi közlekedésre és vonatbefolyásolásra kiépített.

A nemzetközi fővonal fejlesztési projektjének részletes tartalma kidolgozás alatt van. Főváltozatként 160 km/h-ra, kétvágánnyal tervezik, és ez esetben a szintbeni átjárók jelentős részét (legalább az országos közutakat) különszintűvé fogják alakítani, cserélik a biztosító berendezéseket és az áramellátási rendszereket. Végleges döntés a megvalósíthatósági vizsgálatok elkészítését és a finanszírozási megállapodások megszületését követően várható.

A 155-ös számú vasútvonal Magyarország középső déli területén, Bács-Kiskun megyében halad északkeleti irányban, összekötve a 150-es és a 140-es számú Cegléd – Szeged vasútvonalat, egyben azok két fontos vasúti csomópontját Kiskunhalast és Kiskunfélegyházát. A vonal a belföldi törzshálózat része, elhelyezkedésénél fogva a kevésbé jelentősek közé tartozik, elsősorban a két végpont közötti települések Kiskunhalassal és Kiskunfélegyházával való vasúti személy-, valamint az észak-déli teherforgalom lebonyolításában játszik szerepet, valamint a 150-es számú vasútvonal kerülő útirányként is szolgál. A vasútvonal 45,5 km hosszú, egyvágányú, villamosított, egységesen 210 kN tengelyterhelésre és 100 km/h sebességre engedélyezett. A vonalon önműködő térközi közlekedési rend van érvényben, a jelfeladás kiépített.

Vasúti szolgáltatás

A 2014/2015. évi menetrend szerint az állomást egy hétköznapi nap átlagosan 44 személyszállító és 32 tehervonat érinti. A menetrendi szerkezet ütemes jellegű. A nemzetközi, Budapest és Belgrád közötti vasúti kapcsolatot négy vonatpár biztosítja, melyek közül három pár a teljes vonalon végighalad, egy pár, Bécs és Belgrád között közlekedő (344-es számú) AVALA EC vonat a vonalat csak Kelebia országhatár és Kiskunhalas között érinti, onnan kerülő útirányon át Kiskunfélegyháza, Kecskemét – Cegléden át éri el Budapestet. A 150-es vonal belföldi regionális személyforgalmát a kétóránként Budapest (Keleti pu.) – Kelebia között közlekedő gyorsvonatok bonyolítják le, melyek Budapest-Keleti és Kunszentmiklós-Tass között csak Ferencváros és Pesterzsébet, Kunszentmiklós-Tasstól minden állomáson és megállóhelyen megállnak.

A gyorsvonatokkal Budapest 145-155 perc alatt érhető el, ami rendkívül kedvezőtlennek számít. A 155-ös vonal menetrendi szerkezete alapvetően ütemes jellegű. A személyszállítás alapját a kétóránként, (Baja -) Kiskunhalas – Kiskunfélegyháza között közlekedő személyvonatok jelentik. A 2014/2015-ös menetrendben a Belgrád – Budapest - Bécs között közlekedő, 344-es számú (Avala) nemzetközi EuroCity vonat ezen a vonalon közlekedik.

A személyvonatok menetideje Kiskunhalas állomásról Kiskunfélegyházára átlagosan 40-42 perc, míg Bajára 70-73 perc.

Vasútállomás elhelyezkedése, megközelíthetősége

A jelentős szolgálati hely mintegy 9 fő- és számos mellékvágánnyal rendelkezik, Budapesttől (Ferencváros) 127,1 km-re, Kelebia országhatártól 32 km-re található. Településhez viszonyított elhelyezkedése periférikus, annak keleti határában, a központtól mintegy 1,2-1,3 km-re fekszik. Megközelíteni a Kossuth utcán keresztül lehet.

Kereskedelmi
létesítmények

A helyi áruforgalmat rakodóvágányok, oldal- és homlokrakodók, valamint burkolt rakterület szolgálja. Az állomáshoz további számos iparvágány csatlakozik.

Utasforgalmi
létesítmények

Az utasok le- és felszállására a személyvonati vágányok közötti, 340-380 m hosszú, sínkoronaszintű, vagy sk+15 cm magas, alacsony és keskenyperonok szolgálnak, melyek az alapvető igényeket sem elégítik ki. A peronok a felvételi épület felől szintben közelíthetők meg, az akadálymentesség nem biztosított.

A közepes állapotú felvételi épület az állomás nyugati, település felőli oldalán található.

A szolgálati hely előtere viszonylag rendezett, melyen kijelölt parkolóhelyek, kerékpártárolók és autóbuszmegálló is található.

Problémák

A vasútvonal teljes korszerűsítése szükséges, beleértve a vasútállomást és az utasforgalmi létesítményeket is. Az állomási előtér felújítása is szükséges, benne a parkolóhelyek és a kerékpártárolók számának növelésével, a megközelítő gyalogutak akadálymentesítésével együtt.

1.15.6 Kerékpáros közlekedés

A kerékpárosok aránya, jelenléte meghatározó a város közlekedésében, ezt többek között az mutatja, hogy a helyben foglalkoztatottak mintegy 30%-a kerékpárral jár munkába. A településen 12,1 km kerékpárút van. A város legfontosabb kerékpárútja az 53. sz. főút települési szakasza mellett húzódik. A kerékpárút helyenként nagyon elhasznált állapotban van. A kerékpárút északi része kapcsolatot biztosít a Sóstó térségével, és annak folytatása az 53. sz. főút mentén kiépült egészen Soltvadkertig, illetve Kiskőrösig. Kiskunhalason további rövidebb elválasztott gyalog- és kerékpárút van a Semmelweis tér (vásárcsarnok) és dr. Monszpart L. u. vonalban. Ennek folytatásában – a vásárcsarnok és a Székely utca közötti szakaszon – jelenleg épül a városmagot kelet-nyugati irányban átmetsző, feltáró kerékpárútszakasz. A Kossuth L. utca vasútállomáshoz vezető külső szakaszán kerékpározásra is alkalmas (vegyes használatra részben kijelölt) járda van. A város központi, forgalmasabb területein kerékpározás számára rendelkezésre áll további (elkülönített) út, vagy kerékpársáv nincs, pedig a kerékpárhasználat elterjedtsége ezt a főútvonalakon mindenképpen indokolná. Az országos kerékpáros törzshálózat a várost nem érinti.

A fontosabb intézményeknél, üzleteknél jellemzően megtalálhatók a szükséges kerékpártámaszok, ezek döntően korábbi időszakok technológiájával készültek (alacsony kiépítés miatt csak a kerék rögzítésére alkalmasak). A központi buszmegállónál és a vasútállomásnál a B+R rendszerű közlekedés feltételei nem hiánytalanok (pl. fedett tárolás, őrzés).

1.15.7 Gyalogos közlekedés

A városban 143,7 km kiépített és 70,0 km kiépítetlen járda, illetve gyalogút van. Az úthálózathoz viszonyítva Kiskunhalas belterületén kétoldali járdák esetén a járdák és gyalogutak hosszának (a belterületi utak hosszából adódóan) mintegy 2x132,7 km-nek kellene lennie. Megállapítható, hogy a városközpont néhány utcáját kivéve jellemzően csak egyoldali járda található. A város parkosított területeinek, tereinek gyalogos felületei közepes színvonalúak, a gyalogosok tájékozódását segítő jelzések elhelyezése (pl. fontos utcák turisztikai célú táblázása) általában megoldott, a jelzések megjelenése nem egységes, esztétikája javítható. A fő gyalogos áramlat a Garbai Sándor utca – Autóbusz-pályaudvar – Kórház között jelentkezik. A városközpont térsége lényegében a történelmileg kialakult város- és utcaszerkezettel azonos, itt egymáshoz közel helyezkednek el közösségi terek, gyalogos területek, parkok.

1.15.8 Egyéb, közlekedéssel kapcsolatos megállapítások

A fentiekben tapasztaltak összefoglalásaként a következőkben összegezzük a városban tapasztalható, közlekedési vonatkozású fejlesztési igényeket. A város közlekedési rendszerének előzetesen megmutató fejlesztési igényei:

- buszpályaudvar környezete és a Május 1. tér rehabilitációja, a pályaudvar és busztároló vasútállomásra telepítése
- a központban szabadtéri közösségi helyszínek kialakítása, sétálóövezet kialakítása, közlekedésszervezéssel a kerékpáros és gyalogos közlekedés preferálása (megvalósítása részben folyamatban)
- Kiskunhalas belvárosának bekapcsolása a térségi kerékpárút hálózatba, főként a K-Ny irányú városi kerékpárút tengely megépítése
- Helyközi kerékpár utak fejlesztése, különösen:
 - *Kiskunhalas-Tompa* kerékpárút
 - *Kiskunhalas-Kunfehértó* kerékpárút
 - *Kiskunhalas-Zsana* kerékpárút
- Úthálózati korrekciók, mint pl.:
 - a Városház utca lezárása a közúti forgalom előtt;
 - a Bokányi Dezső utca lezárása a Táncsics Mihály utca és Bethlen Gábor tér között,
 - a Táncsics Mihály utca zsákutcává alakítása a Kossuth Lajos utca felől, és az áruház udvarának részbeni kisajátításával végforduló építése;
- Bethlen Gábor téri parkolóhelyek kialakítása
- Balesetveszélyes, ill. zavarérzékeny közúti csomópontok felülvizsgálata, átszervezése, átépítése:
 - Mátyás tér - Gimnázium utca - Thúry József utca
 - Posta utca- Eötvös utca – Kmeth Sándor utca
 - Mátyás tér - Gimnázium utca - Thúry József utca
 - Székely utca - Kmeth Sándor utca
 - Kazinczy utca - Széchenyi utca (53-as főút)
 - Bajza utca - Széchenyi utca (53-as főút)
 - Kárpát utca - Széchenyi utca (53-as főút)
 - Kossuth utca - Kuruc Vitézek tere (53-as főút)
 - Vasút utca - Széchenyi utca (53-as főút)
 - Batthyány utca - Széchenyi utca (53-as főút)
 - Majsai út - Szénás utca
 - Kölcsey utca - Szélmalom utca
 - Szász Károly utca - Május 1. tér
 - Hősök tere - Köztársaság utca - Szász Károly utca
 - Mártírok útja - Kopolyai út
 - Tinódi utca - Kopolyai út
 - Béke utca - Petőfi utca - Köztársaság utca
 - Posta utca - Eötvös utca - Kmeth Sándor utca - Szabadkai út - Átlós utca

- Szász Károly utca megújítása,
- vasútállomás és környezetének revitalizációja
- nyugati elkerülőút megépítése
- keleti elkerülőút megépítése (nem önkormányzati fejlesztés)
- országos főút és mellékutak felújítása (nem önkormányzati fejlesztés)
- belterületi gyűjtőutak felújítása
- földút szilárd burkolattal történő kiépítése
- biztonságos közlekedés érdekében járda kiépítése és átépítése
- parkolási kapacitás bővítése
- Budapest - Kelebia vasútvonal fejlesztése (nem önkormányzati fejlesztés)
- TEMPO 30 övezet kialakítása (pl. a gyűjtőúttal határolt, tömegközlekedéstől mentes egybefüggő lakóterület)

1.16 Közművek állapota és energiahatékonyság

A Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft, 2013. szeptember 17-én a Bács-Kiskun megye középső és déli térségében elhelyezkedő települések víziközmű vagyonának működtetésére összeolvadással jött létre. A gazdasági társaságot a Halasvíz Kft., a Kalocsavíz Kft. és a Kőrösvíz Kft. tulajdonosai alapították. A Társaság a térségben a tulajdonos Önkormányzatok megbízásából 53 településen szolgáltat ivóvizet. A Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft a szolgáltatási területén 26 településen végzi a keletkezett kommunális és ipari szennyvíz tisztítását.

1.16.1 Víziközművek

A hazai víziközmű ellátás, szolgáltatás aktuális és jövőbeni feladatokat jelentő súlypontjai az üzemelő és távlati vízbázisok biztonságba helyezése, az ivóvízellátás vízminőségi problémáinak rendezése, a szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás fejlett európai országokhoz viszonyított elmaradásának megfelelő ütemben történő felszámolása a vízbázisvédelem szempontjaira is figyelemmel és a megújult szabályozásoknak megfelelő víziközmű szolgáltatási struktúra, díjrendszer kialakulása.

1.16.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó, ipari, tűzoltó, öntözővíz és termálvíz hasznosítás)

Ivóvíz, vízbázis

A 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet értelmében az ivóvízminőségű, az ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló igénybe vett, vagy távlati hasznosítást szolgáló közcélú vízbázisok esetén, ahol a védőidomnak van felszíni metszete, akkor védőidomot, védőövezetet kell kijelölni. Minden más esetben a védőidom, védőterület kijelölhető.

Vízbázisként a Kiskőrösi és a Kiskunhalasi Üzemigazgatóság ellátási területén kizárólag mélységi rétegvizek állnak rendelkezésre. Az utóbbi két üzemigazgatóság területén minden településen önálló vízellátó rendszerek üzemelnek. A Kalocsai Üzemigazgatóság ellátási területén legnagyobb részt parti szűrésű kutakból nyerjük az ivóvizet, de néhány településen mélységi rétegvízből.

A kitermelt víz kezelése 20 db víztisztítóműben történik. Ahol nem épült tisztítómű, ott a kutakban lévő szivattyúk közvetlenül az elosztóhálózatba nyomják az ivóvizet. Az egyenes hálózati nyomást hálózati szivattyúk, magas tárolók vagy hidrofórok biztosítják.

Ivóvízellátás

A vízbázisok kapacitása 11 330 m³/nap, a kitermelhető víz elméleti mennyisége 1 700 000 m³/év. Kiskunhalas napi vízigény, 3427 m³/nap, ebből a város átlagos vízfogyasztása télen: 3200 m³/nap; nyáron: 5100 m³/nap. A szolgáltatott víz mennyisége (ebből háztartás, gazdálkodók, intézmények, üdülők és zártkertek) 900 000 m³/év.

A város vízbázisa rétegvíz, amelyet három víztermelő telepen lemélyített 16 db mélyfúrású kút biztosít. Kapacitásuk összesen 14 100 m³/d, vizük minősítése II. osztályú rétegvíz. A víztároló kapacitás (magas + mély) 1400 m³, távlatban nem elegendő.

Az ivóvízellátást biztosító, megcsapolt rétegek 80 és 300 m között találhatóak. A település 3 db víztermelő teleppel, 16 db mélyfúrású kúttal rendelkezik. A vezetékes hálózat hossza 248 km. Az ipari üzemek ellátása legnagyobbbrészt szintén a közüzemi hálózatról történik. Az ellátatlan ingatlanok miatt az önkormányzat 50 db közkifolyót is fenntart.

A vízbázisként szolgáló mélyfúrású kutak vize sajnos minden esetben határértéket (0,2 mg/l) meghaladó mértékben tartalmaz vasat, illetve a határértéket megközelítő (0,01 mg/l) mértékben arzént. A vízkezelés (vastalanítás) csak részben megoldott. A II. számú vízműtelepen hiányzik a vastalanító. A vezetékes vízellátás közel 100 %-os.

Az Ivóvízminőség-javító Program idei év október 1-én kell, hogy véget érjen. A projekt fő célja az ivóvíz arzénmentesítése, de emellett akad még pár komponens (pl. vas), aminek csökkenteni kívánják a mennyiséget. A projekt során a hálózat egy részét felújítják, építenek egy új víztornyot, illetve a víztisztító technológiát is korszerűsítik.

17. ábra - A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások (zöld) számának (db) változása Kiskunhalason a teljes lakásállományhoz (szürke) viszonyítva, 2001-2013.

Forrás: KSH

Az elmúlt időszakban, a településen évről évre emelkedett a közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma, 2009. óta csökken. A bekötött lakások száma 2001-ben 10 961 db, 2009-ben 12 132 db, 2013-ban 11 561 db volt. Az ivóvízhálózatba 2001-ben a lakások 93 %-át, 2013-ban pedig 92 %-át bekapcsolták az ivóvízvezeték-hálózatba.

Termásvízhasználat

A városban két termálkút üzemel, amelynek vize a Halasi Városgazda Zrt. által üzemeltetett, Halasthermál Fürdő és Idegengorgalmi Kft. nyitott és fedett fürdőiben hasznosul. A város központjában, a városi kórház szomszédságában helyezkedik el a gyógyfürdő, valamint a kétszillagos kemping. A 48 °C -os halasi vizet a '80-as években nyilvánították hivatalosan is gyógyvízzé. Az alkális hidrogén-karbonátos, fluoridos és jódos hévíz összetételénél fogva reumatológiai megbetegedések kezelésére, nőgyógyászati panaszok enyhítésére, baleseti sérülések utókezelésére, műtétek utáni rehabilitációra, mozgásszervi betegségek (idült degeneratív ízületi és gerincbetegségek, gyulladós betegségek nem aktív szakaszában,

csonttritkulás, húzódasok, rándulások, ficamok, sportsérülések), ideggyógyászati megbetegedések, és perifériás keringési betegségek gyógyítására alkalmas, amihez a fürdő szomszédságában álló kórház orvosi felügyeletet, szakmai háttérrel biztosít.

1.16.1.2 Szennyvízelvezetés, csapadékvíz-elvezetés; felszíni vízrendezés

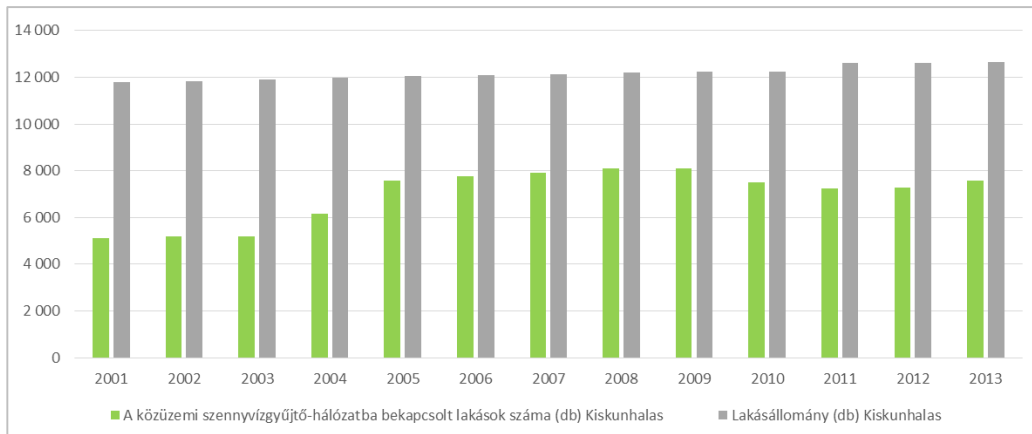
Kiskunhalason a Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft. elválasztott rendszerén keresztül működteti a csatornázási szolgáltatást. A településhez tartozó Kiskunhalas - szennyvíztisztító telep kapacitása 4.290 m3/nap.

A városban a csatornahálózat elválasztott rendszerű: a gyűjtőhálózat 95 %-a gravitációs és 5 %-a nyomott rendszerű. A város területén lévő kis szintkülönbségek miatt többszöri átemelésre van szükség, az átemelők száma 19. A hálózat hossza 87,9 km. A tengelyen szállított települési folyékony hulladék leürítése a Kiskunsági Vízi-közmű Szolgáltató Kft. által üzemeltetett telephelyen végezhető.

Szennyvízgyűjtő hálózat

A szennyvízgyűjtő hálózatba kapcsolt lakások száma folyamatosan emelkedik, 2009. év óta csökken. A bekötött lakások száma 2001-ben 5118 db, 2009-ben 8115 db, 2013-ban 7576 db volt. A város szennyvízgyűjtő-hálózatába 2001-ben a lakások 43 %-át, 2009-ben 66 %-át, 2013-ban pedig 60 %-át bekapcsolták.

18. ábra - A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások számának (zöld) változása Kiskunhalason a teljes lakásállományhoz (szürke) viszonyítva, 2001-2013.

Forrás: KSH

Szennyvíztelep

A város szennyvizét feldolgozó tisztítótelep a szennyvíztisztítás tekintetében a megépült biológiai szennyvíztisztító 6400 m3/nap kapacitással rendelkezik, rendszere oxidációs árkos biológiai tisztítás. A telep hidraulikailag alulterhelt (4000 m3/d), de biológiai szempontból (szervesanyag tartalom – KOI) túlterhelt, melyet a folyamatban levő KEOP-ból támogatott fejlesztés fog orvosolni. A szennyvíztisztító telepre érkezett átlagos szennyvízmennyiség 3.011 m3/nap.

Szennyvízkibocsátás

A csatornahálózatban összegyűjtött szennyvizek tisztítás után általában felszíni víz befogadóba kerülnek. A tisztított szennyvizek biológiailag bontható szervesanyagot, növényi tápanyagokat és kisebb mennyiségben előforduló egyéb anyagokat (nehezen bontható szerves vegyületeket, sókat, fémeket, esetenként toxikus vagy hormonháztartást befolyásoló anyagok) is tartalmaznak. A szerves- és tápanyagok vonatkozásában a felszíni vizek közvetlen terhelését legnagyobb arányban a kommunális szennyvízbevezetések okozzák. A vízi ökoszisztémák ezeket az anyagokat általában a terhelés nagyságától és a befogadó vízhozama által biztosított hígulás mértékétől függően képesek tolerálni.

A kommunális szennyvizek kibocsátása a szennyvíztisztító telepen történt tisztítást követően az utóülepítőkből eltávolított iszapot nem a tisztító telepen kezelik tovább, hanem nyomócsövön egy

erdős területre jutadják évi 14 400 m³ mennyiségben. Ott kiszikkad, majd erdőműveléssel a talajba dolgozzák be. A faültetvényt a közelmúltban letermelték.

Az iszapelhelyező telep körül csökutas talajvíz megfigyelő rendszert építettek ki, amelyből negyedéves rendszerességgel mintát vesznek. A vizsgálat képet ad a talajvíz minőségének változásáról és előrejelzi, ha beavatkozásra van szükség.

A telepről kikerülő tisztított szennyvíz befogadója az Alsószállási csatorna, amely a Dongérbe torkollik. Annak ellenére, hogy sem az Alsószállási-csatornában, sem a Dongéri-főcsatornában nincs egész évben garantálható vízhozam, a kialakuló vízminőség a csatorna tényleges vízszállításának függvénye. Q=0 vízszállítás esetén, amely időtartam tartóssága nem haladja meg éves viszonylatban a 60 napot, a csatornában lévő víz minősége - ha eltekintünk az abba bevezetett egyéb vizektől – a szennyvíz telepről kibocsátott víz minőségével lesz azonos.

Csapadékelvezetés

A belterületi vízrendezés kifejezetten önkormányzati feladat és a települések felszíni vizeinek az elvezetésével foglalkozik. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése tartalmazza a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat, melynek 11. pontja szerint az önkormányzat feladata a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

A települések belterületén elvégzendő vízrendezési munkákat befolyásolják a települést jellemző körülmények, mint például a település szerkezete, vízhálózata, hidrológiai jellemzők, lejtési viszonyok, talajtani adottságok, stb. A település szerkezete, beépítettsége nagyban meghatározza a vízrendezési művek vonalvezetését, a nyílt vagy zárt rendszerű árkok, csatornák kialakítását. A sűrűn lakott, burkolattal ellátott helyeken a zárt rendszerek szükségesek (bár számos hátrányt hordoznak), míg a laza - falusias vagy zöldövezetes településeken a nyílt, tájba illő vízvezető árkok kialakítása javasolt.

A város külön csapadékvíz elvezető hálózattal rendelkezik, amely zárt csatornából (hossza átmérőtől függetlenül 36,9 km) és nyílt, lefolyással rendelkező árkokból (164 km) áll. Befogadó a Dong-ér főcsatorna, valamint az Alsószállási csatorna. A város főgyűjtő rendszere elkészült. A városban keletkező nagy záporok elfolyó vízének gyors levezetésére szolgál a Járószéki vésztározó, valamint a Csetényi parkban lévő záportározó is.

Kiskunhalas város csapadékvíz elvezető hálózata nem képez egységes rendszert, így nincsenek sem az átmérők, sem a nyomvonalak és az esések sem összehangolva. A több év alatt folyamatosan épült részek nem voltak szintben összedolgozva, amik a rendszer állandó eliszapolódását eredményezik. A nyomvonalak gyakran az évszázados lefolyási irányokat követik, úgy hogy az árok, csatorna nyomvonala egyes szakaszokon magánterületen vezet keresztül. Ezek a szakaszok nem vagy alig tarthatók karban. Más gerincek annyira előregekedtek, hogy a gyökér benövés, beomlás, fenék erózió miatt környezeti károk forrásává válhatnak.

1.16.2 Energia

1.16.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

Elektromos energia

Kiskunhalas közigazgatási területén az EDF DÉMÁSZ Zrt. végzi a villamos energia egyetemes szolgáltatói értékesítés szolgáltatást.

Energiaellátás módja az alábbiak alapján történik:

- Elektromos energia: A városi elektromos légvezeték hálózatról történik a lecsatlakozás.

Földgáz ellátás

Kiskunhalas közigazgatási területén az GDF SUEZ csoporton belül az Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt. végzi a földgázelosztási tevékenységet.

A város gázellátása belterületen 100 %-os, jelenleg a kiskertes és tanyás ingatlanok ellátása van folyamatban, amely a belterületen kiépített hálózathoz kapcsolódhat. A külterületi fejlesztésének

nincs akadálya, a gázszolgáltató az igényeket ki tudja elégíteni. A gázfogadó állomás kapacitása 30 000 m³/h, a jelenlegi leterhelését (12-14 000 m³/h) figyelembe véve hosszú távon is elegendő tartalékkal rendelkezik.

A hálózat egyéb műszaki adottságait tekintve is korszerű, beépített körzeti nyomásszabályozói stabil nyomást biztosítanak az ellátó hálózatban. Az iparterületen levő üzemek egyedi nyomásszabályzókkal rendelkeznek, gázellátásuk megoldott.

Távhőszolgáltatás

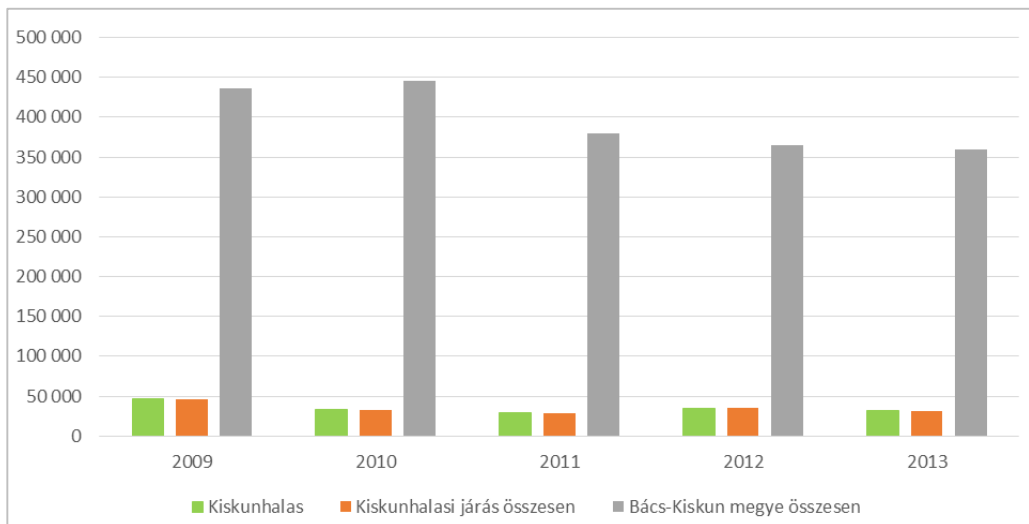
Kiskunhalas közigazgatási területén a Halasi Városgazda Beruházó, Szolgáltató és Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság végzi a távhős szolgáltatást, a távhőt pedig a Halas T Kft. állítja elő.

Energiaellátás módja az alábbiak alapján történik:

- Földgáz: A telephelyen elkülönítve található a földgáz fogadóállomás, mely korrekttal szerelt NA 200 méretű mérőt tartalmaz. A fogadótól jut el a földgáz a kazánházba a kazánokhoz, illetve a gázmotorhoz.

A lakosság által használt hőmennyiség az elmúlt években folyamatosan csökken, míg 2009-ben ez az értéke 46 617 GJ volt, addig 2013-ra 31 595 GJ értékre változott, ami majdnem 30 %-os csökkenést jelent. Mivel a város lakásállománya ebben az időszakban emelkedett, és a távfűtésbe bekapcsolt lakások száma nőtt (2004-ben 11 987 db, míg 2013-ban 12 630 db) így a felhasznált hőmennyiség csökkenésének oka részben az, hogy a lakosság más energiahordozókkal is kiegészíti fűtését, valamint a lakások szigetelésének javulása jobb hatásfokot biztosít a fűtési rendszerben.

19. ábra - A lakosság távhőellátásra felhasznált hőmennyiségének (Gigajoule) változása Kiskunhalason, 2009-2013.

Forrás: KSH

1.16.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Kiskunhalason a megújuló energia jelenleg csak önkormányzati intézményekben valósul meg, de Kiserőmű kiépítés van folyamatban.

Szoláris energia

A soláris energia hasznosítása önkormányzati intézményeknél valósul meg tetőre telepített áram termeléssel.

Biomassza

Kiskunhalason a Halasi Városgazda Zrt.. üzemeltetésében levő Városi sportpályán biomassza hasznosítás folyik.

1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Kiskunhalas önkormányzatánál ill. önkormányzati intézményeknél energetikus ill. az energiagazdálkodási feladatokkal foglalkozó szervezeti egység nincs, valamint az önkormányzat saját intézményeinek energiatanúsítással nem rendelkezik. A jövőben azonban az önkormányzat szociális bérlakások építést tervezi, amely jelentős új energiaigényt generál a továbbiakban.

Kiskunhalason az önkormányzati intézményeknél tetőre telepített áram termelés folyik az alábbi közintézményeknél: Bibó István Gimnázium, Kertvárosi Általános Iskola, Felsővárosi Általános Iskola, Fazekas Mihály Általános Iskola, valamint a Városi sportpályán biomassza hasznosítás folyik.

Az önkormányzat a jövőben biomassza tüzelés, kazáncsere(földgáz), szabályozás fejlesztése, mérések fejlesztésével kívánja javítani az intézmények energiahatékonyságát.

1.16.3 Elektronikus hírközlés

Az elektronikus hírközlési szolgáltatás olyan szolgáltatás, amely jeleknek (bármely értelmezhető formában előállított jel, jelzés, írás, kép, hang) elektronikus hírközlő hálózaton történő átvitelét, továbbítását biztosítja. A szolgáltatást, az elektronikus hálózatok üzemeltetését végző, azt létrehozó, vagy arra szervezett, vagy arra létrehozott szolgáltatók biztosítják. Az elektronikus hírközlés szolgáltatása alanyi jogú.

Az elektronikus hírközlési infrastruktúra lehet:

- Távközlési ellátás
- műsorszórás, kábel tv ellátás

A szolgáltatás felügyelője a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH), melynek területi igazgatóságai:

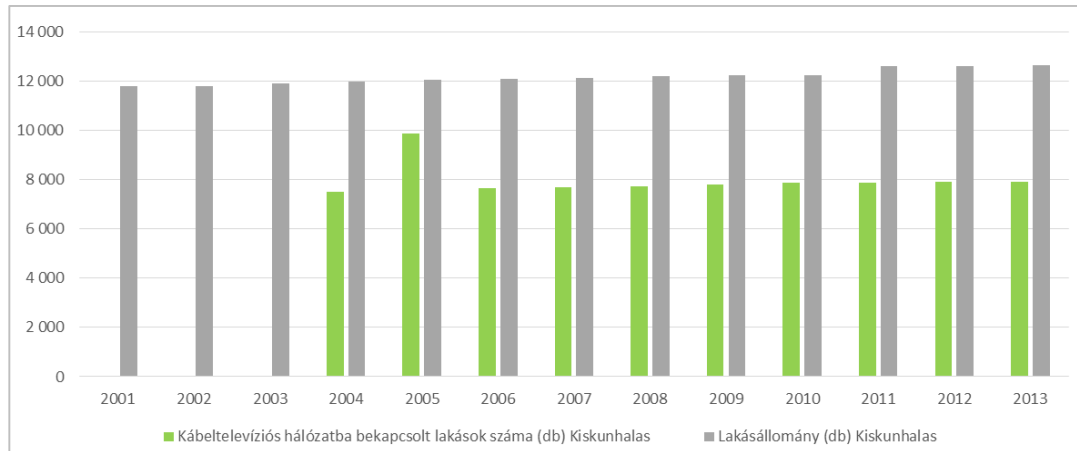
- Budapesti Igazgatóság
- Debreceni Igazgatóság
- Miskolci Igazgatóság
- Pécsi Igazgatóság
- Soproni Igazgatóság
- Szegedi Igazgatóság

Kábeltelevíziós hálózat

Kiskunhalason a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan változik, az utóbbi évek adatai alapján egyértelmű tendencia nem figyelhető meg, de jellemzően a bekötött lakások száma 7500-8000 db környékén mozog, ami a teljes lakásállományhoz viszonyítva a 60 % és 80 %-os arány között van.

20. ábra - Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások (zöld) számának változása Kiskunhalason a teljes lakásállományhoz (szürke) viszonyítva, 2001-2013.

Forrás: KSH

Internet-előfizetés

A városban az internet-előfizetések száma 2013-ban 1214 (db) volt. A kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások számához (2013-ban 7917 db) képest ez az érték alig ötöde.

Telefonhasználat

A város területén a nyilvános távbeszélő állomások száma az elmúlt években fokozatosan csökken, 2013-ban már csak 23 db található a városban. A készülékek számának csökkenése a mobilhálózat és a mobiltelefonok használatának elterjedésével fordítottan arányos. Az egyéni analóg távbeszélő fővonalak száma 2000-ben még 6948 db volt, 2013-ban pedig 6370 db-ra csökkent a településen.

1.17 Térségi és települési környezetvédelem

1.17.1 Talaj

Kiskunhalas Bács – Kiskun megye D – i, DK – i részén, a Duna – Tisza közti Hátság ezen belül a Dorozsma – Majsza homokhátság, futóhomokos táján helyezkedik el. A felszínt az uralkodó széljárásnak megfelelően ÉNy – DK irányú homokbucka vonulatokba rendeződött futóhomok takarja be. A homokos részek össz-vastagsága a Hátság Ny – i részén közel 150 m, K – en elvékonyodó lepelként már csak 10 – 15 m. A homokbucka vonulatok között a szél hatására kierodált mélyedések húzódnak.

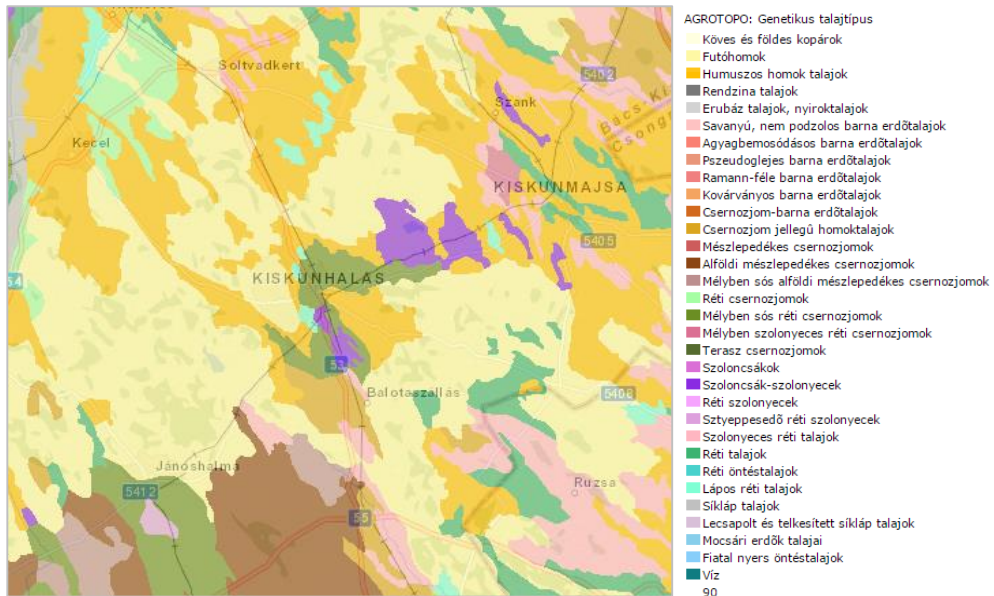
A vidék mai felszíne alatt kristályos alaphegység húzódik, amely a Duna vonalától keleti irányba mintegy 1000 m-es mélységig lejt. Erre tengeri, majd folyóvízi és szárazföldi eredetű üledék rakódott. A feltöltést jórészt az Ős-Duna végezte, amelyik a Vecsés-Kecskemét törésvonal irányában, több ágra szakadva építette fel azt a hatalmas törmelékkúpot, amelynek határai északon és keleten Budapesttől Tisza - Alpárig, nyugaton a Csepel-Mohácsi-síkság keleti pereméig, délen pedig Kiskunhalasig húzódtak. A mai felszín zömében ennek a jégkorszaki hordalékkúpnak a maradványa. A Duna hajdani fattyúágai között az egykori árterületekre folyami homok és lösz települt, majd a jégkorszak végén, a földtörténeti újkorban bekövetkezett futóhomokképződés átmozgatta a felszín anyagát. A délkelet felé áramló futóhomok gyakran rátelepült a löszfelszínre, így egyik sem alkot egységes, összefüggő takarót. A homokos, illetve löszös vonulatok dél felé haladva fokozatosan távolodnak és szélekednek. E hordalékkúphoz simulnak a fiatal, jelenkori árterek, valamint a vastag, szél által felhalmozódott löszből épült, enyhén tagolt Bácskai-lösztábla. A terület geológiai szerkezete kedvező lehetőséget nyújtott a szénhidrogének

kialakulására (Szank). A földtörténeti újkor folyami üledékeinek fontos nyersanyaga az agyag, és jelentős az építőipari hasznosításra alkalmas kavics mennyisége is.

A terület talajainak genetikai típusa: karbonátos, gyengén humuszos homok, homok alapkőzetten. A talaj 1,5 m mélységig vízáteresztő, közepes raktározó képességű, gyengén víztartó. A gravitációs+gravitációs-kapilláris póruster 13 %-ra, míg az erősen kötött víz pórustere 3 %-ra becsülhető. Az agyagfrakció (0,00–0,02 mm) aránya 20 % körüli.

16. térkép - Település és környékének talajainak genetikai típusa

Forrás: AGROTOPO

A város területén illetve közvetlen környezetében 125,0 – 127,0 mBf – i a terepszint magassága.

A vízbázisok védelme érdekében Kiskunhalas Város Önkormányzata Képviselő-testületének a 15/2005 (IV.01.) sz. rendeletével bevezette a talajterhelési díjat. A tapasztalatok alapján a díj progresszív jellege ösztönzőleg hat az ingatlan tulajdonosokra, hogy a bekötés kiépítésével a talaj terhelés csökkentő, egyúttal a kommunális szennyvíz szakszerű elhelyezését biztosító megoldást alkalmazzanak.

18. táblázat - Talajterhelési díjak alakulása Kiskunhalason, 2011-2013.

Év	2011	2012	2013
Befizetés (Ft)	207 220	101 700	604 499

Forrás: Előterjesztés Kiskunhalas Város 2013 évi környezeti állapotértékelése tárgyában

A talajterhelési díjbevételek csökkenése a kezdetben a folyamatban lévő csatornahálózat bővítés és szennyvíztelep fejlesztés miatt adódik. Fontos azonban megjegyezni, hogy a környezetterhelésről szóló 2003. évi LXXXIX. törvény a talajterhelési díjat megemelte, így 2012 után Kiskunhalason 1800 Ft/m³ lett a díj mértéke (1200 (alapdíj) x 1,5 (területérzékenységi szorzó)=1800 Ft/m³.)

1.17.2 Felszíni és felszín alatti vizek

1.17.2.1 Felszíni vizek

Vízfolyások, tavak

A település fő vízfolyásai a Dongéri-főcsatorna, illetve az abba torkolló Alsószállási-csatorna. Az utóbbi a meglévő szennyvíztisztító telep tisztított szennyvizeinek jelenlegi befogadója is egyben. Mindkettő időszakos vízfolyás. A Dongéri-főcsatorna vízrendszere a Kecskeméttől Kiskunhalasig terjedő kissé magasabb fekvésű vidék vizeit veszi magába és Baks mellett szabadon ömlik a Tiszába. A Dongéri-főcsatorna teljes hossza 84 km.

A város keleti oldalán levő környező területei inkább száraz, mérsékelten vízhiányos területek, míg az egyéb részek jellemzően vízbő, vizenyős területek. A várost valamikor tavak, mocsarak, vizes élőhelyek övezték. Ezek mára nagyrészt kiszáradtak, vagy lecsapolták őket. Jelenleg csak a várostól északra levő, jó horgászvíznek számító Sóstó létezik. A hajdani mocsárvilág maradványát a Fejétkői mocsár őrzi, melyen védett növénynek sokasága látható.

Ezeknek a medreknek a közös sajátossága, hogy valamennyi területről a fölös vizet a Dongéri-főcsatorna tudja elvezetni.

Belvíz

Kiskunhalas közigazgatási területe a Dongér-Halasi belvízrendszer vízgyűjtő területét érinti.

A belvízrendszer területe a Duna-Tisza-közi hátság középső részén, a vízválasztó vonaltól Keletre fekszik, ahol a szabályozásig a felszínen nagy kiterjedésű belvizes és sűrű lefolyástalan semlyékek és nagyobb kiterjedésű szikes tavak voltak. Az öblözetek a következők: Dongéri belvízöblözet; Büdösszéki belvízöblözet; Kővágóéri belvizesöblözet; Szentkútéri belvízöblözet; Galambosi belvízöblözet; Bócsa-Bugaci belvízöblözet; Tázlári belvízöblözet; Alsószállási belvízöblözet. A lefolyástalan területeken kiterjedt mocsarak és nedves rétek terültek el, melyek a manapság ritka és védett, egyben veszélyeztetett élőlényeknek adtak életteret. Ezek a szabályozás után hosszabb, rövidebb idő alatt megszűntek, kiszáradtak, feltöltődtek és az életteret nem biztosítván tovább az ilyen körülményeket igénylő élőlények eltűntek.

1.17.2.2 Felszín alatti vizek

Felszín alatti vizek
érzékenysége

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Kiskunhalas az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

Talajvíz

Általánosságban megállapítható, hogy Kiskunhalas környezetében mintegy 40 m mélységig agyagcsíkokkal szabdaltszapos – homoklisztes – finomhomokos összlet települ. Ez alatt 40–45 m mélységben és 70 - 75 m alatt tárható fel vízzáró agyagréteg.

A talajvíz szintje a város közelében terepszint alatt 2–3 m mélységben helyezkedik el a terepviszonyoktól függően. Ez az intervallum egyben a talajvízmozgás jellemző tere is a Kiskunhalasi 924. jelű talajvíz megfigyelő kút 25 éves időszora alapján. Ezen időintervallum alatt a talajvíz minimális és maximális mélysége közötti különbség 2-2,5 m volt.

A 2003 és 2006-ban elvégzett talajvíz vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a területen folytatott intenzív mezőgazdasági tevékenység, valamint a város belvizeinek, különböző csurgalékvizeinek és a tisztított szennyvíz Dongéri-főcsatornába való vezetéséből adódó terheléseknek megfelelően, azokkal összefüggésben a talajvíz nitrát, valamint ammónium szennyezettsége állapítható meg. Toxikus komponensek közül egy-egy ponton az ólom és az arzén haladja meg a vonatkozó határértékeket, ami azonban a fenti tevékenységekkel nincs összefüggésben.

Felszín alatti
vízbázis

Kiskunhalas területén található vízbázisokat az 1.16.1. fejezet mutatja be.

1.17.3 Levegőtisztaság és védelme

Kiskunhalas levegőminőségi szempontból Magyarországon kedvező helyzetben van, lévén a város területén nem jelentkeznek nagymértékű ipari eredetű emissziók, a legjelentősebb levegőt terhelő tényező a közlekedési, főként a közúti közlekedési járművek forgalma.

A 4/2002 (X. 7.) KvVM rendelet alapján Kiskunhalas a 10. légszennyezettségi zónába tartozik, és nem szerepel a kiemelt városok között.

Kiskunhalas és környéke az Alföld mérsékelten szennyezett levegőjű régiójában fekszik. A város térségében számított háttér-szennyezettség értékei¹ az alábbiak:

- kén-dioxid 10 mg/m³
- nitrogén-dioxid 12 mg/m³
- szén-monoxid 250 mg/m³
- szálló por 10 mg/m³

A térségében a fő szennyező forrás az 53.sz. főút. Ennek hatásterületén a nitrogén-oxidok, a szén-monoxid, az illékony szerves anyagok (VOC), valamint a szálló por koncentrációk esetenként megnövekednek. Az utak hatásterülete a forgalomtól és a meteorológiai paraméterektől függően 50-100 m az útpadkától számítva. Téli időszakban a lakossági fűtés hatása is érvényesül, mérsékelten megnövekszik a kén-dioxid, nitrogén-dioxid és korom mennyisége a levegőben.

19. táblázat - Légszennyezőanyag-kibocsátás (1997-2001)

Év	Telep	Pontforrás	Felületi forrás	Épületforrás	SO ₂ (kg/év)	CO (kg/év)	NO _x (kg/év)	Szilárd (kg/év)	Korom (kg/év)	Egyéb (kg/év)
1997	44	134	1	0	2 700	63 538	8 493	5 388	115	105 175
1999	42	148	1	0	493	9 183	11 206	1 513	97	932
2000	43	145	0	0	565	27 983	11 972	2 106	43	4 725
2001	-	-	-	-	208	14 221	11 956	1 320	-	3 043

Forrás: Kiskunhalas Város környezetvédelmi programja (2008-2013)

20. táblázat - Légszennyezőanyag-kibocsátás (2002)

Év	SO _x (kg/év)	CO	NO _x (kg/év)	Szilárd (kg/év)	VOC (kg/év)	Egyéb (kg/év)
2002	31	2 307	7 448	40	63 433	0

Forrás: Kiskunhalas Város környezetvédelmi programja (2008-2013)

Kiskunhalas településen mért ülepedő por terhelés féléves átlagai a határértéknél jóval kisebbek, a 30 napos mérési időszakokban azonban rövid időszakokban meghaladják azt. Az ülepedő port Kiskunhalas területén a területileg illetékes Környezetvédelmi Felügyelőség méri. A rendszeres mérés 3 mintavételi helyen történik. Az oldható és nem oldható ülepedő por mennyisége a 12066824. számú mintavételi helyen (kertvárosi rész) átlagosan 7,2 g/ m²/hónap, a 12106837. (városközpont) számú mintavételi helyen 5,9 g/m²/hónap, a 12146815. (ipartelep) számú mintavételi helyen pedig 8,9 g/m²/hónap (ATIKÖFE 2003).

Nem mérhető, de nem elhanyagolható probléma a bűzterhelés. A városban az ipari termelés nem jelentős, így a légkörbe kerülő füst és egyéb égéstermékek okozta bűz a légszennyezéshez hasonlóan elsősorban a közlekedésre korlátozódik. A kipufogógázok által keletkezett bűz, a forgalmasabb útszakaszok mentén éreztetik hatásukat, kiváltképp a nagyteljesítményű buszok és teherautók, valamint a kamionok által. A probléma kiküszöbölésére elengedhetetlen lenne az 53-as sz. főút elkerülő szakaszának, a Dong-ér völgyi útnak a teljes kiépítése és a belváros további

¹ Forrás: Kiskunhalas Város környezetvédelmi programja 2008-2013

tehermentesítése. A téli időszakban a háztartások fűtése is jelentős légszennyező és bűzforrásnak minősül, elsősorban akkor, ha olyan anyagok kerülnek elégetésre, melyeket jogszabály is tilt.

Szezonálisan jelentkezhetnek bűzhatások a mezőgazdaságban (ügymint állattartó telepek, trágyatárolók), valamint egyes felszíni vizek beposhadásának következményeként (pl. Dongéri főcsatorna). Ezek azonban a külsőbb városrészekben, illetve külterületen okozhatnak elsősorban problémát, viszonylag kevés lakost érintve.

1.17.4 Zaj- és rezgésterhelés

Közlekedési zaj

A környezeti zajforrások közül a legnagyobb terhelést keltő és a legtöbb embert érintő zajforrás csoport a közlekedés és ezen belül is a közúti közlekedés.

Vasúti közlekedésből eredő zajterhelés mind nappal, mind éjszaka határérték alatt marad.

Üzemi zaj

A város iparának telepítése zajvédelmi szempontból kedvező. A város keleti részén lévő ipari terület megfelelő védőtávolságra helyezkedik el az összefüggő lakott területektől. A lakókörnyezetben települt üzemi létesítmények (boltok) kisebb, és lokális jellegű problémák forrásai.

1.17.5 Sugárzás védelem

Kiskunhalas Paks, Mochovce, Bohunice atomerőművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Övintézkedési Zónája (ÉÖZ) területére esik.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban egy országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabad téren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

Kiskunhalas területén sugárzásmérő pont nem található.

1.17.6 Hulladékkezelés

Hulladékgazdálkodási Társulás

Kiskunhalas a Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagja.

A Társulás feladata:

- komplex regionális hulladékgazdálkodási rendszer létrehozása, továbbfejlesztése, a régió hulladékgazdálkodási tevékenységének javítását előmozdító együttműködése;
- a települések hulladékgyűjtésének, hasznosításának és ártalmatlanításának javítása, kölcsönös érdekeltségen alapuló koordinálása;
- a települések hulladékgazdálkodásának javítása, fejlesztése érdekében a szükséges tanulmányok készítése;
- a projekt menedzselése a résztvevő önkormányzatok érdekében, ennek megfelelően a lebonyolításban való részvétel;
- a társult önkormányzatok közigazgatási területén, az önkormányzatok közszolgáltatói feladatainak, különösen a szilárd hulladékkezelés hatékonyabb megoldása céljából közös társulási programok kialakítása;
- a társulási programok megvalósításához szükséges pénzügyi alapok előteremtése; a szükséges pályázatok előkészítésében, illetve a pénzügyi támogatás elnyerése esetén a beruházás lebonyolításában való részvétel;
- a társult önkormányzatok fenti tevékenységének összehangolása, valamint a térségi kapcsolatok elmélyítésének elősegítése.

A Társulás által elvégzett és tervezett fejlesztések:

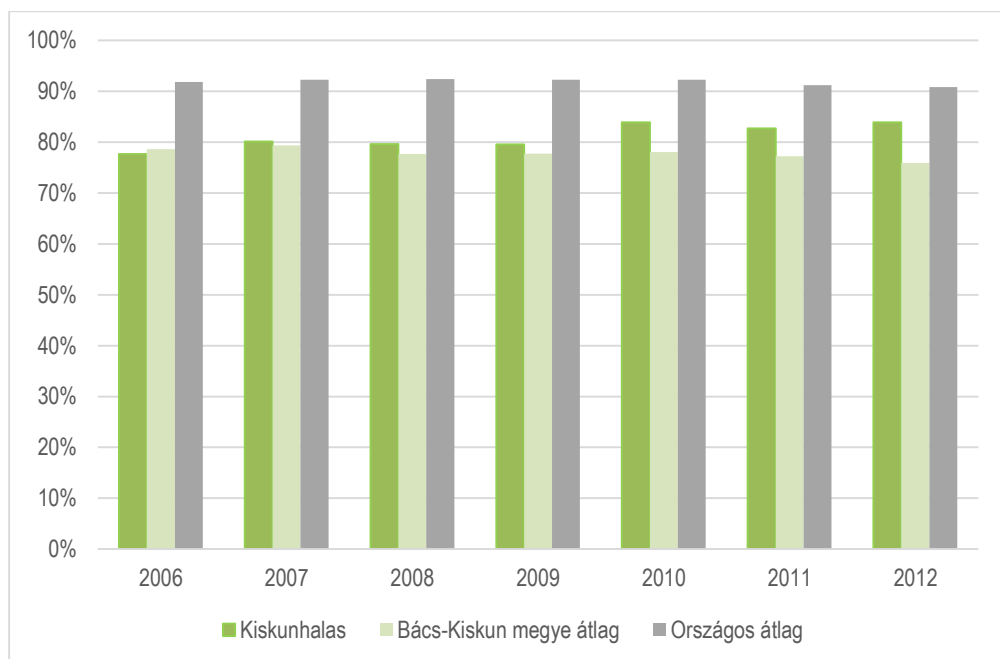
■ Elvégzett fejlesztések

- A települési szilárd hulladék mechanikai-biológiai stabilizációval történő előkezelésének megvalósítása, mechanikai-biológiai hulladékkezelő (továbbiakban:MBH) létesítmények telepítése a regionális létesítményekben
- A zöld hulladék házi komposztálásának elősegítése a háztartásokban házi komposztáló edények kihelyezésével (elsősorban a kisebb lélekszámú településeken)
- Újrahasználati központok kialakítása a hulladékudvarokon ahol zárt konténerben nyílva lehetőség a még funkciójában használható, de a tulajdonos által már megunt bútorok, háztartási eszközök, ruhaneműk leadására.
- Házhoz menő szelektív gyűjtés szerves frakcióra (zöld hulladék).
- Házhoz menő szelektív gyűjtés csomagolási hasznosítható hulladékokra: a begyűjtött csomagolási hulladék speciális öntömörítő gépjárművekkel történő begyűjtése, majd a hulladékkezelő telepeken a hulladék válogatása, bálázása. A meglévő válogató kapacitás fedezi a projektben tervezett szelektíven begyűjtendő hulladék mennyiség válogatási igényét. A házhoz menő szelektív hulladék gyűjtés során az alábbi:
 - hulladékok begyűjtése tervezett az erre a célra kiadott zsákokkal: (csomagolási)
 - papír,(csomagolási) fém; (csomagolási) műanyag.

Közzolgáltató

A településen hulladékkezelési engedéllyel és telephellyel rendelkező szakcég(ek) végzik a hulladék gyűjtését és szállítását.

21. ábra - Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya Kiskunhalason, 2006-2012.

Forrás: KSH

Kiskunhalas város közigazgatási területén a FBH-NP Nonprofit Kft. és a Kunság-Halás Hulladékgazdálkodási Kft. végzi a települési szilárd hulladék (kommunális) rendszeres összegyűjtését. A közzolgáltató még 16 településen végzi a hulladékszállítás, hulladékkezelést. Az elhelyezési (ártalmatlanítási) tevékenység a Homokhátsági Hulladékgazdálkodási Kft.

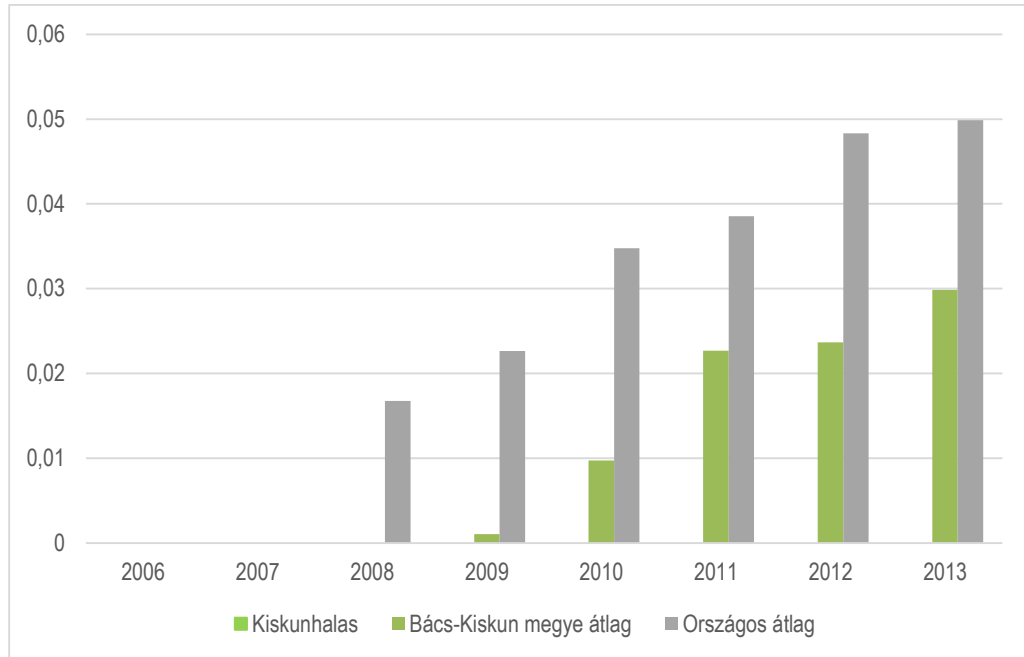

üzemeltetésében lévő Kiskunhalas Szilárd Települési Hulladéklerakón (Kiskunhalas külterület Hrsz 0995/12) történik.

Szelektív
hulladékgyűjtés

A városban a közszolgáltató működtet szelektív hulladékgyűjtést.

22. ábra - A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya, 2006-2013.

Forrás: KSH

Kiskunhalason a lakosság által összegyűjtött és válogatott hulladék frakciókat (üveg, papír, műanyag) a város területén található 32 db gyűjtőszigeten, az ipari park területén működő hulladékudvarban, a hulladékkezelő központban továbbá az arra engedély rendelkező átvevőknél lehet leadni. Kiskunhalas közigazgatási területén a 2013. évben egy gyűjtőpont áthelyezése történt meg, lakossági kérésre, illetve interpelláció alapján a Városi Sportpálya melletti gyűjtősziget át lett helyezve a tér másik oldalára.

Állati eredetű
hulladékok

A Gyepmesteri telep területén dögkút nincs, de kialakítottak egy állati hulla átvevőt, illetve gyepmesteri telepet is. A gyepmesteri telep két funkciót tölt be:

- Kóbor ebek begyűjtése és megfigyelés céljából 21 napos karanténban történő elhelyezés
- Állati tetemek ideiglenes begyűjtése, majd továbbítása az ATEV Zrt-nek.

Folyékony hulladék

A település szennyvízelvezetésével kapcsolatos információkat az 1.16.2 fejezet tartalmazza.

A szennyvíztisztító telepen keletkező szennyvíziszap elhelyezési módja és helye:

A biológiai tisztítási fokozatban képződő 0,4-2 % szárazanyag-tartalmú fölösiszap mennyisége 100-150 m³/d. A szárazanyag tartalomra vonatkoztatott ásványi rész 25-29 %, a szerves rész 71-75%. A fölösiszapot zárt csővezetéken szivattyúzzák az iszapátemelőből a 0930/20 helyrajzi számon található iszapelhelyező telepre, ahol a hidrásokra kapcsolható, hordozható, merevcsöves kézi áttelepítésű csővezetékkel végzik a táblán belüli szétosztást. Az iszapelhelyező telep területe 12 ha. A nagy szervesanyag-tartalmú, bűzös iszap hatása az iszapelhelyező telepre és a talajvízre terhelő hatású.

1.17.7 Vizuális környezetterhelés

A város iparának telepítése kedvező. A város keleti részén lévő ipari terület megfelelő védőtávolságra helyezkedik el az összefüggő lakott területektől, így minimális a vizuális környezetterhelése.

Két külszíni homokbánya működik a város közigazgatási területén.

Kiskunhalas város közigazgatási területén, a közterületeken találkozhatunk kisebb-nagyobb méretű a lakosság által illegálisan elhelyezett kommunális, magán ingatlanról származó zöld, nem ritkán építési-bontási hulladékhalmokkal, az önkormányzat és a szolgáltató által szervezett kötelező közszolgáltatás, valamint a lakosság rendelkezésére álló legális hulladék elhelyezési lehetőségek (hulladékudvar, hulladékkezelő központ, stb.) ellenére. A városban az illegális hulladéklerakások felszámolása, az engedély nélkül hulladékot elhelyezők felkutatása, a szankcionálás folyamatosan történik, a lakossági bejelentések, célzott ellenőrzések alapján, a rendészeti szervek (Városi Rendészet, Mezei Őrszolgálat, stb.) közreműködésével.

1.17.8 Árvízvédelem

Kiskunhalas az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén található, azonban a település árvízvédelmi szakasszal nem rendelkezik.

Vásárhelyi-terv által érintett területek a településen nincsenek.

1.17.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák az alábbiak:

- Talajvédelemmel kapcsolatos tevékenységek

A vízbázisok védelme érdekében Kiskunhalas Város Önkormányzata Képviselőtestületének a 15/2005 (IV.01.) sz. rendeletével bevezette a talajterhelési díjat.

- Levegőszennyezés

A városban levő néhány üzem tevékenysége jelentős bűzhatással jár, mely igen sok problémát okoz/ott az ott lakóknak.

- Felszín alatti vizek, talajvízsüllyedés

Kiskunhalas tágabb térségben a természeti és az emberi tényezők együttes hatására a korábbi állapothoz képest jelentős vízhiány mutatkozik. Ennek megjelenési formái:

- a településektől távolabb a talajvíz süllyedése,
- az állandó és időszakos vízborítottságú területek csökkenése.

A vízhiány mértékét a különböző tanulmányok 10 éves viszonylatban 1-1,5 éves csapadékmennyiségben jelölik meg.

A talajvízsüllyedés leglátványosabban Kiskunhalas közvetlen közelében is a vizes élőhelyek kiszáradásában, átalakulásában, valamint a döntően talajvíz táplálta tavak vízfelületének zsugorodásában, a kisebb tavak kiszáradásában nyilvánul meg.

- Csapadékvíz-elvezetés:

A város főgyűjtő rendszere elkészült, a további csatornák építésére, átépítésére kiviteli tervvel rendelkezik a város. Ezeket a tervek szerint meg kell valósítani. A hálózat karbantartása és esetleges rekonstrukciója (beszűkülő keresztmetszetek, feliszapolódások megszüntetése) során a régebbi építésű főgyűjtők kapacitásvizsgálatát el kell végezni. Mielőbb megszüntetendők az illegális szennyvízbekötések.

További feladatként a város vasúttól K-re eső területére egy átfogó tanulmányterv készítenő az ott keletkező csapadékvizek szakszerű elvezetésének megoldása érdekében, különös tekintettel az új ipari park területére.

A városban keletkező nagy záporok elfolyó vizének gyors levezetése érdekében záportározókra van szükség. Mielőbb meg kell oldani a Csetényi parkban lévő záportározó felújítását, amely egy bizonyos mértékű vízszinttartás mellett része lehetne a pihenő parknak, egyben mikroklimát befolyásoló hatással is járna. Az Erzsébet ligetben létesítendő közparkban is indokolt egy kisebb tározómedencét kialakítani. Távlabbi célként a csapadékvizek és belvizek visszatartására rekonstruálni kell a Harangos tavat. A megvalósítási lehetőségek számba vételekor az egykori állapotot legjobban követő megoldást kell választani, a környezet- és természetvédelmi célokkal egységben.

■ Szennyvíz tisztítás

A tisztítótelep kapacitása 6400 m³/d, a leterhelése 4000 m³/d, ami még elfogadható volna, ám szennyezőanyag mennyiség szempontjából a telep még túlterhelt, KEOP projekt keretében a korszerűsítés folyamatban van.

■ Gázellátás

A gázellátás egyoldali betáplálása távlatban nem nyújt elég biztonságot az ellátásban, ezért a rendszer stabilitása érdekében kétoldali betáplálást kell megvalósítani. A gázátadó állomástól egy É-i megkerülő vezeték építésével, a kertvárost ellátó DN 250 vezetékhez történő csatlakoztatással (mint második betáplálási pont) az új betáplálás megvalósítható. A megkerülő vezeték a város távlati területi fejlesztéseit is szolgálja.

■ Vízellátás

Rövidtávon legfontosabb – és az EU-konformosításhoz is nélkülözhetetlen – fejlesztési feladat a félbehagyott vízkezelési technológia befejezése a II. vízmű telepen. Ezzel párhuzamosan 1000 m³-es térszíni tárolót kell megépíteni. A kiegyensúlyozott vízellátás érdekében további tárolókapacitás kiépítésére van szükség az Alsóvároson, ahol nagy a nyomásingadozás és gyakori a vízhiány. A vizsgálatok szerint egy 2000 m³-es térszíni tároló és rásegítő hálózati szivattyú megépítésével ez a probléma kiküszöbölhető.

Az előregedett vízvezetékek folyamatosan lecserélendők.

Távlati fejlesztésben helyet kell kapnia a korszerű irányítástechnikának mind a víztechnológiában, mind pedig a városi hálózati folyamatok vezérlésében. A külterületi lakosok ellátási lehetőségeit feltáró 1998-as tanulmány alapján a 3500 külterületi lakosból kb. 1800 fő kaphat vezetékcsatlakoztatást a III. vízmű-teleptől kiindulva, a várostól É-ről és Ny-ról megkerülő vezeték megépítésével. A meglévő városi hálózatba D-en becsatlakozó új vezeték egyrészt a város egyenletesebb vízellátását szolgálja, másrészt alapvezetéke lehet az új lakóterületeknek is. A kiépítés több ütemben is megvalósítható.

1.18 Katasztrófavédelem

1.18.1 Építésföldtani korlátok

Alábányászott
területek, barlangok
és pincék területei

Kiskunhalas területén alábányászott területek, barlangok nincsenek.

Csúszás,
süllyedésveszélyes
területek

A település szélerózióknak kitett területeit a Kiskunhalas Város Rendezési Terve tartalmazza. Vízérózióra vonatkozó adat nem szerepel a Rendezési Tervben.

A város területén a domborzati viszonyokból és a tájhasználatból adódóan csúszás- és süllyedésveszélyes terület nincs. Az Országos Felszínmozgás Kataszter alapján – Kiskunhalast érintő - nyilvántartott esemény nincs.

Földrengés
veszélyeztetett
területek

Magyarországon évente átlagosan 100-120 kisebb földrengés van, mely a lakosság részéről nem érzékelhető. Évente mintegy négy-öt olyan földrengés keletkezik, mely az epicentrum környékén már jól érzékelhető, de jelentős károkat nem okoz. Jelentős károkat okozó földrengés 15-20 évente keletkezhet.

Bács-Kiskun megye területéről az első rengést 1739-ben jegyezték fel. E rengés fészke Nagyörös (a megye közvetlen határán lévő város) környezetében lehetett. Kecskeméten 1753-ban figyeltek meg egy 5⁰-os intenzitású rengést. Az 1911-es főrengés kipattanásáig 84 rengés keletkezett a vizsgált területen, elsősorban Kecskeméten, vagy annak közelében (Méntelek, Kerekegyháza, Fülöpháza, Izsák, Helvécia, Kunszállás, Szentkirály körvonalon), de Kecskemét, Lajosmizse és Kiskunfélegyháza is szerepel a katalógusokban.

Bács-Kiskun megye földrengés által elsősorban veszélyeztetett települései: Kecskemét, Kerekegyháza, Ágasegyháza, Ballószög, Izsák, Orgovány, Jakabszállás, Kunszállás, Városföld, Szentkirály, Nyárlőrinc.

1.18.2 Vízirajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1 Árvízveszélyes területek

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében Kiskunhalas nem szerepel.

Az 1.17.8 fejezetben foglaltaknak megfelelően a településnek árvízzel veszélyeztetett területei nincsenek.

1.18.2.2 Belvívveszélyes területek

A település belvízrendszerének bemutatását az 1.17.2.1 fejezet tartalmazza.

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében Kiskunhalas nem szerepel.

A településnek belvízzel veszélyeztetett területei nincsenek, azonban a hirtelen jött időjárási jelenségek / csapadék / a város épített környezetében jelentős károkat okozhatnak. Az esetleges károk csökkentése vagy elkerülése érdekében a szokásos üzemelési, karbantartási feladatokon túlmutató intenzív beavatkozás válhat szükségessé, amelyet Kiskunhalas Belterületi Belvízvédkezési Terv (2011) is tartalmaz.

1.18.2.3 Mély fekvésű területek

Kiskunhalason lévő mély fekvésű területek a Belterületi Belvízvédekezési Terv alapján:

- Felsőváros: Béka-völgyi lakótelep, a városi sportpálya környezete.
- Északi Ipartelep: A terület döntően mély fekvésű lefolyástalan egységekből áll. Kiemelten veszélyes körzetnek minősített a Kárász u. északi része.
- Déli városkapu: A területegység mély peremrészein az ott megtelepedett vállalkozások folyamatos feltöltéssel igyekeznek a káros felszíni vizeket az ingatlanjaiktól távol tartani.
- Sóstói lakótelep és környezete: A területegység lefolyástalan terület része a Sóstói csárda környezete.
- Alsóváros: A területegység alapvetően mély fekvésű, vízvezetésének megoldása csak nagy átmérőjű, zárt csapadékvíz-elvezető rendszerrel oldható meg.
- Tabán városrész: A területegység északi és keleti peremrészeit leszámítva döntően a Dong-ér völgyülethez igazodó mélyterület, vízvezetése a kialakult több száz éves beépítési szerkezete miatt nagyon nagy nehézségekbe ütközik.
- Bükkönyös: A döntően mély fekvésű területekről, az 53-as sz. főközlekedési út irányába lehetett a csapadékvizet kivezetni, azonban főleg a Csalogány utcai vasúti áteresznél természetesen kialakult mély területről a vízvezetést a hiányzó 1-0-0 főgyűjtő megépítésével lehet csak biztosítani.

Az elmúlt évek rendkívül csapadékos időjárása miatt - a fenti területeken - keletkező belvíz folyamatos gondot okoz a lakosság, gazdálkodók, tulajdonosok részére.

1.18.2.4 Árvíz és belvízvédelem

Az 1.17.8, valamint az 1.17.2.1 fejezetekben foglaltaknak megfelelően a településnek árvízzel, valamint belvízzel veszélyeztetett területei nincsenek.

1.18.3 Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

1.18.3.1 Kedvezőtlen morfológiai adottságok

Kedvezőtlen morfológiai adottság (pl. lejtés, falszakadás) Kiskunhalas területén nincs.

1.18.3.2 Mélységi, magassági korlátozások és tevékenységből eredő korlátozások

A település tevékenységből eredő korlátozásokat Kiskunhalas Város Rendezési Terve tartalmazza az alábbi zónák kijelölése alapján: szennyvíztisztító telep védőterülete, hulladékgazdálkodási védőterület, védett természeti terület védőzónája, CH-ipari biztonsági terület, olajszállító vezeték és védősávja, nagynyomású földgázvezeték és védősávja.

1.18.3.3 Ipari veszélyforrások

Kiskunhalason veszélyes ipari üzem nincs.

1.19 Ásványi nyersanyag lelőhely

Kiskunhalason az alábbi érvényes hatósági engedéllyel rendelkező bányászati területek, kutatási engedéllyel rendelkező területek és Műszaki üzemi terv határozattal rendelkező bányák találhatóak:

- MOL Nyrt KTD EÁKT Kiskunhalas - Észak mező
- Kiskunhalas II.-homok
- Kiskunhalas I.-homok

Továbbá a város területét a Kiskunhalas I. – szénhidrogén, a Kiskunhalas II. – szénhidrogén, a Kiskunhalas III. – földgáz, a Kiskunhalas IV. – szénhidrogén, a Kiskunhalas V. – szénhidrogén, Kiskunhalas VI. – szénhidrogén, Kiskunmajsza II. – szénhidrogén, Kiskunmajsza IV. – szénhidrogén, Harkakötöny I. – szénhidrogén, Harkakötöny II. – szénhidrogén, Balotaszállás IX. – szénhidrogén, Szank I. – szénhidrogén bányatelek fedi le.

1.20 Városi klíma

Az általános éghajlati viszonyok leírását az 1.12.1.2 fejezet tartalmazza.

A városban sajátos klimatikus viszonyok alakulnak ki (városklíma), amelyek hőhullámok idején különösen megterhelőek lehetnek. Az egyes városok klímája között jelentős eltérés lehet, mely eredhet az épületek, építmények, burkolatok fizikai jelenlétéből, vagyis az összetett beépítési struktúrából, a burkolatokon használt vízzáró anyagok (aszfalt, beton) miatt megváltozott lefolyási viszonyokból, az alacsony növényborítottságból, a sokféle emberi tevékenység általi (közlekedés, fűtés, ipar) kibocsátásból (hő, vízgőz, szennyező anyagok, stb.).

Ezek a tényezők együttesen jelentősen módosítják a városok klimatikus viszonyait a szabad térszínéhez képest. Ennek legszembetűnőbb megnyilvánulásai például

- a város légterében kialakult hőtöbbség (ún. városi hősziget),
- a megváltozott átszellőzési viszonyok,
- a levegőtisztasági problémák.

A fentieknek megfelelően szükséges, hogy a településszerkezeti, a szabályozási és beépítési tervekben, a zöldterületi rendszer tervezésben és a közút- és közműtervezés során nagyobb hangsúlyt kapjanak a klimatikus szempontok.²

Kiskunhalas városklímáját befolyásoló tényezők:

- magas átlagos évi középhőmérséklet, különösen a nyári magas hőmérséklet miatt nagy a város belső területeinek erős felmelegedése;
- alacsony páratartalom miatt az emberi hőérzet különösen nyáron magas;
- a város sík területen épült, így a város felé bevezető utak megtartása/kiépítése jelentősen segíthet a belterületek kiszellőztetésében;
- kedvező helyzetű települések közé sorolható, hiszen a város területén nem található nagyobb káros anyag kibocsátó ipari komplexum, pusztán néhány kisebb - szennyezőanyagot kibocsátó – létesítmény;

² Városklíma kalauz, 2011

- a városban és környékén az észak- nyugatias szelek dominálnak, amik elősegíthetik a bevezető utak vonalában a város kiszellőztetését;
- a város külterülete erősen vízfolyásokkal (csatornákkal) szabdalva, amely jelentősen hatást gyakorolhat a városi klímára kedvező szélviszonyok mellett, valamint kedvező kialakítása mellett akár rekreációs tevékenységekre is alkalmas lehet, amely jelentősen javítja az emberi hőérzetet;
- a városban több fasor, facsoport van, amely helyi védettséget élvez, illetve védelemre terveznek, amelyek szintén javítják a nyári melegben az arra haladók hőérzetét;
- a város környékén több védett mocsaras terület, ex-lege védett szikes tó van, melyek jó ökológiai állapotban tartása nemcsak kiemelt természetvédelmi feladat, de vizes élőhelyek lévén javítja a városi klímát is;
- a város környékén levő természetvédelmi területek közül homoki élőhelyek is vannak, amelyek azáltal segítik a város klímáját, hogy a szélmozgások miatti szálló por/homok koncentrációját csökkenti a mozgó homok növényzet általi megfogása által;

A település nem tagja a Klímabarát Települések Szövetségének.

2 Helyzetelemző munkarész

2.1 A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

A lakó és az állandó népesség száma folyamatosan csökkent 2001 és 2011 között, de a várost a megyei átlagnál alacsonyabb mértékű természetes fogyás jellemzi.

- A természetes fogyás hatására évről évre csökken az óvodák és az általános iskolák kihasználtsága, még úgy is hogy sokan járnak a járás településeiről Kiskunhalasra iskolába.

Kiskunhalason a vándorlási egyenleg 2006-tól kezdődően a megyei tendenciával párhuzamosan negatív volt, csak 2013-ban lett ismét pozitív. Az elvándorlás a más nagyobb városokban felsőfokú végzettséget szerző fiatalokra jellemző, akik tanulmányaik befejeztével nem költöznek vissza Kiskunhalasra.

- Mivel a városban nincsen felsőfokú oktatási intézmény így a tehetséges fiatalok Szegedre, Budapestre és Gödöllőre járnak egyetemre, ahonnan többségben nem térnek vissza a városba
- Az elvándorlás másik komoly oka, hogy a felsőfokú végzettségű fiatalok nem találnak végzettségüknek megfelelő munkát
- A fiatalok elvándorlása a közösségi programok és egyes városrészekben a közösségi terek hiányára is visszavezethető
- A városnak jelenleg nincs olyan programja, ami a visszaköltözésüket ösztönözné.

A népesség korösszetétele öregedő tendenciát mutat. 2001. évi népszámlálás óta a cigány és a német nemzetiségű lakosság létszáma változott, növekedett jelentősebben.

- A város 9 szegregátumában élők többsége a cigány nemzetiséghez tartozik.

A felsőfokú végzettségűek aránya alacsony, a Kiskunhalas lakosságának iskolai végzettségében ugyanakkor pozitív irányú változások figyelhetők meg a két népszámlálás közti időszakban.

A munkanélküliség komoly problémát jelent a városban. A munkanélküliség szoros összefüggésben van a munkakeresők alacsony iskolai végzettségével. Az idősek és a fiatalok munkanélkülisége ugyanolyan súlyú probléma a városban.

- A fiatalok munkanélküliségének egyik oka, hogy a szakképzések nem veszik figyelembe kellő mértékben a helyi sajátosságokat.
- 250 fő feletti nagyvállalat már nincs a városban, amely nagy mennyiségű alacsonyan képzett munkaerőt foglalkoztatna.

A lakosság jövedelmi szintje országos és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok átlaga alatti.

A lakosság életminőségének tekintetében megállapítható, hogy a kiskunhalasi lakásállomány komfortszintje megyei viszonylatban kedvező. A lakások közcsatornával való ellátottság viszont alacsony.

Társadalmi, térbeli konfliktusok a szegregátumokra és a zártkertes övezetre jellemzőek.

- A szegregátumok növekedésének és a zártkertes övezet lakófunkciójának erősödésének megállításában a város tervezett fejlesztései között az új szociális bérlakások kialakítása jelenthet megoldást.
- A Tabánban a közterületek és ingatlanok állapota leromlott, mely elsősorban az ott kialakult szegregátumoknak köszönhető. Hasonló a probléma a tanyák esetében is.

Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő

A Halasi Média és Kultúra Szolgáltató Nonprofit Kft. feladata a városi közművelődési programjainak eseményeinek rendezése, szervezése, koordinálása, valamint a művelődési ház ad otthont számos civil szervezet és intézmény rendezvényének is. A kulturális életben fontos szerepe van a Thorma János Múzeumnak, a Százezer kötetes a Martonosi Pál Városi Könyvtárnak, a Csipkemúzeumnak, városi színháznak.

A mozi a filmszínházból került kialakításra, nemcsak halasiak, hanem a környező településekről is járnak a felújított moziba.

A halasi sportélet élénk, a versenysport mellett, a diák- és szabadidősport is komoly hagyományokkal rendelkezik.

Bár a város számos közösségi térrel rendelkezik, ugyanakkor azok nem elégítik ki a lakossági igényeket. Nincsenek megfelelő közösségi programok a fiataloknak, és a tömegközlekedés hiányosságai miatt a meglévő programra történő eljutás sem biztosított. A kulturális intézmények folyamatosan helyhiánnyal küszködnek.

- Ugyanakkor a fiatalok és képzett lakosság megtartásához elengedhetetlen feltétele a kulturális igények megfelelő színvonalon való kielégítése.

Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés

Kiskunhalason a működő bölcsődei férőhelyek száma ingadozásokkal, de folyamatosan növekedett az elmúlt 10 évben, kihasználtsága ugyan nem számottevően, de emelkedett.

Az óvodák kihasználtsága csökken. Többségük korszerűtlen, ezért fontos és szükségszerű azok fejlesztése, eszközbeszerzések és épület felújítások által. Általános iskolai tanulók száma csökken, még úgy is, hogy sokan járnak a településre oktatási célból, mert a környező településeken megszűntek intézmények, illetve egyes intézményekben a felső tagozatos oktatás. Az általános iskolákban egyenletes a kihasználtság, kapacitáshiány nem jellemző. A városban egyházi általános iskola is működik, valamint alsó tagozaton német nemzetiségi oktatás is zajlik.

Két állami fenntartású és két egyházi középiskola működik a városban. A tanulók száma 2007 óta folyamatosan csökken. A más településről bejáró középiskolai tanulók aránya a nappali oktatásban a 2011-es visszaesés után jelentősen nőtt.

A kollégiumi kihasználtság az utóbbi években 60 % körül ingadozik a városban. Fejlesztési igény jelentkezik a komfortosság növelésére.

- A város az önkormányzati intézmények energetikai fejlesztését tűzte ki célul, az intézmények hőenergia-költségeinek csökkentése érdekében napkollektorok telepítését tervezi.

A településen nincsen felsőoktatási intézmény, így a fiatalok többsége Szegedre, Budapestre és Gödöllőre jár egyetemre.

- A városban felsőfokú szakképzést szerzett fiatalok helyben nem találnak végzettségüknek megfelelő munkát, tehát a városban elérhető felsőfokú szakképzések nem helyben hasznosulnak. Megállapítható, hogy a képzések nem veszik figyelembe kellő mértékben a helyi sajátosságokat, munkerőpiaci igényeket, és jellemzően nincs olyan foglalkoztató szervezet, amely felsőfokú szakképzetteket nagyobb számban foglalkoztatna.

A háziorvosi és gyermek háziorvosi ellátás lefedett és a városban működő kórház a speciális egészségügyi szolgáltatások iránti igényeket is kielégíti. Lényegében minden osztály és diagnosztikus egység a kórházhoz csatlakozó rendelőintézettel együttesen rendelkezésre áll. Az elmúlt évek egyik kiemelt beruházása a kórház fejlesztése, továbbá önkormányzati

közreműködéssel modern rendelőkbe költözhetnek a házi orvosok. A fejlesztéseknek köszönhetően az egészségügyi intézmények és szolgáltatások a városban korszerűek.

- A kórház a Csipke Hotel és a Gyógyfürdő szomszédságában helyezkedik el a Belvárosban, így gyógyturisztikai fejlesztésekre van lehetőség a településszerkezeti adottságokat tekintve.

A szociális közszolgáltatások tekintetében minden kötelezettséget teljesít az Önkormányzat, a fogyatékkal élők otthonának és az idősek bentlakásos otthonának korszerűsítése, felújítása megtörtént.

Gazdaság szerkezet és dinamika

A működő vállalkozások száma folyamatosan csökkent 2003 óta. Az egyetlen 250 fő feletti nagyvállalat a Levi's 2011-ben szűnt meg.

A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások száma 2008-tól nőtt. Mára fontos a baromfi-, sertésenyésztés, szarvasmarha tartás, szőlészet, borfeldolgozás. A szántóföldi növénytermesztés az állattenyésztés kiszolgálására szakosodott. A rendszerváltást követően a termelőszövetkezetek megszűntek, tervek között szerepel az újraszervezésük valamilyen formában.

Az iparon belül a feldolgozóiparban tevékenykedő vállalkozások száma a legnagyobb. Az iparterületek bővítésére igény mutatkozik.

Kiskunhalas gazdasági szerkezetében a szolgáltatási ágazatnak az országos és a Bács-Kiskun megyei járásközpontok átlagához képest kisebb a jelentősége. A kiskunhalasi kiskereskedelmi egységek száma magas, mely a járáson belüli kereskedelmi funkcióját tükrözi. A városban működő 1300 kisvállalkozás adómentességet élvez.

A 100 %-ban önkormányzati tulajdonban lévő Halasthermál Kft. által működtetett kiskunhalasi strand- és gyógyfürdő magas jódtartalmú, gyógyhatású, 48 Celsius fokos hévízének gyógyidegenforgalmi, rehabilitációs célú hasznosításában meghatározó jelentőségű a kórház közelsége. Tervek között szerepel a fürdő fejlesztésével egy Termálfürdő- és Gerontológiai Központ létrehozása, melynek megvalósítását hátráltatja a forráshiány és a rendezetlen tulajdoni viszonyok.

- A város és környékének természeti adottságai és kulturális öröksége kitűnő alapot jelentenek, az öko- illetve gyógyturizmus számára. Komoly lehetőség a kerékpáros-, a tanyasi-, a vadász- és horgászturizmus fejlesztése is.

Sok német nyugdíjas érkezik és nyaral hónapokon keresztül a város kempingjében, néhányan közülük le is telepednek a városban.

- A tanyák egy részét ők újították fel, így a tanyasi épített örökség megőrzésében fontos szerepet játszanak. Így a gyógyturisztikai fejlesztés közvetetten a tanyasi épített környezet megőrzését és a tanyasi turizmust is támogatja.

A foglalkoztatásban egyértelműen megfigyelhető az építőipar és az egészségügy túlsúlya.

- Mivel a kórház az egyik legnagyobb foglalkoztató a városban így annak fejlesztése nem csak a közszolgáltatások minőségét így az életminőséget javíthatja a településen, hanem a foglalkoztatási problémákat is enyhítheti
- Az egészségügyi szolgáltatások bővítéséhez megfelelő szakképzett munkaerőre is szükség van, melyet a város oktatási intézményei biztosíthatnának. Ugyanakkor itt merül föl az oktatás centralizációjából adódó probléma, miszerint a város iskolái nem választhatják meg a szakmaszerkezetüket. A környező városok jó elérhetősége ugyanakkor lehetővé teszi a halasi fiatalok más településen való tanulását.

A baromfifeldolgozó foglalkoztatása visszaesett, és jellemzően nem helyi munkaerőt vesz igénybe.

- Miközben a közmunkaprogramban egyre többen vesznek részt, addig a baromfi feldolgozóba más településekről hozzák a munkaerőt, ez az ellentmondás nehezen feloldható, mivel a

húsfeldolgozóban való munka presztízse és a munkakörülmények se vonzóak a helyiek számára.

Jelentősebb munkahelyteremtő beruházások az elmúlt években az Ipari Parkban történtek.

- Az ipari park bővítését jelöli ki a településszerkezeti terv. Az ipari parknak kedvező a közlekedésföldrajzi helyzete az 53-as út és vasút közelsége miatt, melyek gyakorlatilag elválasztják a lakott területektől így biztosítva, hogy az ipari park környezetterhelése ne érintse a lakott területeket.

A magasabb hozzáadott értéket termelő vállalkozások nem jellemzőek a városban. A vállalkozások között beszállítói hálózatok és klaszterek kialakulása nem jellemző.

Turisztikai desztináció menedzsment szervezet (TDM) jelenleg nem működik a településen, létrehozása a tervek között szerepel.

- A gazdag épített és természeti örökség értékeinek egy turisztikai csomagba szervezése különösen fontos a város számára (tanyasi iskolák, Végh-kúria, Brinkus-ház, homokbuckák, láprét stb).

Önkormányzat gazdálkodása

Mindössze néhány gazdaságfejlesztési célú fejlesztés valósult meg az elmúlt pár évben. A gazdaságfejlesztés közvetlen eszközei közül Kiskunhalason fontos az Ipari Park szerepe, illetve bővítésének szándéka.

Az önkormányzat foglalkoztatás politikája gyakorlatilag a közmunkaprogramban merül ki, amiben növekvő számú lakos vesz részt.

- A fiatalok megtartása és a településre vonzása érdekében jó megoldás lehet a helyi vállalkozásoknak adókedvezmény biztosítása, amennyiben magasan képzett halasiakat foglalkoztatnak.

Az önkormányzati bérlakások többsége lelakott és felújításra szorul. A város tervezett fejlesztései között további új szociális bérlakások kialakítása szerepel.

- Kedvezményes lakhatás biztosítása is ösztönözheti a képzett fiatalok visszaköltözését. Erre történt már kezdeményezés, a régi laktanyában felújított lakások kerültek kialakításra 8-10 évvel ezelőtt.
- A tervezett szociális bérlakások jelentős új energiaigényt fognak generálni, így korszerű fűtési rendszerek – megújuló energia – alkalmazása javasolt.

Az intézményfenntartásban a legköltségesebbek az iskolák. Az Önkormányzat a fenntartási költségek csökkentésének érdekében az önkormányzati intézmények energetikai fejlesztését tűzte ki célul, az intézmények hőenergia-költségeinek csökkentése érdekében napkollektorok telepítését tervezi. Energiagazdálkodás területén biomassza tüzelés szélesebb körben való használatát, kazáncsere(földgáz), szabályozás fejlesztését, mérések fejlesztését tervezi a város.

Megújuló energiát jelenleg csak intézmények közvetlen energiaellátására használ a város, és egy kiserőmű került kiépítésre, ami egy vegyes kazánt jelent a Sportpályánál.

Táji és természeti adottságok, zöldfelületek

A város táji és természeti adottságai közül fejlesztési potenciál szempontjából a Sóstó (horgászvíz) és a Parkerdő jelentős.

Különleges természeti érték a Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár Természetvédelmi Terület. A Kiskunsági Nemzeti Parknak is vannak a városhoz tartozó területei.

- Turisztikai programcsomagba való szervezésük indokolt.

A város éghajlati viszonyaira egyre inkább jellemzőek a szélsőséges éghajlati események, melyek jelentősen befolyásolják a mezőgazdasági termelést, és komoly vízgazdálkodási feladatokat rónak a városra (belvízkezelés, vízhiány a Sóstóban stb.).

- A vízutánpótlás biztosítására lehetőségként felmerült a fürdő elhasznált vizének a tóba vezetése is.

A város gazdag természeti adottságaira alapozva helye van a városban a tanyasi-és ökoturizmus összehangolásának, fejlesztésének, melyhez kulturális értékekhez kötődő idegenforgalom fejlesztése párosulhat.

Folyamatosan nő a belterületbe vonás a városban. A tervezett úthálózat területhasználat módosító hatását és a természeti területek helyzetét vizsgálni kell a településen, biztosítva az ökológiai hálózatok folytonosságát.

Kiskunhalas a Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagja, szelektív hulladékgyűjtés működik a városban.

A város számos védett fával, facsoporttal és fasorral is rendelkezik, sok utcában koros fák találhatóak, máshol teljesen hiányzik a fasor. A városra a közparkok aránytalan eloszlása jellemző. A Déli telepen, a Délnyugati városrészben, illetve a Felső és Alsóöregszőlőkben nincs épített park. Egyes városrészekben a közösségi terek hiányoznak.

- A közösségi terek, közparkok a lakosok életminőségét javítják, így a funkció hiányos városrészek ezirányú fejlesztése fontos a város népesség megtartó és vonzó képességének növelése érdekében.

Épített környezet

Az egyes városrészek között nagyok az infrastrukturális különbségek. A közösségi funkciók ellátottsága a Belváros és a Felsőváros kivételével alacsony. A városi és kistérségi szintű államigazgatási, hatósági funkciók nagy többsége a Belvárosra koncentrálódik. Az alközpontok hiánya jellemző, bár a város nem túl nagy méretéből adódóan erre nincs feltétlenül szükség. Jelentős az átmenő forgalom, amely az épített környezetre is kedvezőtlen hatással van, erre az iparterületi elkerülő út fejlesztése adhat megoldást. A városközponti foghíjtelteken parkolási gondok kezelése szükséges. Beépülésük esetén a parkolás további problémát fog jelenteni.

A Tabánban a közterületek és ingatlanok állapota leromlott, városképi-városszerkezeti értékéhez méltatlanul állnak. A zártkerti területeken a hagyományos tájhasználat megváltozása, lakófunkciók erősödése jellemző. A tanyás beépítettség eltűnése, átalakulása van folyamatban, ugyanakkor a hagyományos tájképi jelentősége vitathatatlan.

- Mind a Tabánban, mind a zártkertekben a leszakadó társadalmi csoportok tömörülése, szegregációs folyamatok jellemzőek, tehát nemcsak az épített környezet pusztulásával hanem komoly társadalmi konfliktusokkal is küzdenek ezek a városrészek.

Megoldandó feladatot jelent a középületek, közterületek rehabilitációja, fejlesztése a hagyományos városkép erősítésére; városképi jellegű és kulturális értékek megőrzése, a helyi értékvédelem erősítése; fürdő rehabilitációs és turisztikai fejlesztése; zöldterületek turisztikai fejlesztése; Sóstó komplex rekreációs fejlesztése; tanyavilág fejlesztése, megőrzése.

Közlekedési hálózat és minősége

Kiskunhalas várost az európai fő tranzitfolyosók (M5, tervezett M8, M9) elkerülik, azonban térségi szinten fontos csomópontszereppel rendelkezik. A térség fő közlekedési tengelye az észak-déli irányú, 53. sz. nemzetközi közúti forgalmat is bonyolító főút, vasúton pedig a Budapest-Kelebia nemzetközi fővonal.

- A várost keresztüljelző 53-as közút és a vasúti fővonal miatt a közlekedés a fő zaj és légszennyező forrás.

- Az átmenő forgalomból adódóan a kereskedelmi üzletek száma magas a városban a nagy forgalom miatt.

Kiskunhalas minden ötödik munkahelyén a környékről bejáró emberek dolgoznak, a város ellátó közterközponti és térségi oktatási feladatokat is.

- A város járásszékhelyi szerepét tehát kedvező közlekedésföldrajzi helyzete és a humán közszolgáltatások rendelkezésre állása adja.

A város autóbusz- és vasúti közlekedés szempontjából is regionális alközpont. A várost érintő helyközi autóbusz szolgáltatás hálózati lefedettség néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető.

A városnak még nincs elkerülő útja, a központot az 53. sz. főút átkelési szakasza egy tehermentesítő szakasszal elkerüli – keletről, a települést egy viszonylag konfliktusmentes sávban metszve.

- Az elkerülő úttal kapcsolatban fenn áll a veszély hogy a város kereskedelmi funkciója csökken, ha az átmenő forgalom elkerüli a várost.

Kiskunhalason a belterületi önkormányzati utak közül 94,9 km kiépített és 37,8 km kiépítetlen.

- Mivel a külterületen (tanyákon), illetve zártkertekben élők száma folyamatosan nő így egyre nagyobb igény van a külterületi szilárd útburkolatú utakra.

A városközpontja jellemző, hogy a szükséges mennyiséghez képest kevés a parkolóhely. A kerékpárosok aránya, jelenléte meghatározó a város közlekedésében.

Közművek

A városban a víztároló kapacitás nem elegendő. A vízbázisként szolgáló mélyfúrású kutak vize minden esetben határértéket (0,2 mg/l) meghaladó mértékben tartalmaz vasat, határértéket megközelítő (0,01 mg/l) mértékben arzént- vízkezelés részben megoldott. A vezetékes vízellátás közel 100 %-os. A városban két termálkút üzemel, amelynek vize a Halasi Városgazda Zrt. által üzemeltetett, Halasthermál Fürdő és Idegenforgalmi Kft. nyitott és fedett fürdőiben hasznosul.

A város szennyvízgyűjtő-hálózatába 2001-ben a lakások 43 %-át, 2009-ben 66 %-át, 2013-ban pedig 60 %-át bekapcsolták. Rövidtávon legfontosabb – és az EU-konformitáshoz is nélkülözhetetlen – fejlesztési feladat a félbehagyott vízkezelési technológia befejezése a II. vízmű telepen.

Csapadékvíz elvezetés: A város főgyűjtő rendszere elkészült, Járószéki vésztározó (önkormányzati kézbe átvenni), Csetényi parkban lévő záportározó (felújítás) is. Kiskunhalas város csapadékvíz elvezető hálózata nem képez egységes rendszert, magán területeken is alig tarthatók vagy elöregedtek. A vasúttól keletre eső területére egy átfogó tanulmányterv készítendő az ott keletkező csapadékvizek szakszerű elvezetésének megoldása érdekében, különös tekintettel az új ipari park területére.

A város gázellátása belterületen 100 %-os, jelenleg a kiskertes és tanyás ingatlanok ellátása van folyamatban.

Környezetvédelem

Duna – Tisza közti Hátság ezen belül a Dorozsma – Majsza homokhátság, futóhomokos táján található a város. A szénhidrogének kialakulására (Szank) volt lehetőség. Hasznosítható rendelkezésre álló nyersanyag az agyag, kavics az építőipar számára.

A város fő vízfolyásai a Dongéri-főcsatorna és az Alsószállási-csatorna (szennyvíz befogadó). A Sóstó horgászvizek és a Fejetéki mocsár fontos felszíni vizes területek.

Kiskunhalas az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. A talajvíz nitrát, valamint ammónium szennyezettsége mezőgazdasági tevékenység és szennyvíz miatt jellemző. Sajnos ólom és arzén tartalom is magas. A településektől távolabb a talajvíz süllyedése és az állandó és időszakos vízborítottságú területek csökkenése jellemző.

Levegőminőségi szempontból kedvező helyzetben van a város, nincs nagymértékű ipari eredetű emisszió, legjelentősebb terhelő a közúti közlekedési jármű forgalom (53. sz. főút).

Egyetlen jelentősebb zajforrás a közúti közlekedés. Az ipari terület megfelelő védőtávolságra helyezkedik el az összefüggő lakott területektől, de lakókörnyezetbe települt üzemi létesítmények okozhatnak zavaró zajhatásokat.

Kiskunhalas a Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagja, Kiskunhalas Szilárd Települési Hulladéklerakón történik az elhelyezés, szelektív hulladékgyűjtés is működik.

3 Helyzetértékelő munkarész

3.1 Helyzetelemzés eredményeinek értékelése

3.1.1 A folyamatok értékelése

A város egyik legsúlyosabb problémája a lakosság foglalkoztatása, ehhez kapcsolódóan pedig a fiatalok elvándorlása, melynek oka a munkalehetőségek hiánya. A városban maradó fiatalok közül az alacsonyan (középfokú) képzettek találnak könnyebben munkát. A magasan képzett fiatalok nem Kiskunhalason szerzik a végzettségüket, tanulmányaikat Kecskeméten, Szegeden vagy Budapesten végzik. Jellemzően ezekben a városokban munkát is találnak és letelepednek. Az önkormányzatnak jelenleg nincsenek olyan foglalkoztatáspolitikai intézkedései, melyek a képzett fiatalok helyben tartását ösztönöznék, de ennek kialakítása a tervek között szerepel, és volt is már rá kezdeményezés. A fiatalok számára nemcsak munkalehetőséget és megfelelő lakhatási körülményeket szükséges biztosítani, hanem jó színvonalú kulturális, közösségi és sportolási lehetőségeket is. A városközponti területeken koncentrálódnak a közösségi programok (mozi, színház), míg a város peremén kevés helyszín áll rendelkezésre szabadidős program lehetőségekre. A város belső közlekedési rendszere pedig nem minden esetben teszi lehetővé a városközponti szolgáltatások külső városrészekből való megközelítését.

Az előzőekből is következően a lakosság előregedése figyelhető meg a városban. Ez ellen ható folyamat a szegregátumokban élő lakosság fiataljai számának a növekedése. A szegregátumokban élők életkörülményeinek, foglalkoztatásának megoldása egyre nagyobb kihívást jelent a város számára. A városban 9 szegregátum található, ezek egymáshoz közeli utcatorokat jelentenek, nagyszámú és növekvő lakossággal.

A város kedvező közlekedés-földrajzi helyzete miatt új befektetők érkezésére számít. Az Önkormányzat támogatja a KKV-kat, ennek ellenére az elmúlt években csökkent a vállalkozások száma. A mezőgazdaságnak még mindig jelentős szerepe van, a vállalkozások száma nő ebben az ágazatban. A turizmusfejlesztésben, de főként a rekreációs fejlesztésekben is van potenciál a városban. A város gyógyvízzel és arra települt fürdővel rendelkezik. A Belváros ezen területének egyrészt a városlakók rekreációját kell szolgálnia és/vagy gyógyturisztikai célra történő hasznosítása jó lehetőség.

Az egészségügyi alágazatban tevékenykedő vállalkozások száma nagy a településen, a kórház, a fürdő és a határhoz való közelség együttes lehetőségeinek kihasználásában érdemes gondolkodni. Jelenleg is érkeznek külföldi turisták a városba, de főként Németországból nyugdíjasok. Közülük néhányan tanyákat is megvásároltak és felújítottak. A tanyavilág sorsa egy másik fontos és számos kérdést fölvető téma a város életében. A tanyák kultúrtörténeti értékek, ugyanakkor a városból kiszorult szegények tanyákba való beköltözésével teljesen lepusztulnak. Az oda költözők pedig egyre rosszabb körülmények között élnek.

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése - SWOT elemzés

21. táblázat – SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
1. társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> ■ várost a megyei átlagnál alacsonyabb mértékű természetes fogyás jellemzi ■ lakosság iskolai végzettsége nőtt (2001-2011) ■ megyei viszonylatban kedvező lakáskörülmények 	<ul style="list-style-type: none"> ■ népesség száma csökken a természetes fogyás és a negatív vándorlási egyenleg miatt ■ elvándorlás a nagyobb városokba a felsőfokú végzettséget szerző fiatalokra jellemző, akik tanulmányaik befejeztével nem költöznek vissza Kiskunhalasra ■ társadalom elöregedése ■ felsőfokú végzettségűek aránya alacsony ■ nagy munkanélküliség ■ lakosság átlagos jövedeleme alacsony ■ társadalmi, térbeli konfliktusok a szegregátumokban és a zártkertes övezetben
2. települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> ■ 188 civil szervezet közül néhány közreműködik rendezvények megvalósításában ■ Kiskunhalasi Művelődési Központ otthont ad számos civil szervezet és intézmény rendezvényének ■ Thorma Galéria kiállítása ■ százezer kötetes a Martonosi Pál Városi Könyvtár ■ Csipkemúzeum - halasi csipke turisztikai és kulturális értéke ■ városi színház, mozi – térségi vonzás ■ tradicionális rendezvények (Város Napja, Nemzetközi Csipkefesztivál) ■ halasi sportélet élénk 	<ul style="list-style-type: none"> ■ helyi lakosok csak egy részét tudják a civilek mozgósítani ■ művelődési ház helyhiánnyal küszködik ■ színháznak csak egy terme van, ami kevésnek bizonyul ■ közösségi terek nem elégítik ki a lakossági igényeket ■ nincsenek megfelelő közösségi programok a fiataloknak ■ tömegközlekedés hiányosságai miatt a programokra történő eljutás nem biztosított
3. intézmény-rendszer (köszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ működő bölcsődei férőhelyek száma és kihasználtsága is enyhén nő ■ óvodák kihasználtsága 91%-os ■ sok gyerek jár a környező településekről Kiskunhalasra iskolába ■ két állami fenntartású és két egyházi középiskola működik változatos szakmaszerkezettel ■ más településről bejáró középiskolai tanulók aránya nő ■ városban felsőfokú szakképzés működik ■ háziorvosi, gyógyszerári, védőnői ellátás megfelelő ■ a kórház a speciális egészségügyi szolgáltatások iránti igényeket kielégíti ■ a fogyatékosok otthona, idősek bentlakásos otthona felújítása megtörtént 	<ul style="list-style-type: none"> ■ egyre szükségesebbek az eszközbeszerzések és épület felújítások ■ kollégium kihasználtsága alacsony ■ településen nincsen felsőoktatási intézmény ■ városban felsőfokú szakképzést szerzett fiatalok helyben nem találnak végzettségükhöz megfelelő munkát, ezért az itt nyújtott, szerzett felsőfokú szakképzések nem helyben hasznosulnak

Erősségek	Gyengeségek
4. gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> ■ megyei 50-249 főt foglalkoztató vállalatok magas száma ■ fontos a baromfi-, sertéstenyésztés, szarvasmarhatartás, szőlészet, borfeldolgozás ■ kiskereskedelmi egységek száma magas ■ öko- illetve gyógyturizmus fejlődése ■ kerékpáros-, a tanyasi-, a vadász- és horgászturizmus népszerűsödése ■ sok német nyugdíjas nyaral a városban, néhányan közülük le is telepednek ■ jelentős munkahelyteremtő beruházások az Ipari Parkban 	<ul style="list-style-type: none"> ■ vállalkozások száma folyamatosan csökken ■ egyetlen nagyvállalat a Levi's bezárt ■ szolgáltatási ágazatnak kis jelentősége ■ Halas Hotel bezárt, ami 400 férőhelyes volt ■ baromfifeldolgozó foglalkoztatása visszaesett ■ magasabb hozzáadott értéket termelő vállalkozások nincsenek ■ beszállítói hálózatok és klaszterek kialakulása nem jellemző ■ nincs elég iparterület, ami hasznosítható lehetne, ha befektető érkezik, egyes területeket nem lehet átminősíteni
5. önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> ■ kezdeményezések kedvezményes lakhatás biztosítására a képzett fiatalok visszaköltözésének támogatására ■ közmunkaprogram hatékonyan működik ■ nagyszámú önkormányzati bérlakások a városközpontban és környékén találhatóak ■ megújuló energia használata a közintézményekben ■ kiserőmű kiépítése a Sportpálya ellátására ■ iparüzési adóbevételek stabilan beérkeznek, sőt utóbbi években tervezettnél több 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a volt laktanyán felújított lakásokat alakítottak, de a képzett fiatalok nem költöztek oda ■ Városgazda Zrt. végzi a befektetők vonzását, de kapacitás hiánnyal küzd ■ közmunkaprogramban résztvevők száma nő ■ városnak jelenleg nincs olyan programja, ami a képzett fiatalok visszaköltözését ösztönözné ■ önkormányzati bérlakások többsége felújításra szorul ■ az iskolák fenntartása költséges a korszerűtlen fűtési rendszer miatt
6. táji és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> ■ fejlesztési potenciál a Sóstó (horgászvíz) és a Parkerdő ■ különleges természeti érték a Kiskunhalasi Fejétké-mocsár ■ Kiskunsági Nemzeti Parknak is vannak a városhoz tartozó területei ■ Kiskunhalas a Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagja, szelektív gyűjtés is van a városban 	<ul style="list-style-type: none"> ■ éghajlati viszonyaira sajnos egyre inkább jellemzőek a szélsőséges éghajlati események ■ folyamatosan nő a belterületbe vonás a városban a természeti területek rovására
7. zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> ■ város számos védett fával, facsoporttal és fasorral is rendelkezik 	<ul style="list-style-type: none"> ■ sok utcában koros fák találhatóak, máshol teljesen hiányzik a fasor ■ utcai gyümölcsfák magas aránya jellemző ■ közparkok aránytalan eloszlása jellemző, a Déli telepen, a Délnyugati városrészben, illetve a Felső és Alsóöregszőlőkben, egyáltalán nincs épített park ■ egyes városrészekben a közösségi terek hiányoznak ■ közlekedési területek mellett a zöldsávok csökkenése jellemző a parkolók javára
8. épített környezet (épített örökség is)	

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ■ tanyás beépítettség, mint hagyományos tájképi érték ■ hagyományos városkép, kulturális öröksége épületei ■ Tabán városszerkezeti adottságai városképi jelentőségűek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ közösségi funkciók hiánya (Belváros, Felsőváros kivételével) ■ jelentős átmenő forgalom épített környezetre kedvezőtlen hatással van ■ városközponti foghíjtelkek beépítetlensége ■ Tabánban a közterületek és ingatlanok állapota leromlott ■ zártkerti területeken a hagyományos tájhasználat megváltozása, lakófunkciók erősödése ■ tanyák elnéptelenedése, értékes épületek állapotának romlása
9. közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ előny a vasúti tranzitfolyosó jelenléte ■ legnagyobb átmenő forgalmú közúti irányok (pl. M5) elkerülik ■ belterületen magas a kiépített utak aránya ■ megfelelő autóbuszos ellátottság ■ magas a kerékpárosok részaránya a helyi forgalomban 	<ul style="list-style-type: none"> ■ európai fő tranzitfolyosók (M5, tervezett M8, M9) elkerülik, ■ városközpontban kevés a parkolóhely ■ 53. sz. főút átmenő forgalma és a városi úthálózat szerkezete miatt a város belső részét és a belvárost átmenő forgalom terheli ■ buszpályaudvar (busztárolás) helyszíne kedvezőtlen, környezete rendetlen ■ országos és helyi közutak rossz állapota ■ vasútállomás utasforgalmi szolgáltatási szintje rossz ■ veszélyes baleseti góchelyek
10. közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ vezetékes vízellátás közel 100 %-os ■ két termálkút vize Halasthermál Fürdőben hasznosul ■ szennyvízgyűjtő-hálózatába lakások 60 %-át bekapcsolták ■ csapadékvíz elvezetés főgyűjtő rendszere elkészült, Járószéki véstározó, Csetényi parkban lévő záportározó (felújítás) is ■ város gázellátása belterületen 100 %-os, jelenleg a kiskertes és tanyás ingatlanok ellátása van folyamatban 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ivóvíztároló kapacitás nem elegendő ■ vízbázisként szolgáló mélyfúrású kutak vize minden esetben határértéket meghaladó mértékben tartalmaz vasat, határértéket megközelítő mértékben arzént - vízkezelés részben megoldott ■ csapadékvíz elvezető hálózata nem képez egységes rendszert, magán területeken is alig tarthatók vagy elöregedtek ■ szennyvízcsatornával való ellátottság közel 90%-os, de még kevesen kötötték rá, így a lakások közcsatornával való ellátottsága alacsony
11. környezetvédelem - klímaturatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> ■ az agyag, kavics az építőipar számára hasznosítható nyersanyaggal rendelkezik a város ■ Sóstó horgászvizek és a Fejetéki Mocsár fontos felszíni vizes területek ■ levegőminőségi szempontból kedvező helyzetben ■ ipari terület megfelelő védőtávolságra helyezkednek el az összefüggő lakott területektől 	<ul style="list-style-type: none"> ■ településektől távolabb a talajvíz süllyedése és az állandó és időszakos vízborítottságú területek csökkenése jellemző ■ egyetlen jelentősebb zajforrás és légszennyező a közúti és a vasúti közlekedés

Lehetőségek	Veszélyek
1. társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> ■ ösztöndíjak, fészekrakó program ■ középfokú oktatás piaci igények szerinti alakítása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ szegregátumok növekedése, társadalmi gazdasági problémák jelentkezése ■ fiatal és képzett lakosság további elvándorlása ■ társadalom súlyosbodó előregedése, ami fokozott anyagi terhet ró az aktív lakosságra ■ alacsony társadalmi státuszú csoportok beköltözése, szegények zártkertekbe és külterületre való kiszorulása, növekvő elszigeteltség, közszolgáltatások hiánya
2. települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> ■ közösségi kulturális intézmények kínálatbővítése ■ vendégelőadások, filmek érkeznek ■ támogatási forrás új művelődési ház építésére ■ civil szervezetek tevékenysége által kultúra és közösségi programok térbeli decentralizálása a városban ■ pénzügyi források sportinfrastruktúra fejlesztés és sportegyesületek támogatására 	<ul style="list-style-type: none"> ■ fiatalok nem találnak megfelelő programot a városban és elvándorolnak, vagy olyan időtöltést választanak, ami káros számukra ■ a civilek nem tudnak megfelelően működni, egyes szervezetek ellehetetlenülnek, mivel nincs hely, ahol összegyűlhetnek
3. intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ kollégium fejlesztésével több helyről érkeznek tanulók a városba 	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános iskolák kihasználtságának csökkenése ■ kollégiumi férőhelyek kihasználtsága csökken a romló komfortszint miatt
4. gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> ■ mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások száma tovább nő ■ termelő szövetkezetek valamilyen formában újraindulnak ■ iparterületek bővítésére van igény, mivel új befektetők érkeznek ■ a gyógyfürdő és a kórház közelsége miatt a gyógyturizmus fejlesztésére megnő az igény ■ TDM szervezet alakul a környező fürdővárosokkal 	<ul style="list-style-type: none"> ■ újonnan létrehozandó Termálfürdő- és Gerontológiai Központ megvalósításában hátráltató tényező a forráshiány és a rendezetlen tulajdoni viszonyok, így nem tud megvalósulni ■ minőségi szálláshely hiány miatt kevesebb turista érkezik
5. önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> ■ helyi vállalkozások támogatására nyílik forrás lehetőség ■ forrás intézmények fűtőkorszerűsítésére, így a fenntartási költségek csökkennek ■ forrás további új szociális bérlakások kialakítására 	<ul style="list-style-type: none"> ■ közfoglalkoztatottak növekvő száma, annak anyagi terhe ■ épületkorszerűsítések elmaradása, intézmény fenntartási költségek növekedése
6. táji és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> ■ város gazdag természeti adottságaira alapozva a tanyasi- és ökoturizmus iránti igény nő 	<ul style="list-style-type: none"> ■ tervezett úthálózat területhasználatot módosító negatív hatása az ökológiai hálózatok folytonosságára

Lehetőségek	Veszélyek
7. zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> ■ városrehabilitáció keretében fasor rekonstrukciókra is jut forrás mely javíthatja a zöldfelületek állapotát 	<ul style="list-style-type: none"> ■ közterületi rehabilitáció nem jár együtt a zöldterület létesítésével, megújításával
8. épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ forrás a középületek, közterületek rehabilitációjára ■ igény és forrás a fürdő rehabilitációs és turisztikai fejlesztésére ■ forrás a Sóstó komplex rekreációs fejlesztésére 	<ul style="list-style-type: none"> ■ városközponti foghíjtelkek beépülésével a parkolás további problémát fog jelenteni ■ tanyás térségek lepusztulása ■ zártkertekben lakófunkció erősödése ■ Tabán épületeinek lepusztulása ■ további közösségi terek kialakítása elmarad
9. közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> ■ elkerülő út épül ■ a buszpályaudvar (busztárolás) áthelyezésre kerül ■ országos és helyi közutak állapota javul ■ a vasútállomás utasforgalmi szolgáltatásai javulnak 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a meglévő közúti közlekedési infrastruktúrán a forgalom, ezáltal a baleseti veszélyeztetettség és a környezetszennyezés növekedése ■ a növekvő közúti forgalom miatt csökken a kerékpározási kedv és növekvő parkolási problémák jelentkeznek ■ nyugati elkerülő út előkészítésének elmaradása ■ az állami közútkezelő és az önkormányzat forráshiánya miatt a fenntartási tevékenységek és a fejlesztések csúszása ■ pályázatokhoz szükséges önrész hiánya
10. közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> ■ forrás csapadékvíz elvezetési tanulmányterv készítésére és a tervek megvalósítására 	<ul style="list-style-type: none"> ■ az EU-konformitáshoz nélkülözhetetlen, a félbehagyott vízkezelési technológia befejezésének elmaradása a II. vízmű telepen ■ magas beruházási költségű vízrendezési projektekre nem lesz elég forrás a TOP-ból
11. környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> ■ megújuló energia növekvő versenyképessége ■ környezetterhelő anyagok (pl. szennyvíziszapok) hasznosítása ■ mezőgazdasági hulladékok energetikai célú hasznosítása (higtrágya, mezőgazdasági melléktermékek anaerob fermentációja – biogáz kinyerés céljából, a komposzt a mezőgazdasági hasznosítása) ■ térségi összefogás sürgetése a talajvízszint csökkenésének megállítására, tározótavak kialakítására ■ kedvező szabályozási környezet a hulladékok hasznosítására 	<ul style="list-style-type: none"> ■ talajvíz nitrát, valamint ammónium szennyezettsége mezőgazdasági tevékenység és szennyvíz miatt jellemző sajnos ólom és arzén tartalom is magas ■ megújuló energiaforrások létesítményeinek átgondolatlan telepítése tájromboló lehet (pl. tervezett napelem park) ■ napelemek megadóztatása (termékdíj) ellehetetleníti az ilyen beruházásokat, mert azok vagy nem, vagy csak jóval hosszabb időtáv alatt térülnek meg ■ mezőgazdasági eredetű, az állattartó telepekről kikerülő, a lakott területekről és a kommunális hulladék-lerakókból szivárgó szennyezések érintik a vízbázist ■ vízháztartási szélsőségek nem megfelelő kezelése, szélsőséges időjárási viszonyok, szárazság, belvíz ■ hulladékgazdálkodási szolgáltatási díjak jelentősen emelkednek

3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata, a fejlesztés területi korlátai és lehetőségei

Az iparterületi fejlesztéseket a kijelölt területeken jelenleg akadályozza, hogy a tulajdonosok egy része a jelenlegi mezőgazdasági használat folytatásában érdekelt.

A 2011. évben elfogadott módosítás jelölt ki városias lakókörnyezetben több fejlesztésre alkalmas területet, lakótelepeken, zöldfelületek egy részén, foghíjtelkeken. A módosítások önkormányzati kezdeményezésre történtek, azonban a megteremtett lehetőségek egyike esetében sem történt fejlesztés befektetői szándék és érdeklődés hiányában.

Nincs tudomásunk olyan fejlesztésről, mely a szabályozás gátjai miatt hiúsult meg. Helyben tevékenykedő vállalkozások saját területükön és a jelenlegi szabályozás mellett meg tudták valósítani elképzeléseiket, a fennálló jogi környezetben sikerült megtalálni azokat a megoldásokat, amik a tervezett fejlesztések megvalósítását lehetővé tették. Új betelepülő vállalkozások érdeklődés szintjéig jutottak, azonban tényleges lépések nem történtek, ennek oka azonban nem a szabályozás vagy a területi korlátok voltak.

22. táblázat - Területrendezési terv módosításai

A változás tartalma az érintett dokumentumban, változás éve	A célzott fejlesztés megjelölése
Erzsébet tér és a Dong-ér völgyi út nyomvonalát érintő változtatás. Településszerkezeti terv (TSzT), Szabályozási terv (SzT) 2009. évi módosítása	Dong ér völgyi út II. ütemének kiépítése a módosított nyomvonal szerint megvalósult. A további ütemek forráshiány miatt nem készültek el.
178/2010. Kth határozat TSzT és Szt módosítás	Egyes közlekedési csomópontok közelébe telepítendő üzemanydtűltők megépítésnek lehetőségét teremtette meg a módosítás, ezek azonban beruházói érdeklődés miatt nem valósultak meg.
T1 jelű külterületi és T2 jelű belterületi módosított településszerkezeti terve az Erzsébet királyné térre vonatkozó módosítás nélkül (2011)	A település belterületén, már kialakult városias, lakótelepi környezetben levő közterületek újraszabályozásával új beépíthető területeket jelölt ki a módosítás. A megteremtett lehetőségek egyike sem vált valóra, befektetői szándék és érdeklődés hiányában.
283/2012. Kth. határozat TSzT és Szt módosítás	A zártkerti övezetet keresztül szelő egyik feltáró út szabályozása történt meg, a beruházás azonban forráshiány miatt nem kezdődött meg.
2014-ben új eljárás kezdődött: Keleti Iparterületre vonatkozóan, majd ezt kiterjesztették minden gazdasági területére, valamint a terv keretében kijelöli majd a városi fürdő tervezett gyógyhelyének határvonalát is. Folyamatban	A módosítás nyomán egyes ipari övezetek kereskedelmi-szolgáltató övezetbe sorolásával szélesebb körű hasznosítás lehetősége nyílik meg az érintett területeken.

Forrás: Kiskunhalas Város Önkormányzata

Általánosan elmondható, hogy a kérelmezett módosítások többségét nem követte megvalósítás. Ennek oka, nem a szabályozás elégtelensége, hanem a befektetői szándék volt.

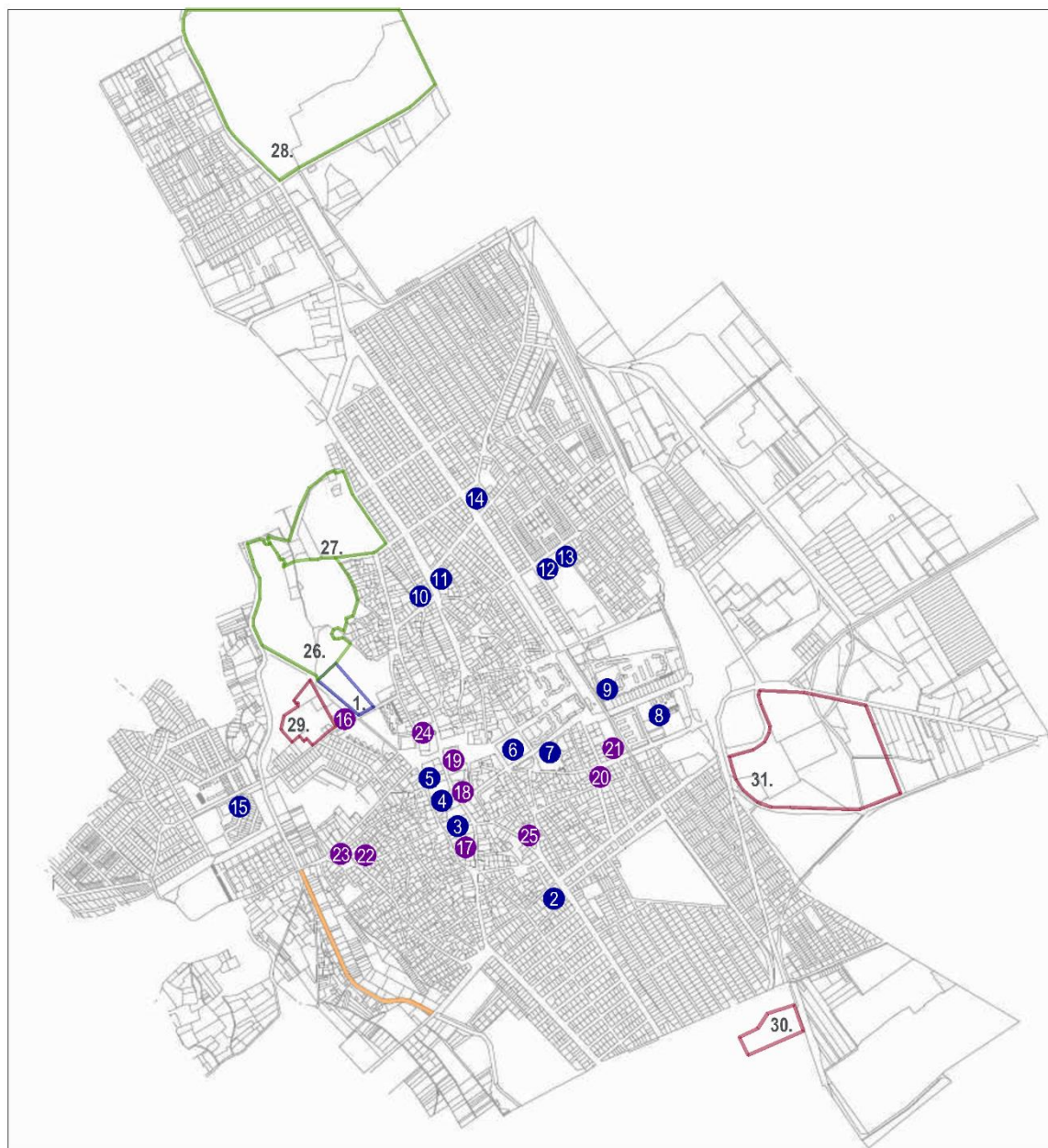

3.2 Problématérkép / Értéktérkép

	ÉRTÉK		PROBLÉMA	
	MI?	HOL?	MI?	HOL?
1. Belváros				
	T1. a foglalkoztatottság szintje magas, lakáskörül-mények kedvezőek	egész városrészre jellemző	I2. a városon áthaladó forgalom környezetterhelése	53-as út mentén
	G1. funkciógazdagság, a kistérségi feladatokat is ellátó szolgáltatások, kulturális és közigazgatási intézmények széles köre és koncentrált jelenléte	városközpontra jellemző: Semmelweis Kórház, közintézmények, Gyógyfürdő	É1. a központi épületek gyakori rossz állapota	városközpontra jellemző
2. Felsőváros				
	G2. a különböző profilú vállalkozások jelentős száma	egész városrészre jellemző	T2. szegregátum jelenléte városrész északnyugati részén	Kőrösi út - Jókai utca - Határ utca meghosszabbított vonala
	K2. jelentős zöldfelületek	Csetényi-emlékpark, sportpálya	I1. az áthaladó forgalom környezetterhelése	53-as út mentén
3. Sóstói lakótelep				
	a Sóstó pihenőpark jelenléte a városrészben	a városrész keleti oldalát foglalja el	a népességen belül kiemelkedő az alacsony iskolázottságúak aránya	egész városrészre jellemző
	több kereskedelmi üzlet található a városrészben	a városrész lakótelepi részére jellemző	relatív nagy távolság a közszolgáltatásokat nyújtó városrészekről	egész városrészre jellemző
4. Kertváros				
	saját iskolája van a városrésznek sportpályával	Nyírfa utca 23.	„egycsatornás” közlekedési kapcsolat a város többi részével	Mártírok útja

	ÉRTÉK		PROBLÉMA	
	MI?	HOL?	MI?	HOL?
	lakosság magas iskolai végzettsége, munkanélküliség, lakáskörülmények	egész városrészre általánosan jellemző	az alközponti jelleghez igazodó közösségi terek hiánya (csak az iskola sportpályája)	Kanizsa tér környéke
5. Tabán				
	városképi jelentőségű történelmi városszerkezeti adottságok (pl: Babó-ház, Brinkus-ház és Darányi ház)	Babó ház: Alkotmány utca 4; Brinkus-ház: Vajda utca 2.; darányi ház: Dózsa György utca 1.	szegregátumok koncentrált jelenléte a városrész északnyugati és déli részén	Szász Károly utca déli oldala - Sáros utca nyugati oldala - Fecske utca - Hunyadi utca - Vezér utca - Polgár utca nyugati oldala - Pipa utca - Hunyadi utca - Kosár utca - Polgár utca nyugati oldala
	közel fekszik a Belvároshoz és ezáltal a közösségi funkciók elérhetősége problémamentes	Szász Károly út- Köztársaság út és csomópontjuk a Belváros és Tabán határa	épített környezet értékeinek lepusztulása	Babó ház: Alkotmány utca 4; Brinkus-ház: Vajda utca 2.; darányi ház: Dózsa György utca 1.
6. Alsóváros				
	az iskola és a könyvtár jelenléte könnyen hozzáférhetővé teszi az oktatási és közművelődési szolgáltatások egy részét	Szövetség tér 11.	szegregátumok a városrész nyugati és keleti részén	2-es, 3-as, 4-es, 6.-os és 7-es szegregátum területe
	a városrész kereskedelmi szolgáltató funkciója folyamatosan erősödik	53-as úttól délre, az Átlós úti körforgalom után	örökölt környezeti problémák a volt laktanya területén	Szegedi út Átlós út által közrezárt terület
7. Oncsa lakótelep és lpartelep				
	II. Rákóczi Ferenc Szakközépiskola és Kollégium tangazdasága közelsége	Erdei tér	viszonylagos izoláltság a város többi részétől	

	ÉRTÉK		PROBLÉMA	
	MI?	HOL?	MI?	HOL?
	Halasi Ipari park és iparterületek	Szegedi és Majsai út által közrezárt terület	a vasúti közlekedés zajszennyezése	vasút mentén
8. Dél-nyugati városrész				
	közfunkció jelenléte (Baky kastély Családok Átmenti Otthonának és Református temető)	Temető:Kopolyai utca és Csendes köz fogja közre Baky kastély: Ván Benjámín u. 11.	zártkerti jelleg megerősödése	egész városrészre általánosan jellemző
	Dongér völgyi út tehermentesítő út	Dongéri főcsatorna mentén	nagy kiterjedésű szegregátum	Kopolyai út keleti oldala a Kopolya köztől a dűlőútig - Ván Benjámín utca északi oldala - Homok utca mindkét oldala - Homok utca meghosszabbítása a csendes köz és a Kopolyai út kereszteződéséig - Kopolyai út nyugati oldala
9. Felső-és Alsóöregszőlős				
	hagyományos, tájképi jelentőségű lakó és gazdasági funkciót ötvöző (tanyás) beépítettség	egész városrészre általánosan jellemző	a népességen belül kiemelkedő az alacsony iskolázottságúak aránya, foglalkoztatottsági adatok kedvezőtlenek	egész városrészre általánosan jellemző
10. Déli telep				
	Kiskun Kutatóközpont	Füzespuszta 42.	elszigeteltség, rossz közlekedési kapcsolatok a centrummal	Kunfehértó felé vezető úton
11. Külterület (Felső-és Alsóöregszőlős nélkül)				
			Rekettye külterület szegregátumként nevesítve	Rekettye

ÉRTÉKTÉRKÉP

KISKUNHALAS

ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

TÁRSADALOM

1. Semmelweis Kórház
2. Szent József Katolikus Általános Iskola
3. Kiskunhalasi Alapfokú Művészetekt. Int.
4. Központi Református Ált.Isk.Kiskunhalas
5. Napsugár Óvodák és Bölcsöde, Ady Endre Utcai Tagóvoda
6. Szilády Áron Református Gimnázium
7. Vári Szabó István Szakközépiskola
8. II. Rákóczi Ferenc Szakk. és Koll.
9. Bóbita Óvoda, Bölcsöde és Ped.Szakzs.
10. Felsővárosi Óvoda
11. Felsővárosi Általános Iskola
12. Fazekas Mihály Általános Iskola
13. Bóbita Óvoda és Bölcsöde Bajza U.Tagóv.
14. Vári Szabó István Szakközépiskola
15. Kertvárosi Általános Iskola és sportpálya

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

16. Csipke Hotel
17. Zsinagóga
18. Thorma János Múzeum
19. Kiskunhalasi Filmszínház
20. Martonosi Pál Városi Könyvtár
21. Csipkeház
22. Babó-ház
23. Brínkus-ház
24. Református templom
25. Katolikus templom

KÖRNYEZET

26. Csetényi-park
27. Sportpálya
28. Sóstó pihenőpark

GAZDASÁG

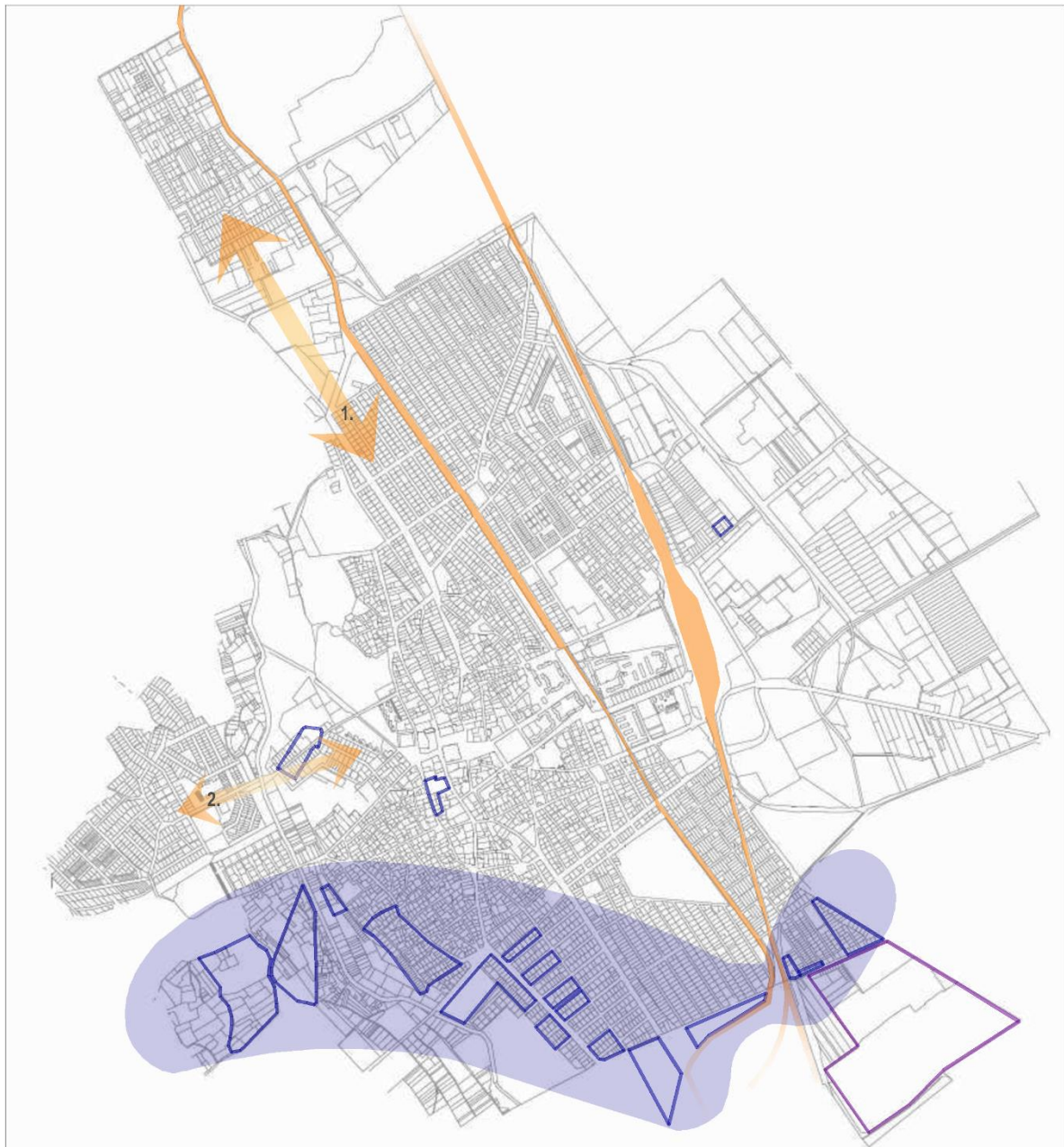
29. Kiskunhalasi Gyógyfürdő
30. Kereskedelmi üzletek (Tesco)
31. Ipari park

KÖZLEKEDÉS

- Dongér völgyi lehermentesítő út

ITS DA Konzorcium

TÁRSADALOM
Összefüggő szegregátumok
Szegregátumok és szegregációval
veszélyeztetett területek

ÉPÍTETT KÖRNYEZET
Örökölt környezeti problémák a lak tanya
területén

KÖZLEKEDÉS
Városon áthaladó forgalom
környezetterhelése: 53-as út és a vasút
Sóstói lakótelep relative nagy távolságra
van a közszolgáltatásokat nyújtó
városrészektől
Kertváros "egycsatomás" közlekedési
kapcsolata a város többi részével

PROBLÉMATÉRKÉP

KISKUNHALAS
ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

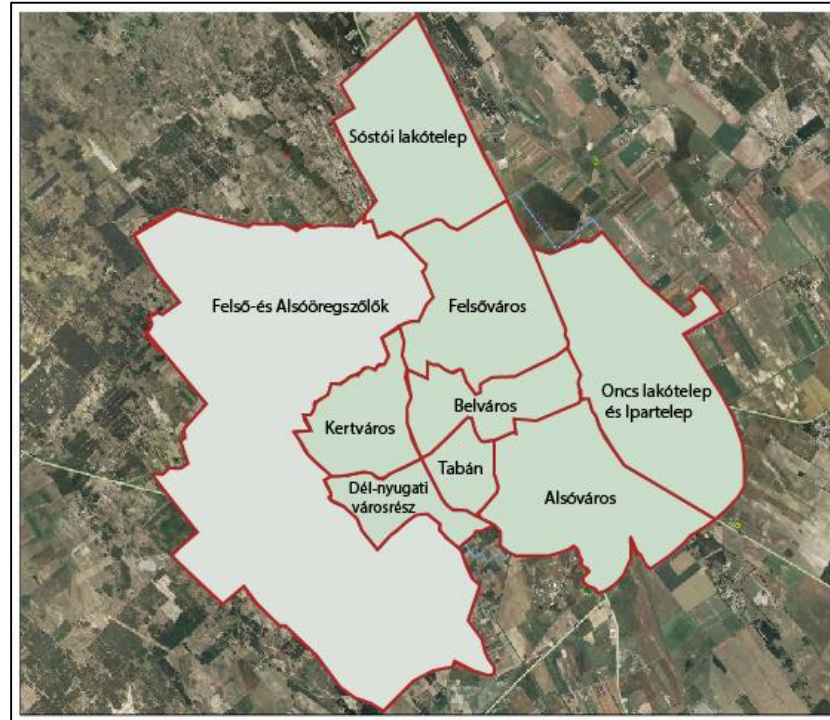
ITS DA Konzorcium
TRENECON COWI **mapi**

3.3 Eltérő jellemzőkkel rendelkező városrészek

3.3.1 A városrészek kijelölése, pontos lehatárolása, lehatárolás indoklása, a városrészek bemutatása

17. térkép - Városrészek ábrázolása Kiskunhalas belterületi (kivétel Öregszőlők) térképén

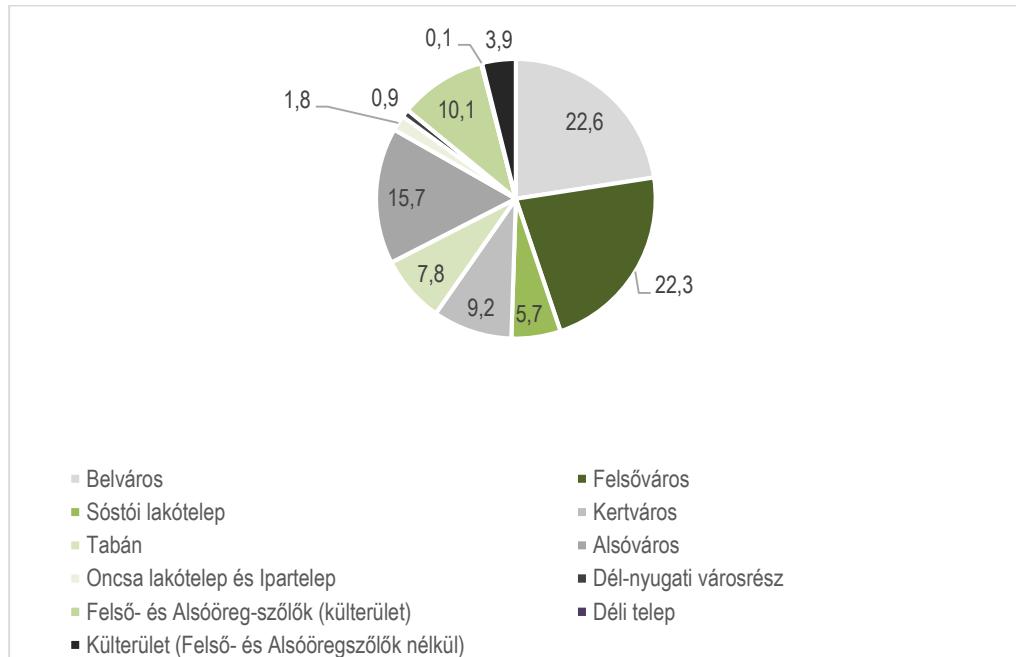

Forrás: városrészek lehatárolása utcák felsorolásával az 6. mellékletben

A város lakónépességének 22-22 % a Belvárosban és a Felsővárosban él, ez a két legnagyobb népességű városrész Kiskunhalason. Ezeket követi Alsóváros és az Oncsa-lakótelep városrész a lakónépességük nagysága tekintetében.

23. ábra - A lakónépesség számának megoszlása (%) Kiskunhalas városrészeiben, 2011

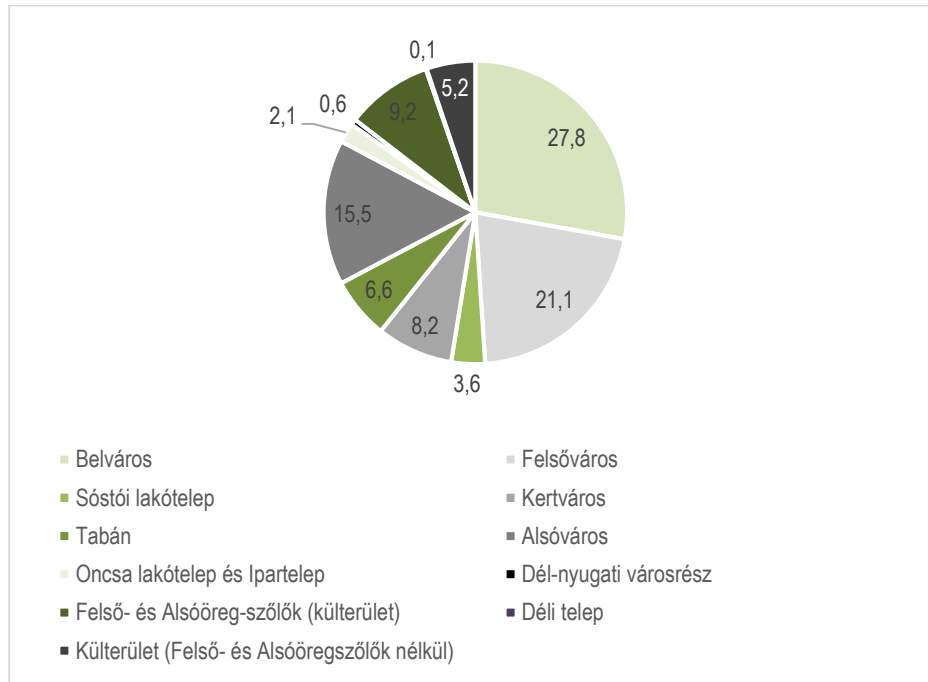

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A legtöbb lakás a Belvárosban található, ezt követi a Felsőváros, mivel ez a két legnagyobb népességszámú városrész. Alsóvárosban a lakónépesség számához igazodóan nagy a lakások száma. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a legmagasabb a két külterületi városrészben, belterületen pedig a Tabán városrészben ahol kétszer annyi az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, mint a városban átlagosan. Előzőeken túl a Dél-nyugati városrészben magas ez az érték. Felső- és Alsóöreg-szőlők lakásainak 30%-a alacsony komfortfokozatú és az egyszobás lakások aránya itt a legmagasabb. A legrosszabb helyzetben a Külterületen lakók vannak. Alsóvárosban átlagos a lakások komfortszintje. Az Oncsa lakótelep kedvező helyzetben van a lakások komfortossága tekintetében. A Déli telepen kevés, de jó ellátottságú lakás található.

24. ábra - A lakások számának megoszlása Kiskunhalas városrészeiben, 2011

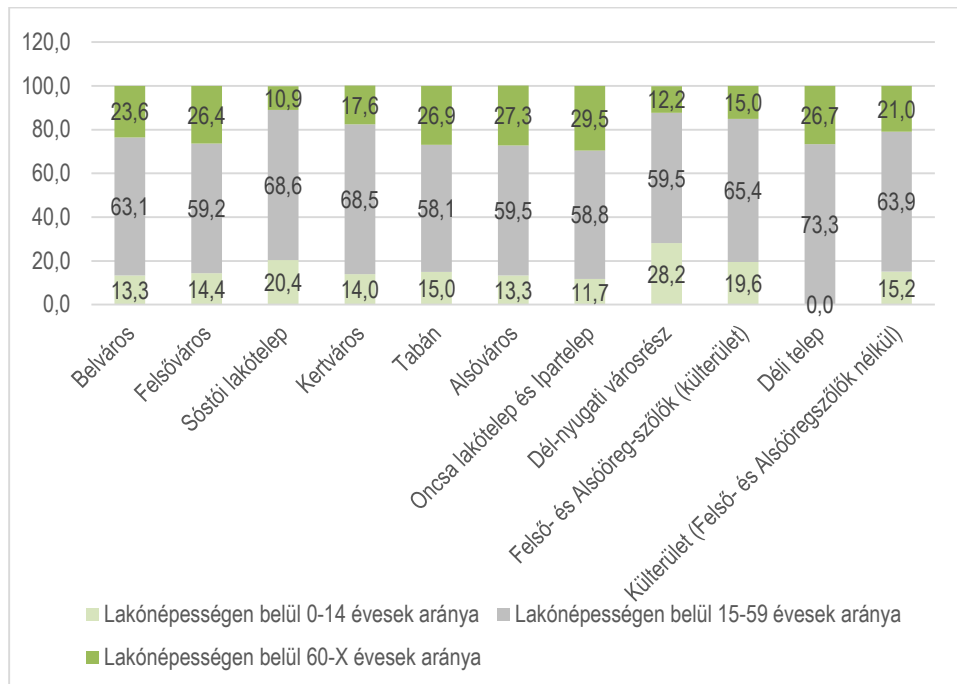
Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A lakosság korszerkezetére jellemző, hogy az időskorú lakosság száma magas Belváros, Felsőváros, Alsóváros és Tabán városrészen. Oncsa lakótelep és Iparterületen a legalacsonyabb gyermekkorú népesség aránya, míg az időskorúak aránya itt a legmagasabb a városban.

Fiatalodó korszerkezet jellemző Kertvárosra. A Sóstói lakótelepen a gyermekkorú népesség aránya a második legmagasabb, míg az időskorúak aránya nem éri el a városi átlag felét. A gyermekkorú népesség aránya a Délnyugati városrészen a legmagasabb, megközelíti a 30 %-ot, míg az időskorúak aránya a második legalacsonyabb. Felső- és Alsóöreg-szőlőkben a gyermekkorú népesség aránya második legmagasabb, megközelíti a 20 %-ot, míg az időskorúak aránya kicsi.

25. ábra - A lakónépesség korcsoportos összetétele Kiskunhalas városrészeiben, 2011

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A lakosság iskolai végzettségi szintje átlagosan magasabb a Belváros, Kertváros és Felsőváros városrészekben a többi városrészhez képest. Alacsony iskolai végzettségi szint jellemző Tabán, Oncsa lakótelep és Ipartelep, Dél-nyugati városrész, Felső- és Alsóöreg-szőlők, Déli telep, Külterület városrészek lakóira.

A Belvárosban a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 36 %, ami Kertváros után a legjobb érték a városban. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül alig fele a városi átlagnak a Belvárosban. Kertvárosban, Belvárosban és a Felsővárosban a legalacsonyabb munkanélküliség. Kertvárosban a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül és a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a városban a legalacsonyabb.

Tabánban a legmagasabb a munkanélküliség. Sóstói lakótelepen a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 40 %, Tabán után a külterületi városrészekon kívül itt a legmagasabb. Tabánban a legmagasabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya 43 %, ami a legrosszabb városrészi érték. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya és a gazdaságilag nem aktív népesség aránya itt a legmagasabb.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya Tabán és a külterületi városrészek után Oncsa lakótelepen a legmagasabb. Dél-nyugati városrész lakosságának 64,9 %-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatott, ami a legrosszabb városrészi érték. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya itt a legmagasabb. A Felső- és Alsóöreg-szőlők városrész is komoly munkanélküliségi gondokkal küzd.

A Déli telep városrész lakosságának 64 %-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatott, ami az egyik legmagasabb városrészi érték. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya ugyanakkor itt a legalacsonyabb.

3.3.1.1 Belváros bemutatása

A városrész lehatárolása, története, szerkezete

A Belvárosban találhatóak a helyi lakosok és a településre látogató turisták számára legfontosabb közintézmények, mint például a város legjellegzetesebb városképi eleme, a Városháza. A klasszicizáló stílusú Városházát Fischer Ágoston tervei szerint 1833-1834-ben építették, míg a háztömbnyi, kapcsolódó szecessziós épület Hikisch Rezső tervei alapján 1905-ben készült el. A magas oktatási színvonalnak köszönhetően az országos rangsor élén álló Bibó István Gimnázium épülete modern építészeti stílust képvisel, de a Belvárosban található a település egyik legszebb épülete, az 1912-ben szecessziós stílusban épült Központi Református Általános Iskola is. Az oktatási és művelődési célokra emelt épületek közül ki kell még emelni a Szilády Áron nevét viselő gimnáziumot, amelyet 1892-ben Kauser József tervei alapján emeltek. Érdemes még megemlítenünk a város központjában lévő klasszicizáló késő barokk stílusú, 1772-ben épült, illetve 1814-1823 között átépített református templomot; a 19. század eleji építkezést Schwörtz János és Frigyes tervei szerint végezték el. A város legnevezetesebb látnivalója a hagyományos tornácos parasztházak mintájára emelt Csipkeház. Itt készítik és őrzik a világhírű halasi csipke mintakincsét, terveit, hagyományait. A Belvárost keresztüljelző Kossuth utca szomszédságában található a Csillagászati Obszervatóriumot, a Boróka Civil Házat, a Sportcsarnokot, az egykori Kis Kaszinót – amely ma Művelődési Központként működik – és a II. Rákóczi Ferenc Katolikus Mezőgazdasági, Közgazdasági, Informatikai Szakközépiskola és Gimnáziumot, melyben trófeagyűjtemény is megtekinthető. Az Erzsébet Királyné téren található tenispálya tovább színesíti a szabadidő eltöltés belvárosi lehetőségeit. A Városháza keleti oldalán elterülő Bethlen Gábor tér a város központja. Parkját szökőkút, 1956-os kopjafa, a Hollós-kút, Garbai Sándor mellszobra, I. és II. világháborús emlékmű, valamint egy zenepavilon is díszíti. A tér körül üzletek, áruházak, pénzügyintézetek sorakoznak. Mindemellett zeneiskola, múzeumok (Csipkeház és Csipkemúzeum, Thorma János Múzeum), templomok, parkok, terek (Hősök Ligete, Erzsébet Királyné tér, Múzeumkert) és egyéb látnivalók várják a város centrumába látogatókat.

A Belvároson is keresztülhalad a tompai határátkelőhelyhez vezető 53. sz. főútvonal, valamint a Budapest-Kelebia(-Belgrád) nemzetközi vasúti fővonal helyi vasútállomása is ebben a városrészben fekszik. A vasútállomás közelében egy műemlék jellegű régi református temető és sírkövek találhatók, melynek egyes részeit a Nemzeti Pantheon részévé nyilvánították.

A város egyik legjelentősebb idegenforgalmi célpontja, a Termálfürdő strand ebben a városrészben fekszik. A fürdő egész évben várja a pihenni, gyógyulni vágyó vendégeket, télen három különböző hőmérsékletű fedett medencével, nyáron pedig további két szabadtéri medencével. A városrészben található a Kiskunhalasi Semmelweis Kórház.

18. térkép - A Belváros városrész lehatárolása (1)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

A Belváros a város legnépesebb városrésze. A gyermekkorú népesség aránya kicsivel az átlag alatt van, míg az időskorúak aránya kicsivel magasabb. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a városi átlagnál jóval alacsonyabb, Kertváros után a második legalacsonyabb (10 %). A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában pedig rendkívül magas, Kertvárosi érték után a legmagasabb (20 %). A városrészben levő 3 507 lakás 2 %-a alacsony komfort fokozatú ami rendkívül kedvező. Az egyszobás lakások aránya ugyanakkor magas, 16 %.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 36 %, ami Kertváros után a legjobb érték a városban.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül alig fele a városi átlagnak, 6 %. Kertváros után a legjobb érték a városban.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya a városi átlag felett van. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya pedig átlagos, 40 %.

A városrész lakosságának az a része, amely foglalkoztatott, többségben nem alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya alacsony (51%).

A munkanélküliek aránya 12,6 %, városi átlag alatt van. Kertváros után itt a legkisebb a munkanélküliség, illetve a tartós munkanélküliek aránya.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

A város vasútállomása, buszpályaudvara, illetve taxiállomása a Belvárosban fekszik. A Polgármesteri Hivatal mellett ebben a városrészben található az okmányiroda, a bíróság, az ügyészség, a városban működő igazságügyi szolgáltatók, ügyvédi irodák és közjegyzők több mint négyötöde illetve a halasi székhelyű civil szervezetek mintegy 60 %-a.

Kiskunhalason két postahivatal működik, melyek egyike a Belvárosban található.

Az egyetlen önálló bölcsőde, valamint a három óvodán belül működtetett bölcsődei csoportok közül 3 a Belváros területén működik. Az óvodai intézményegységek térbeli eloszlása sem tekinthető egyenletesnek, 5 található a Belvárosban. Az egyházi fenntartású általános iskolák közül 2 Belvárosban található. A 4 kiskunhalasi középiskolából 3 a Belvárosban található.

A Kiskunhalasi Semmelweis Kórház, a mentőállomás és a járóbeteg szakellátó központ szintén a Belvárosban található. A körzeti orvosi székelyek, gyógyszerárak és fogászati szakrendelések többsége is itt található.

A városrész gazdasági adottságai

Vállalkozások és vendéglátó egységek, szálláshelyek többsége ide koncentrálódik. A pénzügyi közvetítéssel, az ingatlanüggyekkel, a gazdasági és kereskedelmi, feldolgozóipari és bányászati vállalkozások, illetőleg a szállítással, raktározással és távközléssel, valamint az oktatással, illetve a pénzügyi közvetítéssel foglalkozó cégek centrális területe a Belváros és Felsőváros. A szolgáltatásokkal foglalkozó, a működő kiskunhalasi vállalkozások 95 %-át kitevő cégek minden városrészben megtalálhatóak, de többségük a Belvárosban működik.

A városrész funkcióellátottsága

- Gazdasági funkció: vállalkozások nagy száma jellemző
- Közszolgáltatási funkció: egészségügyi, szociális ellátás, oktatási intézmények többsége itt található
- Közösségi funkció: Kiskunhalason a közösségi funkciók döntő többsége a Belváros és a Felsőváros területén összpontosul. A Belvárosban működik például - a Városháza épületében – a mozi, továbbá a színházi előadásoknak is helyet adó Közösségek Háza. A városrészben található 2 városi múzeum is, de 12 sportpálya és a 2 szabadidő- és rendezvénycsarnok – a Bibó István Gimnázium, valamint a Halasi Termál Fürdő is ebben a városrészben szolgálja ki a sportolni és pihenni vágyókat.
- Közigazgatási funkció: Kiskunhalason a városi és kistérségi szintű állami-igazgatási-hatósági funkciók nagy többsége a Belvárosban koncentrálódik.

23. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ funkciógazdagság, a kistérségi feladatokat is ellátó szolgáltatások, kulturális és közigazgatási intézmények széles köre és koncentrált jelenléte ■ nagyszámú, különböző profilú vállalkozás ■ a város potenciális turisztikai célpontjainak jelentős része e városrészben koncentrálódik ■ a foglalkoztatottság szintje, lakáskörülmények kedvezőek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ jelentős áthaladó gépkocsiforgalom a buszpályaudvar nagy forgalma ■ a központi épületek gyakori rossz állapota ■ nem kielégítő a turisztikai információnyújtás ■ a szabadtéri közösségi rendezvényekhez szükséges infrastruktúra gyenge
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ a sokrétű funkciókhoz kapcsolódó, vállalkozói vagy állami beruházású fejlesztések ■ felsőfokú iskolai végzettségű lakosság megtartása, ide vonzása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a városi és kistérségi funkciók túlzott koncentrációja ■ a városon áthaladó forgalom környezetterhelése

3.3.1.2 Felsőváros bemutatása

Ugyan a Felsővárost tulajdonképpen kettészeli az 53. sz. főút, ám a városrészben jelentős felületben állnak rendelkezésre olyan területek is, ahová a sétálni, kirándulni vágyók eljárhatnak. Ilyenek például a Csetényi park, a Radnóti utcai kiserdő és a záportározó környéke. További sportolási lehetőséget nyújt a területen található Városi Sportpálya, a lovaspálya és a tenispálya is. Ebben a városrészben van a védett platánsorral szegélyezett Felsővárosi Általános Iskola, a Vári Szabó István Szakközépiskola, valamint egy óvoda is (Felsővárosi Óvoda). Itt található a Végh-kúria. A turisták számára látványosságként szolgál a Sáfrik szélmalom is, mely a 19. század második felében épült. A római katolikus hívők a Felsővárosi Római Katolikus Templomot látogathatják.

19. térkép - A Felsőváros városrész lehatárolása (2)

A városrész társadalmi helyzete

A Felsőváros a város második legnépesebb városrésze. A gyermekkorú népesség aránya kicsivel az átlag alatt van, míg az időskorúak aránya magasabb az átlagnál. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a városi átlagnál jóval alacsonyabb, Kertváros, Belváros után a legalacsonyabb (12,5 %). A felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb népesség arányában pedig rendkívül nagy, Kertvárosi és a Belvárosi érték után a legnagyobb (18%). A városrészben levő 2 662 lakás 6 %-a alacsony komfort fokozatú, ami az átlagnál kedvezőbb. Az egyszobás lakások aránya rendkívül kicsi (3,7 %).

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 40 %, ami a városi átlaghoz hasonló.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül alig fele a városi átlagnak, 8,7 %.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya a városi átlag felett van. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya pedig átlagos, 42 %.

A városrész lakosságának az a része, amely foglalkoztatott, többségben nem alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a városi átlagot meghaladja (57,8 %).

A munkanélküliek aránya 12,7 %, a városi átlag alatt van. Kertváros, Sóstói lakótelep és Belváros után itt a legalacsonyabb a munkanélküliség. A tartós munkanélküliek aránya is alacsony.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

1 bölcsőde, 2 óvoda, 2 általános iskola, 1 gyógyszertár és fogászati szakrendelés működik a városrészben. A szociális intézmények közül az Idősek Klubja található Felsővárosban.

A városrész gazdasági adottságai

Pénzügyi közvetítéssel, az ingatlanügyekkel, a gazdasági és kereskedelmi, feldolgozóipari és bányászati vállalkozások, illetőleg a szállítással, raktározással és távközléssel, valamint az oktatással, illetve a pénzügyi közvetítéssel foglalkozó cégek centrális területe a Felsőváros, de Belváros is. A szolgáltatásokkal foglalkozó, a működő kiskunhalasi vállalkozások 95%-át kitevő cégek minden városrészben megtalálhatóak, de többségük a Belvárosban és a Felsővárosban.

A városrész funkcióellátottsága

- Gazdasági funkció: a vállalkozások és vendéglátó, szállás-helyek többsége ide koncentrálódik
- Közszolgáltatási funkció: egészségügyi, szociális ellátás központi működési területe Felsőváros (a Belváros mellett)
- Közösségi funkció: kiállító helyek; civil szervezetek
- Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók: a Felsővárosban található a négy igazságügyi szolgáltató.

24. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ funkciógazdag városrész ■ demográfiai-foglalkoztatási szempontból relatív kedvező helyzet ■ a különböző profilú vállalkozások jelentős száma ■ jelentős idegenforgalmi potenciál jelenléte (Lovasbázis, Csetényi-emlékpark) ■ jelentős zöldfelület 	<ul style="list-style-type: none"> ■ szegregátum jelenléte a városrész északnyugati részén ■ jelentős áthaladó gépkocsiforgalom
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ forrás önkormányzati bérlakások építésére mellyel a szegregátum lakóinak életkörülményei javíthatóak ■ a városi funkciókat megőrzi a városrész, körük bővül ■ a Csetényi-emlékpark és a Lovasbázis turisztikai célú fejlesztésére magántőke is rendelkezésre áll ■ a Radnóti utcai kiserdő és záportározó, illetve a Jókai utcai szeméttelép rehabilitációjával a rekreációs zöldterület növelhető ■ forrás sport- és szabadidőcentrum kialakítására 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a szegregátum területének növekedése, további leszakadása ■ az áthaladó forgalom környezetterhelésének növekedése

3.3.1.3 Sóstói lakótelep bemutatása

A városrész területe két részre osztható: nyugati harmada lakott, míg keleti részét az 53. sz. főút jobb oldalán elterülő Sóstó és környezete alkotja. A lakott területen található az Esze Tamás lakótelep, amelyet 1998-ban kezdtek el kialakítani a volt szovjet tiszti lakásokból. A Sóstói lakótelepen 2001 óta bekövetkezett jelentős infrastruktúrafejlesztések, a környező barnamezős területre betelepült vállalkozások, valamint a lakosság körében is egyre felértékelődő zöldövezeti jelleg a városrész vonzerejének jelentős növekedéséhez vezetett. A Sóstó kiváló horgászhely, kiépített partja mentén sétaútvonal is található. A tavat övező, egy tanösvényt is magában foglaló parkerdő bejáratánál áll a kerecsensólymos oszlop, egy Árpád-kori település és temető emlékjele. A távol szemben klasszicista stílusú műemlék, a Sóstói Csárda található.

20. térkép - A Sóstói lakótelep lehatárolása (3)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

A Sóstói lakótelep a város egyik legkisebb népességű városrésze. A gyermekkorú népesség aránya a második legmagasabb, míg az időskorúak aránya a városi átlag felét se éri el. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a második legmagasabb a belterületi városrészek között. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában nem éri el a városi átlagot. A városrészben levő 453 lakás 4 %-a alacsony komfort fokozatú, ami kedvezőnek tekinthető. Az egyszobás lakások aránya a külterületi városrészeket leszámítva ebben a legmagasabb.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 40 %, Tabán után a külterületi városrészekén kívül itt a legmagasabb.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül kétszerese a városi átlagnak.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya a városi átlag alatt van. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya viszont rendkívül alacsony, mindössze 19 %.

A városrész lakosságának az a része, amely foglalkoztatott, többségben nem alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozók. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a városi átlagot meghaladja (57,8 %).

A munkanélküliek aránya 12,6 %. A tartós munkanélküliek aránya is alacsony, a belvárosi és felsővárosi értékhez hasonló.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

A Sóstói lakótelep városrészben működik a város legfontosabb rekreációs centruma, a 28 hektáros Sóstó pihenőpark. Továbbá sportpályák és játszótérek találhatóak a városrészben. Tartós bentlakást és átmeneti elhelyezést biztosító szociális intézmény a Sóstói lakótelepen található.

A városrész gazdasági adottságai

Több kereskedelmi üzlet található a városrészben.

A városrész funkcióellátottsága

- Lakó funkció meghatározó
- Közösségi funkció: park, játszótér, Sóstó

25. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

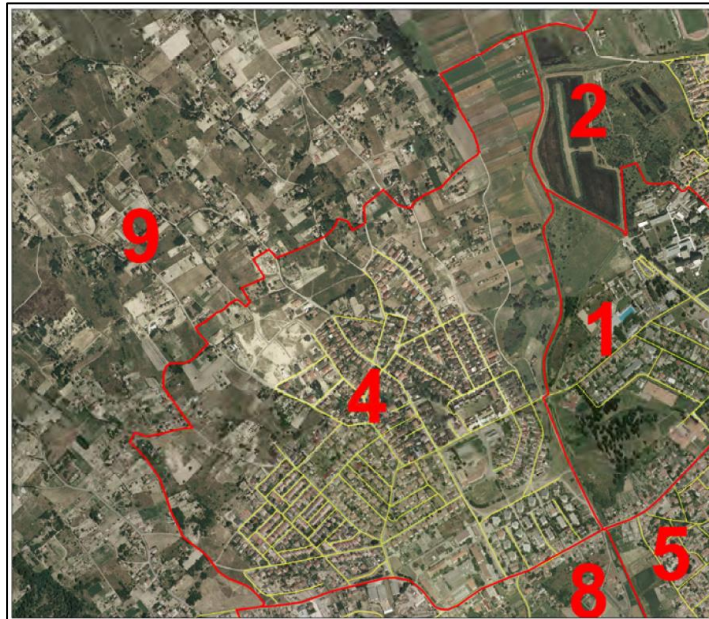
ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ folyamatosan kiépülő, fejlődő városrész ■ a Sóstó pihenőpark jelenléte a városrészben ■ jó közlekedési kapcsolatok „városkapu” jelleg ■ lakások komfortfokozata jobb a városi átlagnál 	<ul style="list-style-type: none"> ■ az alpinfrastruktúra egyes elemeinek (ivóvíz, csatorna, felszíni víz) hiányosságai ■ a népességen belül kiemelkedő az alacsony iskolázottságuk aránya ■ relatíve nagy távolság a közszolgáltatásokat nyújtó városrészekről
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ a Sóstó pihenőpark további fejlesztése, a rekreációs célú funkciók fokozottabb hasznosítása vállalkozói beruházásokkal 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a kedvezőtlen iskolázottsági mutatók nem javulnak

3.3.1.4 Kertváros bemutatása

A Kertváros fejlődése az 1970-es évek végén kezdődött eleinte családi házak, majd később lakótelepek építésével. A városrész a 90-es évek elejétől saját általános iskolával rendelkezik (Kertvárosi Általános Iskola). Az iskolához három sportpálya és egy kisebb sportszerny is tartozik, mely az iskolai sportoláson túl a városrész sporteseményeinek helyszíneiként is szolgálnak. A Kertváros központja az iskolával szembeni Kanizsa téren alakult ki, ahol többek között egy postahivatal is megtalálható. A város ezen részén épült meg a sok kulturális rendezvénynek is helyszínt adó Baptista templom, amely 2005 óta fogadja a híveket. A Kertvárosban található a Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság és a Rendőrkapitányság is.

21. térkép - A Kertváros lehatárolása (4)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

A Kertvárosban él a város lakosságának 9 %-a. A gyermekkorú népesség aránya átlagos, míg az időskorúak aránya a városi átlag alatt van. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a legalacsonyabb, a városi átlag negyede (5 %). A felsőfokú végzettségük a 25 éves és idősebb népesség tekintetében kiemelkedően magas (30 %). A városrészben levő 1 027 db lakás 1,2 %-a alacsony komfort fokozatú ami a legkedvezőbb érték a városban. Az egyszobás lakások aránya ebben a városrészben a legalacsonyabb.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül itt a legalacsonyabb.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül rendkívül alacsony, a városi átlag töredéke.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya messze a városi átlag felett van. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya alacsony.

A városrész lakosságának csak kis része, amely alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a városi átlag alatt van.

A munkanélküliek aránya 7,9 %, városi átlag alatti. A tartós munkanélküliek aránya rendkívül alacsony.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

1 egyházi fenntartású általános iskola található a városrészben. Továbbá egy körzeti orvosi székely és két fogászati szakrendelés és egy postahivatal működik.

A városrész gazdasági adottságai

Több vállalkozás található a városrészben.

A városrész funkcióellátottsága

- Lakó funkció meghatározó
- Közösségi funkció: park, játszótér, civil szervezetek működnek

26. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ a magas iskolázottságúak aránya relatíve magas a népességben ■ a foglalkoztatottság szintje kedvező ■ kedvező a népesség korösszetétele ■ épülő, dinamikusan fejlődő városrész ■ a vállalkozások relatíve magas száma kedvez a helyi foglalkoztatásnak ■ a helyi iskola és a sportolási lehetőségek erősítik a városrész alközponti jellegét 	<ul style="list-style-type: none"> ■ az alközponti jelleghez igazodó közösségi terek hiánya ■ „egycsatornás” közlekedési kapcsolat a város többi részével
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ alközponti és rekreációs funkciók megerősítése vállalkozói beruházások révén ■ újabb vállalkozások megtelepedése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ az esetleges túl gyors kiépülés nem tudja maradéktalanul követni az infrastruktúra fejlesztése

3.3.1.5 Tabán bemutatása

A Tabán a város legidősebb része. A városrészben található több, építészeti szempontból különleges épület, valamint néhány néprajzi szempontból érdekes parasztház is. A terület régies jellegét mutatja a városrésznek különleges hangulatot biztosító szűk, kanyargós utcaszerkezet. Ebben a városrészben található az 1857-1860 között klasszicista romantikus stílusban épült Zsinagóga, illetve több műemlék jellegű, idegenforgalmi szempontból jelentős épület is, mint például a Darányi-ház, a Babó-ház és a Brinkusház. A városrészben megmaradt polgárházak helyi védelem alatt állnak.

22. térkép - A Tabán lehatárolása (5)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

A Tabán városrészben él a város lakosságának 7,8 %-a. A gyermekkorú népesség aránya átlagos, míg az időskorúak aránya a városi átlag fölött van. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül rendkívül magas, a városi átlag kétszerese. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában alacsony. A városrészben levő 826 db lakás majdnem 20 %-a alacsony komfort fokozatú, ami a városi átlag kétszerese. Az egyszobás lakások aránya a városi átlag körüli.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül itt a legmagasabb.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül ebben a városrészben a legmagasabb. A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya 43 %, ami a legrosszabb városrészi érték. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya itt a legmagasabb.

A városrész lakosságának nagy része alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatott. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya itt a legmagasabb.

A munkanélküliek aránya 26 %, kiemelkedően magas. A tartós munkanélküliek aránya szintén rendkívül magas.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

Tartós bentlakást és átmeneti elhelyezést biztosító szociális intézmény található a városrészben.

A városrész gazdasági adottságai

Vannak vállalkozásoknak telephelyeik a városrészben.

A városrész funkcióellátottsága

- Lakó funkció meghatározó
- Közösségi funkció: nincs, de civil szervezetek működnek

27. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ közel fekszik a Belvároshoz és ezáltal a közösségi funkciók elérhetősége problémamentes ■ városképi jelentőségű történelmi városszerkezeti adottságok 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a népességen belül kiemelkedő az alacsony iskolázottságuk aránya ■ a foglalkoztatottsági adatok kedvezőtlenek ■ elöregedő lakosság ■ a közösségi funkciók hiánya ■ leszakadó városrész, ■ szegregátumok koncentrált jelenléte a városrész északi és déli részén
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ forrás a középületek, közterületek rehabilitációjára, fejlesztésére a hagyományos városképi jelleget erősítésével ■ forrás infrastrukturális fejlesztésekre a városrész leszakadásának megállítása céljából ■ forrás közösségi terek létrehozására 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a kedvezőtlen folyamatok további érvényesülése esetén a városrész további leszakadása várható ■ laksűrűség növekedése ■ a hagyományos városképi jelleg eltűnése

3.3.1.6 Alsóváros bemutatása

Az Alsóvárosban található a több mint százezer kötetes Városi Könyvtár, amely a könyvek, folyóiratok mellett jelentős hang- és videóanyaggal is rendelkezik. Itt működik a városi Európai Információs Pont, közösségi internetes elérési lehetőséggel. A könyvtár irodalmi és szakmai előadások szervezője és színhelye is. A levéltár, illetve a művelődési házak és klubok adnak lehetőséget a kikapcsolódásra, művelődésre és tudományos kutatásra a városrészben. Az állapota miatt hangulatosságából az utóbbi években sokat veszített sárga macskaköves Árpád utcán a Szentháromság térre juthatunk, ahol az 1870-ben késő barokk stílusban emelt, 1937-1940 között kibővített Szent Péter-Pál templom épülete áll. A templom mellett Kálvária is található, melynek legértékesebb részlete a két lator népies barokk szobra a 19. század elejéről. A templom melletti parkban Szentháromság szobor és Nepomuki Szent János alakja látható. Az Alsóvárosban található a minden hónap első vasárnapján megtartott vásárnak helyet adó Harangos tér. Ez a terület a város egyik legmélyebb pontja, hosszú ideig víz borította. A tér környékén még ma sem ritkák a vert falazatú családi házak.

Ebben a városrészben is működik általános iskola és óvoda. A Szent József Katolikus Általános Iskola a katolikus egyház tulajdonában van. A városrész délnyugati peremén található Cigány Közösségi Ház, ahol rendszeresen a felzárkóztató programok, a szülők és a nevelők találkozási pontja. Heti két alkalommal gyakorolnak a közösségi házban a Neve Sherhaja cigány egyesület tagjai.

A városrész déli részén, az 53. sz. főút mentén folyamatosan bővülő, korszerű kereskedelmi és szolgáltató övezet alakult ki (TESCO Áruház, autószalonok stb.). Az Alsóváros délkeleti területének jelentős részét elfoglalja a volt Gábor Áron Tüzérlaktanya, mely az iparterületi hasznosítás számára kínál kedvező helyszínt.

23. térkép - Az Alsóváros lehatárolása (6)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

Alsóváros a harmadik legnagyobb népességű városrész a településen. A gyermekkorú népesség aránya átlag alatti, míg az időskorúak aránya magas. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a városi átlag körül mozog. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában átlag alatti (11 %). A városrészben levő 1 952 db lakás majdnem 11 %-a alacsony komfort fokozatú, ami a városi átlaghoz hasonló. Az egyszobás lakások aránya viszonylag alacsony.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) közepesen magas.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül is jelentős.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya 51 %, a városi átlag alatt van. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya itt a legnagyobb.

A városrész lakosságának nagy része alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatott. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya városi átlag feletti.

A munkanélküliek aránya átlagos, 17 %. A tartós munkanélküliek aránya is átlagos.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

Tartós bentlakást és átmeneti elhelyezést biztosító szociális intézmény található a városrészben. Az Alsóvárosban található a Cigány Kisebbségi Önkormányzat irodája. Egy óvoda, egy egyházi fenntartású általános iskola, körzeti orvosi székely és egy gyógyszertár működik Alsóvárosban.

A városrész gazdasági adottságai

Több vendéglátóhely és kereskedelmi üzlet is található a városrészben, valamint 3 motel és egy pihenőház is van az Alsóvárosban.

A városrész funkcióellátottsága

- Lakó funkció meghatározó
- Közösségi funkció: sportpálya, játszótér, civil szervezetek

28. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ a viszonylag nagyszámú vállalkozás jelenléte kedvező a helyi foglalkoztatásra nézve ■ a városrész kereskedelmi szolgáltató funkciója folyamatosan erősödik ■ az iskola és a könyvtár jelenléte könnyen hozzáférhetővé teszi az oktatási és közművelődési szolgáltatások egy részét ■ jó közlekedési kapcsolatok a város közfunkcióiban gazdagabb városrészei felé ■ számos városképi jelentőségű utca, tér, valamint néhány jelentős kulturális örökség (régészeti lelőhely) is található itt ■ kiaknázzható területek a város(rész) bővüléséhez 	<ul style="list-style-type: none"> ■ előregedő lakosság ■ leromlott állapotú épülettömbök a városrész nyugati részén ■ szegregátumok a városrész nyugati és keleti részén ■ a szennyvízcsatorna- és a felszíni vízvezető-hálózat csak részlegesen kiépített ■ jelentős tranzitforgalom ■ leromlott állapotú, örökölt épületállomány a volt laktanya területén ■ örökölt környezeti problémák a volt laktanya területén
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ vállalkozó igény és forrás inkubátorház létrehozására illetve a laktanya gazdasági célú hasznosítására ■ forrás a városrész bekapcsolására a szociális bérlakás építési programba, a fiatalok megtelepedésének segítése érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> ■ az áthaladó gépkocsiforgalom környezetterhelésének növekedése ■ a szegregátumok területének megnövekedése ■ a szegregáció intenzívebbé válása ■ az ipari hasznosítás céljára szolgáló épületállomány további romlása ■ városképi jellegű és kulturális értékek eltűnése

3.3.1.7 Oncsa lakótelep és Ipartelep bemutatása

1940-ben bontakozott ki Magyarországon az a mozgalom, mely a nagycsaládosok életét volt hivatott megkönnyíteni: ez volt az Országos Nép- és Családvédelmi Alap, röviden ONCSA. Az ONCSA-program keretében az 1940-es évek elején több ezer szegény, nagycsaládos kapott házat, földet vagy részesült más szociális juttatásokban.

A program részeként épített házak mindig a városok peremterületein kaptak helyet. Ebben a régióban a program keretében a háziipar felfuttatására és a mezőgazdaság részbeni gépesítésére hoztak létre üzemeket a nagycsaládosok foglalkoztatására. Ehhez a városrészhez tartozik az Ipari Park is. Ezen túlmenően a városrészben található a II. Rákóczi Ferenc Katolikus Szakközépiskola és Gimnázium tangazdasága.

24. térkép - Az Oncsa lakótelep és Ipartelep lehatárolása (7)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

Oncsa lakótelep és Ipartelep a harmadik legkisebb népességű városrész a városban. A gyermekkorú népesség aránya itt a legalacsonyabb, míg az időskorúak aránya itt a legmagasabb a városban. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a városi átlag alatt van. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség aránya is átlag alatti. A városrészben levő 264db lakás majdnem 3,4 %-a alacsony komfort fokozatú, ami a városi átlaghoz képest kedvező érték. Az egyszobás lakások aránya alacsony.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül átlagos. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül viszonylag alacsony.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya 54,5 %, a városi átlagnál kicsivel magasabb. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya Tabán és a külterületi városrészek után a legmagasabb.

A városrész lakosságának 44 %-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik, mely meghaladja a városi átlagot. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya szintén városi átlag feletti.

A munkanélküliek aránya átlagos, 17 %. A tartós munkanélküliek aránya viszont átlagot meghaladó értéket mutat.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

Közszolgáltatást biztosító intézmény nincs a városrészben.

A városrész gazdasági adottságai

Az Oncsa lakótelep és Ipartelep városrészben működik az 1999-ben létrehozott Halasi Ipari Park.

A városrész funkcióellátottsága

- Lakó funkció legjellemzőbb
- Közösségi funkció: civil szervezetek
- Gazdasági funkció: ipari park

29. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ a foglalkoztatottság szintje kedvező ■ Halasi Ipari Park jelenléte ■ közvetlen vasúti közlekedési kapcsolat 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a vasúti közlekedés zajszennyezése ■ viszonylagos izoláltság a város többi részétől ■ közösségi terek, közfunkciók teljes hiánya
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ igény a Halasi Ipari Park infrastrukturális fejlesztésére ■ újabb vállalkozások megtelepedése a Halasi Ipari Parkban ■ forrás a közlekedési kapcsolatok erősítésére a lakóövezet és a szomszédos városrész lakóövezete között ■ jelenlévő vállalkozásokkal együttműködés kialakítása bizonyos közfunkciók, közösségi terek létrehozására 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a Halasi Ipari Park környezetterhelésének növekedése ■ az ipari funkció nagymértékű túlsúlya miatt a lakófunkció háttérbe szorulása ■ izoláció erősödése

3.3.1.8 Dél-nyugati városrész bemutatása

Kiskunhalas külterülete alapvetően síkvidéki táj, ezt a síkságot alig érzékelhető módon dombok törik meg. A homokbuckás tájat az északi-északnyugati irányból fújó szelek alakították ki. A Délnyugati városrész átmenetet képez a sűrűbben lakott belterület és a tanyavilág között. Ez az alapvetően zártkerti jellegű terület kezdetben tanyákkal, hétvégi hobbitelkekkel, művelt parcellákkal tarkított volt, mára azonban egyre inkább lakottá vált. A városrészben található a Családok Átmenti Otthonának is helyet adó Baky Kastély, valamint a Református temető. A városrészt a Dong-ér-völgy választja el a belső városrésztől, a Tabántól, amelynek mentén a városközpontot terhelő Dong-ér völgyi út épült.

25. térkép - A Dél-nyugati városrész lehatárolása (8)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

A városrészben alacsony, de növekvő a lakónépesség száma. A gyermekkorú népesség aránya itt a legmagasabb, megközelíti a 30%-ot, míg az időskorúak aránya a második legalacsonyabb. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül Tabán városrészhez hasonlóan rendkívül magas. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában rendkívül alacsony. A városrészben levő 264 db lakás majdnem 17 %-a alacsony komfort fokozatú. Az egyszobás lakások aránya alacsony.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül Tabánhoz és a külterületi városrészekhez hasonlóan magas.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül magas.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya 45,6 %, a városi átlag alatt van. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya átlagos.

A városrész lakosságának 64,9 %-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik, ami a legrosszabb városrészi érték. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya itt a legmagasabb.

A munkanélküliek aránya (21%), valamint a tartós munkanélküliek aránya magas.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

Helyi buszjárat nem közlekedik a városrészbe. Családok Átmeneti Otthona a városrészben található.

A városrész gazdasági adottságai

Vállalkozásoknak jellemzően nincsenek telephelyei a városrészben.

A városrész funkcióellátottsága

- Lakó funkció: zártkertes területen erősödik a lakófunkció

30. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

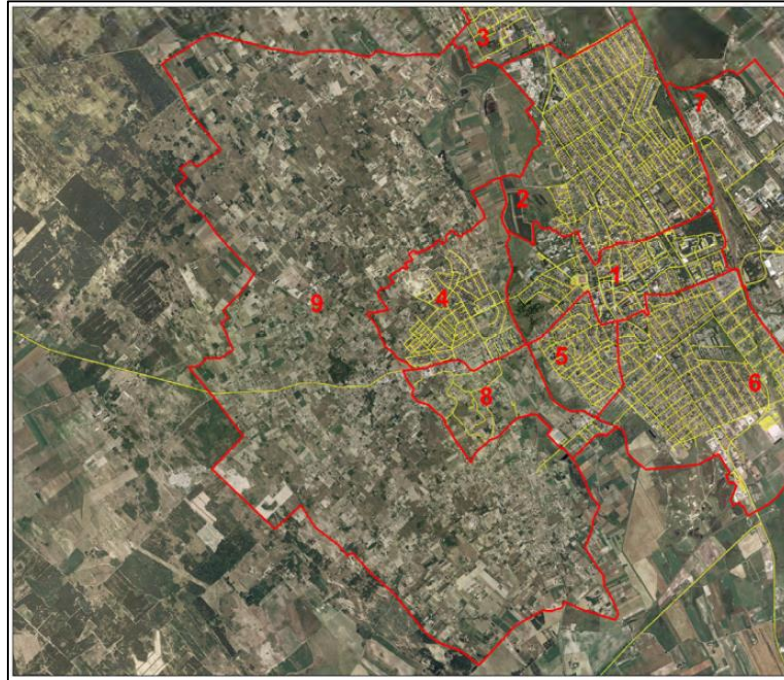
ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ hagyományos, tájképi jelentőségű lakó és gazdasági funkciót ötvöző beépítettség ■ erős zöldövezeti jelleg, melynek turisztikai célú hasznosítása is van (lovarda) ■ közfunkció jelenléte (Baky kastély) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ rendkívül gyenge funkcióellátottság ■ rossz minőségű utak
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ a hagyományos építészeti és tájhasználat megerősödése és ezáltal a meglévő turisztikai, rekreációs vonzerő növekedése ■ a szomszédos Kertváros közfunkcióinak megerősödése esetén ezek viszonylag könnyű elérhetősége 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a városrész infrastrukturális és ehhez kapcsolódó egyéb szempontú leszakadása, izolációja ■ a lakófunkció túlzott megerősödését nem követő infrastruktúrafejlesztés miatti környezeti terhelés növekedése ■ zártkerti jelleg, hagyományos építészeti és tájhasználat eltűnése

3.3.1.9 Felső- és Alsóöreg-szőlők (külterület) városrész bemutatása

A Délnyugati városrész kapcsán fentebb már bemutatott homokbuckás, tanyákkal tarkított táj jellemzi a várost nyugatról teljes hosszában szegélyező Felső- és Alsóöregszőlőket is. Bár ez a terület egyértelműen a város külterületének részét képezi, önálló – a külterület többi részétől is elválasztott – városrészként történő kezelését az teszi indokolttá, hogy ezeken a területeken jelentős népesség él. A területre egyedi beépítési és rendezési szabályok vonatkoznak, melyek egyfajta átmenetet képeznek a kül- és a belterületre vonatkozó szabályok között. A városnak ebben a hagyományosan zártkerti övezetében élők jellemzően mezőgazdasági tevékenységet is folytatnak a lakóházak közvetlen környezetében, melyek közül különösen nagy hagyományokkal bír a szőlő és gyümölcsstermesztés.

26. térkép - A Felső- és Alsóöreg-szőlők (külterület) városrész lehatárolása (9)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

A Felső- és Alsóöreg-szőlők a város 4. legnagyobb lakónépességű városrésze. A gyermekkorú népesség aránya második legmagasabb, megközelíti a 20 %-ot, míg az időskorúak aránya alacsony. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül magas. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában rendkívül alacsony. A városrészben levő nagy számú, 1 165 db lakás majdnem 30 %-a alacsony komfort fokozatú, e tekintetben ez a legrosszabb helyzetben levő városrész. Az egyszobás lakások aránya itt a legmagasabb.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül rendkívül magas, 52 %.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül magas (30 %).

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya a második legalacsonyabb. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya magas.

A városrész lakosságának 56 %-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatott, ami az egyik legrosszabb városrészi érték. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya magas.

A munkanélküliek aránya a Tabánhoz hasonlóan rendkívül magas, 26 %. A tartós munkanélküliek aránya itt a legmagasabb.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

Kiskunhalason 51 távolsági autóbuszmegálló van, Felső- és Alsóöregszőlők az egyetlen városrész ahol nincsen megálló. Közintézmények nem találhatóak a városrészben.

A városrész gazdasági adottságai

A városrész zártkerti övezetében élők jellemzően mezőgazdasági tevékenységet is folytatnak a lakóházak közvetlen környezetében, melyek közül különösen nagy hagyományokkal bír a szőlő és gyümölcsstermesztés. Vállalkozásoknak jellemzően nincsenek telephelyei a városrészben, kereskedelmi üzletek száma is alacsony.

A városrész funkcióellátottsága

- Lakó funkció: zártkertes területen erősödik a lakófunkció

31. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ hagyományos, tájképi jelentőségű lakó és gazdasági funkciót ötvöző (tanyás) beépítettség ■ erős zöldövezeti jelleg ■ történelmi szőlő- és gyümölcsstermesztési kultúra megléte 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a népességen belül kiemelkedő az alacsony iskolázottságúak aránya ■ a cigány lakosság részaránya magas ■ a foglalkoztatottsági adatok kedvezőtlenek ■ rendkívül gyenge funkcióellátottság ■ az ivóvíz- és szennyvízcsatornahálózat csak részlegesen kiépített ■ rossz minőségű utak
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ a városi funkciók eléréséhez szükséges közlekedési kapcsolatok javulnak ■ a szőlő- és gyümölcsstermesztési kultúra öko-gazdálkodási rendszerbe integrálódik 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a kedvezőtlen folyamatok további érvényesülése esetén a városrész további leszakadása várható ■ a hagyományos tájhasználat és tanyás beépítettség eltűnése ■ a szőlő- és gyümölcsstermesztési kultúra meggyengülése

3.3.1.10 Déli telep városrész bemutatása

Ezen a – város egységes szövetétől több kilométer távolságra lévő, de mégis belterületi státuszú – csekély kiterjedésű területen (amit más néven Babó tanyának is hívnak) működött korábban a Vörös Október Termelőszövetkezet központja. A tsz. által alkalmazott emberek egy részének adtak otthont a Róna utcában épített lakások, melyek lakófunkciója a tsz. megszűnését követően is megmaradt. Jelenleg itt működik a növénynevelési kutatásban érdekelt Kiskun Kutatóközpont.

27. térkép - A Déli telep városrész lehatárolása (10)

Forrás: IVS 2008

A városrész társadalmi helyzete

A Déli telep az egyik legkisebb lakónépességű városrész. A gyermekkorú népesség, az aktív korú és az időskorúak aránya is átlagos. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 18 %, ami átlagos. Nincs felsőfokú végzettségű lakos a városrészben. A városrészben levő kisszámú, 12 db lakás közül egyik se alacsony komfortfokozatú. Az egyszobás lakások aránya is nulla.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül nem éri el a városi átlagot, Kertváros és Belváros kedvező értékeihez hasonló.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya Kertváros után itt a legalacsonyabb.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya a második legalacsonyabb. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya átlagos.

A városrész lakosságának 64 %-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik, ami az egyik legmagasabb városrészi érték. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya itt a legalacsonyabb.

A munkanélküliek aránya átlagos.

A városrész infrastrukturális és közszolgáltatási jellemzői

Déli telep felé nem közlekedik helyi járat. Közintézmények nem találhatóak a városrészben.

A városrész gazdasági adottságai

Vállalkozásoknak jellemzően nincsenek telephelyei a városrészben

A városrész funkcióellátottsága

- Lakó funkció
- Gazdasági funkció: Kiskun Kutatóközpont (korábban TSZ központ)

ITS DA Konzorcium

TRENECON COWI

mapi

32. táblázat - Városrészi SWOT elemzés

ERŐSSÉG	GYENGESÉG
<ul style="list-style-type: none"> ■ a foglalkoztatottság szintje kedvező ■ magas az aktív korúak részaránya a népességben 	<ul style="list-style-type: none"> ■ elszigeteltség, rossz közlekedési kapcsolatok a centrummal ■ ivóvíz- és csatornahálózatba való bekapcsolás megoldatlan
LEHETŐSÉG	VESZÉLY
<ul style="list-style-type: none"> ■ a közlekedési kapcsolatok erősítése a Belvárossal ■ új vállalkozások megtelepedése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a vállalkozások elköltözése ■ az ivóvíz- és csatornahálózatba való bekapcsolás elhúzódtásából fakadó közegészségügyi és környezeti problémák kritikussá válása

3.3.1.11 Külterület (Felső- és Alsóöregszőlők nélkül) bemutatása

A városrész társadalmi helyzete

A Külterületen 1 102 lakos él. A gyermekkorú népesség, az aktív korú és az időskorúak aránya is átlagos. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 30 %, tehát magas. A felsőfokú végzettségű lakosok aránya rendkívül alacsony. A 655 db lakás közel 50 %-a alacsony komfortfokozatú. Az egyszobás lakások aránya 18%.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magas. A lakosság fele rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik.

A munkaképes korú népesség foglalkoztatottainak aránya Tabán után itt a legalacsonyabb. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya magas.

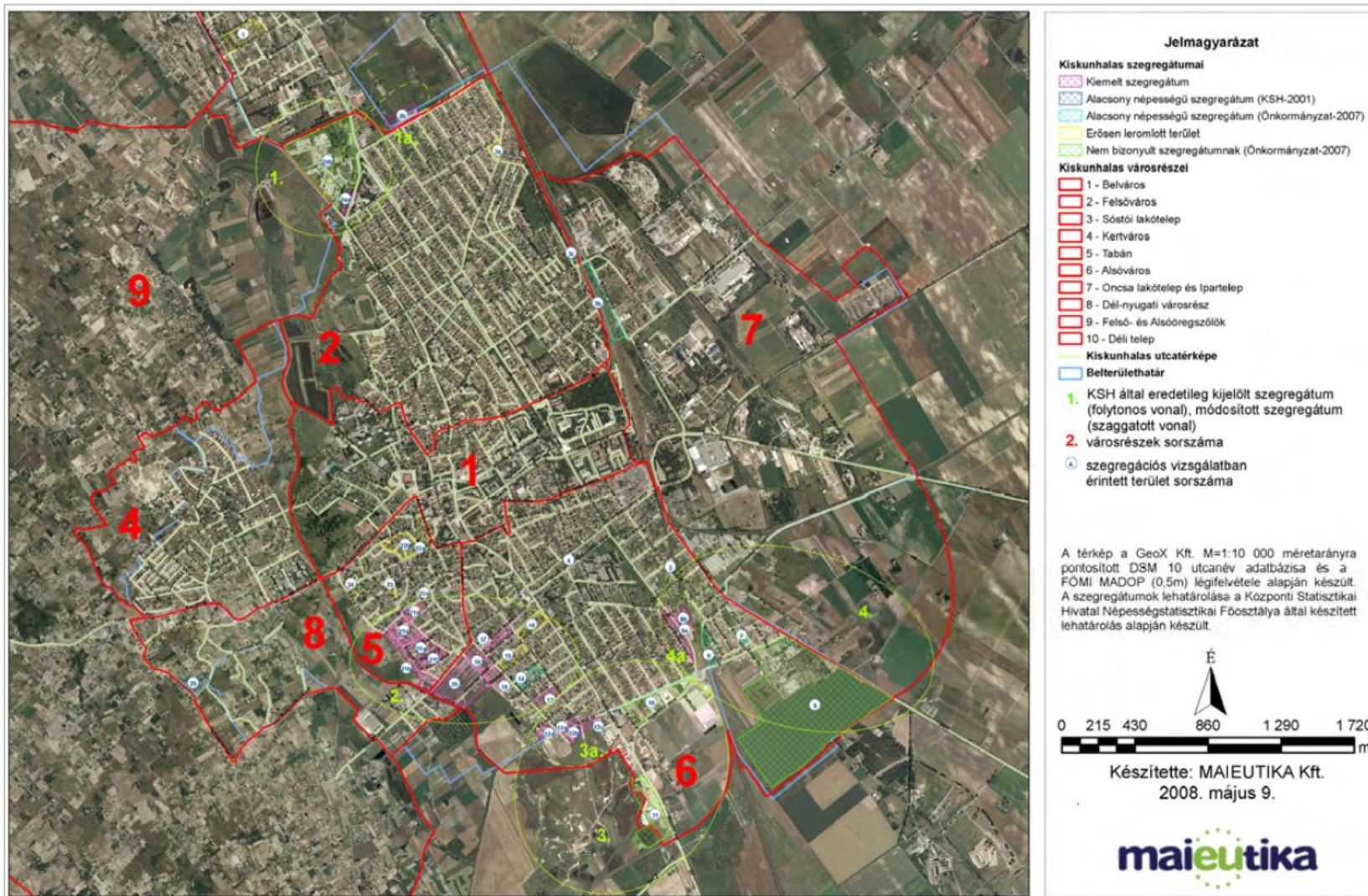
A városrész lakosságának 46 %-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik. A gazdaságilag nem aktív népesség és munkanélküliek aránya magas.

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése

A 2008-ban készült IVS 4 szegregátumot határol le, míg a 2011-es népszámlálás alapján 9 szegregátum került azonosításra. A 2011-ben azonosított szegregátumok többsége a város nyugati és délnyugati városperemen helyezkednek el, ezek az utcaszakaszok 2008-ban még 2 szegregátumba kerültek csoportosításra.

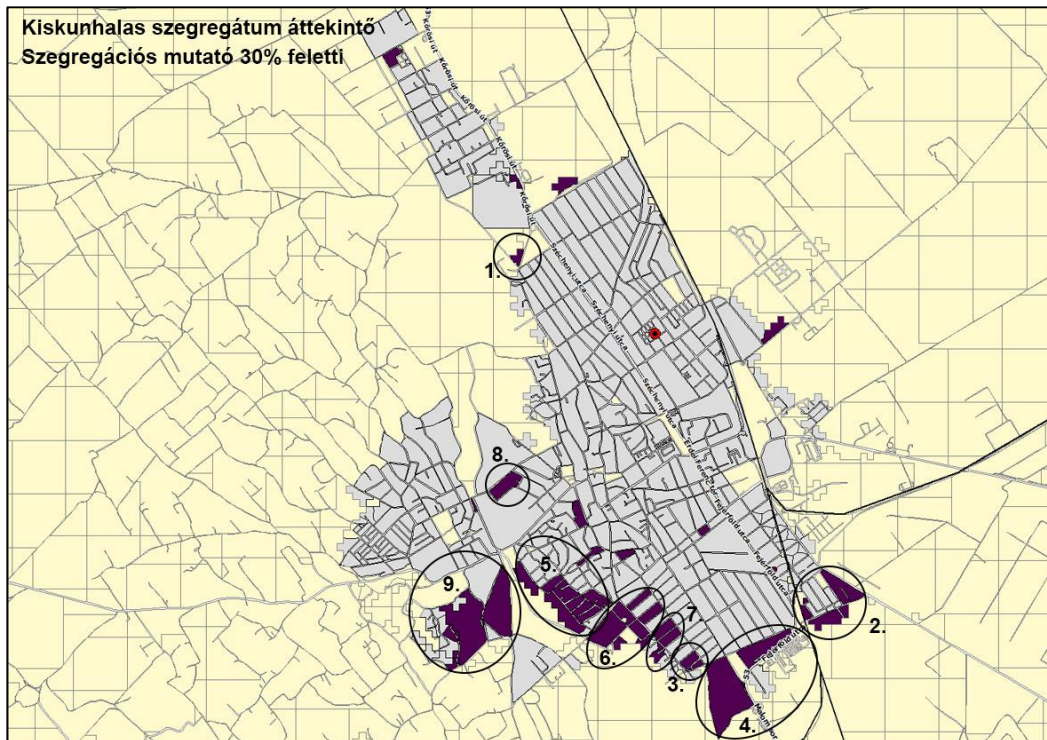
28. térkép - Kiskunhalas szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (KSH Népszámlálás 2001) – forrás: IVS 2008

Az alábbi térképek a település belterületén található szegregátumokat jelenítik meg. A külterületen található szegregátumokat térképen nem tudjuk ábrázolni. A térképek olyan területeket is megjelenítenek, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de alacsony népességszámuk vagy intézeti háztartásban élők (pl.: kollégium, idősok otthona, hajléktalan szálló) miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke Kiskunhalason 30 % feletti 8 belterületi utcaszakaszon és egy külterületi településrész (Rekettye) esetében.

29. térkép - Kiskunhalas szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (szegregációs mutató 30% felett)

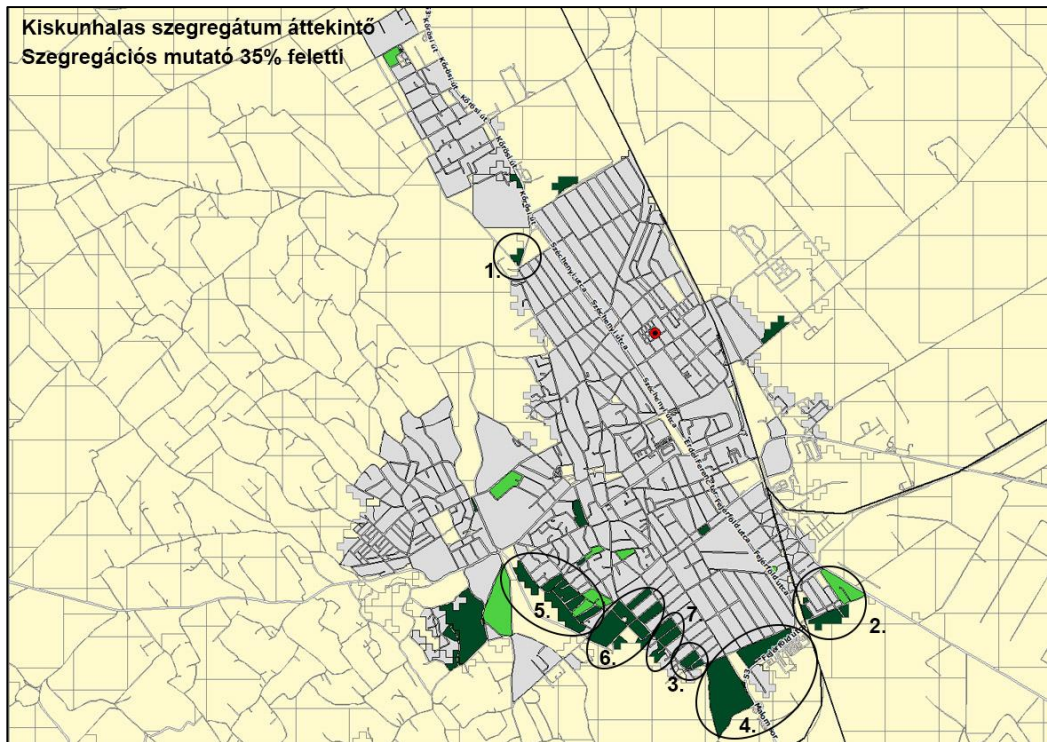

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011.

A szegregációs mutató értéke Kiskunhalason 35 % feletti 7 utcaszakaszon és egy külterületi településrész esetében.

30. térkép - Kiskunhalas szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (szegregációs mutató 35% felett)

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011.

1. szegregátum (Kőrösi út - Jókai utca - Határ utca meghosszabbított vonala)

A szegregátum lakónépességének többsége időskorú, és alacsonyan képzett. A szegregátum foglalkoztatási helyzete viszonylag kedvező, a munkanélküliség aránya itt második legalacsonyabb, ugyanakkor a foglalkoztatottak főként alacsony presztizsű foglalkoztatási csoportban dolgoznak. A lakáskörülmények a többi szegregátumhoz viszonyítva kedvezőek.

2. szegregátum (Zsák utca északi oldala - Vasút - Átlós út déli oldala - Zsák utca)

A szegregátum korszerkezete jellemző hogy magas a fiatalok aránya. A lakosság alacsonyan képzett így főként alacsony presztizsű foglalkoztatási csoportban dolgozók. A lakások komfortszintje rendkívül alacsony. A munkanélküliek aránya viszonylag magas a többi szegregátumhoz képest, a városi átlag kétszerese.

3. szegregátum (Kármán utca - József Attila utca - Átlós út - Tó utca)

A 3. szegregátum a legkisebb lakónépességű szegregátum, ahol aktív és időskorú népesség aránya magas a többi szegregátumhoz képest. A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők aránya eléri a 80 %-ot ami a legrosszabb érték a szegregátumok között. A lakónépesség 75 %-a gazdaságilag nem aktív. Ezek a legrosszabb értékek a városban.

4. szegregátum (József Attila utca - Átlós út - Fejérföld utca - 53. sz. út - Malomsor - Belterületi határ)

Ez a szegregátum a második legkisebb népességű szegregátum. Komoly foglalkoztatási problémákkal küzdő, de a vizsgált mutatók tekintetében átlagosnak tekinthető.

5. szegregátum (Szász Károly utca déli oldala - Sáros utca nyugati oldala - Fecske utca - Hunyadi utca - Vezér utca - Polgár utca nyugati oldala - Pipa utca - Hunyadi utca - Kosár utca - Polgár utca nyugati oldala)

Az 5. szegregátum a legnagyobb népességű, fiatalos korszerkezetű szegregátum, ahol a munkanélküliek aránya a második legmagasabb a szegregátumok között.

6. szegregátum (Tinódi utca keleti oldala - Harangos tér - Tó utca - Áchim András utca - József Attila utca - Szondy utca - Tó utca - Toldi utca - József Attila utca - Bornemissza Gergely utca - Tó utca - Tompa utca mindkét oldala - Harangos tér - Vásártér utca mindkét oldala)

Ez a legnépesebb szegregátum, mely a vizsgált mutatók értékeinek tekintetében átlagos a 9 vizsgált szegregátum között.

7. szegregátum (Tompa utca - József Attila utca - Czucor utca - Czucor utca mindkét oldala a Tó utcától délre - Tó utca mindkét oldala a Dugonics utcáig - Tó utca)

A lakosság iskolai végzettsége viszonylag magas, lakásviszonyaik viszonylag kedvezőek, de a munkanélküliség itt a legnagyobb a szegregátumok között, 43 %.

8. szegregátum (Brinkus Lajos utca - Dózsa György utca - Erzsébet királyné tér)

Ebben a szegregátumban a legmagasabb foglalkoztatottak aránya az aktív korúakon belül és itt a legalacsonyabb a munkanélküliség. A lakosság iskolai végzettsége viszonylag magas, lakáskörülményeik az átlagnál kedvezőbbek. Ebben a szegregátumban a legkisebb az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

9. szegregátum (Kopolyai út keleti oldala a Kopolya köztől a dűlőútig - Ván Benjámín utca északi oldala - Homok utca mindkét oldala - Homok utca meghosszabbítása a csendes köz és a Kopolyai út kereszteződéséig - Kopolyai út nyugati oldala)

A 9. szegregátumban a legmagasabb a fiatalok aránya és itt a legalacsonyabb az aktív korúak aránya. A munkanélküliek aránya viszonylag kicsi, a városi átlagot alig haladja meg.

A szegregátumokat összehasonlítva megállapítható, hogy a legjobb helyzetben a 8. szegregátum van. Átlagosnak tekinthető a vizsgált mutatók alapján a 9., 4. és a 6. szegregátum. Az 1-es szegregátum időskorú népességgel rendelkezik, az aktívakat a munkanélküliség kevésbé sújtja. A 3-as szegregátum egy kis népességű, de rossz foglalkoztatási helyzetben lévő, a 7. egy súlyos munkanélküliséggel küzdő szegregátum annak ellenére, hogy a lakók iskolai végzettsége és a lakások komfortszintje viszonylag magas. A legrosszabb helyzetben a 2. és az 5. szegregátum lakói vannak. Az 5. szegregátum továbbá a legnagyobb népességű. Mindkét szegregátumban a fiatalok aránya rendkívül nagy.

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek

Sajátos településszerkezeti, területhasználati és gazdasági adottság a halasi zártkertek - Felső- és Alsóöregszőlők, valamint a Parti szőlők és a Sóstói szőlők - nagy kiterjedése, amelyek észak és nyugat felől körbeölelik a belterületet. Kiskunhalason a zártkertek több 100 m-es sávban övezik a várost, amelyek ezért rendkívül nagy területet fednek le összességében. A zártkertekben problémákat okoznak az önkényes ingatlanfoglalások és a szegények városból való kiköltözése ezekre a területek. A legnagyobb probléma az, hogy az ott lakók nagyon nehezen tudják elérni az egyes közszolgáltatásokat. Továbbá a terület infrastrukturális ellátottsága nem alkalmas állandó lakóhelyként való használatra, ennek ellenére a terület lakófunkciója folyamatosan erősödik.

4 Mellékletek

1. melléklet

Aktív civil szervezetek:
Berki Viola Közalapítvány
Civilek a Jövőért Alapítvány
Dél-Magyarországi Tűzoltó- és Technikai Mentő Egyesület
Erdélyi Csillagok Irodalmi Egyesület
Esély Cigány Módszertani Központ
Fészekrakó Halas Kistérségi Nagycsaládosok Egyesülete
Fiat Márkakereskedők Országos Szövetsége
Halas és Környéke Gazdakör
Halas és Környéke Méhészeti Egyesület
Halas-Fitness Egyesület
Halasi Állatsegítő Alapítvány
Halasi Box Club
Halasi Cserkész Alapítvány
Halasi Csipke Közalapítvány
Halasi Hegyközség
Halasi Múzeum Alapítvány
Halasi Tenisz Club
Halasi Vállalkozók Klubja
KB Autoteam Sportegyesület
Kiskun Sztómások Alapítvány
Kiskunhalas Borrend Egyesület
Kiskunhalas Rotary Klub
Kiskunhalas Város Sportjáért Közalapítvány
Kiskunhalasi Csillagászati Egyesület
Kiskunhalasi Jól Idősödők Klub
Kiskunhalasi Lovasbandérium Egyesület
Kiskunhalasi Mentő Alapítvány
Kiskunhalasi Népdalkör Egyesület
"Kiskunhalasi Önvédelmi és Bűnmegelőző Polgárőr Egyesület"
Kiskunhalasi Úszó és Gyógyúszó Egyesület
Kiskunhalasi Városi Fúvószenekar Egyesület
"Kiskunhalasi Városi Szilaj Citerazenekar Zenei Közhasznú Egyesülete"
Kiskunhalasi Városi Vegyeskar Közhasznú Egyesülete
Kiskunhalasi Városvédő és Városszépítő Egyesület
Konduktív Pedagógia Kiskunhalason Alapítvány
Konok Kunok Motoros Klub Egyesület
Mancs a Kézben Kutyamentő Alapítvány

Aktív civil szervezetek:

Néptánc Kulturális Alapítvány
Pásztortűz Kulturális és Hagyományápoló Egyesület
Sóstó Sporthorgász Egyesület
Sport az Esélyért Kiskunhalasi Egyesület
Stúdió 2000 Kiskunhalas Tánc Sport Egyesület
Szélkiáltó Természetvédő Egyesület
Szilády Áron Társaság
Szivárvány Bábszínházi Alapítvány
Városért Közalapítvány
Vasvarjú Természetvédelmi Alapítvány
Zöld Közösségért Természetbarát Egyesület
Zöld Híd Halasi Környezetvédők Egyesülete

2. melléklet: Kiskunhalas városrészi adatok, forrás: KSH, 2011. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	Kiskunhalas összesen*	1. Belváros	2. Felsőváros	3. Sóstói lakótelep	4. Kertváros	5. Tabán	6. Alsóváros	7. Oncsa lakótelep és lpartelep	8. Dél-nyugati városrész	9. Felső- és Alsóöregszőlők (külföld)	10. Déli telep	Külföld (Felső- és Alsóöregszőlők nélkül)
Lakónépesség száma (fő)	28 285	6381	6295	1609	2598	2196	4454	505	262	2846	30	1102
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	14,9	13,3	14,4	20,4	14,0	15,0	13,3	11,7	28,2	19,6	0,0	15,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	62,3	63,1	59,2	68,6	68,5	58,1	59,5	58,8	59,5	65,4	73,3	63,9
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	22,8	23,6	26,4	10,9	17,6	26,9	27,3	29,5	12,2	15,0	26,7	21,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	19,4	10,1	12,5	30,8	5,3	39,6	24,1	16,2	39,7	33,5	18,2	31,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában(%)	15,6	20,0	18,0	10,9	30,8	9,2	11,8	13,0	4,0	3,9	0,0	6,1
Lakásállomány (db)	12 600	3507	2662	453	1027	826	1952	264	77	1165	12	655
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	10,5	2,0	6,0	4,0	1,2	18,9	11,8	3,4	16,9	29,6	0,0	47,8
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	42,7	36,0	40,8	50,5	31,5	53,5	45,0	41,1	51,9	52,6	36,4	51,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	13,6	6,1	8,7	26,0	3,5	29,5	17,7	9,1	29,5	21,4	4,5	20,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	53,5	59,2	54,5	47,5	64,9	43,2	51,5	54,5	45,6	44,5	56,0	45,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	41,3	40,1	42,8	19,3	22,7	53,7	47,1	48,1	39,2	43,1	41,7	48,3

Mutató megnevezése	Kiskunhalas összesen*	1. Belváros	2. Felsőváros	3. Sóstói lakótelep	4. Kertváros	5. Tabán	6. Alsóváros	7. Oncsa lakótelep és lpartelep	8. Dél-nyugati városrész	9. Felső- és Alsóöregszőlők (külterület)	10. Déli telep	Külterület (Felső- és Alsóöregszőlők nélkül)
Állandó népesség száma (fő) – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	28 491											
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	34,7	28,9	30,1	36,8	23,7	46,0	37,5	44,7	64,9	56,1	64,3	46,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül (%)	55,9	51,8	57,8	60,6	45,5	62,1	58,3	57,0	62,6	56,8	43,3	58,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) (%)	15,5	12,6	12,7	12,6	7,9	26,4	17,0	17,5	21,4	26,4	17,6	20,4
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) (%)	9,6	7,9	7,6	7,9	4,9	14,9	10,3	11,1	11,2	16,7	11,8	15,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	8,4	1,6	4,8	4,1	1,1	15,8	10,1	3,9	15,5	26,5	0,0	35,2
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	10,9	16,5	3,7	15,4	1,4	12,6	6,3	5,6	5,6	22,3	0,0	18,8

3. melléklet: Kiskunhalas szegregátumainak adatai, forrás: KSH, 2011. évi népszámlálás

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen **30% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Az alábbi táblázatban szereplő szegregátumok bemutatása a 3.3.2. alfejezetben található.**

Mutató megnevezése	Kiskunhalas összesen*	1. szegregátum (Körösi út - Jókai utca - Határ utca meghosszabbított vonala)	2. szegregátum (Zsák utca északi oldala - Vasút - Átlós út déli oldala - Átlós út - Szegedi út - Kazal utca - Füzes utca - Átlós út - Zsák utca)	3. szegregátum (Kármán utca - József Attila utca - Átlós út - Tó utca)	4. szegregátum (József Attila utca - Átlós út - Fejérföld utca - 53. sz. út - Malomsor - Belterületi határ)	5. szegregátum (Szász Károly utca déli oldala - Sáros utca nyugati oldala - Fecske utca - Hunyadi utca - Szép utca - Hattyú utca - Harangos tér - Kosár utca - Polgár utca nyugati oldala)	6. szegregátum (Tinódi utca keleti oldala - Harangos tér - Tó utca - Achim András utca - József Attila utca - Szondy utca - Tó utca - Toldi utca - József Attila utca - Bornemissza Gergely utca - Tó utca - Tompa utca mindkét oldala - Harangos telep - Vásártér utca mindkét oldala)	7. szegregátum (Tompai utca - József Attila utca - Czuczor utca - Czuczor utca mindkét oldala a Tó utcától délre - Tó utca mindkét oldala a Dugonics utcáig - Tó utca)	8. szegregátum (Brinkus Lajos utca - Dózsa György utca - Erzsébet királyné tér)	9. szegregátum (Kopolyai út keleti oldala a Kopolya köztől a díőlőutig - Ván Benjámint utca északi oldala - Homok utca mindkét oldala - Homok utca meghosszabbítása a csendes köz és a Kopolyai út kereszteződéséig - Kopolyai út nyugati oldala)	Rekettye (Külterület)
Lakónépesség száma (fő)	28 285	69	182	53	57	648	325	129	140	140	122
Lakónépességben belül 0-14 évesek aránya (%)	14,9	23,2	19,2	13,2	22,8	26,4	21,2	17,1	15,7	30,0	11,5
Lakónépességben belül 15-59 évesek aránya (%)	62,3	73,9	61,5	71,7	68,4	60,6	64,6	65,9	63,6	60,0	65,6
Lakónépességben belül 60-X évesek aránya (%)	22,8	2,9	19,2	15,1	8,8	13,0	14,2	17,1	20,7	10,0	23,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	19,4	88,2	57,1	71,1	71,8	65,1	73,3	49,4	41,6	60,7	61,3
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	15,6	0,0	4,5	2,9	0,0	3,3	4,3	4,5	4,1	2,7	6,6
Lakásállomány (db)	12 600	14	57	18	15	177	93	44	78	35	69
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	10,5	7,1	24,6	33,3	46,7	37,3	29,0	18,2	5,1	34,3	71,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	42,7	68,6	66,1	78,9	76,9	71,5	74,3	74,1	59,6	70,2	68,8

Mutató megnevezése	Kiskunhalas összesen*	1. szegregátum (Kőrösi út - Jókai utca - Határ utca meghosszabbított vonala)	2. szegregátum (Zsák utca északi oldala - Vasút - Átlós út déli oldala - Átlós út - Szegedi út - Kazal utca - Füzes utca - Átlós út - Zsák utca)	3. szegregátum (Kármán utca - József Attila utca - Átlós út - Tó utca)	4. szegregátum (József Attila utca - Átlós út - Fejérföld utca - 53. sz. út - Malomsor - Belterületi határ)	5. szegregátum (Szász Károly utca déli oldala - Sáros utca nyugati oldala - Fecske utca - Hunyadi utca - Szép utca - Hattyú utca - Harangos tér - Kosár utca - Polgár utca nyugati oldala)	6. szegregátum (Tinódi utca keleti oldala - Harangos tér - Tó utca - Achim András utca - József Attila utca - Szondy utca - Tó utca - Toldi utca - József Attila utca - Bomemissza Gergely utca - Tó utca - Tompa utca mindkét oldala - Harangos telep - Vásártér utca mindkét oldala)	7. szegregátum (Tompai utca - József Attila utca - Czuczor utca - Czuczor utca mindkét oldala a Tó utcától délre - Tó utca mindkét oldala a Dugonics utcáig - Tó utca)	8. szegregátum (Brinkus Lajos utca - Dózsa György utca - Erzsébet királyné tér)	9. szegregátum (Kopolyai út keleti oldala a Kopolya köztől a dűlőútig - Ván Benjámint utca északi oldala - Homok utca mindkét oldala - Homok utca meghosszabbítása a csendes köz és a Kopolyai út kereszteződéséig - Kopolyai út nyugati oldala)	Rekettye (Küterület)
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	13,6	62,7	45,5	71,1	59,0	54,5	62,4	44,7	31,5	47,6	47,5
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%)	53,5	31,4	33,6	23,1	24,4	27,3	24,8	25,0	37,0	29,2	30,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	41,3	42,9	54,1	69,6	65,2	61,0	64,6	66,0	55,7	53,3	65,4
Allandó népesség száma (fő) – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	28 491										
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	34,7	81,3	36,4	55,6	70,0	60,9	51,8	54,5	60,5	73,1	48,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben belül (%)	55,9	73,9	68,1	75,5	70,2	66,0	71,4	58,9	62,9	71,4	63,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) (%)	15,5	11,1	24,1	30,8	41,2	47,7	39,8	58,5	26,9	35,0	38,6

Mutató megnevezése	Kiskunhalas összesen*	1. szegregátum (Kőrösi út - Jókai utca - Határ utca meghosszabbított vonala)	2. szegregátum (Zsák utca északi oldala - Vasút - Átlós út déli oldala - Átlós út - Szegedi út - Kazal utca - Füzes utca - Átlós út - Zsák utca)	3. szegregátum (Kármán utca - József Attila utca - Átlós út - Tó utca)	4. szegregátum (József Attila utca - Átlós út - Fejérföld utca - 53. sz. út - Malomsor - Belterületi határ)	5. szegregátum (Szász Károly utca déli oldala - Sáros utca nyugati oldala - Fecske utca - Hunyadi utca - Szép utca - Hattyú utca - Harangos tér - Kosár utca - Polgár utca nyugati oldala)	6. szegregátum (Tinódi utca keleti oldala - Harangos tér - Tó utca - Achim András utca - József Attila utca - Szondy utca - Tó utca - Toldi utca - József Attila utca - Bornemissza Gergely utca - Tó utca - Tompa utca mindkét oldala - Harangos telep - Vásártér utca mindkét oldala)	7. szegregátum (Tompai utca - József Attila utca - Czuczor utca - Czuczor utca mindkét oldala a Tó utcától délre - Tó utca mindkét oldala a Dugonics utcáig - Tó utca)	8. szegregátum (Brinkus Lajos utca - Dózsa György utca - Erzsébet királyné tér)	9. szegregátum (Kopolyai út keleti oldala a Kopolya köztől a dűlőútig - Ván Benjámin utca északi oldala - Homok utca mindkét oldala - Homok utca meghosszabbítása a csendes köz és a Kopolyai út kereszteződéséig - Kopolyai út nyugati oldala)	Reketye (Küterület)
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) (%)	9,6	5,6	12,1	15,4	11,8	27,3	15,1	43,4	17,3	20,0	31,8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	8,4	7,1	23,5	29,4	50,0	35,2	30,0	16,7	5,8	33,3	63,5
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	10,9	21,4	11,8	17,6	21,4	15,2	12,2	7,1	68,1	6,7	28,8

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (7 fő) adatait

4. melléklet: 2007-2015 között európai uniós támogatásból megvalósult fejlesztések Kiskunhalason

Beruházás megnevezése	Forrás	Beruházás költsége Ft	Támogatási döntés dátuma	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész neve)
Közszolgáltatások fejlesztésére irányuló beruházások					
KEOP 5.6.0/12 Központi költségvetési szervek energiahatékonysági beruházásai Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság Épületenergetikai korszerűsítés: Kiskunhalas Rendőrkapitányság	EU-s	122 000 000	2014.08.01	folyamatban	Kertváros
TIOF 3.4.2-11/1 Önkormányzati, állami, egyházi, nonprofit fenntartású bentlakásos intézmények korszerűsítése HALASI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS Bentlakásos Intézmények Korszerűsítése Kiskunhalason	EU-s	77 209 212	2013.04.17	2015.	Tabán
TIOF 3.4.2-08/1 Bentlakásos intézmények korszerűsítése Halasi Többcélú Kistérségi Társulás Bentlakásos Intézmények Korszerűsítése Kiskunhalason	EU-s	100 370 565	2009.02.19	2010.	Tabán
DAOP 4.1.3/A-09 Szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése Halasi Többcélú Kistérségi Társulás	EU-s	47 035 196	2010.03.22	2012.	Belváros
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal II. Rákóczi Ferenc Katolikus Mezőgazdasági, Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola II. Rákóczi Ferenc Katolikus Szakközépiskola számítástechnika épületének napelemes rendszerű villamosenergetikai fejlesztése	EU-s	15 242 364	2013.07.25	2014.	Belváros
KEOP 4.10.0/E/12 Egyházi jogi személyek épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosításával kombinálva a konvergencia régiókban II. Rákóczi Ferenc Katolikus Mezőgazdasági, Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola A II. Rákóczi Ferenc Katolikus Szakközépiskola energetikai korszerűsítése	EU-s	149 050 639	2014.03.17	folyamatban	Belváros
TÁMOP 2.2.5.B-12/1 Szakképző intézmények felkészülésének támogatása a rövidebb képzési idejű szakképzés bevezetésére. II. Rákóczi Ferenc Katolikus Mezőgazdasági, Közgazdasági és	EU-s	2013.02.07	12 994 999	2014.	Belváros

Beruházás megnevezése	Forrás	Beruházás költsége Ft	Támogatási döntés dátuma	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész neve)
Informatikai Szakközépiskola A II. Rákóczi Ferenc Katolikus Szakközépiskola 100. tanéve a megújuló szakképzés jegyében					
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal II. Rákóczi Ferenc Katolikus Mezőgazdasági, Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola A II. Rákóczi Ferenc Katolikus Szakközépiskola kollégium épületének napelemes rendszerű villamosenergetikai fejlesztése	EU-s	17 739 322	2013.07.25	2014.	Oncsa lakótelep és ipartelep
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KEOP helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal a Bibó István Gimnáziumban	EU-s	39 149 115	2013.07.25	2015.	Belváros
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KEOP helyi hő és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal a Fazekas Gábor Általános Iskolában	EU-s	26 514 883	2013.07.25	2015.	Belváros
TÁMOP 3.1.11-12/2 Óvodafejlesztés KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA "Játsszunk együtt" Halasért	EU-s	97 742 318	2012.11.05	2014.	Belváros
KEOP 5.5.0/A/12 Épületenergetikai fejlesztések és közvilágítás energiatakarékos átalakítása korszerűsítése KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Épületenergetikai racionalizálás a Bibó István Gimnáziumban	EU-s	167 633 621	2013.07.25	2015.	Belváros
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KEOP Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal a Bernáth Lajos Kollégiumban	EU-s	29 630 275	2013.07.25	2015.	Belváros

Beruházás megnevezése	Forrás	Beruházás költsége Ft	Támogatási döntés dátuma	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész neve)
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KEOP Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal a Felsővárosi Általános Iskolában	EU-s	29 159 309	2013.07.25	2015.	Felsőváros
TÁMOP 3.1.4-08/2 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben Kiskunhalas Város Önkormányzata Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés Kiskunhalas innovatív intézményeiben	EU-s	91 128 385	2009.05.05	2010.	Több városrészt is érint
TÁMOP 3.1.3-11/2 A természettudományos oktatás módszertanának és eszközrendszerének megújítása a közoktatásban (Öveges Program) Kiskunhalasi Református Egyházközség A jövőd a természettudományokban rejlik!	EU-s	300 256 202	2013.11.27	2015.	Belváros
KEOP 5.5.0/A/12 Épületenergetikai fejlesztések és közvilágítás energiatakarékos átalakítása korszerűsítése Kiskunhalasi Református Kollégium Gyárfás István Kollégiuma Megőrzött épületenergia a Kiskunhalasi Református Kollégium Gyárfás István Diákothonában	EU-s	26 176 583	2013.07.25	2015.	Belváros
KEOP 5.5.0/A/12 Épületenergetikai fejlesztések és közvilágítás energiatakarékos átalakítása korszerűsítése Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskolája Energetikai fejlesztés a Kiskunhalasi Református Kollégium Központi Általános Iskolájában	EU-s	90 922 464	2013.07.11	2014.	Belváros
KEOP 5.3.0/A/09 Épületenergetikai fejlesztések Kiskunhalasi Református Kollégium Szilády Áron Gimnáziuma Kazánok cseréje korszerű, nagyhatásfokú berendezésekre és külső nyílászáró-csere a KRK Szilády Áron Gimnáziumában	EU-s	32 140 707	2009.11.25	2012.	Belváros
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal Kiskunhalasi Református Kollégium Szilárdy Áron Gimnáziuma KEOP-2012-4.10.0/A kódszámú, helyi hő, és villamosenergia-igény	EU-s	39 903 533	2013.07.25	2014.	Belváros

Beruházás megnevezése	Forrás	Beruházás költsége Ft	Támogatási döntés dátuma	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész neve)
kielégítése megújuló energiaforrásokkal a Kiskunhalasi Református Kollégium Szilády Áron Gimnáziuma területén					
KEOP 4.10.0/K/14 Fotovoltaikus rendszerek kialakítása központi költségvetési szervek részére KISKUNHALASI SEMMELWEIS KÓRHÁZ Napelemes rendszer kiépítése a Kiskunhalasi Semmelweis Kórház épületein	EU-s	149 595 658	2014.12.31	folyamatban van	Belváros
TIOF 2.2.4-09/1 "Struktúraváltoztatást támogató infrastruktúrafejlesztés a fekvőbeteg-szakellátásban" Kiskunhalasi Semmelweis Kórház Struktúraváltás a "Halasi kórházban"	EU-s	2 860 741 693	2011.02.21	2014.	Belváros
TIOF 2.2.2/C-10/1 A Perinatális Intenzív Centrumok és az Intenzív Neonatológiai Osztályok műszaki fejlesztése Kiskunhalasi Semmelweis Kórház A kiskunhalasi kórház intenzív neonatológiai osztályának műszaki fejlesztése	EU-s	50 710 770	2011.07.15	2013.	Belváros
TÁMOP 6.2.4.A-11/1 Foglalkoztatás támogatása A) komponens: Foglalkoztatás támogatása egészségügyi intézmények számára Kiskunhalasi Semmelweis Kórház Többletteljesítmény támogatása a Semmelweis Halasi Kórházban	EU-s	49 804 108	2012.08.15	2014.	Belváros
TÁMOP 6.1.2-11/3 Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok a kistérségekben Kiskunhalasi Semmelweis Kórház A kiskunhalasi kistérség egészségtudatos fejlesztése egészségre nevelő és szemléletformáló programok révén	EU-s	124 597 877	2013.04.25	folyamatban van	Belváros
TÁMOP 6.2.2.A-11/1 Képzési díj és ösztöndíj támogatása az intézmények számára a konvergencia régiókban Kiskunhalasi Semmelweis Kórház Képzési és ösztöndíj programok megvalósítása a Semmelweis Halasi Kórházban	EU-s	77 342 916	2012.10.11	2015.	Belváros
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal	EU-s	47 990 380	2013.07.25	folyamatban van	Felsőváros

Beruházás megnevezése	Forrás	Beruházás költsége Ft	Támogatási döntés dátuma	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész neve)
Kiskunhalasi Vári Szabó István Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium Napelemes rendszer telepítése a Vári Kazinczy utcai épületeiben					
KEOP 4.10.0/A/12 Helyi hő, és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal Kiskunhalasi Vári Szabó István Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium Napelemes rendszer telepítése a Vári Kőrösi úti épületében	EU-s	42 870 186	2013.07.25	folyamatban van	Felsőváros
KEOP 4.10.0/E/12 Egyházi jogi személyek épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosításával kombinálva a konvergencia régiókban Szent József Katolikus Általános Iskola és Óvoda Szent József Katolikus Általános Iskola és Óvoda, Lomb utcai Tagóvoda energetikai korszerűsítése	EU-s	50 769 983	2014.03.17	folyamatban van	Alsóváros
TIOP 1.2.3-08/1 Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése - "Tudásdepó-Expressz" Kiskunhalas Város Önkormányzata A Kiskunhalasi és a Kiskunmajsai kistérség könyvtárainak összefogása a XXI. századi tudásért	EU-s	69 953 287	2009.04.15	2012.	több települést érint
DAOP 4.2.1/2/2F-2f Alapfokú nevelési-oktatási intézmények és gimnáziumok infrastruktúrájának fejlesztése Kiskunhalas Város Önkormányzata EU-szintű nevelési infrastruktúra a jövő nemzedékéért	EU-s	198 015 195	2009.10.26	2011.	Belváros
Felsővárosi Óvoda tetőfelújítás	CÉDE	16 447 000		2009.	Felsőváros
Gazdaságfejlesztésre irányuló beruházások					
GOP 1.1.1-11 Piacorientált kutatás-fejlesztési tevékenység támogatása Kiskun Kutatóközpont Kereskedelmi és Nemesítő Korlátolt Felelősségű Társaság Új, a szárazságtűrő hibrid kukoricafajták nemesítésére szolgáló, technológia kifejlesztése új generációs szekvenálás segítségével.	EU-s	136 503 960	2012.04.12	2014.	Kiskunhalas és Mórahalom érintett
GOP 1.1.1-11 Piacorientált kutatás-fejlesztési tevékenység támogatása Kiskun Kutatóközpont Kereskedelmi és Nemesítő Korlátolt	EU-s	370 633 462	2012.12.07	folyamatban van	Kiskunhalas és Mórahalom érintett

Beruházás megnevezése	Forrás	Beruházás költsége Ft	Támogatási döntés dátuma	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész neve)
Felelősségű Társaság Szárzástűró új hibrid búzafajták nemesítési folyamatának gyorsítása újgenerációs szekvenálás segítségével					
Közlekedésfejlesztésre irányuló beruházások					
KÖZOP 3.2.0/b-08 Projekt kivitelezés Halasi Többcélú Kistérségi Társulás "Soltvadkert-Selymes-Pirtó-Kiskunhalas-Kunfehértó településeket összekötő közlekedésbiztonsági kerékpárút" I. ütem	EU-s	385 087 000	2009.05.07	2011.	Több települést érint
DAOP 3.1.1/B Önkormányzati és állami tulajdonú belterületi valamint önkormányzati külterületi közutak fejlesztése Kiskunhalas Város Önkormányzata Kiskunhalas, Dongérvölgyi u. II. (Mártírok útja-Tinódi út között) szakaszának megépítése.	EU-s	382 999 997	2008.04.10	2010.	Dél-nyugati Városrész
DAOP 3.1.1/A Állami kezelésű közutakon az elérhetőség javítása Magyar Közút Nonprofit Zrt. Térségi elérhetőség javítása az 5412. j. úton	EU-s	715 060 390	2009.02.25	2009.	Kiskunhalas Jánoshalma közötti út
Kölcsey útfelújítás	TEUT	2 701 000		2007.	Felsőváros
Kárpát u. útfelújítás	TEUT	5 938 000		2007.	Belváros
Pozsony-Szentgál	TEUT	2 779 000		2007.	Felsőváros
Esze ltp.	TEUT	7 579 000		2007.	Sóstói lakótelep
Dongérvölgyi II.	DAOP	1 812 000		2008.	Dél-nyugati városrész
Nagy Szeder útfelúj	TEUT	450 588 000		2008.	Belváros
Bojtár u. útfelújítás	TEUT	16 300 000		2008.	Felsőváros
Bajcsy-Zsilinszky u. parkolóépítés	TEKI	2 248 000		2008.	Felsőváros
Nagy Szeder II.	TEUT	16 198 000		2009.	Belváros
Kossuth járda	TEKI	22 500 000		2009.	Belváros
Kossuth parkoló	TEKI	2 673 000		2009.	Belváros
Környezetvédelmi célú beruházások					

Beruházás megnevezése	Forrás	Beruházás költsége Ft	Támogatási döntés dátuma	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész neve)
KEOP 2.4.0/B/2F/10-11 Szennyezés lokalizációja települési szilárd hulladék-lerakók területén KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Kiskunhalas Jókai utcai települési szilárd hulladéklerakó, mint szennyező forrás és a lerakó által okozott szennyezés megszüntetése	EU-s	1 592 187 870	2012.07.20	folyamatban van	Felső- és Alsóöregszőlők
KEOP 4.10.0/C/12 Helyi hő és hűtési igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Napenergia hasznosítása villamos energia előállítására földre telepített napelemes rendszerrel	EU-s	287 042 374	2013.10.22	folyamatban van	Oncsa lakótelep és ipartelep
KEOP 7.1.2.0 Szennyvízelvezetés és tisztítás Kiskunhalas Város Önkormányzata Kiskunhalas Város szennyvíztisztításának és csatornázásának fejlesztése	EU-s	72 760 000	2008.12.22	2011.	egész város
KEOP 7.2.4.0/B/10 Szennyezés lokalizációja települési szilárd hulladék-lerakók területén Kiskunhalas Város Önkormányzata Kiskunhalas Jókai utcai települési szilárd hulladék lerakó, mint szennyező forrás, és a lerakó által okozott szennyezés megszüntetése	EU-s	67 404 625	2010.06.03	2012.	Felső- és Alsóöregszőlők
KEOP 1.2.0/2F/09 Szennyvízelvezetés és tisztítás Kiskunhalas Város Önkormányzata Kiskunhalas Város szennyvíztisztításának és csatornázásának fejlesztése	EU-s	3 413 494 471	2011.02.23	folyamatban van	egész város
KEOP 3.1.2/2F/09-11 Élőhelyvédelem- és helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság A kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályozó műtárgyak segítségével	EU-s	98 973 650	2014.03.24	folyamatban van	Felső- és Alsóöregszőlők
KEOP 1.3.0/09-11 Ivóvízminőség javítása "MINDENNAPI VIZÜNK" IVÓVÍZMINŐSÉG-JAVÍTÓ ÖNKORMÁNYZATI TÁRSULÁS Kiskunhalas Ivóvízminőség Javító Projekt	EU-s	2 735 720 877	2012.01.31	folyamatban van	egész város

Beruházás megnevezése	Forrás	Beruházás költsége Ft	Támogatási döntés dátuma	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész neve)
Városfejlesztési célú beruházások					
DAOP 5.1.2/A-09-2f Kistérségi székhelyek integrált fejlesztése KISKUNHALAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Csipke-városközpont megújítása - Kiskunhalas belvárosi akcióterületének fejlesztése	EU-s	660 855 013	2013.04.16	folymatban van	Belváros
DAOP 4.1.3/B Közösségi terek és és információs pontok infrastrukturális fejlesztése Kiskunhalas Város Önkormányzata Közösségi tér és információs pont infrastukturális fejlesztése a kiskunhalasi Közösségek Házában	EU-s	49 842 316	2009.04.06	2010.	Belváros
TIOF 1.2.2-09/1 Múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási-képzési szerepének infrastrukturális erősítése Kiskunhalas Város Önkormányzatának Thorma János Múzeuma Iskolabarát fejlesztés a Thorma János Múzeumban	EU-s	94 545 912	2010.03.31	2011	Belváros
Turisztikai beruházások					
DAOP 2.1.2/A Kereskedelmi szálláshelyek minőségi és mennyiségi fejlesztése Csipke Hotel Korlátolt Felelősségű Társaság	EU-s	93 200 000	2008.10.20	2013.	Belváros
TÁMOP 2.3.4.A-13/1 Gyakornoki program a tanulószerveződés keretében tanult pályakezdők támogatására a konvergencia régiókban Kiskunhalas Sóstó-Fürdő Idegenforgalmi Korlátolt Felelősségű Társaság Kiskunhalas Sóstó-Fürdő Idegenforgalmi Kft. munkahelyteremtése a tanulószerveződés keretében tanult pályakezdők részére	EU-s	6 962 482	2013.12.20	2014.	Sóstói Lakótelep

5. melléklet: Állami támogatásból megvalósult projekteket :

Projekt címe (100 karakter)	A támogatás éve	A projekt összes költsége (eFt)	Támogatott projekt esetén program neve (100 karakter)	Támogatott projekt esetén pályázati azonosító szám (100 karakter)
Kölcsey útfelújítás	2007	5.938	TEUT	030000507U
Kárpát u. útfelújítás	2007	2.779	TEUT	030000607U
Pozsony-Szentgál	2007	7.579	TEUT	030000707U
Esze ltp.	2007	1.812	TEUT	030002507U
Dongérvölgyi II.	2008	450.588	DAOP	DAOP-2007-3.1.1/B-0061
Nagy Szeder útfelúj	2008	16.300	TEUT	030001608U
Bojtár u. útfelújítás	2008	2.248	TEUT	030000708U
Bajcsy-Zsilinszky u. parkolóépítés	2008	17.404	TEKI	03003708K
Lomb u. főzőkonyha felújítás	2008	12.084	CÉDE	030004408D
Nagy Szeder II.	2009	16.198	TEUT	030002709U
Kossuth járda	2009	22.500	TEKI	030006309K
Kossuth parkoló	2009	2.673	TEKI	030006109K
Felsővárosi Óvoda tetőfelújítás	2009	16.447	CÉDE	030005609D

6. melléklet: Kiskunhalas városrészeinek utca szintű lehatárolása

KIVONAT

Kiskunhalas Város Képviselő-testületének 2008. január 28-án megtartott üléséről készült jegyzőkönyvből.

15/2008. Kth

Kiskunhalas belterületén történetileg kialakult részek neveinek és határvonalainak pontos meghatározása.

Határozat

A Kiskunhalas Város Képviselő Testülete a város belterületén történetileg kialakult részek elnevezéseit és határait az alábbiak szerint állapítja meg:

1. **Belváros:**

Ady Endre utca teljes páros oldala, Ősök tere a 3. házárszámú ingatlantól a 4. házárszámú ingatlanig, Béke utca teljes páratlan oldala, Szent Imre utca páros oldala a 2. házárszámú ingatlantól a 4. házárszámú ingatlanig, Kard utca teljes páros oldala, Árpád utca páros oldala a 14. házárszámú ingatlantól a 16. házárszámú ingatlanig, Arany János utca eleje, Ilajnal utca teljes páratlan oldala, Paprika Antal utca teljes páros oldala, Szövetség tér az 1. házárszámú ingatlantól a 3. házárszámú ingatlanig, Vasút utca teljes páros oldala, Budapest-Kelebia vasútvonal dél-nyugati oldala, Kárpát utca teljes páratlan oldala, Kmeth Sándor utca teljes páratlan oldala, Posta utca teljes páratlan oldala, Szilády Áron utca páros oldala a 6. házárszámú ingatlantól a 30. házárszámú ingatlanig, a Bessenyei tér (közterület), Csónak utca teljes páros oldala, Rét utca teljes páros oldala, a Kórház intézményt tartalmazó ingatlan észak-nyugati telekhatára, a Csetényi park dél-nyugati telekhatára, Dongér-völgyi elkerülő út keleti oldala (a Csetényi park dél-nyugati telekhatára és a Szász Károly utca közti szakasza), Szász Károly utca teljes páratlan oldala.

2. **Felsőváros:**

Posta utca teljes páros oldala, Kmeth Sándor utca teljes páros oldala, Kárpát utca teljes páros oldala, Budapest-Kelebia vasútvonal dél-nyugati oldala, Határ utcával párhuzamosan induló belterületi határvonal visszakanyarodva a vasútvonalig, Budapest-Kelebia vasútvonal dél-nyugati oldala, 6394 helyrajzi számú közút (Olajbányászok útja) déli oldala, Körösi út páratlan oldala az utat keresztező Dongéri csatornáig, a közúttól dél-nyugatra eső Dongéri csatorna déli oldala, Jókai utca páratlan oldala 83. házárszámú ingatlantól 71. házárszámú ingatlanig, belterületi határvonal (a Jókai utca 71. házárszámú ingatlantól dél-nyugatra kiindulva a Dongér-völgyi elkerülő útig, Dongér-völgyi elkerülő út dél-keleti oldala (a Körösi út és a Csetényi park dél-nyugati telekhatára közti szakasza), a Csetényi park dél-nyugati telekhatára, a Kórház intézményt tartalmazó ingatlan észak-nyugati telekhatára, Rét utca teljes páratlan oldala, Csónak utca teljes páratlan oldala, Bessenyei tér 1. házárszámú ingatlan, Szilády Áron utca páratlan oldala a 11. házárszámú ingatlantól a 35. házárszámú ingatlanig.

3. **Sóstói lakótelep:**

Körösi út páros oldala 16. házárszámú ingatlantól a Karányi sík útja kereszteződésig, Karányi sík útja teljes páros oldala, Iparszőlők útja teljes páratlan oldala, Kolmann utca vége, Jókai utca páratlan oldala az utca végétől a 87. házárszámú ingatlanig, Dongéri csatorna északi oldala Körösi útig.

4. Kertváros:

Dongér-völgyi elkerülő út nyugati oldala (a Mártírok útja és az út nyugati oldalán található belterületi határvonal közti szakasz), belterületi határvonal (a Dongér-völgyi úttól nyugatra kiindulva egészen a Keceli út közti szakasza), Keceli út teljes páros oldala, Mártírok útja teljes páratlan oldala.

5. Tabán:

Ady Endre utca teljes páratlan oldala, Ósők tere a 1. házszámú ingatlantól a 2. házszámú ingatlanig, Béke utca teljes páros oldala, Petőfi utca teljes páratlan oldala, Harangos tér a 1. házszámú ingatlantól a 8. házszámú ingatlanig, Tinódi utca páratlan oldala a 1. házszámú ingatlantól a Dongér-völgyi elkerülő útig, Dongér-völgyi elkerülő út észak-nyugati oldala (a Tinódi utca és a Szász Károly utca közti szakasza), Szász Károly utca teljes páros oldala.

6. Alsóváros:

Szent Imre utca páratlan oldala 1. házszámú ingatlantól az 5. házszámú ingatlanig, Kard utca teljes páratlan oldala, Árpád utca páratlan oldala 25. házszámú ingatlantól az 29. házszámú ingatlanig, Arany János utca eleje, Hajnal utca teljes páros oldala, Paprika Antal utca teljes páratlan oldala, a Szövetség tér (közterület), Vasút utca teljes páratlan oldala, Budapest-Kelebia vasútvonal dél-nyugati oldala (Vasút utca és a Szegedi út közti szakasza), Szegedi út páratlan oldala 5. házszámú ingatlantól az út végéig (a belterületi határvonalig), belterületi határvonal (a Szegedi úttól dél-nyugatra kiindulva egészen a Dongér-völgyi elkerülő útig), Dongér-völgyi elkerülő út észak-keleti oldala (a déli belterületi határvonal és a Tinódi utca közti szakasza), Tinódi utca vásártér felőli oldala, Harangos tér 9. házszámú ingatlantól a 13. házszámú ingatlanig, Petőfi utca teljes páros oldala.

7. Ipartelep:

Szegedi út páros oldala 8. házszámú ingatlantól a 2. házszámú ingatlanig, Budapest-Kelebia vasútvonal észak-keleti oldala (a Szegedi út és az észak-keletre eső belterületi határvonal közti szakasza), belterületi határvonal (a vasútvonaltól észak-keletre kiindulva a Szegedi útig).

Határidő: azonnal

Felelős: Dr. Várnai László polgármester

A Képviselő-testület jelen határozatáról értesülnek:

Kórosi Dezső műszaki osztályvezető

Tóth Beatrix vezető tanácsos

Tóth Péter főépítész

Határidő: azonnal

Felelős: Dr. Ferenczi Mária jegyző

k.m.f.

Dr. Várnai László sk.

Dr. Ferenczi Mária sk.

Romvári Frigyes sk.

Jegyzőkönyvet hitelesítő képviselők:

Dr. Szász Éva sk.

Kivonat hitelül: 2008. január 30.

